



การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของซูซูกิร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนา  
ทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2



ชนะชัย บริรักษ์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา  
พ.ศ. 2567

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา



LEARNING MANAGEMENT BASED ON SUZUKI METHOD  
COOPERATE WITH SKILL PRACTICE EXERCISES TO  
DEVELOP MUSIC SKILL OF GRADE 8 STUDENTS



CHANACHAI BORIRAK

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE  
REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION  
PROGRAM IN CURRICULUM AND INSTRUCTION  
SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY

2024

COPYRIGHT OF SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY

คั่นคว่าอิสระ

เรื่อง

การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของซูซูกิร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนา  
ทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2



การคั่นคว่าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา  
พ.ศ. 2567

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

INDEPENDENT STUDY

LEARNING MANAGEMENT BASED ON SUZUKI METHOD  
COOPERATE WITH SKILL PRACTICE EXERCISES TO  
DEVELOP MUSIC SKILL OF GRADE 8 STUDENTS



CHANACHAI BORIRAK

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE  
REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION  
PROGRAM IN CURRICULUM AND INSTRUCTION  
SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY

2024

COPYRIGHT OF SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY



ใบรับรองการค้นคว้าอิสระ  
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา  
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

ชื่อการค้นคว้าอิสระ การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของซูซูกิร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2  
LEARNING MANAGEMENT BASED ON SUZUKI METHOD COOPERATE WITH SKILL PRACTICE EXERCISES TO DEVELOP MUSIC SKILL OF GRADE 8 STUDENTS

ผู้วิจัย นายชนะชัย บริรักษ์

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระได้พิจารณาเห็นชอบโดย

.....อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ  
(อาจารย์ ดร.มนตรี เด่นดวง)

.....ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร และ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุไรศิริ ชูรักษ์) กรรมการและเลขานุการหลักสูตร

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพเก้า ณ พัทลุง)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา รับรองการค้นคว้าอิสระแล้ว

.....รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นาถนเรศ อากาศสุวรรณ) อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา  
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อการค้นคว้าอิสระ	การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	
ผู้วิจัย	นายชนะชัย บริรักษ์	ปีการศึกษา 2567
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.มนตรี เด่นดวง	

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติดนตรี หลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ กับเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โครงการห้องเรียนดนตรี โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ จังหวัดสงขลา ที่เรียนวิชาปฏิบัติดนตรีไทย 4 กลุ่มเครื่องสาย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ จำนวน 6 แผน 2) แบบฝึกทักษะ จำนวน 6 แบบฝึก แบ่งตามชนิดของเครื่องดนตรี ได้แก่ ซอด้วง ซออู้ จะเข้ และขิม 3) แบบประเมินทักษะปฏิบัติดนตรี และ 4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

ผลของการวิจัยพบว่า 1) ทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์อยู่ที่ร้อยละ 88 และ 2) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78

**คำสำคัญ:** การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกิ, แบบฝึกทักษะ, ทักษะปฏิบัติดนตรี

<b>Independent Study Title</b>	Learning Management Based on Suzuki Method Cooperate with Skill Practice Exercises to Develop Music Skill of Grade 8 Students	
<b>Researcher</b>	Chanachai Borirak	<b>Academic Year:</b> 2024
<b>Degree</b>	Master of Education Program in Curriculum and Instruction	
<b>Advisor</b>	Dr. Montree Denduang	

### Abstract

The objective of this research were 1) to compare music practical skills in after learning management based on the Suzuki method cooperate with skill practice exercises with the criteria of 70 percent and 70 percent of students pass the criteria. 2) to study the students' satisfaction on learning management based on the Suzuki method with skill practice exercises. The sample group consisted of 9 Grade 8 students of the music program at Mahavajiravudh Songkhla School, in Thai music practical 4 subject, string instrument section in the second semester of 2023 academic year. Purposive sampling was employed. The research instruments consisted of 1) 6 lesson plans using the Suzuki method cooperate with skill practice exercises, 2) 6 exercises classified by type of musical instrument namely Saw Duang, Saw Ooh, Jakay and Kim, 3) Music practical skill evaluation and 4) a satisfaction questionnaire on learning management based on the Suzuki method cooperate with skill practice exercises. The statistics used in data analysis were mean, standard deviation and percentage.

The results of this research showed that 1) 6 grade 8 students' music practical skills after learning management based on the Suzuki method cooperate with skill practice exercises higher than the criteria of 70 percent with 88 percent of students passed the criteria, 2) the students' satisfaction on after learning management based on the Suzuki method cooperate with skill practice exercises was at a highest level, with the average of 4.78.

**Keywords:** Learning Management Based Suzuki Method, Skill Practice Exercises, Music Practical Skill

## กิตติกรรมประกาศ

วิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้เป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.มนตรี เด่นดวง อาจารย์ที่ปรึกษา การค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้คำชี้แนะในการทำวิจัย ตอบข้อสงสัย ให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัยตลอดมา ไม่ว่าจะในเวลาราชการหรือนอกเวลาราชการ มีความอดทนและเข้าใจผู้วิจัยจนถึงที่สุด ทำให้ผ่านพ้น ช่วงที่ถ้อยจนวิจัยฉบับนี้สำเร็จออกมาได้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุไรศิริ ชูรักษ์ ประธานหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพเก้า ณ พัทลุง ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้สละเวลา มาเป็นกรรมการสอบและคอยชี้แนะแนวทางในการดำเนินการวิจัย แก้ไขปรับปรุงงานให้ดียิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัยทั้ง 3 ท่าน ได้แก่ คุณครู ดร.อภิวัฒน์ พลฤกษ์ศรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยวุธ โกศล และ ดร.สุบรรณ เกระแก้ว ที่ได้กรุณารับตรวจเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

ขอขอบคุณผู้อำนวยการ โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชวูธ จังหวัดสงขลา และบุคลากรครูกลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ ที่ได้เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยศึกษาต่อในระดับมหาบัณฑิตและคอยช่วยเหลืองาน รั้งงาน ในส่วนของผู้วิจัยไปปรับผิดชอบเมื่อครั้งผู้วิจัยติดภารกิจ

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จงกล บัวแก้ว ดร.เพียงอ้อ ยีสา และอาจารย์หทัยรัตน์ พงศ์พิทักษ์ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือและให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องสถิติทางการวิจัย ขอขอบพระคุณ คุณครูประสาสน์ แก่นกระจ่าง อาจารย์ศรัทธา จันทมณีโชติ และอาจารย์กนกวรรณ ขวัญยืน ครูและรุ่นพี่ผู้คอยไถ่ถาม ให้กำลังใจ และให้คำชี้แนะเกี่ยวกับการทำวิจัยตลอดมา รวมไปถึง คุณฐาณิษยามณี ศรีทอง เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) ที่คอยช่วยเหลือ แนะนำด้านเอกสารตลอดมา

ขอขอบใจคุณชฎานนท์ แก้วมโน คุณสุศรัตน์ สมาธิ และคุณภฤศมน ปัญจศิริวรรณ เพื่อนผู้ ที่คอยให้กำลังใจและคำแนะนำเกี่ยวกับการเขียนงานวิจัย รวมไปถึงการตีพิมพ์บทความในวารสารวิชาการ จนสามารถทำภารกิจได้บรรลุตามที่หวัง ขอขอบใจลูกศิษย์ นายมนภัทร จันทรทอง ที่ช่วยค้นเอกสาร จากฐานข้อมูลของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนายณันธกานต์ ศรีภักขรินทร์ ที่ช่วยเหลือแนะนำเรื่อง การออกแบบปกแบบฝึกทักษะ

ที่จะขาดไปไม่ได้ ขอขอบคุณมารดา และน้องของผู้วิจัย นายชนะโชค บริรักษ์ ที่คอยช่วยเหลือ สนับสนุนผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา รวมไปถึงรอยยิ้มอันสดใสของหลานอันเป็นที่รัก ด.ช.ติณภุชณธ์ บริรักษ์ ที่เป็นจุดนำที่พ่ายหยดลงบนหัวใจให้รู้สึกสดชื่น คลายท้อได้เสมอมา

สุดท้ายนี้หากวิจัยฉบับนี้ได้สร้างประโยชน์แก่ส่วนหนึ่งส่วนใดได้ ขอยกความดีทั้งหมดให้แก่ นายไพศาล บริรักษ์ บิดาของผู้วิจัย ครูดนตรีคนสำคัญของผู้วิจัย คือ อาจารย์นัฐพงศ์ โสวัตร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกียรติศักดิ์ ทองจันทร์ และที่ขาดไม่ได้คือ Shinichi Suzuki เจ้าของทฤษฎี ผู้วางรากฐานการสอนดนตรีอันลึกซึ้งงดงามให้แก่วงการดนตรีศึกษาของโลกนี้ ด้วยความรำลึกถึง ตลอดไป

ชนะชัย บริรักษ์

มิถุนายน 2567



## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย .....	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ .....	(2)
กิตติกรรมประกาศ .....	(3)
สารบัญ .....	(4)
สารบัญตาราง .....	(6)
สารบัญภาพ .....	(8)
<b>บทที่ 1 บทนำ .....</b>	<b>1</b>
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา .....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย .....	4
สมมติฐานการวิจัย .....	4
ขอบเขตการวิจัย .....	5
กรอบแนวคิดการวิจัย .....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ .....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ .....	8
<b>บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....</b>	<b>9</b>
หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนมหาวชิราวุธ จังหวัดสงขลา .....	10
แนวทางการเรียนรู้ดนตรีของชูชูกิ .....	15
แบบฝึกทักษะ .....	21
การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชูกิร่วมกับแบบฝึกทักษะ .....	32
เพลงตับสมิงทอง .....	36
ทักษะปฏิบัติดนตรี .....	42
ความพึงพอใจ .....	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	74

## สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
<b>บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย</b> .....	<b>79</b>
กลุ่มเป้าหมาย .....	79
แบบแผนการวิจัย .....	79
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....	80
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ .....	80
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล .....	87
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ .....	87
<b>บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล</b> .....	<b>89</b>
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล .....	89
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....	89
<b>บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ</b> .....	<b>93</b>
สรุป .....	93
อภิปรายผล .....	94
ข้อเสนอแนะ .....	97
บรรณานุกรม .....	99
ภาคผนวก .....	107
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ .....	108
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ .....	110
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....	117
ภาคผนวก ง การหาคุณภาพเครื่องมือ .....	158
ประวัติผู้วิจัย .....	174

## สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้วิชาปฏิบัติดนตรีไทย 4 (ศ22226) .....	13
2 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เพลงเถาและเพลงตับ .....	14
3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ประยุกต์ใช้แนวคิดของซูซูกิ .....	33
4 แผนการจัดการเรียนรู้กับการใช้แบบฝึกทักษะ .....	34
5 จำนวนท่อนเพลงและหน้าทับที่ใช้ในเพลงตับสมิงทอง .....	40
6 แบบแผนการทดลอง .....	79
7 ชื่อเรื่องและเนื้อหาในแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน .....	81
8 แบบฝึกทักษะที่ใช้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ .....	83
9 ผลการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของซูซูกิร่วมกับแบบฝึกทักษะกับเกณฑ์ ร้อยละ 70 .....	90
10 ผลการวิเคราะห์คะแนนและเปรียบเทียบร้อยละของจำนวนนักเรียนที่มีคะแนน ผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 .....	90
11 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของซูซูกิร่วมกับแบบฝึกทักษะ .....	91
12 ผลการวิเคราะห์ค่าระดับความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 .....	159
13 ผลการวิเคราะห์ค่าระดับความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 .....	160
14 ผลการวิเคราะห์ค่าระดับความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 .....	161
15 ผลการวิเคราะห์ค่าระดับความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 .....	162
16 ผลการวิเคราะห์ค่าระดับความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 .....	163
17 ผลการวิเคราะห์ค่าระดับความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 .....	164
18 ผลการวิเคราะห์ค่าระดับความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-6 .....	165
19 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบฝึกทักษะ (ขอด้วง) .....	165
20 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบฝึกทักษะ (ขออู่) .....	166
21 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบฝึกทักษะ (จะเข้) .....	168
22 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบฝึกทักษะ (ซิม) .....	169
23 ผลการวิเคราะห์ค่าระดับความเหมาะสมของแบบฝึกทักษะ .....	170
24 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินทักษะปฏิบัติดนตรี .....	171

### สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
25 การหาความเชื่อมั่นของแบบประเมินทักษะปฏิบัติดนตรี โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของครอนบาค .....	172
26 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชูกีร่วมกับ แบบฝึกทักษะ .....	172
27 การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ แนวคิดของชูชูกีร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค .....	173



## สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย .....	6
2.1 ชินอิจิ ซูซูกิ (Shinichi Suzuki) (1898-1998) .....	16
2.2 การจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดของซูซูกิ .....	20
2.3 พีระมิตระดับชั้นความต้องการของมาสโลว์ .....	63



# บทที่ 1

## บทนำ

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ดนตรีเป็นเสียงที่เกิดขึ้นพร้อมกับมนุษย์ อาจจะเป็นเสียงที่เกิดจากธรรมชาติ หรือเป็นเสียงที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ ทั้งนี้เพราะมนุษย์คิดเลียนเสียงจากธรรมชาติมาประกอบสร้างขึ้นเป็นทำนอง โดยใช้วัสดุจากธรรมชาติมาสร้างสรรค์ขึ้นเป็นดนตรี ทำให้เสียงของดนตรีมีผลต่ออารมณ์และความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ (สุมาลี นิรมานภาพ, 2558: 15) ดนตรีไทย คือหนึ่งในศิลปวัฒนธรรมประจำชาติของชาวไทย อีกทั้งเป็นหนึ่งในสาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะที่นักเรียนจำเป็นต้องศึกษา วิชาดนตรีไทยอยู่ภายใต้กรอบของสาระดนตรี โดยในสาระดนตรี ได้กำหนดให้ผู้เรียนจะต้อง มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบดนตรี แสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึกลงทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล ร้องเพลง และเล่นดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี แสดงความรู้สึกร่วมกับดนตรีในเชิงสุนทรีย์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีกับวัฒนธรรม และเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 214) จากประเด็นการเรียนรู้ที่ปรากฏในหลักสูตรการศึกษาแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จะเห็นได้ว่า ดนตรีไทยมีความเกี่ยวเนื่องและสัมพันธ์กับการดำรงชีวิต อีกทั้งยังมีส่วนช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นต่าง ๆ รอบด้าน

โครงการห้องเรียนดนตรี เป็นโครงการห้องเรียนพิเศษที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์ คือ ส่งเสริม สนับสนุน และสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีได้ศึกษาเล่าเรียนตามความสนใจและความถนัด จัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองนโยบายของรัฐด้านการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษด้านดนตรี ซึ่งมีหลักสูตรที่เพิ่มความเข้มข้นด้านดนตรีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ อันเป็นพื้นฐานให้นักเรียนสามารถนำไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาทางด้านดนตรี และเพื่อสร้างเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานและองค์กรทางการศึกษาในการพัฒนาและส่งต่อนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีให้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น และสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพทางด้านดนตรีต่อไปในอนาคต (นริศวรร แก้วมณี, 2562: 44) ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตราที่ 22 มีใจความว่า การศึกษาจะต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2554: 13) ดังนั้นนักเรียนผู้ที่มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรีจึงควรได้รับการศึกษาทางด้านดนตรีอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนต่อยอดความรู้สู่ระดับการศึกษาในขั้นที่สูงขึ้น และนำไปสู่การประกอบวิชาชีพต่อไป

สภาพการจัดการเรียนการสอนของห้องเรียนดนตรีโรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ จังหวัดสงขลา ซึ่งมีสถานะเป็นโครงการพิเศษ มี 6 ระดับชั้น ๆ ละ 1 ห้องเรียน โดยแบ่งออกเป็นนักเรียนกลุ่มดนตรีไทย และ

กลุ่มดนตรีสากล (วงโยธวาทิตและดนตรีคลาสสิก) นักเรียนจะได้ศึกษารายวิชาพื้นฐานตามที่กำหนด ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และศึกษารายวิชาเฉพาะทางด้านดนตรี ซึ่งอยู่ในหมวดรายวิชาเพิ่มเติม โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มดนตรีไทย และกลุ่มดนตรีสากล ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจะต้องศึกษารายวิชาเพิ่มเติมของโครงการห้องเรียนดนตรี จำนวน 4 หน่วยกิต และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องศึกษารายวิชาเพิ่มเติมของโครงการห้องเรียนดนตรี จำนวน 5 หน่วยกิต ต่อ 1 ภาคการศึกษา นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่หลากหลาย เพื่อพัฒนา ศักยภาพทั้งด้านความรู้และทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความรู้และความสามารถ เฉพาะทางด้านดนตรีที่ลุ่มลึกกว่านักเรียนปกติทั่วไปของโรงเรียน โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ จังหวัดสงขลา ได้กำหนดให้นักเรียนแต่ละคนจะต้องมีผลการเรียนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 และมีนโยบายให้ครูผู้สอน พัฒนาผลการเรียนของนักเรียนให้มีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 จากข้อมูลการรายงานผลการเรียน ในรายวิชาปฏิบัติดนตรีไทย 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2564 พบว่า นักเรียนที่มี ผลการเรียนร้อยละ 70 คิดเป็น 81.81 % แสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนาผลการเรียน ตามนโยบายของโรงเรียน แต่เมื่อพิจารณาผลการทดสอบในส่วนของผลการเรียนรู้ที่ 3 ซึ่งเป็นการทดสอบ ทักษะปฏิบัติดนตรีประเภทเพลงเถาและเพลงตับพบว่า นักเรียนที่มีผลการทดสอบผ่านเกณฑ์ด้วยคะแนน ร้อยละ 60 มีเพียงส่วนน้อย คิดเป็น 36.36 % (โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ จังหวัดสงขลา, 2564: 17) ซึ่งให้เห็นว่า นักเรียนบางส่วนขาดทักษะและความเข้าใจในการปฏิบัติดนตรีในประเภทเพลงดังกล่าว ทำให้ไม่สามารถบรรเลงได้อย่างถูกต้องและไพเราะ ส่งผลให้ผลการเรียนในภาพรวมของรายวิชาและ ผลคะแนนในส่วนผลการเรียนรู้ สะท้อนออกมาในระดับต่ำ จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขเร่งด่วน โดยเฉพาะ ทักษะการปฏิบัติดนตรีซึ่งจำเป็นจะต้องใช้กลวิธีและการกระบวนการเล่นบางประการเข้าช่วยเสริมให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติทักษะดนตรีออกมาได้อย่างดี

การสอนดนตรีตามแนวคิดของซูซูกิ (Suzuki) คือ แนวคิดการจัดการเรียนรู้ดนตรีของชินอิจิ ซูซูกิ นักดนตรีและนักการศึกษาด้านดนตรีศึกษาชาวญี่ปุ่น ซึ่งพัฒนาระบบวิธีการเรียนรู้ของดนตรี ตะวันตกอย่างเป็นระบบ แนวคิดการจัดการเรียนรู้ดนตรีของซูซูกิ คือ การเรียนที่ได้รับอิทธิพลมาจากการเรียนรู้ภาษาแม่ของเด็กตามธรรมชาติ ซูซูกินำแนวทางดังกล่าวมาปรับประยุกต์ใช้ในการสอน ดนตรีของตน โดยเชื่อว่าเด็กทุกคนสามารถเป็นคนเก่งได้และเขายังให้ความสำคัญกับเรื่องของพื้นฐาน และการผลิตเสียงดนตรีในขั้นพื้นฐานเป็นสำคัญ ในลักษณะที่เรียกว่า “เสียงใสใจสะอาด” โดยจะต้อง มีการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ดนตรี เช่น เด็กจะต้องได้ฟังเพลงจากศิลปินชั้นยอดหรือ แบบอย่างที่ดี เด็กจะต้องเรียนดนตรีตั้งแต่ยังเล็ก ๆ โดยมีการสร้างเครื่องดนตรีให้เหมาะกับขนาดตัว หรือช่วงอายุ โดยใช้เพลงง่าย ๆ ค่อย ๆ ฝึกฝนอย่างช้า ๆ ไม่รีบร้อนเพื่อให้ได้คุณภาพของเสียงที่ดี (ธวัชชัย นาควงษ์, 2543: 106-107) ซูซูกิมีรูปแบบในการจัดการเรียนการสอนปฏิบัติดนตรีแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นการฟัง (Listening) เป็นการจับเทปเพลงคลาสสิกที่มีคุณภาพไปให้ โดยกำหนด ให้ฟังเพลงจากเทปเหล่านั้นซ้ำ ๆ ตั้งแต่เด็กอยู่ในวัยทารกจนอายุครบ 2 ปี ขั้นที่ 2 ขั้นการเลียนแบบ (Imitation) คือ ขั้นที่ต่อจากเมื่อเด็กเรียนรู้ผ่านการฟังเพลงในขั้นที่หนึ่งมาแล้ว เด็กจะต้องเข้ามาคลุกคลี ร่วมกับเด็กคนอื่น ๆ ซึ่งมีช่วงวัยแตกต่างกัน ประมาณ 2-3 ปี มีกิจกรรมในการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับ ดนตรี เช่น กิจกรรมเข้าจังหวะ เป็นต้น กิจกรรมในขั้นนี้จะมีความน่าสนใจ เนื่องจากเด็กที่เรียนอยู่ก่อน จะได้แสดง Recital ให้เด็กเข้าใหม่ชมเป็นแบบอย่าง เป็นการสร้างแรงบันดาลใจและทำให้เด็กเห็นรุ่นพี่

และต้องการเลียนแบบ ตั้งความคาดหวังเพื่อจะไปถึงจุดนั้น ๆ ได้เหมือนรุ่นพี่ ชั้นที่ 3 ชั้นทำซ้ำ (Reiteration) คือ ชั้นที่เด็กจะได้ปฏิบัติเครื่องดนตรีของตนเอง มีการฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ ฝึกซ้ำ ๆ ไปโดยมีครูเป็นผู้รับหน้าที่ดูแลฝึกฝน และชั้นที่ 4 ชั้นจดจำฝังใจ (Memorize) คือ เมื่อเด็กปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ แล้ว เด็กจะมีใจรัก มีระเบียบวินัยที่จะฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ ประกอบกับคุ้นเคยกับเสียงดนตรี ทำให้เด็กสามารถผลิตเสียงและบรรเลงดนตรีออกมาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (สุกรี เจริญสุข, 2542: 13-17) ด้วยแนวทางการสอนดนตรีของชูชุกี เหมาะสมกับการนำมาสอนดนตรีเพื่อเสริมสร้างทักษะดนตรีของเด็กเป็นอย่างมากทำให้มีการนำแนวคิดดังกล่าวไปศึกษาและประยุกต์ใช้กันอย่างแพร่หลาย ดังที่บราลี อินทศรี (2562: 100-101) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แนวคิดของชูชุกี พบว่า นักเรียนที่มีทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออผ่านเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 83 และมีความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับพอใจมาก สอดคล้องกับการวิจัยของเหนือดวง พูลเพิ่ม (2560: 89-99) ที่ศึกษาการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ทักษะการขับร้องของนักเรียนหลังจัดการเรียนรู้ดนตรีตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ อยู่ในระดับมากที่สุด และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

แบบฝึกหรือแบบฝึกทักษะ เป็นหนึ่งในเครื่องมือทางการศึกษา มีสถานะที่เป็นสื่อการเรียนการสอนชนิดหนึ่ง ที่ใช้ฝึกทักษะให้กับผู้เรียนหลังจากเรียนจบเนื้อหาในช่วงหนึ่ง ๆ เพื่อฝึกฝนให้เกิดความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งเกิดความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ อย่างกว้างขวางมากขึ้น (สุนันทา สุนทรประเสริฐ, 2547: 32) การใช้แบบฝึกทักษะหรือแบบฝึกทักษะการปฏิบัติดนตรีมีใช้อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในการเรียนดนตรีสากล แบบฝึกของวิชาดนตรีควรเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นไปในรูปแบบการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งชุดแบบฝึกจะมีรูปภาพประกอบในการฝึกผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติตามได้ (ณัฐธิดา สุทธิจิตต์, 2534 อ้างถึงใน กันตภณ เรื่องสั้น, 2563: 7) การใช้แบบฝึกจะช่วยให้ผู้เรียนมีความชำนาญในทักษะนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น ดังที่ วิไลพร ภูมิเขตร์ (2560: 47) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออโดยใช้กระบวนการปฏิบัติประกอบแบบฝึกทักษะ พบว่า นักเรียนมีทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออหลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการปฏิบัติประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการเป่าขลุ่ยเพียงออ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 94.44 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการปฏิบัติประกอบแบบฝึกทักษะ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับไกรฤกษ์ สัพโส (2563: 84-85) ที่ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์และทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานหลังจากเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสานอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิริตี สุวัธนวานิช (2563: 57) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาและหาคุณภาพแบบฝึกหัดทักษะพื้นฐานสำหรับไวโอลินตามแนวคิดของอิวาน กาลาเมียน โดยพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย



ศรินครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) วิชาเอกดุริยางคศิลป์ เครื่องดนตรีเอกไวโอลิน ที่ได้ใช้แบบฝึกหัดทักษะพื้นฐานสำหรับไวโอลินตามแนวคิดของอิวาน กาลาเมียน มีความพึงพอใจต่อแบบฝึกหัดทักษะอยู่ที่ระดับมาก

การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของซูซูกิ (Suzuki) ร่วมกับแบบฝึกหัดทักษะ จะช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่นมากยิ่งขึ้น นักเรียนสามารถเรียนรู้และมีแนวทางในการฝึกฝนด้วยตนเองที่ชัดเจนยิ่งขึ้น จากงานวิจัยของนพชัย อุปชิต ที่ศึกษาเรื่องผลของการใช้แบบฝึกหัดทักษะดนตรีไทยตามแนวคิดของซูซูกิสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่าผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนที่ระดับ .01 (นพชัย อุปชิต, 2558: 95) สอดคล้องกับงานวิจัยของวีระพงษ์ มีแก้ว ที่แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยแบบฝึกหัดทักษะปฏิบัติคีตาร์คลาสสิก มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (วีระพงษ์ มีแก้ว, 2559: ค) สอดคล้องกับความพึงพอใจต่อการใช้แบบฝึกหัดร่วมกับแนวคิดของซูซูกิในงานวิจัยของชวฤทธิ์ ใจงาม และกฤษกร อ่อนละมุล (2561: 163) เรื่องแบบฝึกไวโอลินโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน ตามแนวคิดของซูซูกิ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้แบบฝึกไวโอลินโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน ตามแนวคิดของซูซูกิ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของซูซูกิ (Suzuki) ร่วมกับแบบฝึกหัดทักษะในการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติดนตรี เพื่อพัฒนาทักษะในการปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหา มีทักษะการปฏิบัติดนตรีที่ดี อันจะเป็นรากฐานมั่นคงนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนในระดับที่สูงขึ้น ชีวิตประจำวัน รวมถึงการดำรงชีวิตในสังคมเป็นประชากรและศิลปินดนตรีที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป

## วัตถุประสงค์การวิจัย

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติดนตรี หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของซูซูกิร่วมกับแบบฝึกหัดทักษะกับเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของซูซูกิร่วมกับแบบฝึกหัดทักษะ

## สมมติฐานการวิจัย

การค้นคว้าอิสระเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของซูซูกิร่วมกับแบบฝึกหัดทักษะเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐาน ดังนี้

1. ผลการประเมินทักษะปฏิบัติดนตรี หลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของซูซูกิร่วมกับแบบฝึกหัดทักษะ อยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

2. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ อยู่ในระดับมากขึ้นไป

### ขอบเขตการวิจัย

การค้นคว้าอิสระเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

#### กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โครงการห้องเรียนดนตรี โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ที่เรียนวิชาปฏิบัติดนตรีไทย 4 กลุ่ม 2 (กลุ่มเครื่องสาย) จำนวน 9 คน

#### ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ  
ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ทักษะปฏิบัติดนตรี
2. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ

#### ขอบเขตเนื้อหา

การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในรายวิชาปฏิบัติดนตรีไทย 4 (ศ22226) หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ชื่อหน่วย เพลงเถาและเพลงดับ ตามโครงสร้างหลักสูตรโครงการห้องเรียนดนตรี โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ จังหวัดสงขลา ในส่วนของผลการเรียนรู้ ข้อที่ 7 เพลงดับ ให้นักเรียนปฏิบัติดนตรีประเภทเพลงดับ จำนวน 1 เพลง คือ เพลงดับสมิงทอง ประกอบด้วยเพลงย่อย จำนวน 3 เพลง ดังนี้

1. เพลงสมิงทอง สองชั้น
2. เพลงขึ้นพลับพลา สองชั้น
3. เพลงจำปานารี สองชั้น

#### ขอบเขตระยะเวลา

ระยะเวลาที่ศึกษาในการวิจัยฉบับนี้คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โดยจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ จำนวน 6 ครั้ง ครั้งละ 2 คาบเรียน รวมเป็นจำนวน 12 คาบเรียน

## กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา: ผู้วิจัย

### นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แนวคิดของชูชูกิ หมายถึง กรอบแนวทางในการจัดเรียนรู้ทักษะปฏิบัติดนตรีของชินอิจิ ชูชูกิ ที่เน้นให้ผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้และปฏิบัติทักษะดนตรีอย่างเป็นระบบ โดยผู้วิจัยประยุกต์แนวคิดข้างต้นนำมาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ แบ่งขั้นตอนในการจัดประสบการณ์เป็น 4 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นการฟัง (Listening) คือ การฟังเพลงหรือดนตรีซ้ำ ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และคุ้นชินกับทำนองเพลง

ขั้นที่ 2 ขั้นเลียนแบบ (Imitation) คือ การที่นักเรียนเลียนแบบปฏิบัติทำนองเพลงตามที่ครูสอนหน้าชั้นเรียน โดยจะต้องจดจำทำนองเพลงให้ได้

ขั้นที่ 3 ขั้นทำซ้ำ (Reiteration) คือ การที่นักเรียนฝึกปฏิบัติตามที่ครูสอนและฝึกซ้ำ ๆ

ขั้นที่ 4 ขั้นจดจำฝังใจ (Memorize) คือ ขั้นที่นักเรียนสามารถปฏิบัติออกมาได้อย่างมั่นใจ โดยแสดงออกมาในลักษณะการบรรเลงรวมวงกับเพื่อนในชั้นเรียนได้

2. แบบฝึกทักษะ หมายถึง สื่อการสอนเพื่อพัฒนาทักษะดนตรีในรายวิชาปฏิบัติดนตรีไทย 3 ที่นำมาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของซูซูกิ ในขั้นที่ 3 ขั้นทำซ้ำ เนื้อหาในแบบฝึกทักษะ ประกอบด้วย แบบฝึกทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีหรือทำนองเฉพาะประจำบทเพลง โน้ตทำนองเพลง และวิธีการบรรเลง โดยแบบฝึกทักษะแบ่งออกเป็น 6 แบบฝึกต่อ 1 ชนิดเครื่องดนตรี ได้แก่ ซอด้วง ซออู้ จะเข้ และขิม ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาเรื่องการปฏิบัติทักษะดนตรีในเพลงตับสมิงทอง แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

2.1 ส่วนคู่มือการใช้แบบฝึกทักษะ ประกอบด้วย 1) คำนำ 2) คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะ (สำหรับครู) 3) คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะ (สำหรับนักเรียน) 4) ผลการเรียนรู้ 5) การบันทึกโน้ต และสัญลักษณ์ที่ปรากฏในแบบฝึกทักษะ

2.2 ส่วนแบบฝึกทักษะ ประกอบด้วย 1) ชื่อแบบฝึกทักษะ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) คำชี้แจง 4) แบบฝึก และ 5) บันทึกประเมินการฝึกทักษะ

3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของซูซูกิร่วมกับแบบฝึกทักษะ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวทางการสอนดนตรีของชินอิจิ ซูซูกิ (Shinichi Suzuki) ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และปฏิบัติทักษะดนตรีอย่างเป็นระบบ ร่วมกับแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ ในขั้นที่ 3 ขั้นทำซ้ำ (Reiteration) โดยนำแนวคิดของซูซูกิมาประยุกต์ใช้ในชั้นเรียน แบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 นำขั้นตอนการฝึกฝนพื้นฐานมาใช้ในขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ดังนี้

1) การซ่อมคุณภาพเสียง (Tonalization) คือการให้นักเรียนฝึกฝนพื้นฐานการบรรเลงตาม ชนิดเครื่องดนตรี เช่น การลากคันชัก การดีดสายเปล่า การดีดสลับมือซ้ายขวา เป็นต้น

2) การซ่อมเพื่อทบทวน คือ การให้นักเรียนทบทวนบทเพลงที่ได้เรียนไปในคาบเรียนที่ผ่านมา

3) การซ่อมสำหรับเพลงใหม่ คือ การให้นักเรียนอ่านโน้ตเพลงที่จะเรียนในคาบนั้น ๆ พอให้ เข้าใจในทำนองเป็นเบื้องต้น เพื่อเตรียมตัวสู่การเรียนปฏิบัติทักษะ

ช่วงที่ 2 นำขั้นตอนในการจัดประสบการณ์ 4 ขั้นของซูซูกินำมาประยุกต์ใช้ในขั้นการจัดการ การเรียนรู้และขั้นสรุป ดังนี้

ขั้นจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นการฟัง (Listening) คือ เป็นขั้นการฟังเพลงที่ได้จัดเตรียมไว้ เพื่อให้นักเรียนได้ คั่นเคยกับทำนองเพลง

ขั้นที่ 2 ขั้นเลียนแบบ (Imitation) คือ การที่นักเรียนเลียนแบบโดยปฏิบัติดนตรีตามที่ครูสาธิต หน้าชั้นเรียน ไปพร้อมกับการอ่านโน้ตเพื่อจดจำทำนองเพลง

ขั้นที่ 3 ขั้นทำซ้ำ (Reiteration) คือ การที่นักเรียนฝึกปฏิบัติตามที่ครูสอนและทำซ้ำ โดย นักเรียนเรียนรู้จากการใช้แบบฝึกทักษะที่ครูเตรียมไว้ให้ ฝึกปฏิบัติกลวิธีและทำนองเฉพาะของเพลง ตามแบบฝึกทักษะ เพื่อสร้างความแม่นยำ ถูกต้อง และความมั่นใจในการปฏิบัติทักษะดนตรี

ขั้นสรุป

ขั้นที่ 4 ขั้นจดจำฝังใจ (Memorize) คือ ขั้นที่นักเรียนสามารถปฏิบัติออกมาได้อย่างมั่นใจ สามารถบรรเลงร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนในลักษณะการบรรเลงรวมวงได้อย่างถูกต้องและไพเราะ

4. ทักษะปฏิบัติดนตรี หมายถึง ความสามารถในการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยในเพลงประเภท เพลงตับ ตามชนิดเครื่องดนตรีไทยที่นักเรียนศึกษา จำนวน 1 เพลง คือ เพลงตับสมิงทอง ประกอบด้วย

เพลงย่อย 3 เพลง ได้แก่ เพลงสมิงทอง สองชั้น เพลงขึ้นพลับพลา สองชั้น และเพลงจำปานารี สองชั้น ประเมินโดยใช้แบบประเมินทักษะปฏิบัติดนตรี แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความแม่นยำ ด้านเสียง และด้านจังหวะ

5. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ ในรายวิชาปฏิบัติดนตรีไทย 4 โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ แบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต จำนวน 15 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านวิธีจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล

6. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาวิชาปฏิบัติดนตรีไทย 4 กลุ่มเครื่องสาย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ของโครงการห้องเรียนดนตรี โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏจังหวัดสงขลา

### ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยในครั้งนี้คาดหวังประโยชน์ที่จะเกิดแก่นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องด้านการศึกษา ดังนี้

1. นักเรียนมีทักษะปฏิบัติดนตรี หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ อยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ โดยสามารถนำทักษะที่ได้จากการจัดการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนและชีวิตประจำวันได้
2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนที่ใช้จัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ ในรายวิชาปฏิบัติดนตรีไทย 4 อยู่ในระดับมาก
3. เป็นแนวทางสำหรับครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยสามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ในรายวิชาปฏิบัติดนตรีไทย 4 และเพื่อเป็นแนวทางนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีรายวิชาอื่น

## บทที่ 2

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติ  
ดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยทำการศึกษาจากข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อ  
นำมาใช้ในการดำเนินการวิจัย โดยผู้วิจัยได้กำหนดข้อมูลออกเป็นประเด็น ดังนี้

1. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ จังหวัดสงขลา
  - 1.1 วิสัยทัศน์
  - 1.2 พันธกิจ
  - 1.3 เป้าประสงค์
  - 1.4 คุณภาพผู้เรียน
  - 1.5 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
  - 1.6 คุณลักษณะอันพึงประสงค์
  - 1.7 คำอธิบายรายวิชาปฏิบัติดนตรีไทย 4 (ศ22226)
  - 1.8 โครงสร้างรายวิชาปฏิบัติดนตรีไทย 4 (ศ22226)
  - 1.9 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เพลงเถาและเพลงตับ วิชาปฏิบัติดนตรีไทย 4 (ศ22226)
2. แนวคิดการเรียนรู้ดนตรีของชูชุก
  - 2.1 ชีวิตประวัติของชูชุก
  - 2.2 แนวคิดการเรียนรู้ดนตรีของชูชุก
  - 2.3 วิธีการสอนดนตรีตามแนวคิดของชูชุก
3. แบบฝึกทักษะ
  - 3.1 ความหมายของแบบฝึกทักษะ
  - 3.2 ลักษณะของแบบฝึกทักษะ
  - 3.3 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ
  - 3.4 ส่วนประกอบของแบบฝึกทักษะ
  - 3.5 ขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะ
  - 3.6 ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ
4. การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ
5. เพลงตับสมิงทอง
  - 5.1 ประวัติและลักษณะของเพลงตับสมิงทอง
  - 5.2 ทำนองหลักเพลงตับสมิงทอง
6. ทักษะปฏิบัติดนตรี
  - 6.1 ความหมายของทักษะปฏิบัติดนตรี

- 6.2 การจัดการเรียนรู้หรือพัฒนาทักษะปฏิบัติดนตรี
- 6.3 การประเมินทักษะปฏิบัติดนตรี
- 6.4 หลักการและขั้นตอนออกแบบการประเมินทักษะปฏิบัติ
- 6.5 เครื่องมือและการประเมินผลทักษะปฏิบัติ
7. ความพึงพอใจ
  - 7.1 ความหมายของความพึงพอใจ
  - 7.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
  - 7.3 แนวทางการสร้างความพึงพอใจ
  - 7.4 แนวทางการวัดความพึงพอใจ
  - 7.5 การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

## หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ จังหวัดสงขลา

### หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ จังหวัดสงขลา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

#### 1. วิสัยทัศน์

มุ่งมั่นพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ มีความสุข ชาบซึ้งและเห็นคุณค่า ในศิลปะ ทั้งด้านทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์ และภูมิปัญญาท้องถิ่น พร้อมทั้งส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านศิลปะในทุกแขนงสู่มาตรฐานสากล มีความพร้อมในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา เป็นศูนย์กลางการพัฒนาผู้เรียนด้านศิลปะทุกแขนงของจังหวัดสงขลาและภาคใต้

#### 2. พันธกิจ

2.1 พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานวิชาชีพ

2.3 ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ ความรู้ความเข้าใจ มีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ อยู่อย่างพอเพียง มีจิตอาสา เห็นคุณค่า ในงานศิลปะทั้งด้านทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์ เห็นคุณค่า อนุรักษ์ สืบสาน สร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.4 ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านศิลปะทุกแขนงสู่มาตรฐานสากล และมีความพร้อมในการสอบเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา

#### 3. เป้าประสงค์

3.1 ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานวิชาชีพ

3.3 ผู้เรียนมีทักษะ ความรู้ความเข้าใจ มีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ อยู่อย่างพอเพียง มีจิตอาสา เห็นคุณค่าในงานศิลปะทั้งด้านทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์ เห็นคุณค่า อนุรักษ์ สืบสาน สร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.4 ผู้เรียนมีความสามารถพิเศษด้านศิลปะทุกแขนงสู่มาตรฐานสากล และมีความพร้อมในการสอบเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา

#### 4. คุณภาพผู้เรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าทางศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ ในสาระดนตรี ได้กำหนดสาระสำคัญไว้คือ มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบดนตรีแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึกทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ร้องเพลงและเล่นดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี แสดงความรู้สึกที่มีต่อดนตรีในเชิงสุนทรีย์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีวัฒนธรรม และเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์

#### 5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร หมายถึง ใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกและทัศนะของตนเอง เพื่อเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับ ข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้องตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

5.2 ความสามารถในการคิด หมายถึง รู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

5.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมแสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผลคุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

5.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต หมายถึง ใช้กระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เรียนรู้ด้วยตนเองต่อเนื่อง ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล จัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม รู้จักปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม สภาพแวดล้อมและหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น



5.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี หมายถึง รู้จักเลือกใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

6.2 ซื่อสัตย์สุจริต

6.3 มีวินัย

6.4 ใฝ่เรียนรู้

6.5 อยู่อย่างพอเพียง

6.6 มุ่งมั่นในการทำงาน

6.7 รักความเป็นไทย

6.8 มีจิตสาธารณะ

7. คำอธิบายรายวิชาการรายวิชาปฏิบัติดนตรีไทย 4 (ศ22226) จำนวน 2 หน่วยกิต เวลาเรียน 4 คาบ/สัปดาห์ (แบ่งเวลาเรียนออกเป็น 2 ครั้ง ๆ ละ 2 คาบเรียน)

อธิบายประวัติความเป็นมาและลักษณะของเพลงประเภทเพลงเถาและเพลงลา ศัพท์สังคิต ที่ใช้ในบทเพลง การแปรทำนองอย่างง่ายเป็นส่วนกลอนแต่ละเครื่องมือ วิเคราะห์ห้องค์ประกอบความไพเราะของวงดนตรีไทย ปฏิบัติเพลงเถา เพลงตับ เพลงสองชั้น และเพลงลา การบรรเลงดนตรีไทยประกอบการขับร้องเพลงไทยด้วยเครื่องดนตรีตามความถนัด

โดยใช้กระบวนการบรรยาย กระบวนการอภิปราย กระบวนการสาธิต กระบวนการสืบค้นข้อมูล กระบวนการฝึกปฏิบัติเดี่ยว กระบวนการบรรเลงรวมวง กระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม และกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

เพื่อให้เกิดความรัก ตระหนักถึงคุณค่าของดนตรีไทย และหวงแหนมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น เห็นคุณค่าของการนำดนตรีไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน กล้าแสดงออกซึ่งผลงานด้านดนตรี เกิดสมรรถนะความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และเพื่อให้ผู้เรียน มีคุณลักษณะ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน และรักความเป็นไทย บรรลุตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของในหลวง รัชกาลที่ 10 ด้านการมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีพื้นฐานชีวิตอันมั่นคง และเป็นพลเมืองดี เพื่อให้เกิดความรัก ความภาคภูมิใจ ตระหนักถึงคุณค่าของดนตรีไทย และหวงแหนมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

8. ผลการเรียนรู้

8.1 ประวัติความเป็นมาและลักษณะของเพลงประเภทเพลงเถาและเพลงลา

8.2 อธิบายศัพท์สังคิตที่ใช้ในบทเพลงและการนำไปใช้

8.3 วิเคราะห์ห้องค์ประกอบความไพเราะของวงดนตรีไทย

- 8.4 สามารถแปรทำนองอย่างง่ายเป็นส่วนกลอนของแต่ละเครื่องมือ  
 8.5 สามารถบรรเลงดนตรีไทยประกอบการขับร้องด้วยเครื่องดนตรีตามความถนัด  
 8.6 ปฏิบัติเพลงประเภทเพลงเถา  
 8.7 ปฏิบัติเพลงประเภทเพลงตับ  
 8.8 ปฏิบัติเพลงประเภทเพลงสองชั้นหรือประเภทเพลงลา  
 รวมทั้งหมด 8 ผลการเรียนรู้  
 9. โครงสร้างรายวิชาปฏิบัติดนตรีไทย 4 (ศ22226)

ตาราง 1 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้วิชาปฏิบัติดนตรีไทย 4 (ศ22226)

หน่วย ที่	หน่วยการ เรียนรู้	ผลการ เรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
1	วิเคราะห์ ดนตรี	ข้อ 1 ข้อ 2 ข้อ 3	1. ประวัติความเป็นมาและลักษณะของ เพลงประเภทเพลงเถาและเพลงลา 2. บอกและอธิบายลักษณะของศัพท์ สังคีตที่ใช้ในบทเพลงและการนำ ไปใช้ในเพลงต่าง ๆ 3. วิเคราะห์องค์ประกอบความไพเราะ ของวงดนตรีไทย	10	20
2	สอดประสาน ทำนอง	ข้อ 4 ข้อ 5	1. แปรทำนองอย่างง่ายเป็นส่วน กลอนของแต่ละเครื่องดนตรี 2. ความพร้อมเพรียงในการบรรเลง การรับร้องส่งร้อง คุณภาพความ กลมกลืน ในการบรรเลงประกอบ การขับร้อง	20	30
3	เพลงเถาและ เพลงตับ	ข้อ 6 ข้อ 7	การปฏิบัติเพลงประเภทเพลงเถา การปฏิบัติเพลงประเภทเพลงตับ	36	35
4	เพลงลา	ข้อ 8	การปฏิบัติเพลงประเภทเพลงลา / เพลง สองชั้น	14	15
<b>รวม</b>				<b>80</b>	<b>100</b>

## 10. โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เพลงเถาและเพลงตับ วิชาปฏิบัติดนตรีไทย 4 (ศ22226)

ตาราง 2 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เพลงเถาและเพลงตับ

สัปดาห์ ที่	การเรียน ครั้งที่ (ของสัปดาห์)	ผลการ เรียนรู้ ข้อที่	เนื้อหา/สาระสำคัญ	เวลา (คาบ)	น้ำหนัก คะแนน
8	2	6	- ศึกษาและปฏิบัติเพลงเถา (เพลงแขกบรเทศ เถา)	2	
	1	6	- ศึกษาและปฏิบัติเพลงเถา (เพลงแขกบรเทศ เถา)	2	
9	2	6	- ศึกษาและปฏิบัติเพลงเถา (เพลงแขกบรเทศ เถา)	2	-
	1	6	- ศึกษาและปฏิบัติเพลงเถา (เพลงแขกบรเทศ เถา)	2	
10	2	5,6	- สอบกลางภาค (ทดสอบปฏิบัติดนตรีตาม เพลงที่กำหนด)	2	20
	1	6	- ศึกษาและปฏิบัติเพลงเถา (เพลงกล่อมพญา เถา)	2	
11	2	6	- ศึกษาและปฏิบัติเพลงเถา (เพลงกล่อมพญา เถา)	2	
	1	6	- ศึกษาและปฏิบัติเพลงเถา (เพลงกล่อมพญา เถา)	2	
12	2	6	- ศึกษาและปฏิบัติเพลงเถา (เพลงกล่อมพญา เถา)	2	3
	1	6	- ศึกษาและปฏิบัติเพลงเถา (เพลงกล่อมพญา เถา)	2	
13	2	6	- ศึกษาและปฏิบัติเพลงเถา (เพลงกล่อมพญา เถา)	2	
	1	7	- ศึกษาและปฏิบัติเพลงตับสมิงทอง	2	
14	2	7	- ศึกษาและปฏิบัติเพลงตับสมิงทอง	2	
	1	7	- ศึกษาและปฏิบัติเพลงตับสมิงทอง	2	
15	2	7	- ศึกษาและปฏิบัติเพลงตับสมิงทอง	2	7
	1	7	- ศึกษาและปฏิบัติเพลงตับสมิงทอง	2	
16	2	7	- ศึกษาและปฏิบัติเพลงตับสมิงทอง	2	
	1	7	- การทดสอบเก็บคะแนนเพลงตับสมิงทอง	2	
<b>รวม</b>				<b>36</b>	<b>30</b>

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกจัดการเรียนรู้ในหน่วยที่ 3 เพลงเถาและเพลงตับ ในส่วนผลการเรียนรู้ที่ 7 มีเนื้อหาสาระของการศึกษาและปฏิบัติเพลงตับสมิงทอง ซึ่งจัดการเรียนรู้ในสัปดาห์ที่ 14-16 ของภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 แบ่งการจัดการเรียนรู้ออกเป็น 2 ครั้ง ครั้งละ 2 คาบ ต่อสัปดาห์ รวมเป็น 12 คาบเรียน

## แนวคิดการเรียนรู้ดนตรีของชูชูกิ

### 1. ชีวิตประวัติของชูชูกิ

ชูชูกิ เป็นชื่อของนักการศึกษาทางด้านดนตรีศึกษาและครูสอนไวโอลินที่มีชื่อเสียงระดับโลก โดยมีชื่อว่า ชินอิจิ ซูซูกิ (Shinichi Suzuki) เป็นชาวญี่ปุ่น เกิดเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม ค.ศ. 1898 ณ เมืองนาโกยา ในครอบครัวชั้นสูงญี่ปุ่นที่สืบเชื้อสายมาจากนักรบซามูไร บิดาคือ มาซากิชิ ซูซูกิ (Masakichi Suzuki) ชายหัวก้าวหน้าที่สามารถพูดภาษาอังกฤษได้และเดินทางไปต่างประเทศบ่อยครั้ง อีกทั้งเป็นผู้ก่อตั้งโรงงานผลิตไวโอลินขนาดใหญ่ระดับโลก คือ Suzuki Violin Seizo Company of Nagoya ในปี 1912-1916 ชินอิจิ ซูซูกิ ได้เข้าเรียนที่โรงเรียนพานิชยการนาโกยา มีคำขวัญว่า “คาแรกเตอร์ที่หนึ่ง ความสามารถเป็นที่สอง” (Character First, Ability Second) ซึ่งเปรียบเสมือนแสงส่องสว่างในเส้นทาง การดำเนินชีวิตของเขา ในวัยหนุ่มชูชูกิมีได้สนใจในดนตรีมากเท่าใดนัก จนเกิดเหตุการณ์พลิกผันทำให้เขา เริ่มที่จะหันหลังให้กับธุรกิจของครอบครัว คือการที่เขาได้อ่านหนังสือเล่มหนึ่งจากร้านหนังสือซึ่งเป็นผลงาน ของตอลสตอย (Tolstoy) นักเขียนระดับโลก และอีกเหตุการณ์คือ จากการได้ฟังเสียงไวโอลินครั้งแรก ในปี 1915 เป็นการบรรเลงไวโอลินของมิสชา เอลแมน (Mischa Elman) นักไวโอลินยอดเยี่ยมที่บรรเลง เพลง Ave Maria ของ Schubert จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้เขาเริ่มสนใจในดนตรีและเริ่มเรียนไวโอลิน อย่างจริงจังที่กรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี ตั้งแต่ปี 1920-1928 โดยเรียนไวโอลิน ชมคอนเสิร์ตจาก ศิลปินดังในยุค 1920 และเข้าร่วมสังคมนักไวโอลินสมัครเล่นและนักวิทยาศาสตร์อย่างอัลเบิร์ต ไอสไตน์ ประสบการณ์ทางด้านดนตรีและทางด้านปรัชญาเหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากทำให้ชูชูกิเข้าใจดนตรี และความรู้สึกนึกคิดของตนมากขึ้น ด้วยความเคารพต่อแนวคิดของตอลสตอยกับความเคารพต่อดนตรี ของเขาผสมเข้าด้วยกัน ส่งผลต่อความเป็นอุดมคติที่ยึดโยงความสัมพันธ์ของเขาและดนตรีเข้าด้วยกัน ดนตรีจึงกลายเป็นสิ่งที่นำไปสู่การเข้าใจในชีวิตของเขา

หลังจากธุรกิจของครอบครัวประสบปัญหาในตลาดหุ้นในปี 1929 ชูชูกิกลับสู่มาตุภูมิ ประเทศ ญี่ปุ่นพร้อมด้วย วัลเทราด์ ปรานจ์ (Waltraud Prange) ภรรยาชาวเยอรมัน จากนั้นเขาเริ่มอาชีพเป็น นักแสดงไวโอลินและครูสอนดนตรีที่โรงเรียนดนตรีอิมพีเรียล (Imperial musical school) และโรงเรียนดนตรี คุนิทาจิ (Kunitachi music school) ในเมืองโตเกียว และในปี 1932 ได้มีผู้ปกครองของโคจิ โทโยดะ (Koji Toyoda) และโทจิยะ เอโตะ (Tochiya Eto) ต้องการให้ลูกชายวัย 4 ขวบของตนได้เรียนดนตรี จึงได้ขอร้องให้ชูชูกิสอนดนตรีให้แก่ลูกของตน จุดประกายให้เขาต้องคิดวิธีสอนที่เหมาะสมสำหรับเด็กทั้งสองคน ขึ้นจากการที่สังเกตได้ว่าเด็กญี่ปุ่นทุกคนสามารถพูดภาษาญี่ปุ่นได้ เขาสังเกตจนพบการเรียนรู้จนได้มาซึ่ง

ความเข้าใจใน “ภาษาแม่” ที่เรียบง่ายของเด็กเล็ก สามารถนำมาใช้เป็นแบบจำลองทางทฤษฎีสำหรับแนวทางการศึกษาดนตรีได้ (Thompson, 2016: 173-175)

ซูซูกิ เป็นนักการศึกษาและนักดนตรีศึกษาที่มีคุณูปการต่อวงการวงดนตรีวิทยาและดนตรีศึกษาในระดับโลก เขาทำหน้าที่ในฐานะนักการศึกษาจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิตและได้เสียชีวิตลงในปี 1998 ณ เมืองมัตสึโมโตะ ประเทศญี่ปุ่น สิริอายุได้ 99 ปี



ภาพ 2 ชินอิจิ ซูซูกิ (Shinichi Suzuki) (1898-1998)

ที่มา: Suzuki Music Schools (2024)

## 2. แนวคิดการเรียนรู้ดนตรีของซูซูกิ

Richards (2017: 16-17) อธิบายว่า ซูซูกิเชื่อว่าเด็กสามารถที่จะเรียนรู้ได้ตั้งแต่วัยเยาว์ โดยเจอในหนังสือของซูซูกิหลายฉบับระบุว่า ในโลกของดนตรีตะวันตกนั้น เด็กสามารถเรียนรู้ดนตรีได้ตั้งแต่อายุ 6-7 ปี แต่ในทัศนะของซูซูกิ เด็กสามารถเรียนรู้ได้ตั้งแต่แรกเกิด ซึ่งพบว่าซูซูกิใช้วิธีการประคับประคองและกระตุ้นให้เด็กรู้จักเครื่องดนตรีและสำรวจดนตรีโดยใช้หูแทนการอ่านโน้ตจากหน้ากระดาษ เขาต้องการให้เด็กสัมผัสกับวัฒนธรรมของดนตรีโดยไม่ปล่อยให้เด็กอยู่กับการอ่านโน้ตดนตรีเพียงอย่างเดียว

แนวคิดสำคัญของซูซูกิจะเน้นไปที่การท่องจำ ซึ่งแตกต่างจากแนวทางของดนตรีตะวันตก โดยเขาเชื่อว่า การที่นักเรียนท่องจำได้นั้น นักเรียนจะสามารถเข้าใจดนตรีได้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น หากพวกเขาจำเพลงได้ นอกจากนี้เขายังให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพของการทำงานและการมีปฏิสัมพันธ์กลุ่มในหมู่ นักเรียนของเขา และมักจะให้เพื่อนมานั่งรวมอยู่ในชั้นเรียนเสมอ สอดคล้องกับความเชื่อของซูซูกิที่ว่า การที่นักเรียนได้แสดงดนตรีในที่สาธารณะมากเท่าไร พวกเขาก็จะยิ่งลดความประหม่าและความวิตกกังวลลงเท่านั้น

สุกรี เจริญสุข, 2542 (อ้างถึงใน นพชัย อุบชิต, 2558: 21-22) ได้อธิบายแนวคิดของซูซูกิที่เชื่อว่า ความสามารถที่เรียกว่า “เก่ง หรืออัจฉริยะ” ไม่ได้มีติดตัวมาแต่กำเนิด ทุกคนเกิดมามีสุข มีทุกข์

อย่างเท่ากันหมด คือ “ไม่มีอะไร” จึงต้องอาศัยการเรียนรู้ การเลี้ยงดู อบรมบ่มสอนและการพัฒนา เพื่อให้เด็กเป็นอย่างที่พ่อแม่ต้องการ การเรียนรู้ของเด็กเหมือนกับการเรียนรู้ภาษาจากแม่ กระบวนการสอนของซินอิจิ ชูซูกิ ตั้งชื่อว่า “การศึกษาของคนเก่ง” (Talent Education) ชูซูกิเชื่อว่า เด็กทุกคนสามารถเรียนรู้และเป็นคนเก่งได้ แต่อย่าทอดทิ้งให้เด็กเติบโตตามยถากรรม โดยที่ไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างต่อเนื่อง ดนตรีเป็นเรื่องของการได้ยิน เพราะการฟังเสียงเพี้ยนการตอบสนองต่อการฟังย่อมเพี้ยนไปด้วย การได้ยินเสียงที่ถูกตัด การตอบสนองการได้ยินย่อมถูกต้องไปด้วย ดังนั้น การศึกษาของคนเก่งมีหัวใจอยู่คือ เราต้องศึกษาเพื่อที่จะพัฒนาความเก่งของเด็กผ่านการศึกษา อบรมสั่งสอน การพัฒนาทักษะที่สูงขึ้นทำได้ด้วยการฝึกที่ถูกต้อง ความสามารถไม่ได้มาจากความคิดหรือทฤษฎี แต่มาจากการฝึกซ้อมที่ถูกต้อง ในการฝึกซ้อมนั้นต้องได้รับการฝึกที่ดีและถูกต้อง ไม่ต้องรีบร้อนแต่ไม่หยุด การฝึกซ้อมที่ถูกต้อง ในการฝึกซ้อมที่ผิด ๆ นั้นเป็นเรื่องง่ายและเป็นธรรมชาติ จะต้องฝึกซ้อมจนเป็นธรรมชาติ และธรรมชาตินั้นคือเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ความตั้งใจของชูซูกิในการสร้างสถาบันการศึกษาของคนเก่ง (Talent Education) เพื่อจะสร้างเด็กญี่ปุ่นให้มีความสามารถทางด้านดนตรี ไม่ได้มุ่งหวังให้เป็นนักดนตรีระดับโลก แต่ต้องการให้เด็กแสดงความสามารถทางดนตรีอย่างเต็มศักยภาพ การสอนระบบชูซูกิ เชื่อว่า พ่อแม่มีบทบาทสำคัญที่จะสนับสนุนให้ลูกเรียนและพัฒนาดนตรี เมื่อเด็กได้เรียนหรือศึกษาเพลงจากครูแบบตัวต่อตัวแล้ว เด็กควรมีโอกาสได้เรียนรวมวงกันเป็นกลุ่ม เพราะการเรียนเป็นวงเป็นวิธีการที่สร้างความก้าวหน้าอันยิ่งใหญ่และอัศจรรย์สำหรับเด็ก

นอกจากนี้ ธวัชชัย นาควงษ์ (2543: 106) ยังได้อธิบายถึงหลักการของชูซูกิไว้ว่า ชูซูกิค้นพบว่า เด็กสามารถฝึกพูดภาษาของตนเองได้อย่างคล่องแคล่วไม่ว่าจะมีสติปัญญาดีเลวต่างกันอย่างไร เมื่ออายุห้าขวบ เด็กสามารถจดจำคำได้ถึง 4,000 คำ เขาสังเกตอีกว่าถ้าเด็กได้รับแรงกระตุ้นและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมแล้วเด็กสามารถฝึกบทเรียนยาก ๆ ได้โดยไม่รู้สึกลังเลลำบาก เขาจะอยากเรียนเองโดยไม่ต้องบังคับ และได้รับผลสำเร็จสูง ชูซูกิสนับสนุนให้เด็กหลายช่วงวัยบรรเลงร่วมกัน เขาเชื่อว่าเมื่อเด็กต่างวัยได้บรรเลงร่วมกัน บทเพลงจะเป็นเครื่องเชื่อมโยงให้เด็กเกิดความรักใคร่และความเป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน การสอนของชูซูกิเน้นการฝึกซ้อมที่จริงจัง จากแนวทางการสอนนี้ทำให้นักเรียนของชูซูกิ อายุ 4-5 ขวบ สามารถสีไวโอลินคอนแชร์โตยาก ๆ ได้ วิธีสอนของชูซูกิที่มีชื่อเสียงคือ การนำเทคนิคยาก ๆ ของการสีไวโอลินไปใช้กับการสีเพลงง่าย ๆ โดยใช้เทคนิคยาก ๆ นี้ ชูซูกิจะค่อย ๆ ดึงลูกศิษย์ของเขาให้เข้าสู่การสีเพลงคลาสสิกยาก ๆ โดนเด็กจะต้องฟังเพลงให้เคยชิน เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งเสียก่อน นอกจากการฝึกซ้อมแล้วเด็กจะต้องได้ฟังเพลงชั้นดีจากวงดนตรีจริงและทั้งจากเทปหรือซีดีเป็นประจำ การฟังนี้ถือเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งอีกประการหนึ่งจุดเด่นในการสอนแบบชูซูกิ คือ การที่เขาสร้างเครื่องดนตรีย่อส่วนลงให้มีขนาดเหมาะสมกับการบรรเลงของเด็ก ดังนั้นเด็กของชูซูกิเพียงวัย 5-6 ขวบก็จะสามารถบรรเลงตั้งแต่ไวโอลินลงไปจนถึงดับเบิลเบสซึ่งได้ถูกย่อส่วนเครื่องดนตรีให้มีขนาดเล็กลงแต่ยังรักษาคุณภาพของเสียงตามที่ควรจะเป็นได้อย่างครบถ้วน

นพชัย อุบชิต (2558: 22-23) กล่าวว่า การศึกษาดนตรีด้วยวิธีการของชูซูกิมีปรัชญารองรับเรียนอย่างไรเพื่ออะไร ปรัชญาจะเป็นเป้าหมายของการเรียนดนตรี ชูซูกิมีเป้าหมายในการเรียนดนตรีคือ

“Beautiful Tone, Beautiful Heart” มีผู้แปลเป็นภาษาไทยว่า “เสียงใส ใจสะอาด” การที่จะเล่นดนตรีให้เสียงใส นั้นจะต้องได้รับการฝึกฝนอย่างดี เหมือนกับการพูดทำให้ชัดถ้อยชัดคำ จำเป็นจะต้องได้รับฟังจากต้นแบบที่ชัด เมื่อฟังจากต้นแบบที่ชัดแล้ว หูที่ได้ยินก็จะชัด เด็กที่ฝึกพูดก็จะพูดได้ชัดเจน ดนตรีก็เช่นเดียวกัน เด็กควรได้เรียนรู้จากครูที่มีความรู้ดี มีความสามารถที่จะแสดงให้เด็กดูได้อย่างชัดเจน เสียงใสใจสะอาดเป็นการพึ่งพากันและกัน เมื่อจิตใจสะอาดก็จะเล่นดนตรีออกมาได้ดี ขณะเดียวกับเสียงดนตรีที่ออกมาดีก็จะทำให้จิตใจสะอาดไปด้วย เขาเชื่อว่าเรื่องนี้เป็นหัวใจของการเรียนดนตรี เพราะเสียงดนตรีที่ดีจิตใจที่ดีเป็นพื้นฐานของเด็กที่จะเติบโตและมีชีวิตที่ดีในอนาคต เพราะฉะนั้นการเรียนดนตรีตามปรัชญาของชูชุกี เป็นการเรียนดนตรีที่พัฒนาคุณภาพคน และคนจะออกไปพัฒนาคุณภาพชาติ “เสียงใสใจสะอาด” จึงถือเป็นหัวใจของการเรียนดนตรีชูชุกี

แม้ว่าการสอนของชูชุกีจะเน้นไปด้านการเล่นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย แต่ครูดนตรีก็สามารถนำวิธีการของเขาไปปรับใช้กับการเรียนเครื่องดนตรีได้ทุกประเภท วิธีการสอนของชูชุกีได้แพร่หลายไปทั่วประเทศญี่ปุ่นในระยะเวลาอันรวดเร็วและกระจายไปทั่วโลกในที่สุด (อรุณี โคตรสมบัติ, 2559: 62) วิธีการสอนนี้สามารถประยุกต์ใช้ได้กับทุกเครื่องดนตรีทุกชนิดดังที่กล่าวข้างต้น ไม่ว่าจะเป็นไวโอลิน หรือเซลโล ตั้งแต่การสอนตำราเล่มที่ 1 ตัวอย่าง เช่นเพลง Twinkle , Twinkle , Little Star ล้วนเป็นแบบฝึกหัดเพื่อ Tonalization ทั้งสิ้น ซึ่งครูต้องแบ่งเวลา 1 ใน 3 ของการเรียนสำหรับทบทวนเพลงนี้ มิใช่เล่นเป็นเสียงเพลงเท่านั้น แต่ยังต้องพิจารณาถึงท่าทางในการเล่น ความมีสมาธิในการลากสายให้เป็นเส้นตรงใกล้กับหย่อง (Bridge) การจับคันชักไวโอลินที่ถูกต้อง ตำแหน่งการยืนและท่วงท่าต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างถูกต้องและข้อสำคัญที่สุด คือต้องสอนให้เด็กฟังเสียงที่ตนเองเล่นไม่ให้มีความเพี้ยน นักเรียนส่วนมากมักจะเลยถึงคุณภาพเสียงที่เล่นออกมา ซึ่งเป็นผลมาจากความยาวของการลากคันชัก การใช้แรงในการสี มีพลังและสวยงาม (ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์, 2546: 15)

การเรียนรู้เพื่อจะพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีมีเรื่องของการฝึกซ้อมและฝึกฝนเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยชูชุกีให้ความสำคัญกับเรื่องข้างต้นดังที่ ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์ (2546: 14) อธิบายแนวความคิดการฝึกดนตรีของชูชุกีไว้ว่า นักเรียนควรใช้เวลาในการฝึกซ้อมดนตรีทั้งหมดเป็น 3 ส่วน ส่วนแรกในการซ้อมคุณภาพเสียง (Tonalization) ส่วนที่ 2 สำหรับการซ้อมเพื่อทบทวน ส่วนที่ 3 ซ้อมสำหรับเพลงใหม่ ดังนั้นถ้าเด็กใช้เวลาครึ่งชั่วโมงในการซ้อมแต่ละวันก็ควรจะแบ่งเวลา 10 นาที สำหรับการฝึกซ้อมคุณภาพเสียง สำหรับการซ้อมทบทวน และ 10 นาทีสำหรับการซ้อมส่วนอื่น ๆ เช่น เพลงใหม่ การอ่านโน้ต การเตรียมเพลงที่จะฝึกในอนาคต ฯลฯ

จุดเด่นของชูชุกีจะเน้นในการฝึกซ้อมซ้ำ ๆ โดยได้ให้ทัศนะไว้ว่า นักเรียนที่ตีควรถูกต้องใช้เวลาเป็นชั่วโมงในการฝึกฝนการเปล่งเสียงร้อง (Vocalizations) เพื่อที่จะพัฒนาให้เสียงที่ร้องมีความไพเราะทุกโน้ต บ่อยครั้งที่ชูชุกี ได้เขียนโน้ตให้นักเรียนเล่นบนสายเปลา่ธรรมชาติ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ควรละเลยในการฝึกหัด เพราะการฝึกนี้เองเป็นจุดเริ่มต้นของเสียงที่มีคุณภาพและมีความไพเราะ ผู้สอนต้องเน้นให้นักเรียนพัฒนาคุณภาพเสียงขึ้นในการเรียนทุกครั้ง การเล่นเพลงง่าย ๆ ธรรมชาติก็สามารถทำให้ผู้ฟังดนตรีร้องให้ได้ ด้วยเหตุที่เพลงนั้นมีความไพเราะอย่างยิ่งด้วยน้ำเสียงของเครื่องดนตรีที่บาดลึกจิตวิญญาณ

จากข้อมูลข้างต้นที่ได้จากการศึกษา สามารถสรุปได้ว่า แนวคิดการเรียนรู้ดนตรีของซูซูกิ คือ การเรียนรู้ที่ได้รับอิทธิพลมาจากทฤษฎี การเรียนรู้ภาษาแม่ของเด็กตามธรรมชาติ ซูซูกินำแนวทางนี้มาปรับประยุกต์ใช้ในการสอนดนตรีของตน โดยเชื่อว่าเด็กทุกคนสามารถเป็นคนเก่งได้และเขายังให้ความสำคัญกับเรื่องของพื้นฐานและการผลิตเสียงดนตรีในขั้นพื้นฐานเป็นสำคัญ ตามแนวคิดที่เรียกว่า “เสียงใสใจสะอาด” โดยจะต้องมีการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ดนตรี เช่น เด็กจะต้องได้ฟังเพลงจากศิลปินชั้นยอด หรือแบบอย่างที่ดี เด็กจะต้องเรียนดนตรีตั้งแต่ยังเล็ก ๆ โดยมีการสร้างเครื่องดนตรีให้เหมาะกับขนาดตัว หรือช่วงอายุ โดยใช้เพลงง่าย ๆ ค่อย ๆ ฝึกฝนอย่างช้า ๆ ไม่รีบร้อน เพื่อให้ได้คุณภาพของเสียงที่ดี เป็นต้น มีหลักในการฝึกซ้อมเบื้องต้น 3 ขั้น คือ การฝึกซ้อมคุณภาพเสียง การฝึกซ้อมทบทวนเพลงที่เรียนไปแล้ว และการฝึกซ้อมเพลงใหม่หรือการเตรียมเพลงที่จะฝึกต่อไปในอนาคต ซึ่งกระบวนการนี้จะต้องทำสม่ำเสมอ อย่างไม่ขาดไม่ได้ นอกจากนี้จำเป็นจะต้องมีการรวมวงของนักเรียนเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าทางดนตรีสำหรับเด็ก

### 3. วิธีการสอนดนตรีตามแนวคิดของซูซูกิ

รูปแบบวิธีการสอนดนตรีของซูซูกิ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน โดยรายละเอียดแต่ละขั้นตอน (สุกรี เจริญสุข, 2542: 13-17) ดังนี้

ขั้นที่หนึ่ง การฟัง (Listening) คือ การจัดเทปเพลงคลาสสิกประมาณ 20 เพลง มอบให้พ่อแม่ รับประทานที่เปิดให้ลูกซึ่งอยู่ในวัยทารก ฟังเป็นประจำ จนกระทั่งเด็กมีอายุได้ประมาณ 2 ปี

ขั้นที่สอง การเลียนแบบ (Imitation) หลังจากผ่านขั้นที่หนึ่งมาแล้ว เด็กจะต้องเข้ากลุ่มคละกับเด็กอื่นที่เรียนกับซูซูกิอยู่ก่อน ซึ่งมีวัยแตกต่างกัน ประมาณ 2-3 ปี เพื่อร่วมทำกิจกรรมเข้าจังหวะและกายบริหาร โดยมีแม่และครูร่วมด้วย กิจกรรมนี้ใช้เวลาประมาณ 6 เดือน ในบางกิจกรรมมีความน่าสนใจมาก เช่น เด็กที่เรียนอยู่ก่อนจะแสดง Recital ให้เด็กที่เข้าใหม่ได้ชมเพื่อเป็นแบบอย่าง ว่าอีกไม่นานข้างหน้าเด็กที่เข้าใหม่ก็จะแสดงกิจกรรมเช่นนี้เหมือนกัน สำหรับเด็กที่เรียนอยู่ก่อนแล้วก็คือเป็นโอกาสได้แสดงพัฒนาการทางดนตรี ซึ่งยังจะต้องแข่งกับตัวเองเพื่อพัฒนาให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นต่อไป

ขั้นที่สาม ทำซ้ำ (Reiteration) คือ การที่ซูซูกิจะรับเด็กเข้าสู่ชั้นเรียน จะมีครูสอนเดี่ยวและมีเครื่องดนตรีเป็นของตนเอง โดยเด็กจะเรียนไปพร้อม ๆ กับแม่ ซึ่งอีกประมาณ 1 เดือนให้หลัง แม่จะค่อย ๆ ผละออกไป โดยครูจะเป็นผู้รับหน้าที่ดูแลฝึกฝน

ขั้นที่สี่ จดจำฝังใจ (Memorize) คือเมื่อเด็กเรียนดนตรีตามขั้นตอนของหลักสูตร เด็กเรียนด้วยใจรัก มีวินัยในตนเองที่จะฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ ประกอบกับความคุ้นเคยกับเสียงดนตรีที่ได้ฟังเป็นประจำ ตั้งแต่อายุในวัยทารก ช่วยให้เด็กผลิตเสียงดนตรีที่ถูกต้องเหมาะสมออกมาได้ เพียงระยะเวลา 2-3 ปี เด็กก็จะสามารถเล่นเพลงยาก ๆ ได้ แล้วจึงมาเรียนรู้การอ่านโน้ตในภายหลัง

จากการศึกษารูปแบบแนวคิดการสอนของซูซูกิ รวมไปถึงบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงสามารถสรุปวิธีการจัดการเรียนรู้ โดยนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาปฏิบัติดนตรีไทย 3 ของผู้วิจัย โดยประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้



ขั้นที่ 1 ขั้นการฟัง เป็นขั้นตอนการฟังเพลงหรือแบบฝึกทักษะจากการสาดิตของครูหรือฟังจากสื่อการเรียนรู้อื่น

ขั้นที่ 2 ขั้นการเลียนแบบ เป็นขั้นตอนที่นักเรียนจะเรียนรู้ทำนองเพลงโดยการเลียนแบบจากการสอนของครู

ขั้นที่ 3 ขั้นทำซ้ำ คือ การที่นักเรียนฝึกฝนทักษะปฏิบัติดนตรีในเพลงนั้น ๆ ตามที่ครูมอบหมาย ร่วมกับการใช้แบบฝึกทักษะแบบซ้ำ ๆ เพื่อพัฒนาความถูกต้องและทักษะปฏิบัติให้แม่นยำ ไพเราะมากขึ้น

ขั้นที่ 4 ขั้นจดจำฝังใจ คือ หลังจากนักเรียนฝึกฝนตามขั้นที่สาม (ทำซ้ำ) จนเกิดความชำนาญมากขึ้น ในขั้นนี้นักเรียนจะต้องแสดงออกมาในลักษณะการบรรเลงรวมวงกับเพื่อนในชั้นได้อย่างถูกต้อง และเป็นธรรมชาติ ในชั้นของสรุปการสอน

นอกจากการประยุกต์ในการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นที่กล่าวไปข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ นำเอาขั้นตอนการฝึกฝนพื้นฐานอย่างซ้ำ ๆ ซ้ำ ๆ อันเป็นหัวใจหลักของแนวคิด “เสียงใสใจสะอาด” มาใช้ในขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ดังนี้

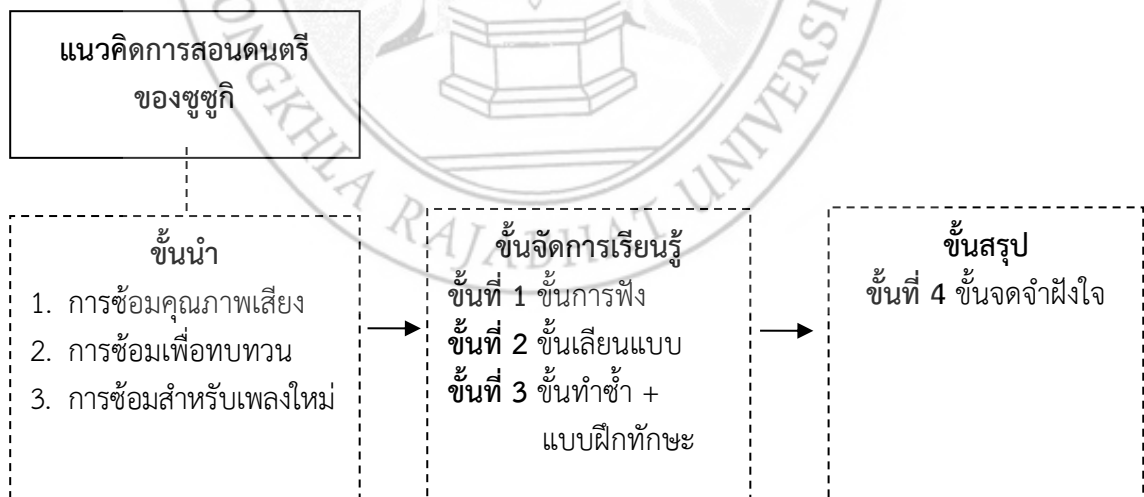
ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน จะแบ่งออกเป็น 3 ส่วนย่อยดังนี้

ส่วนที่ 1 การซ่อมคุณภาพเสียง (Tonalization) โดยให้นักเรียนฝึกฝนพื้นฐานการบรรเลงตามชนิดเครื่องดนตรี เช่น การลากคันชัก การติดสายเปลา การไล่เสียงของนักร้อง เป็นต้น

ส่วนที่ 2 การซ่อมเพื่อทบทวน คือ ให้นักเรียนทบทวนบทเพลงที่ได้เรียนไปในคาบเรียนที่ผ่านมา

ส่วนที่ 3 การซ่อมสำหรับเพลงใหม่ คือ การให้นักเรียนอ่านโน้ตเพลงที่จะเรียนในคาบนั้น ๆ พอให้เข้าใจในทำนองเป็นเบื้องต้น เพื่อเตรียมตัวสู่การเรียนปฏิบัติทักษะ

สามารถสรุปการประยุกต์ใช้แนวคิดของชูชุกิ ในการจัดการเรียนรู้ได้ดังนี้



ภาพ 3 การจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้แนวคิดของชูชุกิ

ที่มา: ผู้วิจัย

## แบบฝึกทักษะ

แบบฝึกทักษะในภาษาไทยมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป เช่น แบบฝึก แบบฝึกหัด และแบบฝึกทักษะ ผู้วิจัยจึงศึกษาบริบทของคำเหล่านี้ตามประเด็นเรื่องแบบฝึกทักษะของงานวิจัยฉบับนี้ โดยให้ถือว่าเป็นคำเดียวกันทั้งหมด ด้วยเหตุแห่งความแตกต่างทางด้านการใช้ภาษาเพียงเท่านั้น ชูเวช ชาญสง่าเวช (2552: 33) ได้แบ่งรูปแบบของตำราและสื่อการเรียนการสอนออกเป็นหลายชนิด โดยมีแบบฝึกเป็นหนึ่งในสื่อการเรียนการสอนด้วย

### 1. ความหมายของแบบฝึกทักษะ

นักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของแบบฝึกทักษะ ไว้ดังนี้

สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์ (2541: 207) อธิบายคำว่าแบบฝึกหัด ไว้ว่า แบบฝึกหัดเป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทหนังสือและสิ่งพิมพ์ที่ครูใช้เป็นเครื่องมือในการให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนให้เกิดทักษะในการเรียนรู้ของแขนงวิชาต่าง ๆ

จินตนา ไบกาชุยี (2542: 17) กล่าวถึงความหมายของแบบฝึกหัดไว้ว่า เป็นสื่อการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อช่วยเสริมให้เกิดทักษะและความแตกฉานในบทเรียน

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2547: 32) กล่าวถึงความหมายของแบบฝึกหรือแบบฝึกหัดไว้ว่า เป็นสื่อการเรียนการสอนชนิดหนึ่งที่ใช้ฝึกทักษะให้กับผู้เรียนหลังจากเรียนจบเนื้อหาในช่วงหนึ่ง ๆ เพื่อฝึกฝนให้เกิดความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งเกิดความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ อย่างกว้างขวางมากขึ้น

สมาน จันทะดี (2552: 52) ให้ความหมายของแบบฝึกไว้ว่า แบบฝึกเป็นสื่อการเรียนรู้ชนิดหนึ่ง ที่สำหรับให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนเกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดความชำนาญ จนกระทั่งเกิดทักษะในสิ่งนั้น

ถวัลย์ มาตจรัส สมปอง แฉ่นไธสง และบังอร สงวนหมู่ (2555: 18) ได้กล่าวถึงความหมายของแบบฝึกทักษะไว้ว่า แบบฝึกทักษะคือ กิจกรรมพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม มีความหลากหลาย และปริมาณเพียงพอที่จะสามารถตรวจสอบและพัฒนาทักษะกระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้ สามารถนำผู้เรียนไปสู่การสรุปความคิดรวบยอดและหลักการสำคัญของสาระการเรียนรู้ รวมทั้งทำให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความเข้าใจในบทเรียนด้วยตนเองได้

ศันสนีย์ สังสรรค่อนันต์ และชลลาภรณ์ สุวรรณสัมฤทธิ์ (2560: 7-25) ให้ความหมายของแบบฝึกหัดไว้ว่า แบบฝึกหัด หมายถึง สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการศึกษาที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเสริมสร้างทักษะและพัฒนาความสามารถของนักเรียนให้ดีขึ้น โดยกำหนดให้อยู่ในรูปแบบที่เป็นโจทย์ปัญหาหรือคำสั่งที่ฝึกให้นักเรียนได้ฝึกตอบ ซึ่งเมื่อเรียนจบเนื้อหาในบทเรียนนั้นแล้วนักเรียนจะใช้แบบฝึกหัดนี้ควบคู่กับการเรียน

เมื่อได้ศึกษางานวิจัยของเกริกสกุล จารี (2564: 7) ได้นิยามความหมายของคำว่า แบบฝึกหัด ปรากฏพบมีการกล่าวถึงคำว่า ชุดการเรียน ร่วมด้วย เมื่อศึกษาคำว่า ชุดการฝึกหรือชุดฝึกทักษะ ซึ่งมีลักษณะของคำใกล้เคียงกับแบบฝึกทักษะ จึงได้พบความหมายที่สอดคล้องกันดังที่ สุนทร สันธพานนท์ (2553: 96) ได้ให้ความหมายของชุดการฝึก ไว้ว่า ชุดการฝึก หมายถึง สื่อที่สร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมที่เป็น การทบทวนหรือเสริมเพิ่มเติมความรู้ให้แก่ นักเรียน หรือให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการเรียนรู้หลาย ๆ รูปแบบ

เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้มีคุณลักษณะตามที่ต้องการ ปัจจุบันผู้สอนได้จัดทำชุดการฝึกในลักษณะชุดฝึกทักษะต่าง ๆ เช่น ชุดฝึกทักษะการเรียนรู้ ชุดฝึกทักษะการคิด ชุดฝึกทักษะการตัดสินใจ ชุดฝึกทักษะการแก้ปัญหา เป็นต้น

นอกจากนี้ยังพบคำว่า แบบฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรี กล่าวถึงในวิทยานิพนธ์ของ มงคล ภิรมย์ครุฑ (2553: 16) โดยนิยามว่า แบบฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรี คือ หนังสือหรือเอกสารที่ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีเรียนวิธีปฏิบัติเครื่องดนตรีของผู้เรียน

จากการนิยามหรือให้ความหมายจากนักวิชาการข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะ คือ สื่อการเรียนรู้หรือนวัตกรรมทางการศึกษาประเภทหนึ่งสร้างขึ้นสำหรับการฝึกทักษะใดทักษะหนึ่ง มีชื่อเรียกหลากหลายออกไปตามบริบท เช่น แบบฝึก แบบฝึกทักษะ แบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะปฏิบัติ แบบปฏิบัติเครื่องดนตรี รวมไปถึงลักษณะที่เรียกรวมเป็นชุด เช่น ชุดฝึก ชุดฝึกทักษะ ชุดแบบฝึก เป็นต้น โดยมีจุดประสงค์ร่วมกันคือ มุ่งให้ผู้เรียนทำการศึกษหรือทบทวนความรู้ความเข้าใจได้ด้วยตนเอง นักเรียนจะได้เรียนรู้ ฝึกปฏิบัติกิจกรรม และทบทวนตามแบบฝึกทักษะได้อย่างอิสระ โดยมีครูคอยให้การชี้แนะเมื่อเกิดข้อสงสัย ทำให้เกิดความแม่นยำในทักษะนั้น ๆ จนเกิดการเสริมสร้างทักษะที่ดีนำไปสู่การพัฒนาความชำนาญในทักษะดังกล่าวได้ตามลำดับ

## 2. ลักษณะของแบบฝึกทักษะ

River, 1968 (อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2561: 467) สรุปลักษณะของแบบฝึก ไว้ดังนี้

1) ต้องมีการฝึกของนักเรียนมากพอสมควรในเรื่องหนึ่ง ๆ ก่อนที่จะมีการฝึกเรื่องอื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้ทำขึ้นเพื่อการสอนมิใช่ทำขึ้นเพื่อการสอบ

2) แต่ละบทควรฝึกโดยใช้แบบประโยคเพียงหนึ่งแบบเท่านั้น

3) ฝึกโครงสร้างประโยคใหม่กับสิ่งที่เรียนรู้แล้ว

4) ประโยคที่ฝึกควรเป็นประโยคสั้น ๆ

5) ประโยคและคำศัพท์ควรเป็นแบบที่ใช้พูดกันในชีวิตประจำวันที่นักเรียนรู้จักดีอยู่แล้ว

6) เป็นแบบฝึกที่นักเรียนใช้ความคิดด้วย

7) แบบฝึกควรมีหลาย ๆ แบบ เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย

8) ควรฝึกให้นักเรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนไปแล้วไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

วรสุดา บุญยไวยโรจน์, 2536 (อ้างถึงใน สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ, 2550: 60-61) แนะนำให้ผู้สร้างแบบฝึกยึดลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ ดังนี้

1) แบบฝึกที่ดี ควรมีความชัดเจนทั้งคำสั่งและวิธีทำ คำสั่งหรือตัวอย่างแสดงวิธีทำที่ใช้ไม่ควรยาวเกินไป เพราะจะทำให้เข้าใจยาก ควรปรับปรุงให้ง่าย เหมาะสมกับผู้ใช้ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนสามารถศึกษาด้วยตนเองได้ถ้าต้องการ

2) แบบฝึกหัดที่ดีควรมีความหมายต่อผู้เรียน และตรงตามจุดมุ่งหมายของการฝึก ลงทุนน้อย ใช้ได้นาน และทันสมัยอยู่เสมอ

- 3) ภาษาและภาพที่ใช้ในแบบฝึกหัด ควรเหมาะสมกับวัยและพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน
  - 4) แบบฝึกหัดที่ดีควรฝึกแยกเป็นเรื่อง ๆ แต่ละเรื่องไปควรยาวเกินไป แต่ควรมีกิจกรรมหลายรูปแบบ เพื่อรื้อให้นักเรียนเกิดความสนใจ และไม่เบื่อหน่ายในการทำ และเพื่อฝึกทักษะใดทักษะหนึ่งจนเกิดความชำนาญ
  - 5) แบบฝึกหัดที่ดี ควรมีทั้งแบบกำหนดคำตอบได้ แบบให้ตอบโดยเสรี การเลือกใช้คำข้อความหรือรูปภาพในแบบฝึกหัด ควรเป็นสิ่งที่นักเรียนคุ้นเคย และตรงกับความสนใจของนักเรียน เพื่อว่าแบบฝึกหัดที่สร้างขึ้น จะได้ออกให้เกิดความเพลิดเพลิน และพอใจแก่ผู้ใช้ ซึ่งตรงกับหลักการเรียนรู้ที่ว่าเด็กมักจะเรียนรู้ได้เร็วในการกระทำที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ
  - 6) แบบฝึกหัดที่ดี ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนศึกษาได้ด้วยตนเอง ให้อธิบายค้นคว้า รวบรวมสิ่งที่พบเห็นบ่อย ๆ หรือที่ตัวเองเคยใช้ จะทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องนั้น ๆ ได้มากยิ่งขึ้น และรู้จักนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง มีหลักเกณฑ์และมองเห็นว่า สิ่งที่เขาได้ฝึกฝนนั้นมีความหมายต่อเขาตลอดไป
  - 7) แบบฝึกหัดที่ดี ควรตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างในหลาย ๆ ด้าน เช่น ความต้องการ ความสนใจ ความพร้อม ระดับสติปัญญา และประสบการณ์ ฯลฯ ฉะนั้นการทำแบบฝึกหัดแต่ละเรื่องควรจัดให้มากพอ และมีทุกระดับตั้งแต่ง่าย ปานกลาง จนถึงระดับค่อนข้างยาก เพื่อว่าทั้งเด็กเก่ง กลาง และอ่อน จะได้เลือกทำได้ตามความสามารถ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กทุกคนประสบความสำเร็จในการทำแบบฝึกหัด
  - 8) แบบฝึกหัดที่ดี ควรสามารถสร้างความสนใจของนักเรียนได้ตั้งแต่หน้าปกไปจนถึงหน้าสุดท้าย
  - 9) แบบฝึกหัดที่ดี ควรได้รับการปรับปรุงควบคู่ไปกับหนังสือแบบเรียนอยู่เสมอ และควรใช้ได้ทั้งในและนอกห้องเรียน
  - 10) แบบฝึกหัดที่ดี ควรเป็นแบบฝึกหัดที่สามารถประเมินและจำแนกความเจริญงอกงามของเด็กได้
- ถวัลย์ มาศจรัส สมปอง แวนโรสง และบังอร สงวนหมู่ (2546: 21) ได้อธิบายลักษณะของแบบฝึกหัดและแบบฝึกทักษะที่ดีไว้ ดังนี้
- 1) จุดประสงค์ต้องชัดเจนและสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะตามสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้
  - 2) เนื้อหาต้องมีลักษณะดังนี้
    - 2.1) ถูกต้องตามหลักวิชาการ
    - 2.2) ใช้ภาษาเหมาะสม
    - 2.3) มีคำอธิบายและคำสั่งชัดเจน ง่ายต่อการปฏิบัติตาม
    - 2.4) สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ นำผู้เรียนสู่การสรุปความคิดรวบยอดและหลักการสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.5) เป็นไปตามลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคล

2.6) มีคำถามและกิจกรรมที่ทำทาส่งเสริมทักษะกระบวนการเรียนรู้ของธรรมชาติวิชา

2.7) มีกลยุทธ์การนำเสนอและการตั้งคำถามที่ชัดเจน น่าสนใจปฏิบัติได้ สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง

จากข้อมูลของนักวิชาการข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะจะต้องมีลักษณะที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนทั้งด้านเนื้อหา ภาษา และกิจกรรมการเรียนรู้ มีความสวยงาม น่าสนใจ ได้รับความรู้สึกลอยการเรียน เป็นสื่อการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหรือทบทวนได้ด้วยตนเอง รวมถึงได้พัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ นอกจากนั้นยังนับเป็นเครื่องมือทางการศึกษาที่ช่วยในการสอนของครูได้อีกด้วย

### 3. ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ

ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับบริบทในการสร้างและกระบวนการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นจากแบบฝึกทักษะ ดังต่อไปนี้

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2547: 34-35) ได้ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดของนักจิตวิทยาและนักการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึก โดยนำเสนอไว้ดังนี้

1) ทฤษฎีการลองผิดลองถูกของธอร์นไดค์ ซึ่งได้สรุปเป็นกฎเกณฑ์การเรียนรู้ 3 ประการ คือ

1.1) กฎความพร้อม หมายถึง การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลพร้อมที่จะกระทำ

1.2) กฎผลที่ได้รับ หมายถึง การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเพราะบุคคลกระทำ และยิ่งทำมาก

ความชำนาญจะเกิดขึ้นได้ง่าย

1.3) กฎการฝึกหัด หมายถึง การฝึกหัดให้บุคคลทำกิจกรรมต่าง ๆ นั้น ผู้ฝึกจะต้องควบคุมและจัดสภาพการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของตนเอง บุคคลจะถูกกำหนดลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออก

ดังนั้นผู้สร้างและฝึกจึงจะต้องกำหนดกิจกรรมตลอดจนคำสั่ง ๆ ในแบบฝึก ให้ผู้ฝึกได้แสดงพฤติกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ผู้สร้างต้องการ

2) ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของสกินเนอร์ ซึ่งมีความเชื่อว่า สามารถควบคุมบุคคลให้ทำตามความประสงค์หรือแนวทางที่กำหนดได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงความรู้สึกด้านจิตใจของบุคคลผู้นั้นว่าจะรู้สึกนึกคิดอย่างไร เขาจึงได้ทดลองและสรุปได้ว่า บุคคลสามารถเรียนรู้ได้ด้วยการกระทำ โดยมีการเสริมแรงเป็นตัวการ เมื่อบุคคลตอบสนองการเร้าของสิ่งเร้าควบคุมกันในช่วงเวลาที่เหมาะสม สิ่งเร้านั้นจะรักษาระดับหรือเพิ่มการตอบสนองให้เข้มข้น

3) วิธีการสอนของกาเย่ ซึ่งมีความเห็นว่าการเรียนรู้มีลำดับขั้น และผู้เรียนจะต้องเรียนรู้เนื้อหาจากง่ายไปหายาก การสร้างแบบฝึกจึงควรคำนึงถึงการฝึกตามลำดับขั้นจากง่ายไปหายาก

4) แนวคิดของบลูม ซึ่งกล่าวถึงธรรมชาติของผู้เรียนแต่ละคนว่ามีความแตกต่างกัน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาในหน่วยย่อยต่าง ๆ ได้โดยใช้เวลาในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (2553: 98-99) กล่าวถึงทฤษฎีการสอนของบรูเนอร์ (Bruner's Instruction Theory) ที่สามารถนำมาเป็นแนวคิดในการสร้างแบบฝึกไว้ว่า ทฤษฎีการสอนของบรูเนอร์ กล่าวว่าการที่ครูจะจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กนั้น จะต้องพิจารณาหลักการ 4 ประการ คือ

1) แรงจูงใจ (Motivation) ซึ่งมีทั้งแรงจูงใจที่เกิดจากภายในตัวเด็กเอง จะทำให้เกิดความปรารถนาที่จะเรียนรู้และความต้องการความสำเร็จ นอกจากนี้ยังมีแรงจูงใจที่ต้องการเข้าร่วมงานกับผู้อื่น และรู้จักทำงานด้วยกัน กล่าวได้ว่า ครูจะต้องทำให้เด็กเกิดความปรารถนาที่จะรู้ โดยการจัดการให้เด็กมีแรงจูงใจมากขึ้น เพื่อเด็กจะได้พยายามสำรวจทางเลือกต่าง ๆ อย่างมีความหมายและพึงพอใจ อันจะนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

2) โครงสร้างของความรู้ (Structure of Knowledge) มีการนำเสนอเนื้อหาให้กับเด็กในรูปแบบที่ง่ายเพียงพอที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ เช่น เสนอโดยให้กระทำจริง ใช้รูปภาพ ใช้สัญลักษณ์มีการนำเสนอข้อมูลอย่างกระชับ เป็นต้น

3) ลำดับขั้นของการนำเสนอเนื้อหา (Sequence) ผู้สอนควรเสนอเนื้อหาตามขั้นตอนและควรนำเสนอในรูปแบบของการกระทำมากที่สุด ใช้คำพูดน้อยที่สุดต่อจากนั้นจึงค่อยเสนอเป็นแผนภูมิรูปภาพต่าง ๆ สุดท้ายจึงค่อยนำเสนอเป็นสัญลักษณ์หรือคำพูด ในกรณีที่ความรู้พื้นฐานของเด็กดีพอแล้ว ครูก็สามารถเริ่มการสอนด้วยการใช้สัญลักษณ์ได้เลย

4) การเสริมแรง (Reinforcement) การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพถ้ามีการให้การเสริมแรงเมื่อเด็กสามารถแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องตามเป้าหมายที่กำหนด

#### 4. ส่วนประกอบของแบบฝึกทักษะ

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2547: 42) จำแนกส่วนประกอบของแบบฝึกทักษะออกเป็น ดังนี้

1) คู่มือการใช้แบบฝึก เป็นเอกสารสำคัญประกอบการใช้แบบฝึกว่า ใช้เพื่ออะไร และมีวิธีการใช้อย่างไร เช่น ใช้เป็นงานฝึกทำยบทเรียน ใช้เป็นการบ้าน หรือใช้สอนซ่อมเสริม ควรประกอบด้วย

1.1) ส่วนประกอบของแบบฝึก จะระบุว่าในแบบฝึกชุดนี้ มีแบบฝึกทั้งหมดกี่ชุด อะไรบ้าง และมีส่วนประกอบอื่น ๆ หรือไม่ เช่น แบบทดสอบ หรือแบบบันทึกผลการประเมิน

1.2) สิ่งที่ครูหรือนักเรียนต้องเตรียม (ถ้ามี) จะเป็นการบอกให้ครูหรือนักเรียนเตรียมตัวให้พร้อมล่วงหน้าก่อนเรียน

1.3) จุดประสงค์ในการใช้แบบฝึก

1.4) ขั้นตอนในการใช้ บอกข้อความตามลำดับการใช้ และอาจเขียนในรูปของแนวทางการสอนหรือแผนการสอนจะชัดเจนยิ่งขึ้น

1.5) เฉลยแบบฝึกในแต่ละชุด

2) แบบฝึก เป็นสื่อที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนฝึกทักษะ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ถาวร ควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

2.1) ชื่อชุดฝึกในแต่ละชุดย่อย

- 2.2) จุดประสงค์
- 2.3) คำสั่ง
- 2.4) ตัวอย่าง
- 2.5) ชุดฝึก
- 2.6) ภาพประกอบ
- 2.7) ข้อทดสอบก่อนและหลังเรียน
- 2.8) แบบประเมินบันทึกผลการใช้

คັນนีย์ สังสรรค์อนันต์ และชลารักษ์ สุวรรณสัมฤทธิ์ (2560: 7-26) อธิบายถึงส่วนประกอบที่สำคัญของแบบฝึกหัด โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1) แบบประเมินตนเองก่อนเรียน เป็นส่วนที่ใช้สำหรับวัดความรู้พื้นฐานของผู้เรียนเพื่อทำให้ทราบความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีคะแนนที่ได้จากการทำแบบประเมินตนเองก่อนเรียนจะนำไปใช้เปรียบเทียบกับคะแนนที่ได้จากการทำแบบประเมินตนเองหลังเรียน แต่แบบฝึกหัดบางเล่มอาจจะไม่มีแบบประเมินตนเองก่อนเรียนก็ได้

2) โจทย์หรือข้อคำถาม เป็นส่วนที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิด โดยทำการเขียนบันทึกคำตอบตามที่โจทย์หรือคำสั่งที่ได้กำหนดไว้ โดยกิจกรรมนั้นสามารถออกแบบได้หลายลักษณะ เช่น ตอบสั้นตอบยาว จับคู่ เติมคำ เป็นต้น

3) แบบประเมินตนเองหลังเรียน เป็นส่วนที่ใช้สำหรับวัดความรู้หลังจากที่ได้เรียนเนื้อหาของบทเรียนจบแล้วของผู้เรียนเพื่อทำให้ทราบความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียน หากคะแนนที่ได้จากการทำแบบประเมินตนเองหลังเรียนสูงกว่าคะแนนที่ได้จากการทำแบบประเมินตนเองก่อนเรียนแสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น แต่แบบฝึกหัดบางเล่มอาจจะไม่มีแบบประเมินตนเองหลังเรียนก็ได้

4) เฉลยคำตอบ เป็นส่วนที่ผู้เรียนใช้ในการตรวจสอบคำตอบได้ด้วยตนเอง โดยเฉลยคำตอบจะมีการเฉลยโจทย์หรือข้อคำถามที่ให้ผู้เรียนฝึกทำ และเฉลยแบบประเมินตนเองก่อนเรียนและหลังเรียน โดยควรนำเฉลยสำหรับแบบประเมินตนเองก่อนเรียนและหลังเรียนไปไว้ในส่วนหลังสุดของแบบฝึกหัดเพื่อป้องกันการดูค่าเฉลยก่อนการทำแบบประเมินตนเอง โดยเฉลยคำตอบต้องเฉลยให้ ครบทุกหัวเรื่อง

จากการศึกษาส่วนประกอบของแบบฝึกทักษะสามารถสรุปได้ว่า ส่วนประกอบของแบบฝึกทักษะแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วนใหญ่ คือ คู่มือการใช้แบบฝึกทักษะ และส่วนของแบบฝึกทักษะ โดยมีหน้าที่ที่แตกต่างกัน และแต่ละส่วนมีความสำคัญที่จะส่งเสริมให้เกิดความสมบูรณ์ในการใช้แบบฝึกทักษะได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

แบบฝึกทักษะในการวิจัยฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

- 1) ส่วนคู่มือการใช้แบบฝึกทักษะ ประกอบด้วย
  - 1.1) คำนำ
  - 1.2) คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะ (สำหรับครู)

- 1.3) คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะ (สำหรับนักเรียน)
- 1.4) ผลการเรียนรู้
- 1.5) การบันทึกโน้ตและสัญลักษณ์ที่ปรากฏในแบบฝึกทักษะ
- 2) ส่วนแบบฝึกทักษะ ประกอบด้วย
  - 2.1) ชื่อแบบฝึกทักษะ
  - 2.2) จุดประสงค์การเรียนรู้
  - 2.3) คำชี้แจง
  - 2.4) แบบฝึก
  - 2.5) บันทึกประเมินการฝึกทักษะ

#### 5. ขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะ

ผู้วิจัยทำการศึกษการสร้างแบบฝึกหรือออกแบบการฝึกเป็นลำดับแรกก่อนเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาขั้นตอนการสร้างต่อไป สมาน จันทะดี (2552: 56) ได้แบ่งรูปแบบของแบบฝึก ออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่

- 1) แบบฝึกเดี่ยวหรือแบบฝึกเชิงเดี่ยว เป็นแบบฝึกที่จะฝึกผู้เรียนตามสาระที่สอนเป็นเรื่อง ๆ เช่น การฝึกคัดลายมือ การฝึกเขียนคำยาก การฝึกพูดคำควบกล้ำ การฝึกพับกระดาษ การฝึกวาดภาพ ลายเส้น การฝึกเดินแถวเป็นเส้นตรง ฯลฯ เป็นต้น
- 2) การฝึกเป็นชุด หรือ ชุดแบบฝึก เป็นกระบวนการฝึกที่เป็นขั้นตอนซึ่งต้องฝึกหลายครั้ง (สร้างเป็นชุดแบบฝึก) โดยเริ่มต้นจากฝึกง่าย ๆ ก่อน เมื่อผู้เรียนทำได้แล้วจึงพัฒนาการฝึกขั้นต่อไป เช่น การฝึกเล่นฟุตบอลเป็นทีม วิธีการฝึกจะเริ่มจากฝึกการเคลื่อนไหวร่างกาย ฝึกเตะฟุตบอลคนเดียว การฝึกเล่นฟุตบอล 2-3 คน ฝึกเล่นฟุตบอล 7 คน และสุดท้ายฝึกเล่นฟุตบอลเป็นทีม 11 คน เป็นต้น
- 3) การฝึกแบบผสม เป็นรูปแบบการฝึกเชิงเดี่ยวและแบบฝึกเป็นกลุ่ม หรือภาพรวมผสมกัน การฝึกทำดอกไม้ วิธีการฝึกจะเริ่มจากการฝึกเดี่ยวหรือฝึกเชิงเดี่ยวก่อน ได้แก่ ฝึกตัดกระดาษ ฝึกพันก้านดอก ฝึกทำกลีบดอก ฝึกทำก้านใบ ฝึกทำเกสร เป็นต้น เมื่อผู้เรียนทำได้แล้ว จึงนำส่วนประกอบย่อยมาฝึกทำเป็นดอกไม้ที่สวยงามคล้ายของจริง และนำดอกไม้ที่ได้ชนิดต่าง ๆ มาฝึกตกแต่งเป็นแจกันดอกไม้ ซึ่งในเบื้องต้นฝึกจัดแจกันเบ่งง่าย ๆ ก่อน แล้วค่อยพัฒนาเป็นการจัดแจกันแบบหลากหลายที่มีความงดงามและยากมากขึ้น

เมื่อศึกษารูปแบบของแบบฝึก/การฝึกแล้ว ผู้วิจัยจึงศึกษาหลักการสร้างแบบฝึกทักษะ เพื่อเป็นองค์ความรู้เบื้องต้นก่อนที่จะศึกษาขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะ โดยมีนักการศึกษาให้แนวคิดเกี่ยวกับหลักการสร้างแบบฝึกทักษะ ดังนี้

รัชนี ศรีไพรวรรณ, 2536 (อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2561: 467-468) ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกที่ได้ไว้ ดังนี้



1) ต้องสร้างแบบฝึกให้สอดคล้องกับหลักจิตวิทยา และพัฒนาการของเด็กตามลำดับชั้นการเรียนรู้ แบบฝึกเสริมทักษะนั้นต้องอาศัยรูปภาพจูงใจนักเรียนและควรจัดเรียงเนื้อหาตามลำดับจากง่ายไปยาก เพื่อให้เด็กนักเรียนมีกำลังใจทำแบบฝึก

2) มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าจะฝึกทักษะในด้านใด แล้วจัดเนื้อหาให้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

3) ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน ถ้าสามารถแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยตามความสามารถ แล้วจึงจัดแบบฝึกหัดเพื่อส่งเสริมนักเรียนแต่ละกลุ่ม

4) แบบฝึกหัดที่ดีต้องมีคำชี้แจงง่าย ๆ สั้น ๆ ที่นักเรียนอ่านเข้าใจแบบฝึกได้ด้วยตนเอง

5) แบบฝึกหัดต้องมีความถูกต้อง ครูต้องพิจารณาให้รอบคอบโดยการทดลองทำด้วยตนเองเสียก่อนเพื่อไม่ให้มีข้อผิดพลาด

6) การให้นักเรียนทำแบบฝึกแต่ละครั้ง ต้องใช้เวลาให้เหมาะสมกับช่วงความสนใจของนักเรียน

7) แบบฝึกควรมีหลายรูปแบบ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และเมื่อฝึกเรื่องเดียวซ้ำ ๆ กันหลายครั้ง เด็กไม่เบื่อหน่าย แต่พอใจที่ได้ทำแบบฝึกนั้นด้วยความเพลิดเพลิน สุขสนธิ์ สนิธพานนท์ (2553: 97-98) ได้เสนอหลักการสำคัญในการจัดทำชุดฝึกทักษะ ดังนี้

1) จัดเนื้อหาสาระในการฝึกตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

2) เนื้อหาสาระและกิจกรรมการฝึกเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน

3) การวางรูปแบบของแบบฝึกทักษะมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างและเนื้อหาสาระของเรื่อง

4) แบบฝึกทักษะต้องมีคำชี้แจงง่าย ๆ สั้น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนอ่านเข้าใจ เรียนจากง่ายไปยาก

มีแบบฝึกทักษะที่น่าสนใจและท้าทายให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถ

5) มีความถูกต้อง ครูผู้สอนจะต้องพิจารณาตรวจสอบให้ดี อย่าให้มีข้อผิดพลาด

6) กำหนดเวลาที่ใช้แบบฝึกทักษะแต่ละตอนให้เหมาะสม

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า หลักการของการสร้างแบบฝึกทักษะ คือ จะต้องจัดเนื้อหาสาระให้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยแบบฝึกทักษะจะต้องเหมาะสมกับวัยผู้เรียน โดยมีการใช้หลักจิตวิทยา พัฒนาการเข้ามาประยุกต์ใช้ อีกทั้งยังต้องมีการวางรูปแบบ ร้อยเรียงทักษะต่าง ๆ ให้ไล่ระดับจากง่ายไปหายาก หรือมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน มีการวางระบบเรื่องระยะเวลาในการใช้แบบฝึก ซึ่งแบบฝึกทักษะจะต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำมาใช้กับนักเรียนอีกด้วย

เมื่อศึกษาหลักการของการสร้างแบบฝึกทักษะ พบว่าเป็นหลักการที่นำไปสู่ลักษณะของแบบฝึกทักษะที่ดี ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว สอดคล้องกับความคิดเห็นของ ณรุทธ์ สุทธิจิตต์, 2534 (อ้างถึงใน กันทถน เรื่องสั้น, 2563: 467-468) ที่กล่าวถึงความเหมาะสมของแบบฝึกวิชาดนตรีว่า กิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีควรเป็นไปในรูปแบบประสบการณ์ที่ให้ผู้เรียนนั้นได้มีส่วนร่วมปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งในชุดแบบฝึกในแต่ละชุดจะมีรูปภาพประกอบในการฝึก มีสีสันสวยงาม รูปภาพมีความชัดเจน ผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติตามได้

ในส่วนของขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะ ได้มีนักวิชาการศึกษาได้เสนอแนวทางขั้นตอนในการสร้างแบบฝึกทักษะ ไว้หลายท่าน ดังนี้

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2547: 45-46) เสนอแนวทางการสร้างแบบฝึกซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

- 1) วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น
  - 1.1) ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะที่ทำการสอน
  - 1.2) ปัญหาการผ่านจุดประสงค์ของนักเรียน
  - 1.3) ผลจากการสังเกตพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
  - 1.4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2) ศึกษารายละเอียดในหลักสูตร เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์แต่ละกิจกรรม
- 3) พิจารณาแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากข้อ 1 โดยการสร้างแบบฝึก และเลือกเนื้อหาในส่วนที่จะสร้างแบบฝึกนั้นว่าจะทำเรื่องใดบ้าง กำหนดเป็นโครงเรื่องไว้
- 4) ศึกษารูปแบบของการสร้างแบบฝึกจากเอกสารตัวอย่าง
- 5) ออกแบบชุดฝึกแต่ละชุดให้มีรูปแบบที่หลากหลาย น่าสนใจ
- 6) ลงมือสร้างแบบฝึกในแต่ละชุด พร้อมทั้งข้อทดสอบก่อนและหลังเรียนให้สอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้

- 7) ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
- 8) นำไปทดลองใช้ แล้วบันทึกผลเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่อง
- 9) ปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
- 10) นำไปใช้จริงและเผยแพร่ต่อไป

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2553:100) เสนอขั้นตอนการดำเนินการสร้างชุดฝึกทักษะไว้ ดังนี้

- 1) ศึกษาหลักสูตร หลักการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- 2) วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์ในแต่ละชุดการฝึก

- 3) จัดทำโครงสร้างและชุดฝึกในแต่ละชุด
- 4) ออกแบบชุดการฝึก/ชุดฝึกทักษะในแต่ละชุดให้มีรูปแบบที่หลากหลายและน่าสนใจ
- 5) ลงมือสร้างแบบฝึกในแต่ละชุด รวมทั้งออกข้อสอบก่อนและหลังเรียนให้สอดคล้องกับ

เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้

- 6) นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
- 7) นำชุดการฝึก/ชุดฝึกทักษะไปทดลองใช้ บันทึกผล แล้วปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่อง
- 8) ปรับปรุงชุดการฝึก/ชุดฝึกทักษะให้มีประสิทธิภาพ
- 9) นำไปใช้จริงและเผยแพร่ต่อไป

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561: 468-469) อธิบายขั้นตอนการสร้างแบบฝึก ไว้ดังนี้

- 1) ศึกษาปัญหาและความต้องการ โดยศึกษาจากการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากเป็นไปได้ควรศึกษาความต่อเนื่องของปัญหาในทุกระดับชั้น
  - 2) วิเคราะห์เนื้อหาหรือทักษะที่เป็นปัญหาออกเป็นเนื้อหาหรือทักษะย่อย ๆ เพื่อใช้ในการสร้างแบบทดสอบและแบบฝึกหัด
  - 3) พิจารณาวัตถุประสงค์ รูปแบบ และขั้นตอนการใช้แบบฝึก เช่น จะนำแบบฝึกไปใช้อย่างไร และในแต่ละชุดจะประกอบไปด้วยอะไรบ้าง
  - 4) สร้างแบบทดสอบ ซึ่งอาจมีแบบทดสอบเชิงสำรวจ แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่อง แบบทดสอบความก้าวหน้าเฉพาะเรื่อง เฉพาะตอน แบบทดสอบที่สร้างจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาหรือทักษะที่วิเคราะห์ไว้ในข้อที่ 2
  - 5) สร้างบัตรฝึกหัด เพื่อใช้พัฒนาทักษะย่อยแต่ละทักษะ ในแต่ละบัตรจะมีคำถามให้นักเรียนตอบ การกำหนดรูปแบบ ขนาดของบัตรพิจารณาตามความเหมาะสม
  - 6) สร้างบัตรอ้างอิง เพื่อใช้อธิบายคำตอบหรือแนวทางการตอบแต่ละเรื่อง การสร้างบัตรอ้างอิงนี้อาจทำเพิ่มเติมเมื่อนำบัตรฝึกหัดไปทดลองใช้แล้ว
  - 7) สร้างแบบบันทึกความก้าวหน้า เพื่อใช้บันทึกผลการทดสอบหรือผลการเรียน โดยจัดทำเป็นตอน เป็นเรื่อง เพื่อให้เห็นความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ สอดคล้องกับแบบทดสอบความก้าวหน้า
  - 8) นำแบบฝึกไปทดลองใช้ เพื่อหาข้อบกพร่อง คุณภาพของแบบฝึก และคุณภาพของแบบทดสอบ
  - 9) ปรับปรุงแก้ไขแบบฝึกให้สมบูรณ์ เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียนต่อไป
- สามารถสรุปได้ว่า การสร้างแบบฝึกทักษะที่ดีมีคุณภาพจะมีแนวทางขั้นตอนในการสร้าง โดยมีพื้นฐานมาจากหลักการของแบบฝึกทักษะที่ดี จากนั้นจึงมีการวิเคราะห์ปัญหา ศึกษาแนวทางแก้ไข ลงมือสร้างแบบฝึก ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ไปจนถึงการนำแบบฝึกทักษะไปใช้ แนวทางในการสร้างเหล่านี้เปลี่ยนแปลงได้ตามบริบท แต่จะต้องเป็นไปตามหลักการสร้างแบบฝึกทักษะที่ดีเพื่อจะให้การสร้างแบบฝึกทักษะเป็นไปอย่างเรียบร้อย สมบูรณ์ เกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุดและทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

## 6. ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ

ประโยชน์ของการที่ให้นักเรียนได้ฝึกและปฏิบัติจะทำให้เกิดประโยชน์หลายประการ เช่น นักเรียนมีประสบการณ์ตรง ทำให้เข้าใจสิ่งที่เรียนได้ดีขึ้น เกิดการเรียนรู้ที่คงทน เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน มีทักษะและความชำนาญในเรื่องที่ฝึก เป็นต้น (ณรงค์ กาญจนะ, 2553: 249) ซึ่งแบบฝึกทักษะนับเป็นเครื่องมือทางการศึกษาที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้เกิดประโยชน์มากมายดังที่นักวิชาการทั้งหลายได้ให้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

ถวัลย์ มาศจรัส สมปอง แวนไธสง และบังอร สงวนหมุ่ม (2546: 21) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ ดังนี้

- 1) เป็นสื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน
- 2) ผู้เรียนมีสื่อสำหรับทักษะด้านการอ่าน การคิด การคิดวิเคราะห์ และการเขียน
- 3) เป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับการแก้ไขปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 4) พัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2553: 96-97) กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการฝึกหรือชุดฝึกทักษะ ดังนี้

1) ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามอัตภาพ เพราะเด็กมีความสามารถแตกต่างกัน จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนเกิดกำลังใจในการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

2) ชุดการฝึกช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่คงทน ชุดการฝึกช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทันทีหลังจากจบบทเรียนนั้น ๆ หรือมีการให้ฝึกซ้ำ ๆ หลายครั้งเพื่อความแม่นยำในเรื่องที่ต้องการฝึก หรือเน้นย้ำให้นักเรียนทำชุดฝึกเพิ่มเติมในเรื่องที่ผิด

3) ชุดการฝึกสามารถเป็นเครื่องมือในการวัดผลหลังจากที่ผู้เรียนเรียนจบบทเรียนในแต่ละครั้ง ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความรู้ความสามารถของตนเองได้ และเมื่อไม่เข้าใจหรือทำผิดในเรื่องใด ๆ ผู้เรียนสามารถซ่อมเสริมได้ด้วยตนเอง จัดว่าเป็นเครื่องมือที่มีคุณค่าของผู้สอนและผู้เรียน

4) เป็นสื่อที่ช่วยเสริมบทเรียน หนังสือเรียน หรือคำสอนของครูผู้สอน ครูผู้สอนจะจัดทำขึ้นเพื่อฝึกทักษะการเรียนรู้ นอกเหนือจากความรู้ในหนังสือเรียนหรือบทเรียน เช่น ชุดฝึกทักษะการคิดรูปแบบต่าง ๆ เป็นการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นผู้ที่รู้จักคิดนำไปสู่การแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตต่อไปได้

5) ชุดการฝึกรายบุคคลสามารถนำไปฝึกเมื่อไหร่ก็ได้ ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนทำแบบฝึกได้ตามความต้องการของตน โดยมีครูผู้สอนคอยกระตุ้นหรือช่วยให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง

6) ลดภาระการสอนของครูผู้สอน ไม่ต้องฝึกทบทวนความรู้ให้แก่ผู้เรียนตลอดเวลา ไม่ต้องตรวจงานด้วยตนเองทุกครั้ง นอกจากกรณีที่ชุดฝึกนั้นเป็นการฝึกทักษะการคิดที่ไม่มีเฉลยตายตัวหรือมีแนวเฉลยหลากหลาย

7) เป็นการฝึกความรับผิดชอบของผู้เรียนนับเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์การทำงานให้ผู้เรียนได้นำไปประยุกต์ปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

8) ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ การที่ผู้เรียนได้ทำชุดฝึกทักษะการเรียนรู้ที่มีรูปแบบหลากหลายจะทำให้ผู้เรียนสนุกและเพลิดเพลิน เป็นการท้าทายให้ลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามชุดฝึกการฝึก

คันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ และชลภรณ์ สุวรรณสัมฤทธิ์ (2560: 7-25-7-26) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกหัดต่อการนำไปใช้เพื่อการศึกษาอันจะทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนและผู้สอน ดังนี้

1) ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ แบบฝึกหัดนับเป็นสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการศึกษาที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถวัดได้ว่าสิ่งที่เรียนไปแล้วผู้เรียนจดจำได้ดีเพียงใด ดังนั้นผู้เรียนจะเห็นคุณค่าและเกิดความสนใจที่ได้เรียนรู้ แบบฝึกหัดจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง

2) เป็นอุปกรณ์ช่วยการสอนของผู้สอน เพราะหากผู้สอนได้จัดเตรียมแบบฝึกหัดไว้สำหรับเพิ่มหรือใช้สอนเสริมจากหนังสือเรียนในการเรียนที่ต้องเน้นทางด้านทักษะ เช่นวิชาคณิตศาสตร์ ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกคำนวณบ่อย ๆ ช่วยเสริมทักษะการคิดคำนวณให้คงทน แบบฝึกหัดจึงเป็นอุปกรณ์ที่ช่วยลดภาระของผู้สอนได้มาก

3) ช่วยให้ครูได้ทราบผลการเรียนของผู้เรียน แบบฝึกหัดนอกจากจะเป็นเครื่องมือแล้วยังช่วยให้ผู้สอนทราบผลการเรียนของนักเรียนได้อย่างใกล้ชิด เพราะแบบฝึกเป็นเครื่องมือที่วัดผลการเรียนรู้ที่เกิดจากการกระทำจริงที่เป็นประสบการณ์ตรงของผู้เรียนซึ่งใช้เป็นเครื่องมือวัดผลหลังการเรียนได้เป็นอย่างดี

สามารถสรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะมีประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาอย่างกว้างขวาง โดยมีลักษณะมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์กับตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ต่อครูผู้สอนทำให้สามารถแก้ไขข้อบกพร่อง หรือเป็นสื่อช่วยสอน ทำให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนในวงกว้างและจำนวนมากว่าการสอนด้วยตัวของครูเพียงทางเดียว

### การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของซูซูกิร่วมกับแบบฝึกทักษะ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของซูซูกิร่วมกับแบบฝึกทักษะ เป็นการใช้จัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานวิธีการสอนดนตรีของชินอิจิ ซูซูกิ ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครื่องมือทางการศึกษาที่สร้างขึ้น ได้แก่แบบฝึกทักษะ มาใช้ร่วมกัน โดยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดของซูซูกิแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ขึ้นนำ โดยนำแนวคิดกระบวนการฝึกฝนพื้นฐาน ที่ประยุกต์มาจากแนวคิดการเรียนรู้ภาษาแม่ (Mother Tongue) แบ่งออกเป็น 3 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 ชั้นการซ้อมคุณภาพเสียง คือ การให้นักเรียนฝึกฝนการบรรเลงพื้นฐานตามชนิดของเครื่องดนตรีที่ศึกษา เช่น การลากคันชัก การดีดสายเบลา การตีสลับมือซ้ายขวา โดยกระบวนการนี้จะเน้นให้นักเรียนเกิดคุณภาพของเสียงที่ดี คือ เสียงเท่ากันสม่ำเสมอ มีเสียงที่ตั้ง กังวานใส ไม่แหบพร่า คลุมเครือ

ชั้นที่ 2 ชั้นการซ้อมเพื่อทบทวน คือ การให้นักเรียนทบทวนบทเพลงที่ได้เรียนไปในคาบเรียนที่ผ่านมา เพื่อให้เกิดความชำนาญและสามารถจดจำบทเพลงได้อย่างแม่นยำ

ชั้นที่ 3 ชั้นการซ้อมสำหรับเพลงใหม่ คือ การให้นักเรียนอ่านโน้ตเพลงที่จะเรียนในคาบเรียนนั้น ๆ เพื่อให้เข้าใจทำนองเพลงเป็นการเบื้องต้น เพื่อเตรียมตัวสู่ปฏิบัติการบรรเลงต่อไป

ส่วนที่ 2 นำกระบวนการ/ชั้นการจัดประสบการณ์ของซูซูกิ 4 ชั้น มาประยุกต์ใช้ในชั้นจัดการเรียนรู้และชั้นสรุป ดังนี้

### ชั้นจัดการเรียนรู้

ชั้นที่ 1 ชั้นการฟัง (Listening) คือ การให้นักเรียนฟังเพลงที่จัดเตรียมไว้ เพื่อให้นักเรียนคุ้นเคยกับทำนองเพลงมากขึ้น

ชั้นที่ 2 ชั้นเลียนแบบ (Imitation) คือ การให้นักเรียนเลียนแบบโดยปฏิบัติเครื่องดนตรีตามทำนองที่ครูสาธิตหน้าชั้นเรียน ไปพร้อมกับการอ่านโน้ตเพื่อจดจำทำนองเพลง

ชั้นที่ 3 ชั้นทำซ้ำ (Reiteration) คือ การที่นักเรียนฝึกปฏิบัติตามครูสอน/สาธิตในชั้นเรียนแบบและฝึกซ้ำ โดยนักเรียนจะเรียนรู้จากขั้นตอนตามแบบฝึกทักษะที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ เพื่อฝึกปฏิบัติท่วงทำนองและทำนองเฉพาะของเพลงตามแบบฝึกทักษะ จากนั้นจึงจะปฏิบัติทำนองเพลงที่เรียนไป โดยตรวจสอบในส่วนของโน้ตทำนองเพลง การใช้ไม้ดีด คันชักและการแบ่งมือตามแบบฝึกทักษะ เพื่อให้เกิดความถูกต้อง ความไพเราะและมีความชำนาญมากขึ้น

### ขั้นสรุป

ชั้นที่ 4 ชั้นจดจำฝังใจ (Memorize) คือ ชั้นที่นักเรียนสามารถปฏิบัติออกมาได้อย่างมั่นใจ สามารถบรรเลงร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนในลักษณะการบรรเลงรวมวงได้อย่างถูกต้องและไพเราะมากยิ่งขึ้น

จากนั้นนำกระบวนการ/ขั้นตอนที่ประยุกต์ตามแนวคิดของชูชุกีทั้ง 2 ส่วนมาใช้ในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกับแบบฝึกทักษะ จำนวน 6 แผน ดังตาราง 3

ตาราง 3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ประยุกต์ใช้แนวคิดของชูชุกี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	ขั้นนำ	ชั้นจัดการเรียนรู้	ขั้นสรุป
1	-	ชั้นที่ 1 ชั้นการฟัง (Listening) ชั้นที่ 2 ชั้นเลียนแบบ (Imitation) ชั้นที่ 3 ชั้นทำซ้ำ (Reiteration) ร่วมกับแบบฝึกทักษะ	ชั้นที่ 4 ชั้นจดจำฝังใจ (Memorize)
2 - 6	ชั้นที่ 1 ชั้นการซ้อมคุณภาพเสียง ชั้นที่ 2 ชั้นการซ้อมเพื่อทบทวน ชั้นที่ 3 ชั้นการซ้อมสำหรับเพลงใหม่	ชั้นที่ 1 ชั้นการฟัง (Listening) ชั้นที่ 2 ชั้นเลียนแบบ (Imitation) ชั้นที่ 3 ชั้นทำซ้ำ (Reiteration) ร่วมกับแบบฝึกทักษะ	ชั้นที่ 4 ชั้นจดจำฝังใจ (Memorize)

แบบฝึกทักษะ คือ เครื่องมือทางการศึกษาที่นำมาพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะเพิ่มมากขึ้นจากการฝึกปฏิบัติซ้ำ ๆ งานวิจัยฉบับนี้สร้างแบบฝึกทักษะ เพื่อใช้พัฒนาทักษะปฏิบัติดนตรี โดยแบ่งตามชนิดเครื่องดนตรีที่นักเรียนดนตรีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มเครื่องสาย โครงการห้องเรียนดนตรี โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏจังหวัดสงขลา เรียนในวิชาปฏิบัติดนตรีไทย 4 (ศ22226) ได้แก่ ซอด้วง ซออู้ จะเข้ และ ขิม แต่ละชนิดประกอบด้วยแบบฝึกทักษะจำนวน 6 แบบฝึก นำมาใช้ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ดังตาราง 4

ตาราง 4 แผนจัดการเรียนเรียนรู้กับการใช้แบบฝึกทักษะ

แผนที่/ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้	ระยะเวลา (คาบ)	เพลงและเครื่องดนตรี	แบบฝึกทักษะ
แผนที่ 1 เพลงดับสมิงทอง (1)	2	เพลงดับสมิงทอง สำหรับซอด้วง	แบบฝึกทักษะที่ 1 พื้นฐานการปฏิบัติเครื่องดนตรี
		เพลงดับสมิงทอง สำหรับซออู้	แบบฝึกทักษะที่ 1 พื้นฐานการปฏิบัติเครื่องดนตรี
		เพลงดับสมิงทอง สำหรับจะเข้	แบบฝึกทักษะที่ 1 พื้นฐานการปฏิบัติเครื่องดนตรี
		เพลงดับสมิงทอง สำหรับขิม	แบบฝึกทักษะที่ 1 พื้นฐานการปฏิบัติเครื่องดนตรี
แผนที่ 2 เพลงดับสมิงทอง (2)	2	เพลงดับสมิงทอง สำหรับซอด้วง	แบบฝึกทักษะที่ 2 ปฏิบัติซอด้วงเพลงสมิงทอง
		เพลงดับสมิงทอง สำหรับซออู้	แบบฝึกทักษะที่ 2 ปฏิบัติซออู้เพลงสมิงทอง
		เพลงดับสมิงทอง สำหรับจะเข้	แบบฝึกทักษะที่ 2 ปฏิบัติจะเข้เพลงสมิงทอง
		เพลงดับสมิงทอง สำหรับขิม	แบบฝึกทักษะที่ 2 ปฏิบัติขิมเพลงสมิงทอง
แผนที่ 3 เพลงดับสมิงทอง (3)	2	เพลงดับสมิงทอง สำหรับซอด้วง	แบบฝึกทักษะที่ 3 ปฏิบัติซอด้วงเพลงขึ้นพลับพลา
		เพลงดับสมิงทอง สำหรับซออู้	แบบฝึกทักษะที่ 3 ปฏิบัติซออู้เพลงขึ้นพลับพลา
		เพลงดับสมิงทอง สำหรับจะเข้	แบบฝึกทักษะที่ 3 ปฏิบัติจะเข้เพลงขึ้นพลับพลา
		เพลงดับสมิงทอง สำหรับขิม	แบบฝึกทักษะที่ 3 ปฏิบัติขิมเพลงขึ้นพลับพลา

ตาราง 4 (ต่อ)

แผนที่/ชื่อแผนการ จัดการเรียนรู้	ระยะเวลา (คาบ)	เพลงและเครื่อง ดนตรี	แบบฝึกทักษะ
แผนที่ 4 เพลงตับสมิงทอง (4)	2	เพลงตับสมิงทอง สำหรับซอด้วง	แบบฝึกทักษะที่ 4 ปฏิบัติซอด้วงเพลง จำปานารี ท่อนที่ 1
		เพลงตับสมิงทอง สำหรับซออู้	แบบฝึกทักษะที่ 4 ปฏิบัติซออู้เพลง จำปานารี ท่อนที่ 1
		เพลงตับสมิงทอง สำหรับจะเข้	แบบฝึกทักษะที่ 4 ปฏิบัติจะเข้เพลง จำปานารี ท่อนที่ 1
		เพลงตับสมิงทอง สำหรับขิม	แบบฝึกทักษะที่ 4 ปฏิบัติขิมเพลง จำปานารี ท่อนที่ 1
แผนที่ 5 เพลงตับสมิงทอง (5)	2	เพลงตับสมิงทอง สำหรับซอด้วง	แบบฝึกทักษะที่ 5 ปฏิบัติซอด้วงเพลง จำปานารี ท่อนที่ 2
		เพลงตับสมิงทอง สำหรับซออู้	แบบฝึกทักษะที่ 5 ปฏิบัติซออู้เพลง จำปานารี ท่อนที่ 2
		เพลงตับสมิงทอง สำหรับจะเข้	แบบฝึกทักษะที่ 5 ปฏิบัติจะเข้เพลง จำปานารี ท่อนที่ 2
		เพลงตับสมิงทอง สำหรับขิม	แบบฝึกทักษะที่ 5 ปฏิบัติขิมเพลง จำปานารี ท่อนที่ 2
แผนที่ 6 เพลงตับสมิงทอง (6)	2	เพลงตับสมิงทอง สำหรับซอด้วง	แบบฝึกทักษะที่ 6 ปฏิบัติการบรรเลง เพลงตับสมิงทอง
		เพลงตับสมิงทอง สำหรับซออู้	แบบฝึกทักษะที่ 6 ปฏิบัติการบรรเลง เพลงตับสมิงทอง
		เพลงตับสมิงทอง สำหรับจะเข้	แบบฝึกทักษะที่ 6 ปฏิบัติการบรรเลง เพลงตับสมิงทอง
		เพลงตับสมิงทอง สำหรับขิม	แบบฝึกทักษะที่ 6 ปฏิบัติการบรรเลง เพลงตับสมิงทอง

นพชัย อุปชิต (2558: 96) ทำการศึกษาผลการใช้ชุดฝึกทักษะดนตรีไทยตามแนวคิดซูซูกิ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง เสียงใสขลุ่ยเพียงออ ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดฝึกทักษะดนตรีไทยตามแนวคิดของซูซูกิ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องเสียงใสขลุ่ยเพียงออ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.61/84.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้



ชุดฝึกทักษะดนตรีไทยตามแนวคิดของชูชูกิ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องเสียงไล่ซลุ่ยเพียงออ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะดนตรีไทย ตามแนวคิดของชูชูกิ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องเสียงไล่ซลุ่ยเพียงออ มีค่าเท่ากับ 0.7378 หรือคิดเป็นร้อยละ 73.87 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะดนตรีไทยตามแนวคิดของชูชูกิ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องเสียงไล่ซลุ่ยเพียงออ โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.28 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.41

ขวฤทธิ ใจงาม และกฤษกร อ่อนละมุล (2561: 35) ทำการศึกษาเรื่อง แบบฝึกไวโอลินโดยใช้ เพลงพื้นบ้าน ตามแนวคิดของชูชูกิ ผลวิจัยพบว่า 1) แบบฝึกไวโอลินโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน ตามแนวคิดของชูชูกิ มีประสิทธิภาพ 70.10/76.35 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 70/70 2) นักศึกษามีความพึงพอใจ ต่อแบบฝึกไวโอลินโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสาน ตามแนวคิดของชูชูกิ โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ( $\bar{X}=4.81$ ,  $SD=0.11$ )

## เพลงตับสมิงทอง

### 1. ประวัติเพลงและลักษณะเพลงตับสมิงทอง

ผู้วิจัยทำการศึกษาและค้นคว้าประวัติและลักษณะของเพลงไทยเดิม ประเภทเพลงตับ เพื่อให้ทราบถึงลักษณะของประเภทเพลงเบื้องต้นที่มีความจำเป็นต่อการนิยามความหมายอันนำไปสู่การจัดวางและวางแผนในการจัดการเรียนการสอนเพลงตับสมิงทองได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ โดยศึกษาที่มาของเพลง ประเภทเพลงตับ จากนักวิชาการทั้งหลาย มีรายละเอียดดังนี้

เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี (2542: 128-131) ได้อธิบายและแสดงรายละเอียดของเพลงตับ ไว้ว่า เพลงตับ เป็นชุดของบทเพลงอีกลักษณะหนึ่ง ที่เกิดจากการนำบทเพลงหลาย ๆ เพลงมาร้องและบรรเลงให้ติดต่อกัน อัตราจังหวะของบทเพลงที่รวมอยู่ในชุดนั้นจะเป็นอัตราใดก็ได้ อย่างไรก็ตามที่ปรากฏพบโดยทั่วไปมักอยู่ในอัตราจังหวะ 2 ชั้น การรวมชุดของบทเพลงในลักษณะของเพลงตับ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) ตับเรื่อง เป็นชุดของบทเพลงที่นำเอาบทเพลงหลาย ๆ เพลงมาขับร้อง-บรรเลงรวมกัน โดยยึดเอาเนื้อหาของคำร้องเป็นเกณฑ์สำคัญ สำหรับสำเนียงหรือทำนองของบทเพลงที่นำมารวมชุดกัน นั้น ไม่จำเป็นต้องสัมพันธ์กัน ดังนั้นประเด็นสำคัญจึงอยู่ที่เรื่องราวของคำร้อง ต้องสามารถจับความได้ว่า กล่าวถึงเรื่องราวอะไร สิ่งที่สามารถเป็นข้อสังเกตประการหนึ่งเกี่ยวกับลักษณะของเพลงตับเรื่องนั้น จะมีการบรรจุเพลงหน้าพาทย์เข้าไปเกี่ยวข้องด้วยเสมอ ทั้งนี้เพื่อประกอบกิจกรรมมุขิตของตัวละครในคำร้อง เพลงตับเรื่องที่สำคัญ ได้แก่ ตับนางลอย ตับพรหมาสูตร และตบนาคบาศ เป็นต้น

2) ตับเพลง คือ เพลงตับที่นำเอาบทเพลงหลายเพลงที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์ทั้งด้านอัตรา จังหวะ สำเนียงของเพลง ระดับเสียงมาจัดเรียงให้เข้าเป็นชุดเดียวกัน ประเด็นความสำคัญของความคิด ในการนำเอาเพลงหลายเพลงมารวมกัน จึงมุ่งเน้นที่ความกลมกลืนของทำนอง ไม่มุ่งเน้นความสอดคล้องของคำร้อง เนื้อหาของคำร้องอาจจะนำมาจากรวมคติหลายเรื่อง เช่น บทละครเรื่องอิเหนา เสภาเรื่อง

ขุนช้างขุนแผน ในกรณีที่เป็นเรื่องเดียวกันอาจจะนำมาจากคนละตอน ในบางกรณีเนื้อหาของคำร้อง อาจจะมีลักษณะเป็นเชิงบรรยาย เช่น บรรยายธรรมชาติและบรรยายถึงความรัก เป็นต้น

3) ตับประสม คือ เพลงตับที่เป็นการรวมชุดของบทเพลงที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์ในทั้ง 2 ประเด็น คือ ทำนองและเนื้อหาของคำร้อง กล่าวคือ พิจารณาจากทำนองเพลง จะพบว่าเพลงทุกเพลงที่นำมารวมชุด มีความกลมกลืนกันในด้านของสำเนียงและระดับเสียง และหากพิจารณาจากเนื้อหาของคำร้องจะพบว่า เป็นเรื่องราวเรื่องเดียวและตอนเดียวกัน เช่น ตับพระลอ ตับวิวิธพระสมุทร และตับลาวเจริญศรี เป็นต้น

สำหรับการเรียบเรียงบทเพลงในลักษณะของเพลงตับประสมที่กำลังกล่าวถึงนั้น ในบางโอกาส ได้มีการจัดกลุ่มรวมไว้ในประเภทเพลงตับเรื่อง ซึ่งไม่ใช่เป็นสิ่งผิด แต่สิ่งที่น่าจะเป็นเหตุผลสำคัญในการสนับสนุนถึงความแตกต่างในกรณีของตับเรื่องกับตับประสมนั้น เป็นความเกี่ยวข้องกับเพลงหน้าพาทย์ ในกรณีของตับประสม ถึงแม้เรื่องราวของคำร้องจะเป็นเรื่องราวเดียวกัน แต่ในการเรียบเรียงชุดของเพลง จะไม่มีการนำเอาเพลงหน้าพาทย์มาบรรจุรวมไว้ ในขณะที่ตับเรื่องมีการบรรจุเพลงหน้าพาทย์ เพื่อช่วยเน้นบทบาท ลีลา อารมณ์ของตัวละครตามคำร้องให้ปรากฏภาพที่ชัดเจนและมีสีสันเพิ่มขึ้น

ราชบัณฑิตยสถาน (2545: 109-110) ได้อธิบายนิยามของเพลงตับไว้ในสารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคคีตะ-ดุริยางค์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ไว้ว่า เพลงตับเป็นเพลงประเภทหนึ่งที่นำเพลงหลาย ๆ เพลงมาขับร้องและบรรเลงติดต่อกัน แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1) ตับเรื่อง เพลงที่นำมารวมขับร้องและบรรเลงติดต่อกันนั้น มีบทร้องที่เป็นเรื่องเดียวกัน และดำเนินไปโดยลำดับ ฟังได้ติดต่อกันเป็นเรื่องเป็นราว ส่วนทำนองเพลงอาจจะเป็นคนละอัตราหรือคนละประเภทก็ได้ ไม่ถือเป็นสำคัญ เช่น ตับนางลอย ตับนาคาศ

2) ตับเพลง เพลงที่นำมารวมขับร้องและบรรเลงติดต่อกันนั้น เป็นทำนองเพลงที่มีอยู่ในอัตราเดียวกัน (2 ชั้น หรือ 3 ชั้น) มีสำนวนทำนองสอดคล้องติดต่อกันสนิทสนม ส่วนบทขับร้องจะมีเนื้อร้องอย่างไร เป็นเรื่องเดียวกันหรือไม่นั้น ไม่ถือเป็นสำคัญ เช่น ตับลมพัดชายเขา ตับเพลงยาว

พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์ (2554: 147) อธิบายว่า เพลงตับคือการนำเอาเพลงหลาย ๆ เพลงตั้งแต่ 3 เพลงขึ้นไปมาบรรเลงต่อเนื่องกันโดยมีการขับร้องประกอบด้วย เนื่องจากเพลงอัตรา 2 ชั้นมีความยาวไม่มาก ใช้เวลาในการบรรเลงไม่มาก ดังนั้นจึงมีการรวมเอาเพลงตั้งแต่ 3 เพลงขึ้นไปมาบรรเลงติดต่อกัน เพื่อเพิ่มอรรถรสในการฟังดนตรี สามารถแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1) ตับเรื่อง หมายถึง เพลงตับที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงโขนละคร โดยบทร้องต้องเป็นบทเดียวกันและดำเนินไปตามลำดับเป็นเรื่องราว ซึ่งบทร้องที่นำมาร้องก็จะเป็นบทจากวรรณคดี เช่น รามเกียรติ์ อิเหนา คาวี ซึ่งสามารถฟังบทร้องเหล่านี้ต่อเนื่องกันไปใช้บรรเลงประกอบการแสดงและ ใช้ฟังเพื่อความบันเทิงก็ได้

2) ตับเพลง หมายถึง เพลงตับที่มีเพลงในอัตราเดียวกัน ส่วนใหญ่เป็นเพลงในอัตรา 2 ชั้น ในสมัยอยุธยาเรียกว่า ตับมโหรี หรือ เพลงใหญ่ โดยจะคัดเลือกเพลงที่มีทำนองเพลงในบางวรรคเพลงคล้ายกัน ส่วนบทร้องไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน ในตับเพลงตับหนึ่งอาจใช้บทร้องจากวรรณคดีที่ต่างกันได้ ส่วนการเรียกชื่อตับเพลงนั้นจะเรียกชื่อตามเพลงในอันดับแรก เช่น ตับต้นเพลงฉิ่ง จะประกอบด้วย เพลงต้น

เพลงฉิ่ง เพลงสามเส้า เพลงดวงพระธาตุ เพลงนกขมิ้น และเพลงธรณีร้องไห้ มีเพลงต้นเพลงฉิ่งเป็นเพลงอันดับแรกจึงตั้งชื่อเป็นชื่อ ตับตันเพลงฉิ่ง ความสำคัญของเพลงตับเพลงนี้จะอยู่ที่การบรรเลงดนตรีมากกว่า การร้อง สามารถบรรเลงโดยไม่มีกรร้องก็ได้ นอกจากนี้ตับเพลงยังนิยมใช้ในการเรียนการสอนทางดนตรีอีกด้วย

สุมาลี นิมมานภาพ (2558: 174-175) กล่าวว่า เพลงตับ คือการนำเพลงที่มีบทร้องหลาย ๆ เพลงมารวมกันเป็นชุด คล้ายเพลงเรื่อง แต่เพลงเรื่องเป็นเพลงบรรเลงด้วยปี่พาทย์ไม้แข็งและเป็นเพลงบรรเลงล้วน ๆ ส่วนเพลงตับเป็นเพลงชุดบรรเลงติดต่อกันที่มีบทร้องเป็นเรื่องเป็นราวต่อเนื่องกัน เพลงตับแบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือ

1) ตับเรื่อง คือ เพลงชุดที่มีบทขั้บร้องเป็นเรื่องราวต่อเนื่องกัน เน้นที่เนื้อร้องเป็นสำคัญมุ่งหมายจะให้ผู้ฟังติดตามเรื่องราวเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือตอนใดตอนหนึ่งตั้งแต่ต้นจนจบ เนื้อร้องมักเรียบเรียงขึ้นจากรวณคดีไทยตอนใดตอนหนึ่ง เพลงตับเรื่องไม่คำนึงถึงทำนองเพลงว่า จะเป็นประเภทเดียวกันหรือไม่ ให้มีทำนองเข้ากับเนื้อร้องเป็นใช้ได้ ในขั้นต้นจึงต้องทำบทร้องก่อน ถ้าใช้เรื่องวรรณคดีไทย ก็ต้องนำมาปรับปรุงให้กระชับเหมาะที่จะแสดงโขนละคร แล้วจึงกำหนดเพลงที่สอดคล้องกับบทร้องบรรจกลงไป เพลงตับเรื่องมีผู้นิยมฟังกันมากเพราะฟังรู้เรื่อง มีเนื้อเรื่องสนุกสนานทำให้ฟังเพลงเป็น และมักเป็นเพลง 2 ชั้นและชั้นเดียว จึงไม่ยืดเยื้อ ท้าใจคนฟัง มักนำมาแสดงโขนและละครเป็นชุด จึงกำหนดเพลงหน้าพาทย์ประกอบกิริยาตัวโขนและละครไว้ด้วย เพลงตับเรื่องที่นิยมบรรเลง เช่น เพลงตับเรื่องราชาธิราช เพลงตับเรื่องขอมดำดิน เพลงตับเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมาสตร์ ตอนอินทรชิตแผลงศรนาคบาท ตอนนางลอย เพลงตับเรื่องสามก๊ก ตอนจูล่ง เพลงตับเรื่องพระลอ ตับเรื่องอิเหนาตอนบุษบาเสี่ยงเทียน ฯลฯ เพลงที่บรรจุในตับหนึ่ง ๆ โดยมากใช้เพลงอัตรา 2 ชั้นเป็นพื้น อาจมีเพลงมากน้อยแล้วแต่ขนาดเพลง เช่น เพลงตับสามก๊ก มี 6 เพลง เพลงตับนางลอย มี 16 เพลง

2) ตับเพลง คือเพลงชุดที่มีเพลงหลาย ๆ เพลงที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันมาบรรเลงติดต่อกันเป็นชุด โดยไม่คำนึงถึงบทร้องว่า จะเกี่ยวข้องกันหรือไม่ ยึดเพลงให้ถูกแบบแผนเป็นหลัก เช่น เพลงตับสมิงทอง เพลงตับมอญกละ เพลงตับอิเหนา ฯลฯ

จากข้อมูลนิยามและความหมายของคำว่า เพลงตับ สามารถสรุปได้ว่า เป็นชื่อเรียกประเภทเพลงกลุ่มหนึ่ง ที่มีลักษณะเป็นชุดเพลง นำเพลงตั้งแต่ 3 เพลงขึ้นไปมาเรียบเรียงบรรเลงร้อยเรียงต่อกันไป โดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทย่อย ได้แก่ ตับเรื่อง ตับเพลง และตับประสม ซึ่งนักวิชาการบางท่านได้รวมตับประสมเป็นประเภทตับเรื่อง และจากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น เพลงตับสมิงทอง จึงเป็นเพลงประเภท เพลงตับ ซึ่งมีลักษณะเป็นชุดเพลง ประกอบด้วยเพลงย่อย จำนวน 3 เพลง ได้แก่ เพลงสมิงทอง เพลงขึ้นพลับพลา และเพลงจำปานารี

#### 1.1 ที่มาของเพลงตับสมิงทอง

พรประพิตร์ เผ่าสวัสดิ์ (ม.ป.ป.: 49) ได้อธิบายถึงที่มาของเพลงตับสมิงทอง ไว้ในเอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาทักษะศรียางค์ศิลป์ไทย 2 ความว่า

เพลงดับสมิงทองนี้ประกอบด้วยเพลงอัตรา 2 ชั้นทั้งหมด 3 เพลง บรรเลงติดต่อกันด้วยหน้าทับพิเศษ สำหรับเพลงสมิงทองนั้นเป็นเพลงที่ใช้ร้องประกอบการแสดงละครมาแต่โบราณ ไม่ทราบว่าเป็นผู้ใดเป็นผู้แต่งและนำมาบรรเลงเป็นเพลงแรกในดับสมิงทอง จึงได้ตั้งชื่อฉบับนี้ตามเพลงแรกของบทเพลง

เนื่องจากประวัติหรือที่มาของเพลงดับสมิงทอง มีผู้ทำการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรไว้น้อยมาก ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาประวัติหรือที่มาของเพลงสมิงทอง เพลงขึ้นพลับพลา และเพลงจำปานารี เพื่อขยายองค์ความรู้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้

#### 1.1.1 เพลงสมิงทอง

เพลงสมิงทอง อัตรา 2 ชั้น ของเก่า ประเภทหน้าทับปรบไก่ มีท่อนเดียว 6 จังหวะ เพลงที่มีลักษณะทำนองเช่นนี้มีอยู่ด้วยกัน 3 เพลง คือ เพลงสมิงทอง เพลงสมิงทองมอญ และเพลงสมิงทองแขก ใช้บรรเลงและขับร้องประกอบการแสดงละคร และในดับเพลงต่าง ๆ เช่น ในดับมโหรี เรื่องสระบุงหรง หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้นำมาขยายขึ้นเป็นอัตรา 3 ชั้นและตัดลงเป็นชั้นเดียวครบเป็นเพลงเถาเมื่อ พ.ศ. 2472 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: 118)

#### 1.1.2 เพลงขึ้นพลับพลา

เพลงขึ้นพลับพลา อัตรา 2 ชั้น ประเภทหน้าทับปรบไก่ ใช้บรรเลงและขับร้องประกอบการแสดง เพลงนี้บางครั้งเรียกว่า เพลงสามไม้่นอก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: 13) และเมื่อไปศึกษาประวัติเพลงสามไม้่นอกเพิ่มเติม พบประวัติในทำนองเดียวกันว่า เพลงสามไม้่นอก ก็คือเพลงขึ้นพลับพลา ในอัตรา 2 ชั้น ใช้ประกอบการแสดงโขนละคร พระยาประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์) ได้แต่งขึ้นเป็น 3 ชั้น เป็นทำนองเรียบ ๆ บางทีก็เรียกเพลงขึ้นพลับพลา 3 ชั้น (มนตรี ตราโมท และวิเชียร กุณด์พันธ์, 2555: 502)

#### 1.1.3 เพลงจำปานารี

เพลงจำปานารี อัตรา 2 ชั้น ประเภทหน้าทับสองไม้ มี 5 ท่อน ใช้บรรเลงต่อจากเพลงเรื่องแขกมอญ เฉพาะท่อนที่ 4 และท่อนที่ 5 ใช้ขับร้องบรรเลงในดับสมิงทอง เพลงนี้ครูพุ่ม โตสง่า ได้นำแต่งขยายขึ้นเป็นอัตรา 3 ชั้น และครูสมภพ ข้าประเสริฐ ได้นำเพลงจำปานารี เฉพาะท่อนที่ 4 และท่อนที่ 5 มาทำเป็นเพลงเถา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: 37)

จากข้อมูลสามารถสรุปได้ว่า ประวัติและที่มาของเพลงดับสมิงทอง ไม่มีการระบุชัดเจนว่าผู้ใดเป็นผู้นำเพลงทั้ง 3 เพลงได้แก่ เพลงสมิงทอง เพลงขึ้นพลับพลา และเพลงจำปานารี มาบรรเลงต่อกันกลายเป็นเพลงดับ แต่สามารถวิเคราะห์และสรุปได้ว่า เพลงดับสมิงทองเป็นเพลงดับประเภท ดับเพลง เนื่องจากเป็นไปตามกฎของการเข้าข่ายของดับเพลง คือ เพลงทั้ง 3 มิได้ใช้หน้าทับเดียวกันตลอดทั้งดับ แต่ใช้หน้าทับ 2 หน้าทับ คือ หน้าทับปรบไก่ และ หน้าทับสองไม้ และหากท่านใดบรรเลงเพลงสมิงทองแล้วกำกับจังหวะหน้าทับด้วยจะมีหน้าทับเพิ่มขึ้นไปอีก 1 หน้าทับ คือ หน้าทับสมิงทอง

#### 1.2 ลักษณะของเพลงดับสมิงทอง

เพลงดับสมิงทอง เป็นเพลงดับประเภท ดับเพลง ประกอบด้วยเพลงจำนวน 3 เพลง ได้แก่ เพลงสมิงทอง เพลงขึ้นพลับพลา และเพลงจำปานารี โดยมีจำนวนท่อน และการใช้หน้าทับ ดังตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนท่อนเพลงและหน้าทับที่ใช้กำกับจังหวะในเพลงตับสมิงทอง

ลำดับเพลงที่	ชื่อเพลง	จำนวนท่อน	หน้าทับ
1	เพลงสมิงทอง	ท่อนเดียว	หน้าทับปรบไก่
2	เพลงขึ้นพลับพลา	ท่อนเดียว	หน้าทับปรบไก่
3	เพลงจำปานารี	2 ท่อน	หน้าทับสองไม้

## 2. ทำนองหลักเพลงตับสมิงทอง

ผู้วิจัยทำการศึกษาคำทำนองหลักของเพลงตับสมิงทอง เพื่อความเข้าใจในเรื่องสำนวนของเพลงที่สอดคล้องกันและเพื่อนำทำนองหลักดังกล่าวไปสร้างทางบรรเลงของเครื่องดนตรีแต่ละชนิดและบันทึกเป็นโน้ตประกอบการเรียนในแบบฝึกทักษะ พรประพิตร เผ่าสวัสดิ์ (ม.ป.ป.: 21-24) ได้บันทึกทำนองหลักไว้เป็นโน้ตทำนองฆ้องวงใหญ่แบบแบ่งมือซ้ายขวา ดังโน้ตที่แสดงต่อไปนี้

### โน้ตทำนองเพลงสมิงทอง

--- ฟ	-- ซ ซ	--- ล	-- ซ ซ	- ด - ล	- ซ - -	ฟ ฟ - -	ซ ซ - ล
--- ฟ	- ซ - -	--- ล	- ซ - -	- ด - ล	- ซ - ฟ	--- ซ	--- ล
- ด - ร	- ด - -	ล ล - -	ซ ซ - ฟ	- ซ - ฟ	- ม - ฟ	- - ซ ล	- ด - ซ
- ด - ร	- ด - ล	--- ซ	--- ฟ	- ซ - ฟ	- ม - ฟ	--- ล	- ด - ซ
----	- ล - -	- ซ - ซ	--- ร	- ม - ร	- ด - ร	--- ซ	- ล ซ ฟ
----	- ล - ซ	----	--- ล	- ท - ล	- ซ - ล	--- ซ	- ล ซ ฟ
- ด - ฟ	- - ซ ล	- ซ - ฟ	- ม - ร	- ม ซ -	ม ร - -	----	ร ด - ร
- ซ - ฟ	--- ล	- ซ - ฟ	- ท - ล	--- ร	- - ด ล	- ซ - ล	- ซ - ล
- ฟ - -	- ม - -	- ร - ร	--- ม	----	- ร - ม	- ด - -	- ร - ร
- - ม ร	--- ร	--- ล	--- ท	----	- ล - ท	- ซ - ล	----
--- ล	--- ท	--- ด	--- ร	----	- ด - ร	- ด - -	- ร - ร
--- ม	--- ฟ	--- ซ	--- ล	----	- ซ - ล	- ซ - ล	----

## โน้ตทำนองเพลงขึ้นพลับพลา

--- ฟ	-- ซ ซ	--- ล	-- ซ ซ	- ด - ล	- ซ - ม	-- ร ม	- ซ - ล
--- ฟ	- ซ --	--- ล	- ซ --	- ด - ล	- ซ - ท	- ด --	- ซ - ล

----	- ล - ล	- ด - ซ	- ล - ด	-- ร ร	- ด --	ล ล --	ซ ซ - ม
--- ล	----	- ด - ซ	- ล - ด	- ร --	- ด - ล	--- ซ	--- ท

----	- ร - ม	- ร - ซ	----	- ม ซ -	ม ร --	----	ร ด - ร
----	- ล - ท	- ล - ซ	----	--- ร	-- ด ล	- ซ - ล	- ซ - ล

----	- ร - ร	- ม - ด	- ร - ม	- ม - ม	- ม --	ม ม --	ร ร - ด
--- ร	----	- ม - ด	- ร - ม	- ซ - ล	- ซ - ม	--- ร	--- ด

## โน้ตทำนองเพลงจำปานารี ท่อนที่ 1

----	- ซ --	- ฟ - ฟ	--- ซ	- ด - ล	- ซ - ฟ	----	- ซ - ฟ
----	- ซ - ฟ	----	--- ซ	- ด - ล	- ซ - ฟ	----	- ซ - ฟ

----	- ซ --	- ฟ - ฟ	--- ซ	- ด - ล	- ซ - ฟ	----	- ซ - ฟ
----	- ซ - ฟ	----	--- ซ	- ด - ล	- ซ - ฟ	----	- ซ - ฟ

----	- ซ - ฟ	- ม - ฟ	----	- ด - ร	- ม - ฟ	-- ซ ล	- ซ --
----	- ซ - ฟ	- ม - ฟ	----	- ซ - ล	- ท - ฟ	--- ล	- ซ --

-- ด ร	- ฟ - ซ	- ล - ซ	- ฟ - ร	- ม ซ -	ม ร --	----	ร ด - ร
- ล --	- ฟ - ซ	- ล - ซ	- ฟ - ล	--- ร	-- ด ล	- ซ - ล	- ซ - ล

## โน้ตทำนองเพลงจำปานารี ท่อนที่ 2

----	- ซ - -	- ฟ - ฟ	--- ซ	- ด - ล	- ซ - ฟ	----	- ซ - ฟ
----	- ซ - ฟ	----	--- ซ	- ด - ล	- ซ - ฟ	----	- ซ - ฟ

----	- ซ - -	- ฟ - ฟ	--- ซ	- ด - ล	- ซ - ฟ	ฟ ฟ - -	ม ร - ร
----	- ซ - ฟ	----	--- ซ	- ด - ล	- ซ - ฟ	--- ท	--- ล

- ด - ด	- ด - ฟ	- ล ซ ฟ	- ม - ร	- ด - -	- ด - ล	- - ซ ฟ	- ซ - ฟ
- ซ - -	ซ - - ฟ	- ล ซ ฟ	- ท - ล	- ด - -	- ด - ล	- - ซ ฟ	- ซ - ฟ

- ด - ด	- ด - ฟ	--- ซ	- ล - -	- ด - -	- ซ - ล	--- ซ	- ฟ - -
- ซ - -	ซ - - ฟ	--- ซ	- ล - -	- ด - -	- ซ - ล	--- ซ	- ฟ - -

- ซ - ฟ	- ม - ร	- ด - ร	- ม - ฟ	- ซ - ฟ	- ม - ร	- - ม -	ม - - ร
- ซ - ฟ	- ท - ล	- ซ - ล	- ท - ฟ	- ซ - ฟ	- ท - ล	--- ร	- ด - ล

## ทักษะปฏิบัติดนตรี

### 1. ความหมายของทักษะปฏิบัติดนตรี

ทักษะ หมายถึง ความชำนาญ คล่องตัว รวดเร็ว และถูกต้อง ถ้าผู้เรียนสามารถคิดเลขได้คล่องแคล่ว รวดเร็ว ก็แสดงว่าเป็นผู้มีทักษะในการคิดเลข หากบุคคลใดสามารถฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่ว ก็แสดงว่าผู้นั้นมีทักษะทางภาษาไทย (สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์, 2541: 207) จากการทบทวนความหมายของคำว่าทักษะ ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาความหมายของทักษะปฏิบัติดนตรี โดยทำการแยกออกเป็น 2 คำ เพื่อศึกษาความหมายของคำว่า ทักษะปฏิบัติ เมื่อได้ความหมายแล้วจะนำมานิยามร่วมกับคำว่า ดนตรีอีกครั้ง เพื่อให้ได้ความหมายของคำว่า ทักษะปฏิบัติดนตรี

ลำดับแรกผู้วิจัยศึกษาคำว่า ทักษะปฏิบัติ โดยมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังต่อไปนี้

Simpson, 1972 (อ้างถึงใน ปภิชญา เรืองโค, 2661: 32) อธิบายว่า ทักษะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาทางร่างกายของผู้เรียน ซึ่งเป็นความสามารถในการประสานการทำงานของกล้ามเนื้อและร่างกายในการทำงานที่มีความซับซ้อนและต้องอาศัยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อหลาย ๆ ส่วน การทำงานดังกล่าวเกิดขึ้นจากการสั่งงานของสมอง จะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับความรู้สึกที่เกิดขึ้น ทักษะปฏิบัตินี้สามารถพัฒนาได้ด้วยวิธีการฝึกฝน หรือถ้าหากได้รับการฝึกที่ดีแล้ว จะเกิดความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว ความเชี่ยวชาญ

และความคงทน ผลของพฤติกรรมหรือการกระทำสามารถสังเกตได้จากความรวดเร็ว ความแม่นยำ ความแรง หรือความราบรื่นในการปฏิบัติงาน

สุวิมล ว่องวานิช, 2546 (อ้างถึงใน กฤตยากาญจน์ โตพิทักษ์, 2562: 2) สรุปความหมายของ ทักษะปฏิบัติไว้ว่า เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะปฏิบัติหรือการปฏิบัติ มักกล่าวถึงคำศัพท์เฉพาะ 3 คำ ได้แก่ psychomotor skill , practical skill และ performance ซึ่งมีความหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ เหมือนกัน หากแต่มีนัยความต่างกันเล็กน้อย โดย psychomotor skill เน้นการเคลื่อนไหวร่างกายแบบ พื้นฐานที่เป็นกลไกของอวัยวะและกล้ามเนื้อ ส่วนคำว่า practical skill เน้นการปฏิบัติที่อาศัยความสามารถ ทางสมอง อาทิ ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะการคิดคำนวณ ส่วน performance เน้นการแสดงออก หรือการทำงานตามกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยความสามารถทางสมองและจิตใจ นอกเหนือจากการเคลื่อนไหว ของร่างกาย อาทิ การเล่นดนตรี การร้องเพลง การวาดภาพ เป็นต้น

ชูศรี วงศ์รัตน์ (2560: 143) ได้ให้ความหมายของทักษะปฏิบัติหรือทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ไว้ว่า ทักษะปฏิบัติหรือทักษะพิสัย หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว รวดเร็ว โดยผู้ปฏิบัติต้องมีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะด้านจิตพิสัยที่สำคัญประกอบด้วย เช่น มีความสนใจ ความขยัน ความมีวินัย ความอดทน เป็นต้น

กมลวรรณ ตังธนกันท์ (2563: 9) กล่าวว่า ทักษะการปฏิบัติ หมายถึงการเคลื่อนไหวทาง กายภาพ การควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกายและการใช้ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหว ซึ่งประกอบด้วย การเคลื่อนไหวของร่างกายและการประสานสัมพันธ์ของทักษะต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นการเคลื่อนไหวของร่างกาย แบบพื้นฐาน หรือเป็นการแสดงการปฏิบัติงานตามกระบวนการต่าง ๆ ก็ได้ จากแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับการ จำแนกลำดับขั้นของพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย สามารถสังเคราะห์ตามลำดับขั้นของพฤติกรรมได้เป็น 5 ลำดับขั้นหลัก ได้แก่ การรับรู้และการปฏิบัติพื้นฐาน การเตรียมความพร้อมและการเลียนแบบ การฝึก ปฏิบัติ การปฏิบัติด้วยความชำนาญ และการปรับเปลี่ยนหรือสร้างปฏิบัติการ

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ทักษะปฏิบัติ คือ พฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลที่ กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งหลายครั้ง โดยการเน้นย้ำ ทำซ้ำ และมีความต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ ในทักษะ ขึ้นงาน หรือพฤติกรรมที่ได้กำหนดไว้ จนเกิดเป็นความชำนาญ ทำให้มีความคล่องแคล่ว คล่องตัว กระทำ ทักษะได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว แม่นยำ หรือ กระบวนการในการปฏิบัติ มีความราบรื่นมากขึ้นตามลำดับ

จากความหมายของทักษะปฏิบัติที่ได้ศึกษามาแล้ว เมื่อมารวมเข้ากับคำว่า ดนตรี ก็จะสามารถ นิยามได้ว่า ทักษะปฏิบัติดนตรี คือ พฤติกรรมหรือการกระทำที่เกิดขึ้นจากการใช้เครื่องดนตรีเป็นเครื่องมือ ร่วมกับอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งในร่างกายในการประดิษฐ์เสียงออกมาเป็นทำนองเพลงหรือเสียงการขับร้อง ที่จะต้องผ่านการฝึกฝนหรือทำซ้ำอย่างต่อเนื่อง ให้เกิดความคล่องแคล่ว ชำนาญ เกิดเป็นทำนองเพลงที่ ไพเราะ มีคุณภาพเสียงที่ดี ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์คล้อยตามวัตถุประสงค์ของการบรรเลงนั้น ๆ นอกจากนี้ ยังได้พบการให้ความหมายของคำที่ใกล้เคียง คือ ทักษะดนตรีปฏิบัติ ซึ่งชูวิทย์ ยุระยงค์, 2553 (อ้างถึงใน วีระพงษ์ มีแก้ว, 2559: 106) ได้อธิบายไว้ว่า ทักษะปฏิบัติเป็นธรรมชาติของการเรียนการสอนในวิชาดนตรี



การปฏิบัติในวิชาจะถูกเรียกว่า การฝึกทักษะดนตรีปฏิบัติ (Musical skill) เนื้อหาสาระดนตรีจะถูกสอนผ่านทักษะเสมอ

## 2. การจัดการเรียนรู้หรือพัฒนาทักษะปฏิบัติดนตรี

การจัดการเรียนรู้ หรือเรียกอีกอย่างว่า การสอนดนตรี ที่นำไปสู่พัฒนาการทางด้านดนตรีของนักเรียน โดยมีนักการศึกษาและนักวิชาการทางดนตรี ได้เสนอแนวทาง หรือ หลักการต่าง ๆ ไว้ดังนี้

สุกรี เจริญสุข (2542: 56-59) ได้เสนอเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนดนตรีเพื่อให้ นักเรียนได้พัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) เรียนดนตรีเพื่อพัฒนาทักษะ (Skills) ทักษะเป็นความคุ้นเคย ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ เฉพาะทาง เมื่อดนตรีเป็นวิชาทักษะที่จะต้องอาศัยการฝึกให้เกิดความคุ้นเคย ชำนาญและเชี่ยวชาญ สามารถแยกเป็นทักษะด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

1.1) ให้มีทักษะในด้านการฟังดนตรี นักเรียนควรจะต้องได้ฝึกทักษะในการฟังดนตรี สามารถเลือกดนตรีดี ๆ ฟังได้ มีความสามารถบอกถึงความเหมือน ความแตกต่างหรือความสัมพันธ์ของจังหวะและทำนอง รวมถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ของดนตรีได้ เพราะการฟังดนตรีเป็นการฝึกการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ในการฟังดนตรีในชีวิตประจำวันนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการฟัง

1.2) ให้มีทักษะในการร้องเพลง เพราะการร้องเพลงเป็นการฝึกสร้างความมั่นใจให้กับตนเอง เป็นการแสดงออกทางอารมณ์ถึงความพอใจของตัวเองผ่านบทเพลง ไม่ว่าจะเป็นการร้องเดี่ยวหรือร้องหมู่ นอกจากนี้แล้ว การร้องเพลงยังเป็นการเรียนรู้ถึงเรื่องของการเน้นจังหวะ ว่าควรหนักเบาตรงไหน อย่างไร

1.3) ให้มีทักษะในการเล่นเครื่องดนตรี ชีวิตของเด็กมีความอยากรู้อยากเห็น เป็นการค้นหาว่าชีวิตที่ดีควรเป็นอย่างไร เสียงจากเครื่องดนตรีเป็นเรื่องท้าทายความอยากรู้อยากได้ ยินว่า เสียงดนตรีสามารถถ่ายทอดความรู้สึกที่อยากแสดงได้อย่างไร การเริ่มต้นควรให้เด็กเล่นดนตรีประกอบการร้องเพลง การเคาะประกอบจังหวะ เป็นต้น

1.4) ให้มีทักษะในการอ่านโน้ต ตัวโน้ตเป็นเรื่องของสัญลักษณ์และภาษาที่ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับดนตรี นักเรียนต้องมีความเข้าใจตัวโน้ตและสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นเสียงเพลงในลักษณะของการร้องหรือบรรเลงผ่านเครื่องดนตรีได้

2) มีความเข้าใจ (Understandings)

2.1) ให้นักเรียนมีความเข้าใจถึงความสำคัญของรูปแบบดนตรี องค์ประกอบของจังหวะ ทำนองเพลงและเสียงประสาน โครงสร้างของเพลง สามารถถ่ายทอดบทเพลงที่ได้ยินออกมาเป็นส่วนย่อย ๆ ได้ด้วยปากเปล่าหรือถ่ายทอดออกมาเป็นตัวโน้ตได้

2.2) เข้าใจถึงพัฒนาการและประวัติความเป็นมาของดนตรี การศึกษาประวัติของดนตรี คือ การศึกษาประวัติของผู้คน ผลงานชิ้นสำคัญ ความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับสังคมและการเมือง

2.3) เข้าใจความสัมพันธ์ดนตรีกับศาสตร์แขนงอื่น ๆ ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร เช่น ด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์ต่อเนื้อหาดนตรีในแง่เนื้อหา ความอยู่รอดในชีวิตประจำวัน

วรรณคดี และดนตรีจะช่วยเหลือหนุนประวัติศาสตร์ให้กระจ่างชัด สมบูรณ์ขึ้น เพราะดนตรีเป็นประวัติศาสตร์ การแสดงออกของคนในแต่ละยุคสมัย เสียงและจังหวะเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับวิชาฟิสิกส์และคณิตศาสตร์

2.4) เข้าใจถึงดนตรีที่มีอยู่ในสังคมปัจจุบัน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมและชีวิต ความเข้าใจเรื่องดนตรีที่จะจัดว่าดนตรีที่มีคุณภาพควรเป็นอย่างไร เข้าใจถึงการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับดนตรี การนำดนตรีมารับใช้ชีวิตทั่ว ๆ ไป

2.5) ดนตรีเป็นเรื่องของการแสดงออกเฉพาะตัว ซึ่งเด็กทุกคนควรมีโอกาสได้ศึกษา ความรู้สึกของตนเองที่มีต่อดนตรีที่ตนชอบ นอกจากความไพเราะแล้วดนตรีเป็นเรื่องของความรู้สึกที่เด็กทุกคนจะได้ใช้ในการแสดงออก

2.6) เรียนดนตรีในระดับประถมศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานในการที่เด็กจะนำไปเป็นพื้นฐานในการสร้างดนตรีในชีวิตให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมดนตรี ฟังรายการดนตรีจากวิทยุ ดนตรีในโทรทัศน์ ซีดีเทป ซีดีตัวเพื่อชมคอนเสิร์ต อ่านหนังสือดนตรี ติดตามความเป็นไปว่า เกิดอะไรขึ้นในโลกดนตรี เป็นต้น

2.7) ให้ผู้ที่มีรสนิยมที่ดีกับดนตรี ไม่รังเกียจดนตรี เมื่อเด็กได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมดนตรี มีความรู้ มีทักษะดนตรี ทั้งการเล่นและการฟังเพื่อให้เด็กมีดนตรีในหัวใจ

3) การแสดงกิจกรรมดนตรี (Performing) การแสดงดนตรี เด็กสามารถแสดงออกที่เกี่ยวข้องกับดนตรีได้ ดังนี้

3.1) การแสดงทางร่างกาย เช่น กิจกรรมเข้าจังหวะ เต้นรำจำกระบ่า ร้องรำทำเพลงใช้ร่างกายได้เหมือนกับเครื่องดนตรีชิ้นหนึ่ง

3.2) การร้องเพลง เสียงของเด็กเป็นเครื่องดนตรีที่เด็กทุกคนมีประจำตัวอยู่แล้ว ดังนั้นเด็กทุกคนมีโอกาสเรียนรู้การใช้เสียงที่มีอยู่แล้วให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ซึ่งขึ้นอยู่กับครูดนตรีว่า จะจัดกิจกรรมการร้องเพลงได้มากน้อยแค่ไหน

3.3) การแสดงดนตรีหรือกิจกรรมดนตรี ครูสามารถนำเสียงดนตรีที่มีอยู่รอบ ๆ ตัวเด็กมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด การดัดแปลงสิ่งที่มีอยู่แล้วในชุมชนมาใช้ เป็นเรื่องทำสำคัญยิ่ง

3.4) กิจกรรมดนตรี ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถที่จะเล่นดนตรีได้ หัวใจสำคัญของการเรียนดนตรี คือ การเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นดนตรี

4) การจัดการ (Organizing) การจัดการองค์กร เป็นการนำเอาทักษะที่มีไปใช้ประโยชน์ในการสร้างสรรค์งานดนตรี

4.1) การจัดการองค์กร สามารถนำความรู้และความสามารถทางดนตรีในการตั้งวงดนตรี การบริหารวงดนตรี การดำเนินกิจการของวงดนตรี การหาความร่วมมือกับชุมชน ผู้ปกครอง การแสดงผลงานของนักเรียน กระทั่งการเล่นดนตรีของนักเรียนด้วย

4.2) การจัดการองค์กร สามารถนำความคิดและวิธีการทางดนตรีมาใช้ในลักษณะของการแต่งหรือเรียบเรียงออกมาเป็นเพลงได้

4.3) การจัดการวงดนตรีของเด็กที่รวมตัวกันเป็นวงเกี่ยวข้องกับจัดการองค์กร เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้หรือมีส่วนในการจัดการ การฝึกหัดดนตรีกับเด็กกลุ่มน้อง โดยมีรุ่นพี่เป็นผู้ช่วยดูแล การจัดแถววงโยธวาทิต การฝึกซ้อม ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในวงดนตรี เป็นต้น

5) การอธิบาย (Describing) การอธิบายดนตรีเพื่อมุ่งให้เกิดทักษะโดยการแสดงท่าทางประกอบ การบรรเลงดนตรีและการเขียนอธิบายดนตรี นอกจากนี้ควรมีความสามารถในการถ่ายทอดตัวโน้ตออกมาเป็นเสียงเพลงได้ มีความเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ต่าง ๆ ได้ เป้าหมายในการจัดการเรียนรู้การสอนดนตรีในโรงเรียน ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีเป้าหมายที่กว้างขวางมาก อย่างไรก็ตามในการจัดการเรียนการสอนดนตรีในโรงเรียนของไทยปัจจุบัน ยังไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร เนื่องจากปัญหาหลาย ๆ ประการด้วยกัน การขาดแคลนครูผู้สอน การขาดแคลนอุปกรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องดนตรี และปัญหาความล่าช้าของหลักสูตรซึ่งเป็นปัญหาหลัก หากแต่มีใช้จะมีปัญหาเหมือนกันทุกโรงเรียนอย่างน้อยที่สุดก็มีโรงเรียนที่มีความพร้อม เพียงแต่ขาดทิศทางในการจัดการเรียนการสอนที่ดีเท่านั้น

อรุณี โคตรสมบัติ (2559: 49-50) ได้กล่าวถึงหลักการทั่วไปในการสอนดนตรี คือ การสอนให้ผู้เรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับเสียงก่อนที่จะแนะนำหรือสอนเกี่ยวกับสัญลักษณ์ดนตรี ประการที่ 2 ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมดนตรีทุกประเภท ประการที่ 3 สาระดนตรีและกิจกรรมดนตรีควรจัดให้เหมาะกับวัยผู้เรียน ประการที่ 4 กิจกรรมที่จัดควรมีความหลากหลายต่าง ๆ กัน ซึ่งหลักการดังกล่าวคล้ายคลึงกับหลักการจัดการเรียนการสอนดนตรีของระบบเพสตารอสซี่ ดังนี้

1) สอนให้รู้จักเสียงก่อนสัญลักษณ์ เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนร้องก่อนเรียนเกี่ยวกับการเขียนโน้ตหรือชื่อของตัวโน้ต

2) แนะนำให้ผู้เรียนสังเกตและฟังเสียงตลอดจนลอกเลียนแบบเสียงต่าง ๆ ที่ได้ยิน เพื่อให้เห็นถึงความเหมือน ความต่าง และผลที่เกิดจากเสียง โดยทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงและมีส่วนในกิจกรรมของตนเอง อันเป็นการดีกว่าการอธิบายสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ให้ผู้เรียนฟัง เนื่องจากผู้เรียนจะไม่ได้ประสบการณ์ตรงอย่างเต็มที่และเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรม

3) สอนสิ่งต่าง ๆ ทีละอย่าง ได้แก่ จังหวะ ทำนอง ลีลาของดนตรี โดยมีทั้งการสอนและการปฏิบัติความคู่กันไปก่อนที่ผู้เรียนจะเรียนรู้และปฏิบัติบทเรียนที่เป็นผลรวมขององค์ประกอบดนตรีในระดับที่มีความยากมากขึ้น

4) ฝึกปฏิบัติแต่ละขั้นตอน โดยผู้เรียนควรปฏิบัติได้เป็นอย่างดีในแต่ละขั้นตอนก่อนที่จะก้าวสู่การฝึกปฏิบัติที่ยากขึ้นต่อไป

5) วิธีการอุปนัยในการสอน คือ การให้ตัวอย่างฝึกปฏิบัติแล้วจึงค่อยสรุปเป็นหลักการและทฤษฎี

6) คติวิเคราะห์และฝึกปฏิบัติ ให้ผู้เรียนมีโอกาสได้คติวิเคราะห์และฝึกปฏิบัติในเรื่องคุณภาพเสียง และประยุกต์สิ่งที่ได้รับจากดนตรี

7) การสอนชื่อตัวโน้ตควรเน้นให้มีความสัมพันธ์กับบทเรียน

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2555: 235) กล่าวว่าหลักการสอนทั่วไปที่ควรคำนึงถึงและเป็นหลักการที่สามารถใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาการสอนทักษะดนตรีในประเภทนั้น ๆ ได้ซึ่งเป็นหลักการที่อยู่บนพื้นฐานของหลักจิตวิทยาทางการสอนดนตรี มี 7 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) เสียงก่อนสัญลักษณ์ (สัญลักษณ์ก่อนเสียงใช้ได้เมื่อเรียนรู้จนเข้าใจสัญลักษณ์อย่างดีแล้ว)
- 2) ความถูกต้องและความไพเราะ
- 3) ความมีดนตรีการ
- 4) ทักษะการฝึกซ้อม
- 5) ทักษะการแสดง
- 6) การประเมินผลตนเอง
- 7) การแก้ไขปรับปรุงและการพัฒนาทักษะ

สาริศา ประทีปช่วง (2563: 25-26) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติดนตรีไทย โดยอธิบายถึงข้อควรคำนึงในการสอนทักษะปฏิบัติดนตรีไทย ดังนี้

- 1) สอนให้ผู้เรียนนั่งให้ถูกแบบแผนแห่งการใช้เครื่องดนตรีชนิดนั้น ๆ ควรจะนั่งขัดสมาธิหรือนั่งพับเพียบ แต่จะนั่งอย่างไรก็ตามจะต้องให้มีท่าทางอภายไหล่ผึ่ง ไม้องหลัง
- 2) สอนให้ผู้เรียนจับเครื่องดนตรีได้ถูกลักษณะ เช่น จะเข้ จะต้องพันไม้ตีอย่างไร วางนิ้วและมืออย่างไร ตรงไหน หรือการปฏิบัติซ้องวง ควรจับไม้ตีอย่างไร ถ้าเรียนซอควรจับคันทิ้งอย่างไร วางนิ้วตรงไหน เป็นต้น
- 3) เริ่มสอนโดยฝึกพื้นฐานเครื่องดนตรีไทยแต่ละชนิด โดยยังไม่ต้องปฏิบัติเป็นเพลง เช่น สอนให้ตีตจะเข้โดยให้ใช้สายเปล่าทั้งสามสาย สีซอสายเปล่าโดยไม่ต้องลงนิ้ว ต่อกันไปจึงไล่เสียงเรียงกัน และข้ามขั้นเป็นระยะ ๆ ตั้งแต่ง่ายไปหายาก ส่วนการฝึกหัดเครื่องดนตรีในวงปี่พาทย์ ควรนำแบบแผนโบราณมาใช้ เช่น ฝึกหัดซ้องวงก่อน โดยครูจะจับมือตีเพลงสาธิตและต่อเพลงใหม่เรียงต่อไป เครื่องดนตรีประเภทตีตี สี ควรจะได้ฝึกโสตประสาทให้รู้จักการเทียบเสียงเฉพาะเครื่องดนตรี
- 4) สอนเพลงที่มีรูปแบบเนื้อหาที่เป็นเพลงสั้น ๆ ง่าย ๆ ไปก่อน เช่น เพลงตัน เพลงฉิ่ง เพลงจระเข้หางยาว เป็นต้น แล้วจึงค่อยเลื่อนการต่อเพลงให้ยากขึ้น ตามลำดับความสามารถของผู้เรียน โดยในขั้นนี้ควรสอนให้ผู้เรียนรู้จักจังหวะไปด้วย เช่น จังหวะฉิ่งตรงกับทำนองเพลงอย่างไร
- 5) ผู้เรียนใดสามารถเรียนดนตรีชนิดอื่นต่อไปได้ควรเปลี่ยนเครื่องดนตรีให้กับผู้เรียน เช่น ผู้เรียนปี่พาทย์ เมื่อฝึกหัดซ้องได้ดีพอสมควรแล้ว มีคุณลักษณะก็สามารถเป็นคนระนาดเอกได้ เริ่มฝึกระนาดเอก ปี่ ระนาดทุ้ม ก็ปรับเปลี่ยนเครื่องดนตรีให้ผู้เรียนสามารถก้าวหน้าต่อไปได้
- 6) สอนให้รู้ว่าทำนองอย่างใดสามารถใช้แทนกันได้ โดยเปรียบเทียบให้เห็นว่าทำนองที่มีลักษณะใดที่สามารถแทนกันได้ โดยใช้เม็ดทรายให้ผุดผกออกไป หรือตรงกันอย่างไร ให้ผู้เรียนทราบอย่างชัดเจน ในลำดับต่อไปหลังจากนั้นก็จะเป็นไปตามความสามารถ เขาวนและความรู้ของผู้เรียน ถ้ามีความสามารถที่จะเรียนเพลงเดี่ยวได้ ตามวิชาการของเครื่องดนตรีนั้น ๆ ครูก็ควรสอนให้เพื่อเป็นกำลังใจแก่ผู้เรียน

จากแนวทางการสอนของนักการศึกษาทั้งหลายที่ได้ศึกษามาข้างต้น อาจจะสรุปได้ว่า การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติดนตรี จะมีลำดับขั้นที่มีความใกล้เคียงกัน คือ เริ่มจากการที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้ตั้งแต่เรื่องทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับดนตรีนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการอ่านโน้ตเพลง การได้ฟังเพลงที่ดี เมื่อเริ่มที่จะปฏิบัติเครื่องดนตรีก็จะเริ่มตั้งแต่ทำนอง การจับเครื่องดนตรี การฝึกตั้งเสียงเครื่องดนตรีบางชนิด ซึ่งเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้นับเป็นพื้นฐานแรกที่สำคัญในการฝึกทักษะดนตรี ในบางกรณีจะมีเรื่องความเชื่อก่อนการปฏิบัติเข้ามา เช่น ดนตรีไทยจะมีการจับมือตีเพลงสาธุการ ก่อนจะเริ่มเรียนเพลงโหมโรงเย็น จากนั้นเมื่อเริ่มเรียนเพลงก็จะเรียนเพลงที่มีความง่ายไล่ระดับไปถึงเพลงที่มีความยาก กระบวนการจะไล่เรียงการสอน การฝึกจนไปถึงกระบวนการประเมินผล ซึ่งถือเป็นขั้นตอนสุดท้าย โดยอาจจะออกมาในรูปแบบของการทดสอบ การอธิบายเพลง ไปจนกระทั่งการให้นักเรียนทำการแสดงหรือแสดงคอนเสิร์ต

### 3. การประเมินทักษะปฏิบัติดนตรี

การประเมินทักษะปฏิบัติสามารถแสดงออกมาได้หลายลักษณะ ตามทัศนะของนักการศึกษาทั้งหลาย ดังนี้

อาทิตย์ โปธิศรีทอง (ม.ป.ป: 99) อธิบายถึงการประเมินทักษะดนตรี ไว้ว่า การประเมินทักษะดนตรีเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ สามารถกระทำได้ใน 2 ลักษณะ ตามประเภทของการปฏิบัติดนตรี คือ การปฏิบัติเดี่ยวและการปฏิบัติกลุ่ม โดยทั่วไปการประเมินผลทักษะทางดนตรี จะมุ่งเน้นการปฏิบัติเดี่ยวมากกว่ากลุ่ม การวัดผลทักษะทางดนตรี ควรแบ่งคะแนนของการวัดผลออกเป็น 2 ส่วน คือ เรื่องเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติทักษะดนตรีและคุณภาพของการปฏิบัติ ทั้งนี้ เนื่องจากดนตรีเป็นศิลปะแม้ว่าจะบรรเลงเพลงเดียวกัน แต่นักดนตรีทั้งสองคนย่อมจะมีลีลาเป็นของตนเอง ซึ่งผู้ฟังย่อมจะรู้สึก และสัมผัสกับความแตกต่างเชิงคุณภาพของการบรรเลงได้ ในการวัดผลทักษะดนตรีควรวัดทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เชิงปริมาณ ได้แก่ ทักษะที่เรียนควรปฏิบัติได้จากเรียนรู้ไปแล้ว ส่วนเชิงคุณภาพ ได้แก่ ความไพเราะของการร้องเพลง การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ และลีลาการทำสัญญาณมือ

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2555: 248-249) กล่าวว่าในการเรียนการสอนดนตรี การประเมินผล 2 ลักษณะ คือ การประเมินผลในกระบวนการ (Formative Evaluation) และ การประเมินผลหลังการสอน (Summative Evaluation) มักเกิดขึ้นเสมอ โดยเฉพาะการเรียนทักษะ ผู้สอนจะคอยให้คำแนะนำผู้เรียนเสมอเมื่อปฏิบัติสิ่งใดไม่ได้ เพื่อการพัฒนาความสามารถในการเล่นดนตรีของผู้เรียน บางครั้งการสอนอาจจะไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากผู้เรียนไม่เข้าใจ ผู้สอนจะพยายามคิดหาวิธีการสอน การอธิบายหรือการสาธิตให้ผู้เรียนมากขึ้นในทันทีหรือในการเรียนชั่วโมงถัดไป สำหรับการประเมินในลักษณะที่ 2 เป็นการแสดงผลงานทางด้านดนตรี โดยผู้เรียนต้องแสดงความรู้ความสามารถทั้งหมดที่เรียนรู้มาตลอดภาคการศึกษา ส่วนผู้สอนจะประเมินผลการแสดงดนตรีทั้งรายการเพื่อประเมิน การประเมินผลในกระบวนการเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนทักษะดนตรี เนื่องจากเป็นเวลาที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถของผู้เรียน

ศุภกิจ โสทัต (2558: 147-148) อธิบายถึงประเภทของการทดสอบประเมินผลภาคปฏิบัติ ออกเป็นหลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้แบ่ง ดังนี้

1) แบ่งตามปัจจัยที่เป็นเชิงปริมาณ มี 2 ประเภท คือ

1.1) การวัดกระบวนการ (Process) คือการวัดที่พิจารณาเฉพาะวิธีทำ วิธีปฏิบัติในการทำงาน หรือกิจกรรม เช่น การขับรถยนต์ การใช้คอมพิวเตอร์ การว่ายน้ำท่าผีเสื้อ เป็นต้น

1.2) การวัดผลงานหรือผลผลิต (Product) เป็นการวัดที่พิจารณาผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการทำงานของผู้เรียน เช่น วาดภาพ เสื้อที่ตัดสำเร็จแล้ว เอกสารที่พิมพ์ เป็นต้น

การประเมินแต่ละครั้งอาจจะประเมินเฉพาะกระบวนการหรือประเมินเฉพาะผลผลิตหรือประเมินทั้งกระบวนการและผลผลิตพร้อมกันก็ได้

2) แบ่งตามลักษณะสถานการณ์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1) สถานการณ์จำลอง (Simulated Setting) ใช้สำหรับวัดผลการปฏิบัติงานที่เสี่ยงอันตรายต่อบุคคลที่ปฏิบัติ ถ้าผู้ปฏิบัตินั้นไม่มีความชำนาญหรือทักษะเพียงพอ หรือในสภาพจริงไม่สามารถทำได้ เช่น การขับเครื่องบิน การขับรถยนต์ การยิงปืน เป็นต้น

2.2) สถานการณ์จริง (Real Setting) ใช้สำหรับการวัดผลภาคปฏิบัติงานที่ไม่เสี่ยงอันตรายต่อผู้ปฏิบัติ หรือใช้ในกรณีที่ผู้ปฏิบัติมีความชำนาญแล้ว เช่น การขับรถยนต์จริงบนถนน การยิงปืนจริงในป่า เป็นต้น

การประเมินบางกิจกรรมอาจใช้ทั้งสถานการณ์จำลองหรือไปฝึกปฏิบัติการก่อนแล้วจึงออกไปทดสอบในสถานการณ์จริง

3) แบ่งตามการเกิดสิ่งเร้า แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

3.1) ใช้สิ่งเร้าที่เป็นธรรมชาติ (Natural Stimulus) เป็นการวัดผลที่เป็นไปตามธรรมชาติ ผู้วัดไม่ต้องไปจัดกระทำ หรือแทรกแซง หรือสร้างสถานการณ์ใด ๆ เช่น นิสัยการทำงานของผู้เรียน บุคลิกภาพของผู้เรียน เป็นต้น

3.2) ใช้สิ่งเร้าที่จัดขึ้น (Structure Stimulus) เป็นการวัดผลที่ผู้วัดต้องจัดสิ่งเร้า หรือสถานการณ์ขึ้นเพื่อประกันว่าพฤติกรรมที่กำลังจะประเมินจะต้องปรากฏ เช่น การกล่าวสุนทรพจน์ การเล่นเกมดนตรี การใช้คอมพิวเตอร์ เป็นต้น โดยวิธีการนี้จะลดเวลาการสังเกตลงเพราะไม่ต้องรอให้ เกิดขึ้นตามธรรมชาติ

การประเมินทักษะปฏิบัติดนตรีไทย มีหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนที่แตกต่างกัน ดังนี้

มหาวิทยาลัยทักษิณ (2552: 96-97) ได้กำหนดหลักเกณฑ์การตัดสินการประกวดดนตรีไทย ในประกาศมหาวิทยาลัย เรื่องระเบียบการประกวดวงดนตรีไทย ซึ่งด้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี งานส่งเสริมดนตรีไทยภาคใต้ ครั้งที่ 21 ประจำปี 2551 โดยแบ่งออกเป็น ถ้วยรางวัลประเภท ก และ ถ้วยรางวัลประเภท ข ไว้ดังนี้

### ถ้อยรางวัลประเภท ก

1) บุคลิกภาพและความพร้อมเพียง ลักษณะท่าทาง การแต่งกาย และการจับเครื่องดนตรี ถูกต้อง เรียบร้อย มีความพร้อมเพียงในการขึ้น-ลงเวที การกราบพระ การกราบ/ไหว้ครู ก่อนและหลัง การบรรเลงและขับร้อง รวมถึงความพร้อมเพียงในการจับและการวางเครื่องดนตรีตลอดการบรรเลงและขับร้อง

2) การเข้าจังหวะฉิ่งและจังหวะหน้าทับ เข้าจังหวะฉิ่งและจังหวะหน้าทับได้อย่างถูกต้องและดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องตลอดการบรรเลงและขับร้อง

3) ระดับเสียงไม่ผิดเพี้ยน ระดับเสียงไม่เพี้ยนทั้งเครื่องดนตรี การบรรเลง หรือการขับร้อง

4) การประดิษฐ์เสียง การประดิษฐ์เสียงของผู้ขับร้องและผู้บรรเลงต้องกลมกลืนกันอย่างมีคุณภาพ เช่น การปั้นคำร้อง การเอื้อน การหายใจ การแบ่งมือ การกรอ การรัว การใช้ไม้ดีด การใช้คันชัก การใช้นิ้ว การใช้ลม เป็นต้น

5) การสวมร้อง-ส่งร้อง การประดิษฐ์เสียง ปริมาณเสียงและสำนวนการบรรเลงในช่วงสวมร้อง-ส่งร้องต้องสัมพันธ์กับการขับร้อง (เสียงดนตรีต้องเบากว่าเสียงร้อง)

6) ปริมาณเสียงระหว่างเครื่องดนตรี ปริมาณเสียงหรือน้ำหนักเสียงระหว่างเครื่องดนตรี แต่ละชนิดต้องดังประมาณกัน

7) ความสัมพันธ์ของสำนวนกลอนกับทำนองหลัก ใช้สำนวนกลอนที่สัมพันธ์กับทำนองหลัก ในลักษณะราบเรียบตามหลักและวิธีการบรรเลงรวมวง (ไม่โลดโผนเหมือนสำนวนในการบรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรี)

8) ความกลมกลืนของสำนวนกลอนของเครื่องดนตรีแต่ละชนิด สำนวนกลอนของเครื่องดนตรีแต่ละชนิดต้องสัมพันธ์อย่างสนิทสนมกลมกลืนกัน

9) แนวการบรรเลงและการขับร้อง (ความช้า-เร็ว) ที่สอดคล้องกับอัตราจังหวะชั้นของเพลง และประเภทของวงดนตรี

### ถ้อยรางวัลประเภท ข

1) การจัดวางตำแหน่งของเครื่องดนตรีในวง จัดวางตำแหน่งของเครื่องดนตรีได้ถูกต้องตามแบบแผนของการประสมวง

2) บุคลิกภาพและความพร้อมเพียง ลักษณะท่าทาง การแต่งกาย และการจับเครื่องดนตรี ถูกต้อง เรียบร้อย มีความพร้อมเพียงในการขึ้น-ลงเวที การกราบพระ การกราบ/ไหว้ครู ก่อนและหลัง การบรรเลงและขับร้อง รวมถึงความพร้อมเพียงในการจับและการวางเครื่องดนตรีตลอดการบรรเลงและขับร้อง

3) การเข้าจังหวะฉิ่งและจังหวะหน้าทับ เข้าจังหวะฉิ่งและจังหวะหน้าทับได้อย่างถูกต้องและดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องตลอดการบรรเลงและขับร้อง

4) แบบแผนการบรรเลงและขับร้อง ขับร้องและบรรเลงได้อย่างถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของเครื่องดนตรีแต่ละชนิด เช่น การปั้นคำร้อง การเอื้อน การหายใจ การแบ่งมือ การกรอ การรัว การใช้ไม้ตี การใช้คันทัก การใช้นิ้ว การใช้ลม เป็นต้น

5) ระดับเสียงไม่ผิดเพี้ยน ระดับเสียงไม่เพี้ยนทั้งเครื่องดนตรี การบรรเลง หรือการขับร้อง

6) ลักษณะการดำเนินทำนอง ลักษณะการดำเนินทำนองของเครื่องดำเนินทำนองและเครื่องกำกับจังหวะถูกต้องตามทำนองหลักของเพลงและหน้าทับ

7) ความสัมพันธ์ของสำนวนกลอนกับทำนองหลัก ใช้สำนวนกลอนที่สัมพันธ์กับทำนองหลักในลักษณะราบเรียบตามหลักและวิธีการบรรเลงรวมวง (ไม่โดดเด่นเหมือนสำนวนในการบรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรี)

8) แนวการบรรเลงและการขับร้อง (ความช้า-เร็ว) ที่สอดคล้องกับอัตราจังหวะชั้นของเพลงและประเภทของวงดนตรี

ศูนย์ส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2556: 31) กำหนดเกณฑ์การพิจารณาการตัดสินโครงการประกวดดนตรีไทย ประเภทเครื่องดนตรีไทยครั้งที่ 5 ออกเป็นข้อรายละเอียดดังนี้

1) บุคคลภาพ หมายถึง ท่วงที กิริยา ไหวพริบ ปฏิภาณ ซึ่งแสดงถึงความเชื่อมั่นในตนเอง รวมทั้งการแสดงออกถึงความเป็นผู้มีกิริยามารยาทอันงาม ทั้งในขณะที่บรรเลงและร่วมอยู่ในการประกวด

2) ความแม่นยำ หมายถึง เป็นผู้ที่มีความจำ มีความแม่นยำในจังหวะการบรรเลงเป็นอย่างดี สามารถบรรเลงได้อย่างครบถ้วนถูกต้อง

3) เสียง หมายถึง ความสามารถในการควบคุมหรือบังคับเสียงเครื่องดนตรีที่บรรเลงให้มีทั้งเสียงหนักและเสียงเบา เหมาะสมกับทำนองเพลง

4) จังหวะ หมายถึง ความสามารถในการควบคุมความเร็ว หรือแนวในการบรรเลงให้เหมาะสมกลมกลืนกันตลอดทั้งเพลง โดยไม่มีความผิดพลาด

5) ท่วงเพลง หมายถึง วิธีการบรรเลงที่พลิกแพลงน่าฟัง และมีความไพเราะเหมาะสมกับท่วงทำนองเพลงและเอกลักษณ์ของเครื่องดนตรีที่บรรเลง

6) การบรรเลงจะต้องถูกต้องตามโครงสร้างของเพลงที่ใช้ประกวดจะต้องไม่ขาดไม่เกิน

7) การบรรเลงหยุดกลางคั่นขณะบรรเลง หรือการบรรเลงผิดเพลง ผิดทำนอง คณะกรรมการจะพิจารณาว่า บรรเลงล้น ซึ่งจัดอยู่ในข่ายการปรับแพ้

8) การเกิดความบกพร่องของเครื่องมือในการบรรเลง เช่น สายขาด ตะกั่วหลุด นมจะเข้าหลอด เชือกขาด ซึ่งไม่สามารถทำให้ควบคุมเครื่องดนตรีในขณะที่บรรเลงได้ คณะกรรมการจะพิจารณาว่าบรรเลงล้น ซึ่งจัดอยู่ในข่ายการปรับแพ้

มูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) (2566: 23) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การพิจารณาการให้คะแนนในการตัดสินการประกวดบรรเลงดนตรีไทยศรทอง ในระเบียบการประกวด ไว้ว่า คณะกรรมการตัดสินจะพิจารณาให้คะแนนโดยแบ่งเป็น 5 ข้อ ดังนี้



- 1) บุคลิกภาพ หมายถึง ท่วงที กิริยา ไหวพริบ ปฏิภาณ ซึ่งแสดงความเชื่อมั่นในตนเอง รวมทั้งการแสดงออกถึงความเป็นผู้มีกิริยามารยาทอันงาม ทั้งในขณะที่บรรเลงและร่วมอยู่ในการประกวด
- 2) ความแม่นยำ หมายถึง เป็นผู้ที่มีความทรงจำดี มีความแม่นยำในจังหวะของการบรรเลงเป็นอย่างดี สามารถบรรเลงได้อย่างครบถ้วนถูกต้องตามที่ได้กำหนดไว้อย่างไพเราะน่าฟัง ไม่มีความผิดพลาด
- 3) เสียง หมายถึง ความสามารถในการควบคุมบังคับเสียงดนตรีที่บรรเลง ให้มีทั้งเสียงหนักและเสียงเบาได้อย่างไพเราะ เหมาะสมกับทำนองเพลง
- 4) จังหวะ หมายถึง ความสามารถในการควบคุมความเร็ว หรือแนวในการบรรเลงได้อย่างเหมาะสมกลมกลืนกันตลอดทั้งเพลง โดยไม่มีความผิดพลาด
- 5) ทางเพลง หมายถึง วิธีการบรรเลงที่พลิกแพลงน่าฟัง และมีความไพเราะเหมาะสมกับท่วงทำนองเพลงและเอกลักษณ์ของเครื่องดนตรีที่บรรเลง

สรุปได้ว่า การประเมินทักษะปฏิบัติดนตรี ถือเป็นลักษณะเดียวกับการประเมินทักษะปฏิบัติอื่น ๆ โดยการประเมินทักษะปฏิบัติดนตรีจะมุ่งเน้นไปที่การประเมินชิ้นงานหรือผลงาน (การบรรเลงเพลง) เป็นหลัก นอกจากนั้นยังมีการประเมินในอีกลักษณะ คือ การประเมินที่กระบวนการปฏิบัติดนตรี สิ่งที่ควรให้ความสำคัญสำหรับการวัดและประเมินทักษะปฏิบัติดนตรี คือ เชิงคุณภาพ กล่าวคือ ควรพิจารณาคุณภาพของผลงานที่ผลิตออกมาด้วยเสมอ จากการศึกษาเกณฑ์ในการประเมินทักษะปฏิบัติการบรรเลงด้านดนตรีไทย ผู้วิจัยจึงนำเกณฑ์/ประเด็นการประเมินของการประกวดดนตรีไทย ๘ ประการ มาเป็นแนวทาง เนื่องจากสอดคล้องกับการปฏิบัติทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยและมีความเป็นปัจจุบันมากที่สุด โดยไม่ใช้เกณฑ์ในประเด็นของทางเพลงมาประเมินนักเรียน เนื่องจากในการประกวดเกณฑ์ในส่วนของทางเพลง เป็นการประดิษฐ์ขึ้นจากครูผู้สอน มิใช่มาจากการปฏิบัติของนักเรียนหรือ ผู้บรรเลง ซึ่งทำให้มีประเด็นในการประเมิน 4 ด้าน คือ บุคลิกภาพ ความแม่นยำ เสียง และ จังหวะ

#### 4. หลักการและขั้นตอนออกแบบการประเมินทักษะปฏิบัติ

หลักการประเมินที่มีคุณภาพจะนำไปสู่ขั้นตอนการออกแบบการประเมินที่ถูกต้องแม่นยำและมีคุณภาพ ยุติธรรมกับผู้รับการประเมิน นักวิชาการศึกษาได้เสนอหลักการและขั้นตอนการออกแบบการประเมินทักษะปฏิบัติ ไว้ดังนี้

Wiggins, 1998 (อ้างถึงใน กฤษฎาภาณุจัน โดพิทักษ์, 2563: 9-11) ได้เสนอหลักการการประเมินทักษะปฏิบัติไว้ดังนี้

- 1) การประเมินการปฏิบัติต้องประเมินให้ตรงตามเป้าหมายการเรียนรู้ (learning target) ที่กำหนดไว้ ดังนั้นก่อนวางแผนการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนจะต้องกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ให้ชัดเจน และสอดคล้องกับตัวชี้วัดผลการเรียนรู้ โดยระบุให้ชัดเจนว่า จะให้ผู้เรียนปฏิบัติหรือทำอะไรได้ และทำได้ในระดับใด และวางแผนการประเมินการปฏิบัติโดยกำหนดหลักฐานการเรียนรู้ที่ชัดเจน
- 2) กำหนดงานให้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เช่น ต้องการประเมินความสามารถในการเย็บเนา ภาระงานที่มอบหมายให้ต้องเป็นงานที่ผู้เรียนต้องใช้ความสามารถในการเย็บเนา ด้วย อาทิ

การเย็บเสื้อผ้า การทำกระเป๋า เป็นต้น นอกจากนี้ครูผู้สอนต้องเข้าใจหรือสามารถระบุขั้นตอนสำคัญของภาระงานที่จะมอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้การออกแบบภาระงานสอดคล้องกับเป้าหมายได้

3) การสร้างความยุติธรรมในการประเมินผล ซึ่งทำได้โดย

3.1) กำหนดขอบข่ายของงานให้ชัดเจน

3.2) กำหนดเงื่อนไข หรือข้อกำหนดในการปฏิบัติงานให้ชัดเจน

3.3) มอบหมายงาน หรือใช้สถานการณ์ในการมอบหมายงานให้เหมือนกัน

4) ครูต้องระบุว่าประเด็นสำคัญหรือองค์ประกอบสำคัญของภาระงานที่มอบหมายคืออะไร มีวิธีการประเมินหรือเกณฑ์การให้คะแนนอย่างไร ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นที่ครูผู้สอนต้องรู้และใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนอย่างเป็นปรนัย และมีความตรง ซึ่งมีลักษณะดังนี้

4.1) มีแบบประเมินหรือเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน

4.2) กำหนดสัดส่วนของคะแนน วิธีการ และผลการปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

4.3) ให้คะแนนครอบคลุมทุกประเด็นที่ต้องการประเมิน

5) การประเมินการปฏิบัติควรพิจารณาตัดสินจากหลาย ๆ องค์ประกอบ ทั้งความถนัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการเรียนรู้ต่าง ๆ จึงจะทำให้สามารถทำนายอนาคตหรือความสำเร็จของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

พิชิต ฤทธิ์จรรยา (2555: 78) เสนอหลักและวิธีการทดสอบภาคปฏิบัติไว้ดังนี้

1) การสร้างเครื่องมือควรกำหนดทักษะที่สอบวัดจากจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดขั้นตอนของการปฏิบัติงานที่จะสอบวัด กำหนดกิจกรรมในแต่ละขั้นตอน กำหนดรายการปฏิบัติในแต่ละขั้นตอน เขียนรายการ สาระของงาน และกำหนดเกณฑ์การตัดสิน

2) ผู้สอนควรใช้การสังเกตควบคุมไปกับการประเมินการปฏิบัติงานโดยบันทึกผลการสังเกตหรือผลการประเมินลงในแบบประเมินที่สร้างขึ้น

3) เนื้อหาสาระของงานที่จะให้ผู้เรียนสอบปฏิบัติควรสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง

4) จำนวนและพฤติกรรมที่จะสอบวัดต้องมีเพียงพอที่จะเป็นตัวแทนทักษะตามที่กำหนดในจุดประสงค์การเรียนรู้

5) สิ่งที่จะสอบต้องสามารถสังเกตได้โดยตรง และกำหนดเงื่อนไขในการสอบวัดให้ชัดเจน

6) การสอบวัดโดยใช้สิ่งเร้าที่จัดขึ้นควรมีค่าชี้แจงที่ชัดเจนและสมบูรณ์

กมลวรรณ ตังธนกานนท์ (2563: 28-41) ได้สรุปกระบวนการออกแบบการวัดและประเมินทักษะการปฏิบัติ ออกเป็น 6 ขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

1) การกำหนดจุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินทักษะการปฏิบัติ ผู้ประเมินจะต้องเริ่มจากการกำหนดจุดมุ่งหมายและโครงสร้างของสิ่งที่ต้องการประเมิน ซึ่งหลายครั้งการประเมินจะครอบคลุมทั้งพุทธิพิสัย (cognitive domain) จิตพิสัย (affective domain) และทักษะพิสัย (psychomotor domain)

ไปพร้อม ๆ กัน จุดมุ่งหมายของการประเมินจะช่วยในการกำหนดงาน (task) และวิธีการประเมินได้อย่างเหมาะสม

จุดมุ่งหมายทั่วไปของการประเมินทักษะปฏิบัติ ได้แก่ 1) เพื่อการพัฒนาทักษะนั้นของบุคคล 2) เพื่อการรายงานผลการเรียนรู้ 3) เพื่อตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาต่อในระดับต่าง ๆ 4) เพื่อให้สารสนเทศแก่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้สมัครเข้าศึกษาต่อ และ 5) เพื่อประเมินทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อวิชาชีพนั้น ๆ

จุดมุ่งหมายของการประเมินทักษะปฏิบัติในทางการศึกษามักครอบคลุมการตรวจสอบความสามารถของผู้เรียน ได้แก่ 1) ความรู้ในเนื้อหาตามหลักสูตร 2) ความสามารถในด้านต่าง ๆ และ 3) ศักยภาพของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ในอนาคต จุดมุ่งหมายของการประเมิน ผู้ประเมินควรพิจารณาว่าจุดมุ่งหมายนั้น ๆ ควรตรวจสอบสิ่งใดใน 3 ด้านข้างต้น หากจุดมุ่งหมายเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ ผู้ประเมินควรพิจารณาว่าเนื้อหาใดควรที่จะประเมิน หากจุดมุ่งหมายการประเมินต้องการตรวจสอบความสามารถพื้นฐาน ผู้ประเมินควรพิจารณาว่า ภาระงาน (task) ลักษณะใดที่เหมาะสมกับการตรวจสอบความสามารถนั้น ๆ สำหรับจุดมุ่งหมายในการตรวจสอบศักยภาพของผู้เรียนด้านต่าง ๆ ในอนาคตนั้น ผู้ประเมินควรคำนึงถึงเครื่องมือที่สามารถทำนายความสามารถในด้านนั้น ๆ ได้ดีในอนาคต เช่น ข้อสอบในส่วนของเขียนของแบบทดสอบความถนัดทางวิชาการ (Scholastic Aptitude Test: SAT) เป็นต้น

2) การกำหนดกรอบการประเมิน การกำหนดจุดมุ่งหมายจะช่วยในการวางกรอบการประเมิน ในขั้นตอนนี้ ขั้นตอนการกำหนดกรอบการประเมินนี้เป็นการระบุถึงเนื้อหา ทักษะ กระบวนการ องค์ประกอบ หรือมิติอื่น ๆ ของสิ่งที่ต้องการประเมิน ตัวอย่างเช่น กรอบในการประเมินความก้าวหน้าทางการศึกษาระดับชาติ (National Assessment of Educational Progress : NAEP) เป็นต้น

ขั้นตอนนี้ ผู้สร้างเครื่องมือควรวิเคราะห์ที่ทักษะการปฏิบัติว่ามีลักษณะอย่างไร การประเมินจะครอบคลุมด้านใดบ้าง ดังนั้นในขั้นตอนนี้ ผู้สร้างเครื่องมือควรดำเนินการวิเคราะห์พฤติกรรมในการทำงานที่มีความซับซ้อน ผลการวิเคราะห์งานจะทำให้ได้กิจกรรมที่ผู้ปฏิบัติหรือผู้รับการประเมินต้องทำ และลำดับขั้นของการทำงาน ทำให้ผู้สร้างเครื่องมือสามารถกำหนดลักษณะด้านทักษะและตัวบ่งชี้ของทักษะที่ต้องการวัดได้อย่างเหมาะสม

3) การกำหนดน้ำหนักความสำคัญของคุณลักษณะและเครื่องมือที่ต้องใช้ คุณลักษณะที่ต้องการประเมินในการปฏิบัติงานอาจมีความสำคัญไม่เท่ากัน ในบริบททางการศึกษา หลักจากศึกษาหลักสูตรมาตรฐาน และตัวชี้วัดของหลักสูตร ผู้สอนควรพิจารณาว่าจะใช้ตัวชี้วัดใดในการจัดการเรียนรู้ กำหนดน้ำหนักความสำคัญของคุณลักษณะแต่ละคุณลักษณะเท่าใด และจะใช้เครื่องมือใดในการวัดและประเมิน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการวางแผนการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลทักษะปฏิบัติ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับตัวชี้วัดตามหลักสูตร การกำหนดน้ำหนักความสำคัญอาจกำหนดเป็น ร้อยละหรือคะแนนก็ได้ เมื่อกำหนดน้ำหนักความสำคัญเสร็จแล้ว ผู้สอนหรือผู้ประเมินกำหนดน้ำหนักคะแนนย่อยของแต่ละด้าน และเครื่องมือที่เหมาะสมที่ใช้ในการประเมินคุณลักษณะแต่ละด้าน

4) การกำหนดประเด็นที่ต้องการประเมิน ผู้ประเมินควรพิจารณาทักษะปฏิบัติที่ประเมินว่าจะประเมินในประเด็นใด ดังนี้

4.1) การปฏิบัติงาน (process) กระบวนการปฏิบัติงานสามารถพิจารณาได้ 2 ประเด็นหลัก ได้แก่

4.1.1) คุณภาพขณะปฏิบัติการ เป็นมิตีย่อยที่ควรพิจารณาในการประเมินกระบวนการปฏิบัติงานในด้านคุณภาพขณะปฏิบัติงาน ได้แก่ การเลือกใช้หรือการเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ปฏิบัติงานตามลำดับขั้นตอน ความคล่องแคล่วในการปฏิบัติ ความตั้งใจ การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ความปลอดภัยในการทำงาน ความสิ้นเปลืองของทรัพยากรที่ใช้ และการร่วมมือในการทำงาน ในกรณีที่ทำงานกลุ่ม

4.1.2) เวลา มิตีย่อยที่ควรพิจารณาในการประเมินกระบวนการปฏิบัติ ได้แก่ ความตรงต่อเวลาและปริมาณเวลาในการปฏิบัติงาน

4.2) การปฏิบัติงานหรือผลงาน (product) การประเมินผลการปฏิบัติงานหรือผลงานพิจารณาออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

4.2.1) คุณภาพของงาน มิตีย่อยที่ควรพิจารณาในการประเมินผลการปฏิบัติงานหรือคุณภาพของผลงาน ได้แก่ คุณลักษณะหรือรูปลักษณะที่ปรากฏของงาน เช่น ความสวยงาม ความประณีต ความไพเราะ และคุณสมบัติภายในของงาน เช่น ความอร่อย ความหอม ความสะอาด ความสร้างสรรค์ ความเหมาะสมในการนำไปใช้

4.2.2) ปริมาณงาน มิตีย่อยที่ควรพิจารณา คือ จำนวนของผลงานเป็นไปตามที่กำหนดในเวลาที่กำหนด

5) การกำหนดงานและสถานการณ์ให้ผู้เรียนปฏิบัติ ประเด็นสำคัญ คือ การวางแผนว่าจะใช้สถานการณ์ใดในการประเมินทักษะปฏิบัติเพื่อให้ผู้รับการประเมินแสดงทักษะออกมาอย่างชัดเจน สิ่งสำคัญควรคำนึงถึงคือ ผู้ประเมินต้องสังเกตพฤติกรรมของผู้รับการประเมินอย่างใกล้ชิด ขั้นตอนนี้ ผู้ประเมินจะต้องกำหนดงานหรือสถานการณ์ให้ผู้รับประเมินหรือผู้เรียนปฏิบัติ รูปแบบของงานสำหรับการประเมินการปฏิบัติมี 3 รูปแบบ ดังนี้

5.1) งานสำหรับประเมินระยะสั้น (short assessment tasks) มักใช้ในการประเมินความรู้ในหลักการพื้นฐาน ความสัมพันธ์ของขั้นตอนการปฏิบัติงาน รวมถึงทักษะการคิดในเรื่องต่าง ๆ โดยทั่วไปงานในรูปแบบนี้ใช้เวลาทำไม่นาน งานสำหรับประเมินอย่างสั้นอาจเป็นคำถามชนิดปลายเปิด (open-end tasks) คำถามชนิดที่วัดความสามารถระดับสูง (enhanced multiple-choice questions) แผนผังมโนทัศน์ (concept mapping) หรือแผนงาน (flowchart) งานในรูปแบบนี้นิยมใช้กับการประเมินผู้เรียนรายบุคคล

5.2) งานที่เป็นเหตุการณ์ (event tasks) สามารถวัดความสามารถของผู้รับการประเมินได้อย่างกว้างขวาง เช่น ความคล่องตัวในการเขียน ทักษะการแก้ปัญหา ผู้สอนสามารถนำรูปแบบงานนี้ไปใช้กับการประเมินทักษะปฏิบัติของผู้เรียนในแต่ละวิชาได้ ซึ่งงานรูปแบบนี้ นอกจากจะกระตุ้นให้ผู้เรียนสะท้อนสิ่งที่รู้แล้ว ยังสะท้อนถึงความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้อีกด้วย งานในรูปแบบนี้จะใช้เวลาในการประเมินนานกว่ารูปแบบแรก

5.3) งานสำหรับประเมินระยะยาว (long-term extended tasks) เป็นงานที่มีลักษณะเป็นโครงการที่มีเป้าหมายหลายประการ ในบริบทการศึกษา ผู้สอนอาจมอบหมายงานให้ปฏิบัติหรือแสดงความสามารถตั้งแต่ช่วงต้นภาคเรียน งานรูปแบบนี้มักเป็นโครงการระยะยาว ในวิชาใดวิชาหนึ่ง เมื่อสิ้นสุดภาคเรียนหรือจบบทเรียนนั้นแล้ว ผู้สอนให้ผู้เรียนจัดแสดงนิทรรศการเพื่อนำเสนอผลการปฏิบัติงานต่อผู้เกี่ยวข้องหรือต่อสาธารณชนต่อไป

6) การกำหนดเกณฑ์สำหรับประเมินทักษะปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ที่ผู้รับการประเมินแสดงออกผ่านงานสำหรับประเมินการปฏิบัติจะผ่านการวัดและประเมินโดยใช้เกณฑ์การประเมินรูปแบบต่าง ๆ ที่เป็นเครื่องมือสำหรับวัดและประเมินทักษะปฏิบัติเท่านั้น

สามารถสรุปได้ว่า หลักการและขั้นตอนการออกแบบการประเมินทักษะปฏิบัติดนตรีนั้น จำเป็นจะต้องศึกษาเนื้อหาสาระ ขอบข่ายของทักษะที่ต้องการประเมิน จากนั้นจึงพิจารณาว่าจะใช้วิธีการประเมินใดเพื่อให้สอดคล้องกับการสร้างภาระงานหรือการกำหนดชิ้นงาน/ผลงานที่เหมาะสมจะนำไปประเมิน นอกจากนี้จะต้องสร้างเครื่องมือในการประเมินสำหรับการประเมินทักษะปฏิบัติดนตรีขึ้นมาโดยเฉพาะเพื่อให้ได้ผลของการประเมินที่ถูกต้อง แม่นยำ และเป็นธรรมต่อนักเรียน

## 5. เครื่องมือวัดและประเมินผลทักษะปฏิบัติ

ผู้วิจัยทำการศึกษาคำอธิบายเครื่องมือวัดและประเมินผลทักษะปฏิบัติ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นได้แก่ เครื่องมือประเมินทักษะปฏิบัติ และ เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีค (rubric) มีนักการศึกษาได้อธิบายรายละเอียดไว้ดังนี้

### 5.1 เครื่องมือประเมินทักษะปฏิบัติ

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2555: 192) ได้กล่าวถึงชนิดของแบบวัดทักษะปฏิบัติ โดยแบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ

1) แบบวัดการจำแนก (identification test) เป็นการทดสอบที่ใช้วัดความสามารถในการจำแนกวัตถุ (object) หรือชุดของวัตถุ (set of object) จำแนกระหว่างความถูกต้องและไม่ถูกต้อง ในกระบวนการ (procedures) และวิธีปฏิบัติ (practices) จำแนกปัจจัยสำคัญเบื้องต้นของกระบวนการ หรือเพื่อที่จะจำส่วนประกอบของผลผลิต

2) แบบวัดแบบจำลองสถานการณ์ (simulated situation test) เป็นการทดสอบที่จะกำหนดให้ผู้เข้าสอบได้ปฏิบัติในสถานการณ์ที่เหมือนจริง กิจกรรมที่กำหนดให้ปฏิบัติจึงต้องเป็นกิจกรรมที่จำเป็นที่สุดที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ

3) แบบวัดตัวอย่างงาน (work sample test) เป็นการทดสอบที่ให้ผู้เข้าสอบกระทำในสถานการณ์ที่เป็นจริง แล้ววัดผลงานจากตัวอย่างงานที่ผู้สอบสร้างขึ้น

นอกจากนี้ยังได้อธิบายลักษณะของแบบวัดด้านทักษะพิสัยว่า รูปแบบของข้อคำถามของแบบวัดด้านทักษะพิสัยสร้างได้หลายรูปแบบ เช่น จัดชุดทำนองเดียวกับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ กำหนดเป็นใบงานให้ผู้ปฏิบัติ ปฏิบัติตามที่กำหนด เป็นต้น ส่วนการให้คะแนนจะเป็นแบบมาตราประมาณค่า

กฤษฎากาญจน์ โตพิทักษ์ (2563: 48-59) อธิบายเกี่ยวกับเครื่องมือประเมินทักษะปฏิบัติไว้ว่า เครื่องมือประเมินทักษะปฏิบัติ สามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น การเขียนตอบ การใช้สถานการณ์จำลอง และการใช้สถานการณ์จริง ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่

### 1) เครื่องมือประเภทที่ใช้การทดสอบ

1.1) แบบทดสอบข้อเขียน (paper and pencil) แบบทดสอบแบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อย ได้แก่

1.1.1) แบบทดสอบวัดความรู้ที่ใช้เนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติ (test item) ใช้วัดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ หรือวัดความรู้เกี่ยวกับกฎหรือความรู้ทางทฤษฎีที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติ ผู้ประเมินควรใช้เครื่องมือวัดก่อนการทดสอบในภาคปฏิบัติ เช่น วัดความรู้เกี่ยวกับกฎแรงโน้มถ่วงก่อนการทดลองทางวิทยาศาสตร์ หรือการวัดความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีสนามแม่เหล็กไฟฟ้าก่อนการทดสอบปฏิบัติการส่งคลื่นวิทยุ

1.1.2) แบบทดสอบที่ใช้อธิบายกระบวนการทำงานหรือกระบวนการแก้ปัญหา (practical examination) ใช้อธิบายกระบวนการทำงานหรือกระบวนการแก้ปัญหา มีข้อคำถามที่ให้ผู้ตอบอธิบายวิธีการ ขั้นตอน หรือกระบวนการปฏิบัติงานต่าง ๆ เช่น ให้ระบุอุปกรณ์และขั้นตอนในการปรุงอาหาร

1.2) แบบทดสอบปากเปล่า (oral test) แบบทดสอบปากเปล่าควรใช้เมื่อต้องการประเมินเป็นรายบุคคล โดยเฉพาะการประเมินการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดยให้สมาชิกที่ทำงานกลุ่มสอบปากเปล่าทีละคน นอกจากนี้ยังสามารถใช้ได้ในการที่ต้องการตรวจสอบว่าผู้รับการประเมินหรือผู้เรียนได้ปฏิบัติงานนั้นจริง หรือการตรวจสอบทักษะปฏิบัติที่แต่ละคนปฏิบัติต่างกันซึ่งทำได้ยากในการใช้แบบทดสอบชุดเดียวกัน แบบทดสอบปากเปลามีข้อดี คือ ขณะสอบปากเปล่า ผู้ประเมินสามารถปรับคำถามได้ตามเหมาะสม โดยมีข้อจำกัด คือ จะต้องทำการทดสอบนักเรียนครั้งละคน ซึ่งผู้ประเมินต้องใช้เวลามากกว่าการใช้แบบทดสอบแบบข้อเขียน

### 2) เครื่องมือที่ไม่ใช่การทดสอบ

2.1) แบบตรวจสอบรายการ (checklist) มีลักษณะเป็นรายการที่ระบุพฤติกรรมหรือลักษณะที่บ่งชี้ทักษะสำคัญที่ต้องการประเมิน เพื่อให้ผู้ประเมินระบุว่าพฤติกรรมหรือลักษณะนั้น ๆ เกิดขึ้นหรือไม่เครื่องมือนี้จึงเหมาะกับทักษะการปฏิบัติที่ไม่มีรายละเอียดของพฤติกรรมที่ซับซ้อนมากนัก

2.2) มาตรฐานค่า (rating scale) การประเมินการปฏิบัติงานจะใช้วิธีการสังเกตเข้าร่วมเก็บรวบรวมข้อมูลผลการประเมิน ซึ่งผลการประเมินมักจะเป็นอัตนัยสูง การใช้เครื่องมือในการกำกับการสังเกตอาจใช้แบบตรวจสอบรายการ ซึ่งในบางกรณีจะใช้มาตรฐานค่าในการประเมินการปฏิบัติร่วมด้วย เพื่อบ่งชี้ถึงระดับคุณภาพการปฏิบัติงาน โดยการใช้การสังเกตของครูหรือการประเมินของตัวผู้เรียนเอง โดยมีรูปแบบของมาตรฐานค่า ดังนี้

2.2.1) มาตรฐานค่าแบบตัวเลข เป็นการกำหนดตัวเลขแสดงระดับโดยใช้ตัวเลขที่ระดับก็ได้โดยทั่วไปจะใช้ระหว่าง 3-9 ระดับแล้วมักใช้จำนวนคู่เพื่อให้ค่าตรงกลางแทนค่าเฉลี่ยของมาตรฐานนั้น

2.2.2) มาตรฐานค่าแบบบรรยาย เป็นการกำหนดระดับแทนที่จะเป็นตัวเลข แสดงระดับ มาตรฐานค่าแบบบรรยายจะเปลี่ยนตัวเลขที่กำกับเป็นลักษณะของคำบรรยาย

2.2.3) เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริก (scoring rubric) เป็นแนวทางหรือชุดของ เกณฑ์ที่ใช้สำหรับการประเมินการปฏิบัติงานที่ประกอบไปด้วยการบรรยายความสามารถ (performance) และมาตร (scale) การให้คะแนนที่ระบุรายละเอียดจากระดับที่ดีที่สุดไปจนถึงระดับที่ต้องพัฒนา

เมื่อนำไปใช้ในบริบทการประเมินในชั้นเรียน เกณฑ์การให้คะแนนรูบริก (Scoring rubric) จะช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนเข้าใจตรงกันว่าทักษะการปฏิบัติที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับหรือ ได้มาตรฐานเป็นอย่างไร เป็นการกระตุ้นการเรียนรู้และกำกับตนเองของผู้เรียน ตลอดจนสามารถทราบ ขอบเขตของสิ่งที่ผู้สอนจะประเมิน ทั้งกระบวนการปฏิบัติงาน และผลงานที่ได้จากทักษะการปฏิบัตินั้น เกณฑ์การให้คะแนนรูบริกมี 4 ประเภท (กมลวรรณ ดังธกานนท์, 2563: 47-58) ดังนี้

(1) เกณฑ์การให้คะแนนรูบริกแบบองค์รวม เป็นเกณฑ์ที่พิจารณา ภาพรวมของสิ่งที่ต้องการประเมินว่า สิ่งที่ประเมินมีลักษณะอย่างไรบ้าง เกณฑ์การให้คะแนนประเภทนี้จะ บรรยายคุณภาพโดยรวมของสิ่งที่ประเมินลดหลั่นตามระดับคุณภาพจากสูงสุดถึงต่ำสุด เนื่องจากเกณฑ์ การให้คะแนนรูบริกแบบองค์รวมนี้สร้างจากหลักการพื้นฐานที่ว่า การประเมินคุณภาพของสิ่งต่าง ๆ ต้อง พิจารณาภาพรวมทั้งหมดของสิ่งนั้น จะดีกว่าการพิจารณาเป็นมิติหรือองค์ประกอบแต่ละด้านของสิ่งที่มุ่ง ประเมิน เกณฑ์การให้คะแนนรูบริกประเภทนี้มักพิจารณาลักษณะเด่น ลักษณะสำคัญ หรือลักษณะจำเป็น ของสิ่งที่ประเมิน เกณฑ์การให้คะแนนรูบริกแบบองค์รวมเหมาะสมกับการประเมินขนาดใหญ่ (large-scale assessment) ที่มีผู้ประเมินจำนวนมากและการประเมินสรุปรวม (summative evaluation) ซึ่งใช้สำหรับ ตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

(2) เกณฑ์การให้คะแนนรูบริกแบบแยกองค์ประกอบ เป็นเกณฑ์การให้ คะแนนสิ่งที่ประเมิน โดยพิจารณาคุณภาพของสิ่งที่ประเมินเป็นรายองค์ประกอบ รายด้าน หรือรายมิติ เกณฑ์การให้คะแนนประเภทนี้จะบรรยายคุณภาพของสิ่งที่ประเมินแยกรายองค์ประกอบลดหลั่นตาม ระดับคุณภาพตั้งแต่สูงสุดถึงต่ำสุด ฉะนั้น ผู้ใช้เกณฑ์ประเภทนี้จึงสามารถพิจารณาคุณภาพสิ่งที่จะประเมิน รายมิติหรือรายด้านได้ ไม่ต้องพิจารณาลักษณะของสิ่งที่ประเมินหลาย ๆ มิติ หรือมิติที่พิจารณา มีความสำคัญไม่เท่ากัน ผู้ประเมินกำหนดน้ำหนักให้แก่เกณฑ์แต่ละด้านได้ตามความเหมาะสมและเป็นที่ ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง เกณฑ์การให้คะแนนรูบริกแบบแยกองค์ประกอบเหมาะสมกับการประเมิน ความก้าวหน้าหรือกระบวนการ (formative evaluation) ซึ่งต้องมีการให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) เพื่อ การพัฒนาผู้เรียน อย่างไรก็ตาม การใช้เกณฑ์การให้คะแนนประเภทนี้ในการประเมินมักใช้เวลานานกว่า เกณฑ์การให้คะแนนรูบริกแบบองค์รวม เนื่องจากความซับซ้อนในการพิจารณาองค์ประกอบของสิ่งที่ ประเมินเป็นรายมิติ

(3) เกณฑ์การให้คะแนนรูบริกแบบแอนโนเทต เป็นเกณฑ์การให้คะแนนที่ ผสานหลักการของเกณฑ์การให้คะแนนรูบริกแบบองค์รวมและเกณฑ์การให้คะแนนรูบริกแบบแยกองค์ประกอบ กล่าวคือ เป็นการให้คะแนนสิ่งที่ประเมินโดยพิจารณาคุณภาพของสิ่งที่ประเมินลดหลั่นตามระดับคุณภาพ

ในภาพรวม แล้วอธิบายจุดเด่นและจุดอ่อนของสิ่งที่ประเมินในแต่ละองค์ประกอบย่อยเพื่อสนับสนุนระดับคะแนนที่ได้

(4) เกณฑ์การให้คะแนนรูบริกแบบสองชั้น เป็นเกณฑ์การให้คะแนนที่มีการอธิบายลักษณะของงานและ/หรือการปฏิบัติงานในแต่ละระดับความสามารถ โดยให้คะแนน 2 ระดับชั้น คือ ระดับชั้นที่ 1 เป็นเกณฑ์การให้คะแนนที่อธิบายลักษณะของงานและ/หรือการปฏิบัติงานในข้อรายการย่อย ๆ ลดหลั่นตามระดับความสามารถ ส่วนระดับชั้นที่ 2 เป็นการแปลงคะแนนผลรวมของคะแนนที่ได้ในระดับชั้นที่ 1 ออกมาให้เป็นไปตามสเกลที่กำหนด เกณฑ์การให้คะแนนรูบริกแบบสองชั้น จะช่วยทำให้การให้คะแนนมีความเป็นปรนัยมากขึ้นกว่าเกณฑ์การให้คะแนนรูบริกแบบอื่น ๆ

## 5.2 กระบวนการสร้างเกณฑ์การให้คะแนนรูบริก

เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริก คือ แนวทางหรือชุดของเกณฑ์ที่ใช้สำหรับประเมินการปฏิบัติงานที่ประกอบไปด้วยการบรรยายความสามารถ (Performance description) และมาตร (scale) ในการให้คะแนนที่ระบุรายละเอียดจากระดับที่ดีที่สุดไปจนถึงระดับที่ต้องพัฒนา (กฤษยาภาณุจัน โดพิทักษ์, 2563: 75)

ผู้วิจัยมุ่งศึกษารายละเอียดกระบวนการสร้างเกณฑ์การให้คะแนนรูบริก เฉพาะประเภทที่จะนำมาใช้ในวิจัยฉบับนี้ คือ เกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ มีรายละเอียด ดังนี้

กระบวนการสร้างเกณฑ์การให้คะแนนรูบริกแบบแยกองค์ประกอบ (analytic scoring rubric) ประกอบด้วย 7 ขั้นตอนหลัก (กมลวรรณ ตังธกานนท์, 2563: 63-64) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและทำความเข้าใจทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการปฏิบัติที่ต้องการประเมิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความหมายและองค์ประกอบของทักษะปฏิบัติที่ต้องการวัด

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดสิ่งที่ต้องการประเมิน ผลการเรียนรู้ หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ที่คาดหวัง ในขั้นตอนนี้ ผู้ประเมินต้องกำหนดว่า สิ่งที่สำคัญและจำเป็นต้องประเมินตามจุดประสงค์หรือผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้คืออะไร การประเมินทักษะนั้น เน้นที่กระบวนการปฏิบัติงาน หรือผลการปฏิบัติงาน หรือทั้งกระบวนการปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดมิติหรือองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการปฏิบัติงาน หรือผลการปฏิบัติงานในทักษะที่กำหนดในขั้นตอนที่ 2 ในการประเมินที่เน้นกระบวนการปฏิบัติงาน อาจกำหนดมิติหรือองค์ประกอบที่ประเมิน เช่น ความถูกต้องในการปฏิบัติหรือแสดงทักษะนั้น ความคล่องแคล่วในการปฏิบัติ ส่วนในการประเมินที่เน้นผลการปฏิบัติ อาจกำหนดมิติหรือองค์ประกอบที่ประเมิน เช่น ความถูกต้องของผลการปฏิบัติ จำนวนครั้ง ระยะทาง เวลาในการปฏิบัติงานในทักษะนั้น ๆ ทั้งนี้ ทักษะที่แตกต่างกัน มิติ หรือองค์ประกอบที่เหมาะสมในการวัดและประเมินอาจจะมีแตกต่างกันไปได้

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดจำนวนระดับคะแนนหรือระดับคุณภาพของลักษณะการปฏิบัติหรือผลการปฏิบัติทักษะนั้นในแต่ละมิติหรือองค์ประกอบที่ประเมิน ซึ่งสามารถกำหนดระดับคะแนนในลักษณะเชิงปริมาณและคุณภาพก็ได้ เช่น ในเชิงปริมาณ อาจกำหนดเป็นระดับคะแนน 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ ส่วนในเชิงคุณภาพ อาจกำหนดเป็นระดับ ดีมาก ดี พอใช้ และปรับปรุง ตามลำดับ โดยทั่วไปในการประเมินทักษะการปฏิบัติมักกำหนดให้จำนวนระดับคะแนนหรือระดับคุณภาพของลักษณะการปฏิบัติหรือผลของ



การปฏิบัติมีจำนวน 4-6 ระดับ และในการกำหนดจำนวนระดับคะแนนหรือระดับคุณภาพในขั้นตอนนี้ อาจกำหนดจำนวนระดับไม่เท่ากันในแต่ละมิติหรือองค์ประกอบที่ประเมินได้ ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของลักษณะของสิ่งที่ประเมิน

ขั้นตอนที่ 5 กำหนดคำอธิบายลักษณะการปฏิบัติหรือผลการปฏิบัติของเกณฑ์แต่ละระดับ หากเป็นไปได้ ควรจัดหาหรือคัดเลือกตัวอย่างการปฏิบัติงานหรือผลการปฏิบัติที่มีลักษณะครอบคลุมองค์ประกอบหรือมิติที่ต้องการประเมิน ทั้งตัวอย่างการปฏิบัติงานหรือผลงานที่มีคุณภาพอยู่ในระดับสูง กลาง และต่ำ ระดับคุณภาพละ 3 ตัวอย่างขึ้นไป คำอธิบายลักษณะการปฏิบัติงานหรือผลงานในเกณฑ์แต่ละระดับอาจมีลักษณะเป็นคำอธิบายเชิงปริมาณ หรือเชิงคุณภาพ หรือผสมผสานคำอธิบายทั้ง 2 เชิงด้วยกันก็ได้ เกณฑ์การให้คะแนนรูบรีคแบบแยกองค์ประกอบไม่ควรพัฒนาเกณฑ์ที่มีมากกว่า 6 องค์ประกอบ หรือ 6 มิติ การเขียนคำอธิบายลักษณะการปฏิบัติหรือผลการปฏิบัติงานควรเริ่มจากระดับสูงสุดปลายระดับต่ำสุดก่อน แล้วจึงเขียนคำอธิบายลักษณะที่อยู่ระหว่างกลางเป็นลำดับถัดไปจนครบถ้วนทุกระดับ

ขั้นตอนที่ 6 ในบริบทห้องเรียน ควรนำร่างเกณฑ์การให้คะแนนที่พัฒนาขึ้นไปพิจารณา ร่วมกันกับผู้เรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับจากผู้เรียนเกี่ยวกับความเข้าใจของผู้เรียนที่มีต่อร่างเกณฑ์การให้คะแนนที่พัฒนาขึ้น

ขั้นตอนที่ 7 นำข้อมูลย้อนกลับที่ได้รับจากผู้เรียนในขั้นตอนที่ 6 ไปพิจารณา และปรับร่างเกณฑ์การให้คะแนนก่อนนำไปใช้จริง

ส่วนของการเลือกใช้คะแนนรูบรีค ระพินทร์ โพธิ์ศรี (2554: 129-130) อธิบายหลักการพิจารณาในการเลือกใช้คะแนนรูบรีคว่าต้องพิจารณาว่า จุดประสงค์การเรียนรู้เป็นอย่างไร ครอบคลุมสมรรถภาพการเรียนรู้กี่ด้าน หรือ คะแนนที่ต้องการเก็บเป็นผลสัมฤทธิ์ มากหรือน้อย หากจุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมสมรรถภาพการเรียนรู้หลายด้าน และต้องการเก็บคะแนน เป็นคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้มาก เช่น ตั้งแต่ 10 คะแนนขึ้นไป ควรใช้คะแนนรูบรีคเชิงวิเคราะห์ ถ้าจุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมสมรรถภาพการเรียนรู้เพียงด้านเดียว ไม่ว่าจะคะแนนที่จะเก็บเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากหรือน้อย ก็ควรใช้คะแนนรูบรีคภาพรวมหรือถ้าจุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมสมรรถภาพการเรียนรู้หลายด้าน แต่ต้องการเก็บคะแนนผลสัมฤทธิ์ไว้ น้อย เช่น เพียงไม่เกิน 5 คะแนน กรณีนี้ควรใช้คะแนนรูบรีคเชิงภาพรวม

จากการศึกษาการประเมินทักษะปฏิบัติ เครื่องมือประเมินทักษะปฏิบัติและบริบทที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีค ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้เครื่องมือประเมินทักษะปฏิบัติเป็นการทดสอบทักษะปฏิบัติดนตรีเพลงดับสมิงทอง โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนรูบรีคแบบแยกองค์ประกอบ (analytic scoring rubric) ร่วมกับการประเมินนักเรียนจากการทดสอบปฏิบัติ เพลงดับสมิงทอง หลังการจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 6 แผนการเรียนรู้ โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ด้าน ตามที่มูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) (2566: 23) ได้กำหนดไว้ในการประกวดดนตรีไทยศรทอง คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความแม่นยำ ด้านเสียง และด้านจังหวะ

## ความพึงพอใจ

### 1. ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ (Satisfaction) นับเป็นความรู้สึกหนึ่งของมนุษย์ที่ทุกคนเคยมีประสบการณ์เหมือนหรือคล้ายคลึงกันมาตั้งแต่ยังเป็นทารก การนิยามความพึงพอใจนี้ได้จะต้องศึกษาแนวคิดและความหมายของคำว่า ความพึงพอใจ จากนักการศึกษา หรือนักวิชาการเป็นเบื้องต้น โดยมีท่านผู้รู้ได้นิยามความหมายไว้หลายท่านดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548: 132) อธิบายว่า ความพึงพอใจในการทำงาน คือ ความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงานและได้รับผลตอบแทน คือ ผลที่เป็นความพึงพอใจที่ทำให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นในการทำงาน มีขวัญและกำลังใจ สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน รวมทั้งส่งผลต่อความสำเร็จ

ราชบัณฑิตยสถาน (2554: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของคำว่า พึงพอใจ หมายถึง ว. รัก, ชอบใจ

จิตตินันท์ เดชะคุปต์ (2555: 20) กล่าวถึงความหมายของความพึงพอใจในงาน ไว้ว่า ความพึงพอใจในงาน หมายถึง ภาวะการณแสดงออกถึงความรู้สึกในทางบวกที่เกิดจากการประเมินเปรียบเทียบประสบการณ์และผลตอบแทน ได้แก่ ลักษณะงาน อัตราค่าจ้าง โอกาสก้าวหน้า และผลประโยชน์ที่ได้รับจากงานในระดับที่เป็นไปตามความคาดหวังที่บุคคลตั้งไว้ในทางตรงกันข้าม “ความไม่พึงพอใจ ในงาน” หมายถึง ภาวะการณแสดงออกถึงความรู้สึกในทางลบที่เกิดจากการประเมินเปรียบเทียบประสบการณ์และผลตอบแทนที่ได้รับจากงานในระดับที่ต่ำกว่าสิ่งที่คาดหวังไว้ว่าจะได้รับ

นวรรธณ พันธุเมธา (2559: 65) ได้ให้ความหมายของคำว่า พอใจ/พึงพอใจ และไม่พอใจ ซึ่งอยู่ในคำศัพท์เกี่ยวกับความรู้สึกของมนุษย์ ไว้ว่า พอใจ, พึงพอใจ หมายถึง สมกับใจที่ต้องการ เช่น ได้เงินมากแต่ก็ยังไม่พอใจ ซึ่งสอดคล้องสัมพันธ์เป็นคู่ตรงกันข้ามกับ ไม่พอใจ ซึ่งให้ความหมายไว้ว่า รู้สึกไม่เป็นที่ใจต้องการ เช่น ไม่พอใจในการต้อนรับ

มูทิตา สร้อยเพชร และพรพรรณ บัวทอง (2564: 7) กล่าวว่า ความพึงพอใจ (Satisfaction) หมายถึง ทศนคติที่เป็นนามธรรม เกี่ยวกับจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่สามารถมองเห็นรูปร่างได้ นอกจากนี้ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกด้านบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอาจจะเกิดขึ้นจากความคาดหวัง หรือเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการให้แก่บุคคลได้ ซึ่งความพึงพอใจที่เกิดขึ้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามค่านิยมและประสบการณ์ของตัวบุคคล

จากการให้ความหมายของนักวิชาการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับ อารมณ์ และทศนคติของตัวบุคคล ซึ่งสามารถเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่สามารถทำให้เกิดความพึงพอใจในระดับที่แตกต่างกันไป นอกเหนือจากเรื่องอารมณ์ของบุคคล ความพึงพอใจสามารถเปลี่ยนแปลงได้และอาจเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดแรงขับในกิจกรรมต่างๆ ให้ลุล่วงไปได้

ด้วยดี ความพึงพอใจทางบวกจะส่งผลต่อความกระตือรือร้นของบุคคล ทำให้เกิดประสิทธิภาพต่องานที่ทำ และเกิดความสำเร็จในงานได้

## 2. ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

การปฏิบัติงานที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจของบุคคลใด ๆ มากหรือน้อยจะขึ้นอยู่กับแรงจูงใจในงานนั้น การสร้างสิ่งจูงใจหรือแรงกระตุ้นให้เกิดกับผู้ปฏิบัติงานนั้นจะทำให้เกิดการความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานหรือชิ้นงานนั้น (วิลเลอร์ ภูมิเขตร์, 2560: 19) มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ค้นคว้าและศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจไว้ ดังนี้

มุกดา ศรียงค์ และคณะ (2561: 246) ได้อธิบายทฤษฎีแรงขับ (Drive Theories) ที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและการกระทำต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้บุคคลเกิดแรงจูงใจได้ แรงขับตามระบบทางชีววิทยา (Classification of Biological driver) สามารถจำแนกได้เป็น 4 ประเภท คือ

1) แรงขับเพื่อการอยู่รอดชีวิต (Vegetative Drive) แรงขับประเภทนี้เป็นแรงขับที่จะมีอิทธิพลผลักดันให้มนุษย์แสวงหาอาหาร น้ำ อากาศ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต ถ้าปราศจากสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้แล้ว บุคคลนั้นจะไม่สามารถมีชีวิตอยู่ต่อไปได้

2) แรงขับฉุกเฉิน (Emergency Drive) แรงขับฉุกเฉินคือแรงขับที่จูงใจให้บุคคลกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้เมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้น เช่น เมื่อไฟไหม้บ้าน บางคนรีบขนข้าวของหนีไฟ หรือเมื่อเห็นคนจมน้ำจะรีบกระโดดลงไปช่วยหรือถ้าว่ายน้ำไม่เป็นก็จะตะโกนด้วยเสียงดังเพื่อให้คนอื่นช่วยเหลือคนจมน้ำ เป็นต้น

3) แรงขับเพื่อการสืบพันธุ์ (Reproductive Drives) แรงขับเพื่อการสืบพันธุ์นี้เป็นแรงขับที่ทำให้บุคคลเกิดปฏิกริยาทางเพศในลักษณะต่าง ๆ เกิดขึ้น เช่น บางคนแต่งกายยั่ววนเพื่อให้ชายหนุ่มมีความสนใจในตนเอง เป็นต้น

4) แรงขับเพื่อการศึกษา (Educational Drives) แรงขับเพื่อการศึกษาเป็นแรงขับที่จะจูงใจให้บุคคลเกิดความอยากรู้อยากเห็น พยายามศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ ตลอดเวลา พยายามแสวงหาคำตอบหรือหาข้อเท็จจริง เช่น การไปโรงเรียนเพื่อเรียนหนังสือ มักจะมีคำถามถามครูเมื่อเกิดปัญหาข้อใจ เป็นต้น

ความพึงพอใจนั้นเกิดจากแรงจูงใจซึ่งมีต้นกำเนิดจากการที่มนุษย์เกิดความต้องการ โดยความต้องการพื้นฐานของมนุษย์นั้น สจวร์ต คุกวอเตอร์ (2559: 161-162) ได้อธิบายถึงทฤษฎีของศาสตราจารย์มาสโลว์ (Maslow) เกี่ยวกับความต้องการพื้นฐานทั้ง 5 ชนิด ดังนี้

1) ความต้องการทางสรีระ (Physiological Needs) หมายถึง ความต้องการพื้นฐานของร่างกาย เช่น ความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศและการพักผ่อน เป็นต้น ความต้องการเหล่านี้เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกคน ถ้าอยู่ในสภาพที่ขาดก็จะกระตุ้นตนให้มีกิจกรรมขนขวายที่จะสนองความต้องการนั้น

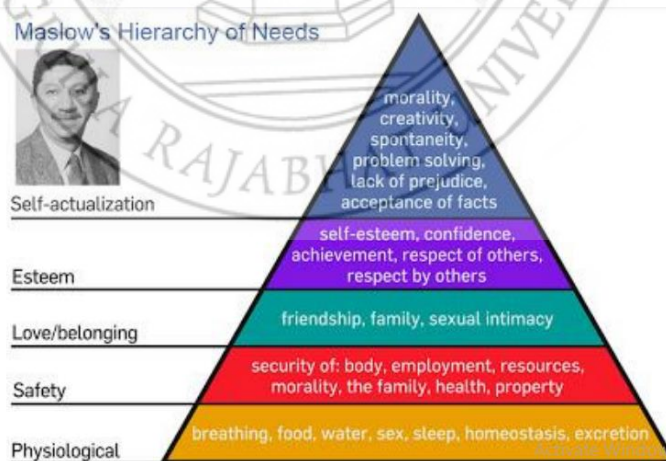
2) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยหรือสวัสดิภาพ (Safety Needs) หมายถึง ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นอิสระจากความกลัว ชูเชิญ บังคับ จากผู้อื่นและ

สิ่งแวดล้อม เป็นความต้องการที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง ความต้องการประเภทนี้มีเริ่มตั้งแต่วันทารก จนกระทั่งวัยชรา และความต้องการที่จะมีงานทำเป็นหลักแหล่งก็นับเป็นความต้องการเพื่อสวัสดิภาพของผู้ใหญ่อีกอย่างหนึ่ง

3) ความต้องการความรักและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่ (Love and Belonging Needs) ความต้องการประเภทนี้ต้องพิจารณาว่า มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาจะให้เป็นที่รักของผู้อื่น และต้องการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่ ทราบว่าทุกคนยอมรับตนเป็นสมาชิก คนที่รู้สึกเหงาไม่มีเพื่อน มีชีวิตไม่สมบูรณ์ เป็นผู้ที่ต้องซ่อมความต้องการประเภทนี้ คนที่รู้สึกว่าตนเองเป็นที่รักและยอมรับของหมู่จะเป็นผู้ที่สมปรารถนาในความต้องการชนิดนี้

4) ความต้องการที่จะรู้สึกว่าตนเองมีค่า (Esteem Needs) ความต้องการประกอบด้วยความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ มีความสามารถต้องการที่จะให้ผู้อื่นเห็นว่าตนมีความสามารถมีคุณค่า และมีเกียรติ ต้องการได้รับความยกย่องนับถือจากผู้อื่น ผู้ที่มีความปรารถนาในความต้องการนี้มักจะเป็นผู้ที่มีความมั่นใจในตนเอง เป็นคนมีประโยชน์และมีค่าตรงข้ามกับผู้ที่ขาดความต้องการนี้ ซึ่งจะรู้สึกว่าตนเองไม่มีความสามารถ มีปมด้อย และมองโลกในแง่ร้าย

5) ความต้องการที่จะรู้จักตนเอง ตามสภาพที่แท้จริงและพัฒนาตามศักยภาพของตน (Need for Self Actualization) หมายถึง ความต้องการที่จะรู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริงของตน จะกล้าตัดสินใจเลือกทางเดินชีวิต รู้จักค่านิยมของตน มีความจริงใจต่อตนเอง ปรารถนาที่จะเป็นคนดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งทางด้านสติปัญญา ทักษะ และอารมณ์ความรู้สึกยอมรับตนเองทั้งส่วนดีและส่วนเสียของตน ที่สำคัญที่สุด คือ การมีสติที่จะยอมรับว่าตนใช้กลไกในการป้องกันตนเองในการปรับตัว และพยายามที่จะเลิกใช้ เปิดโอกาสให้ตนเองเผชิญกับความจริงของชีวิต สิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ โดยกระบวนการที่กล่าวข้างต้นนี้เป็นกระบวนการที่มีจุดจบตลอดเวลาที่มีชีวิตอยู่ มนุษย์ทุกคนมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ตามศักยภาพของตน และมีน้อยคนที่จะมาได้ถึงขั้น “Self Actualization” นี้ได้อย่างสมบูรณ์



ภาพ 4 พีระมิดลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์  
ที่มา: Anjanaben J. Trivedi (2019: 39)

นอกจากทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์แล้ว มุกดา ศรียงค์ และคณะ (2561: 235-237) ได้กล่าวถึงประเภทความต้องการของเมอร์เรย์ (Murray) โดยอธิบายว่า เมอร์เรย์ให้ความเห็นว่าการต้องการเป็นสิ่งที่บุคคลได้สร้างขึ้นเพื่อเป็นแรงจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอันนำไปสู่สิ่งที่ตนพึงพอใจ ความต้องการนี้บางครั้งเกิดจากแรงกระตุ้นภายในของบุคคลและบางครั้งอาจเกิดความต้องการที่มาจกสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ทางสังคม ซึ่งเมอร์เรย์ได้แบ่งประเภทความต้องการไว้ 20 ประการ ดังนี้

1) ความต้องการที่จะเอาชนะด้วยการแสดงออกทางความก้าวร้าว (Need for Aggression) เป็น ความต้องการที่จูงใจให้บุคคลเกิดพฤติกรรมที่จะเอาชนะผู้อื่น เอาชนะต่อสิ่งที่เป็นอุปสรรคขัดขวาง ด้วยความรุนแรง ทำให้เกิดการต่อสู้ การทำร้ายกัน การแค้นชิงชัง จนถึงการทำสงคราม แม้แต่การพูดจากระทบกระทั่งด้วยวาจา และการให้ร้ายต่อกัน

2) ความต้องการที่จะเอาชนะฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ (Need for Counteraction) เป็น ความต้องการที่จูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่จะฟันฝ่าอุปสรรค และความล้มเหลวต่าง ๆ ด้วยการสร้างความพยายามขึ้นมา ซึ่งบุคคลอาจจะได้รับสิ่งเร้าภายนอกกระตุ้นให้เกิดความต้องการนี้ เช่น การได้รับคำดูถูกดูหมิ่น ทำให้เกิดความพากเพียรพยายามเพื่อเอาชนะอุปสรรคเพื่อเอาชนะค่าสบ ประมาทได้จนประสบความสำเร็จ เป็นต้น

3) ความต้องการที่จะยอมแพ้ (Need for Abasement) เป็นความต้องการที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมการยินยอม ยอมแพ้ ยอมรับผิด ยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์ ยอมรับการถูกลงโทษ แพ้แล้วหนีหน้า ทำร้ายตนเอง หรือการเผาตัวตาย อดข้าวประท้วงโดยไม่คิดต่อสู้ นับเป็นการยอมแพ้ประการหนึ่ง

4) ความป้องกันที่จะป้องกันตนเอง (Need for Defeasance) เป็นความต้องการที่ผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อป้องกันตนเองจากคำตำหนิติเตียน และวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่น ซึ่งเป็นกลไกป้องกันทางจิตในการพยายามหาเหตุผลมาอธิบายการกระทำของตนหรือหาทางกล่าวโทษผู้อื่น แสดงอาการกลบเกลื่อน และสร้างสถานการณ์ปิดบังความผิดตนเอง เป็นต้น

5) ความต้องการเป็นอิสระ (Need for Autonomy) เป็นความต้องการอิสระจากสิ่งกีดขวาง ทั่วทั้งปวง ต้องการที่จะต่อสู้ดิ้นรนเพื่อเป็นตัวของตัวเอง เช่น ต้องการงานเลี้ยงตนเอง ตัดสินใจเอง เป็นอิสระจากการควบคุมของพ่อแม่ และคูครอง เป็นต้น

6) ความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) เป็นความต้องการที่จะกระทำการต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ ฟันฝ่าเอาชนะอุปสรรคทั้งปวงเพื่อให้ตนเองได้รับชัยชนะและประสบความสำเร็จมากกว่าผู้อื่น

7) ความต้องการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น (Need for Affiliation) เป็นความต้องการสร้างมิตรภาพ ทำให้มีพฤติกรรมเอาอกเอาใจดูแลยิ่งขึ้น สร้างตนให้ผู้อื่นรักใคร่ เกรงใจ และจริงใจต่อ เพื่อนฝูง อีกทั้งพยายามสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้อื่น

8) ความต้องการสนุกสนาน (Need for Play) เป็นความต้องการที่จะแสดงออกซึ่งความสนุกสนาน ผ่อนคลายความเครียด ด้วยการเล่น การหัวเราะ เล่าเรื่องตลกขบขัน เล่นกีฬา ฟังเพลง เต้นรำ พักผ่อนหย่อนใจ และกิจกรรมสันทนาการต่าง ๆ

9) ความต้องการแยกตนจากผู้อื่น (Need for Rejection) เป็นความต้องการที่เกิดจากความเบื่อหน่ายผู้คน ราคาคณคนรอบข้าง ต้องการปลีกตัวและอยู่ตัวคนเดียว ไม่รู้สึกยินดียินร้ายกับผู้อื่น ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ต้องการให้ผู้อื่นมาสนใจไยดีตน

10) ความต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่น (Need for Succorance) เป็นความต้องการที่จะต้องการให้ผู้อื่นมีความเห็นอกเห็นใจ สนใจ และสงสารตน ต้องการได้รับความช่วยเหลือ คำแนะนำ และคำชี้แจงจากผู้อื่น จะมีพฤติกรรมการอ่อนน้อม ซื่ออ่อน และขอขอบ

11) ความต้องการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น (Need for Nurturance) เป็นความต้องการที่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือแก่บุคคลอื่น ๆ การอาสาสมัครช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นภัยอันตรายรวมทั้งการอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษา การพยาบาลผู้อื่น

12) ความต้องการในการสร้างตนเองให้เป็นที่ประทับใจผู้อื่น (Need for Exhibition) เป็นความต้องการที่ผลักดันให้บุคคลพยายามแสดงตนในทางที่ดี เพื่อเรียกร้องให้บุคคลอื่นสนใจและประทับใจ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของตนเอง การฝึกตนให้มีความสามารถพิเศษเพื่อเรียกร้องให้ผู้อื่นสนใจ สนุกสนาน ชื่นชม หรือแปลกใจในเรื่องราวหรือการกระทำของตน

13) ความต้องการมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น (Need for Dominance) เป็นความต้องการให้บุคคลอื่นทำตามคำสั่งของตน ทำให้เกิดความรู้สึกมีอิทธิพลขึ้นมา อาจจะเป็นพฤติกรรม ช่มชู้ วางอำนาจ แต่งตัวให้บุคคลเกรงขาม หรือแม้แต่พยายามศึกษาเล่าเรียนเพื่อเป็นเจ้าของคนนายคนด้วย

14) ความต้องการอ้างอิงผู้ที่สังคมยอมรับ (Need for Reference) เป็นความต้องการอ้างอิงและยอมรับผู้ที่สังคมยกย่อง หรือผู้ที่อาวุโสอย่างเต็มอกเต็มใจ ชื่นชมในบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่าตน พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือกับบุคคลดังกล่าวด้วยความยินดี ทำให้เกิดพฤติกรรมคล้อยตามการยินยอมอยู่ใต้อำนาจ การอ้างอิงว่าตนเป็นลูกน้องของผู้มีอำนาจในสังคม

15) ความต้องการหลีกเลี่ยงปมด้อยและความล้มเหลว (Need for Avoidance of Inferiority) เป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงพ้นจากความอับอาย หลีกเลี่ยงการดูถูก ปกปิดความรู้สึกภายในตนเอง ก่อให้เกิดพฤติกรรมการหนีหน้า ซื่ออาย หรือสร้างเรื่องสร้างสถานการณ์หลีกเลี่ยงและปกปิดปมด้อยของตน

16) ความต้องการหลีกเลี่ยงอันตราย (Need for Avoidance of Harm) เป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดทางด้านร่างกาย และหลีกเลี่ยงอันตรายจากโรคภัยไข้เจ็บ ทำให้เกิดพฤติกรรมป้องกันอันตรายและความเสี่ยงต่าง ๆ

17) ความต้องการหลีกเลี่ยงจากการถูกตำหนิและลงโทษ (Need for Avoidance of Blame) เป็นความต้องการที่สร้างให้เกิดพฤติกรรมคล้อยตามกลุ่ม หรือปกปิดความผิดพลาด เพราะต้องการที่จะหลีกเลี่ยงคำตำหนิและการลงโทษจากผู้อื่น

18) ความต้องการความเป็นระเบียบเรียบร้อย (Need for Orderliness) เป็นความต้องการที่จะเห็นสิ่งต่าง ๆ อยู่ในกฎระเบียบเรียบร้อยจึงเกิดพฤติกรรมการกระทำที่อยู่ในกฎระเบียบ จัดวางตกแต่งสิ่งของเป็นระเบียบ มีระบบจัดเอกสารและตรงเวลา ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบประเพณี

19) ความต้องการรักษาชื่อเสียง (Need for Inviolacy) เป็นความต้องการที่จะปกป้องเกียรติยศ ชื่อเสียง วงตระกูลของตน มีพฤติกรรมซื่อสัตย์ไม่คดโกง เข้าทำนอง “เสียสสินสงวนศักดิ์ไว้วงศ์หงส์” อาจระยอมอดตายโดยไม่ขอใครกิน เป็นต้น

20) ความต้องการให้ตนแตกต่างจากผู้อื่น (Need for Contrariness) เป็นความต้องการที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมการกระทำตนให้ดูผิดแผกไปจากคนปกติ ไม่ว่าจะเป็นการต่างกาย คำพูดการแสดงออก แนวคิดและผลงาน มีพฤติกรรมที่ซบเซาคัดค้านส่วนรวม

จากการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่สอดคล้องกับความพึงพอใจข้างต้น ทำให้สามารถสรุปได้ว่าความพึงพอใจมีฐานมาจากความต้องการของบุคคลที่ทำให้เกิดแรงจูงใจ เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองแล้วจะทำให้บุคคลมีความพึงพอใจเกิดขึ้น ซึ่งจากแนวคิดและทฤษฎีที่ผู้วิจัยได้ศึกษามาข้างต้นนี้สามารถนำองค์ความรู้บางส่วนไปประยุกต์ใช้ในขั้นตอนการวางแผน สร้างแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการอันจะนำไปสู่ความพึงพอใจในการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติทักษะดนตรีของนักเรียนต่อไป

### 3. แนวทางการสร้างความพึงพอใจ

สมยศ นาวิการ (2547: 155) กล่าวถึงแนวคิดการสร้างความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ การทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มีแนวคิดพื้นฐานที่แตกต่างกัน แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

- 1) ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน การตอบสนองความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน จนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการตอบสนอง
- 2) ผลการปฏิบัติงานที่นำไปสู่ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานจะถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่น ๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดีจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม และในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัลหรือผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ปริมาณของผลตอบแทน แบ่งออกเป็นผลตอบแทนภายใน (intrinsic rewards) และผลตอบแทนภายนอก (extrinsic rewards) โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงานจะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงและการรับรู้เรื่องเกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่รับรู้แล้วความพึงพอใจจึงเกิดขึ้น

สมศักดิ์ ประเสริฐสุข (2554: 110-111) กล่าวถึงการเพิ่มความพึงพอใจไว้ว่า การเพิ่มความพึงพอใจสามารถทำได้โดยการพิจารณาและเสริมสร้างปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้บุคคลเพิ่มความพึงพอใจให้อยู่ในระดับที่ดีได้ เช่น การเลือกที่ตั้งของสถานที่ทำงานหรือสภาพแวดล้อม การจัดบรรยากาศของสถานที่ให้สดชื่นแจ่มใส มีการติดต่อสื่อสารได้อย่างเปิดเผยและมีอิสระในการทำงาน การบริหารและจัดการสิ่งที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงาน เช่น ความมั่นคง สวัสดิการ บริการที่จะได้รับ

รายรับและค่าจ้าง ค่าตอบแทน การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง นอกจากนั้นจะต้องสร้างเจตคติที่ดีของพนักงานที่มีต่อการปฏิบัติงาน เพิ่มความสนใจและแรงจูงใจในการทำงาน

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการสร้างความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน พบแนวคิดการสร้างสรรคบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความสุข ซึ่งเป็นแนวคิดของพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ที่ใช้รูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุข คือ ความสุขที่อาศัยปัจจัยภายนอก คือสภาพแวดล้อม และ ความสุขที่อาศัยปัจจัยภายใน มาผนวกร่วมกัน ดังที่ อารมณ์ ใจเที่ยง (2553: 256-257) ได้สรุปไว้ ดังนี้

1) การสร้างบรรยากาศแห่งความรักให้เด็กมีความสุขนั้นไม่ใช่จุดหมาย แต่เป็นการสร้างปัจจัยเอื้อต่อการก้าวสู่เป้าหมาย คือ เพื่อหนุนการเรียนรู้และการทำอะไรที่เป็นการสร้างสรรค

2) ให้เด็กอยู่ในบรรยากาศแห่งความรัก หรือได้รับความรักในลักษณะที่ไม่รวมศูนย์เข้าหาตัว แต่ให้ขยายความรักออกไปรักครู รักเพื่อนและอยากช่วยเหลือผู้อื่น

3) ครูควรสร้างนิสัยการช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น และการร่วมกันคิดร่วมกันทำให้มากกว่า การพึ่งพาผู้อื่น เป็นการสร้างความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกัน อันเป็นลักษณะของสังคมที่พึงปรารถนา

4) ครูควรใช้ปัจจัยภายนอกทำให้สถานการณ์นั้นเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาปัจจัยภายใน คือ ความใฝ่รู้ ใฝ่สร้างสรรคในตัวเด็ก

5) สถานการณ์การเรียนรู้ที่สนุก ต้องไม่ทำให้เด็กติดในความสนุก หรือเห็นแก่ความสนุกต้องดำเนินไปในลักษณะที่ความสนุกนั้นเป็นปัจจัยนำไปสู่การใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ในเชิงสร้างสรรคตลอดชีวิต

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถประยุกต์ใช้สำหรับการศึกษาโดยสรุปได้ว่า การสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ ต้องเกิดจากการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความสุข เป็นการสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ที่ให้ความเป็นอิสระ ความสนุก ความมีมนุษยสัมพันธ์แก่นักเรียนทำให้เกิดความสุขในการเรียน และเมื่อเกิดความสุขแล้วนักเรียนก็จะมีคามพึงพอใจในการเรียนรู้อีกขึ้น ผู้สอนจึงควรประยุกต์แนวคิดข้างต้นเข้าไปร่วมในการสร้างการจัดการเรียนรู้และสื่อการสอน เพื่อจะนำไปสู่ความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนต่อไป

#### 4. แนวทางการวัดความพึงพอใจ

บุญชม ศรีสะอาด, 2548 (อ้างถึงใน หยาดพิรุณ พวงสุวรรณ, 2558: 45-46) กล่าวถึงแนวทางการวัดความพึงพอใจ โดยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล ดังนี้

1) การใช้แบบสอบถาม เป็นวิธีที่นิยมใช้กันแพร่หลายโดยผู้ที่ต้องการให้แสดงความคิดเห็นตอบลงในแบบที่กำหนดให้เลือก หรือตอบคำถามอย่างอิสระ คำถามจะตอบความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ และสภาพอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในรูปแบบปลายปิดหรือปลายเปิด

1.1) แบบปลายปิด เป็นแบบที่กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบตรงกับความเป็นจริงหรือความคิดเห็นของผู้ตอบ ตัวอย่างคำถามปลายปิด เช่น นักเรียนชอบเรียนวิชาใดมากที่สุด กิจกรรมที่นักเรียนชอบใช้ในการเรียนภาษาอังกฤษ



1.2) แบบปลายเปิด เป็นคำถามที่ไม่ได้กำหนดไว้ให้เลือกตอบ แต่จะให้ผู้ตอบเขียนคำตอบด้วยตนเอง ตัวอย่างคำถามแบบเปิด เช่น ให้นักเรียนระบุสาเหตุที่นักเรียนไม่ชอบเรียนภาษาอังกฤษ

2) การสังเกต เป็นเทคนิคในการวัดความพึงพอใจที่ผู้สังเกตต้องคอยเฝ้าดูหรือศึกษาเหตุการณ์ปรากฏการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจลักษณะธรรมชาติและความสัมพันธ์ ระหว่างองค์ประกอบของเหตุการณ์นั้น มีลักษณะการสังเกต เลือกใช้เครื่องมือในการสังเกตที่เหมาะสม มีความชัดเจน วางแผนสังเกต เลือกใช้เครื่องมือในการสังเกตที่เหมาะสม แพลนเครื่องหมายของพฤติกรรมให้รอบคอบ ควรสังเกตให้ได้ใช้สารสนเทศให้มากที่สุด ทั้งในเรื่องที่เป็นปัญหาและที่เป็นด้านบวก โดยมีเครื่องมือที่นิยมใช้ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบบันทึกพฤติกรรม

3) การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจในทางตรง ที่เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง ตั้งแต่วัยเด็กถึงวัยชรา และเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ไม่อ่านหนังสือไม่ออก เขียนหนังสือไม่ได้ มีหลักการสัมภาษณ์ที่สำคัญ คือ จะต้องเตรียมแบบสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีมาตรฐาน กระตุ้นให้เกิดการตอบคำถามตามความเป็นจริง และตอบด้วยความเต็มใจ ใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย ไม่ชี้แนะคำตอบ และบันทึกคำตอบอย่างเป็นทางการ

พัฒนา พรหมณี ยุพิน พิทยาวัฒน์ชัย และจิระศักดิ์ ทัทพา (2563: 63) กล่าวว่า การประเมินความพึงพอใจมีการประเมินหลายวิธี ดังนี้

1) การสังเกต เป็นวิธีการสำหรับใช้ตรวจสอบบุคคลอื่นโดยการสังเกตพฤติกรรมและจดบันทึกความพึงพอใจที่แสดงออกมาในประเด็นที่ต้องการประเมินอย่างมีแบบแผน โดยผู้สังเกตจะไม่มีส่วนร่วมกับผู้ถูกสังเกตต่อนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สรุปและตีความตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน วิธีนี้เป็นวิธีการศึกษาที่เก่าแก่และเป็นที่ยอมรับใช้อย่างแพร่หลายที่ใช้สำหรับการศึกษาในกรณีศึกษาเท่านั้น

2) การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ผู้ประเมินจะต้องออกไปพูดคุยกับบุคคลนั้นๆ โดยตรง มีการเตรียมแผนล่วงหน้า เป็นการถามให้ตอบปากเปล่า แต่อาจไม่ได้ข้อมูลที่แท้จริงจากผู้ตอบเนื่องจากผู้ตอบอาจรู้สึกไม่อิสระในการตอบหรือไม่คุ้นเคยกับผู้ถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด ควรเตรียมตัวให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์ควรลงพื้นที่เพื่อทำความคุ้นเคยก่อนให้เกิดความสนิทสนม และความไว้วางใจซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด

3) การใช้แบบสอบถามประมาณค่า เป็นการประเมินโดยใช้เครื่องมือที่เป็นการสร้างประโยคข้อความต่าง ๆ ทั้งที่เป็นข้อความทางบวก และข้อความทางลบที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร ที่ต้องการประเมิน โดยให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความแต่ละข้อนั้น โดยใช้มาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale) เนื่องจากเป็นวิธีที่ง่ายและสะดวก สามารถเก็บข้อมูลได้รวดเร็ว

จากข้อมูลสามารถสรุปแนวทางการวัดความพึงพอใจ ได้ดังนี้ การวัดความพึงพอใจ เป็นการวัดความรู้สึกของบุคคลที่มีต่องานหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเลือกใช้วิธีในการเก็บข้อมูล คือ การสอบถาม การสังเกต

หรือการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วนชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยจะต้องเลือกเครื่องมือให้เหมาะกับ ผู้ให้ข้อมูลจึงจะทำให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างเต็มประสิทธิภาพ ลดการคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่ได้รับ

## 5. การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

ผู้วิจัยทำการแบ่งประเด็นการศึกษาหัวข้อนี้ออกเป็น ความหมายของแบบสอบถาม หลักการสร้างแบบสอบถาม และการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า มีรายละเอียดดังนี้

### 5.1 ความหมายของแบบสอบถาม

เพ็ญศรี เศรษฐวงศ์ (2540: 81) นิยามความหมายของแบบสอบถามว่า แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นชุดของคำถามที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความคิดเห็น หรือเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ชนินทร์ชัย อินทิตราภรณ์ และสุวิทย์ หิรัญยกานต์ (2548: 213) ได้ให้ความหมายไว้ในพหุพจนานุกรมว่า แบบสอบถามเป็นแบบรายการคำถามที่ให้บุคคลต่าง ๆ กรอกคำตอบเพื่อหาข้อมูลแบบสำรวจความคิดเห็น ความสนใจ ความรู้สึกและความต้องการ ซึ่งอาจมีแบบคำถามสั้น ๆ หรือเป็นแบบถูก-ผิดง่าย ๆ แต่มีข้อความจำนวนมาก

สรชัย พิศาลบุตร เสาวรส ใหญ่สว่าง และปรีชา อัครเดชาบุตร (2553: 9) ให้ความหมายไว้ว่า แบบสอบถามคือ แบบที่ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล โดยที่ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลไม่ต้องการสัมภาษณ์หรือเก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรงจากผู้ให้ข้อมูล เช่น การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปให้ผู้ให้ข้อมูลตอบแล้วส่งกลับคืนมาให้ผู้เก็บรวบรวมข้อมูล หรือผู้เก็บข้อมูลนำแบบสอบถามไปส่งให้ผู้ให้ข้อมูลและนัดวันที่จะไปรับแบบสอบถามที่ตอบแล้วกลับคืน

ราชบัณฑิตยสถาน (2555: 435) ได้ให้ความหมายของแบบสอบถาม (Questionnaire) ว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งอยู่ในรูปของชุดคำถามที่จัดเรียงอย่างเป็นระบบตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่ศึกษา ให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมายหรือกรอกข้อมูล คำถามอาจมีลักษณะเป็นแบบปิดที่มีรายการคำตอบให้เลือก หรือแบบเปิดที่ผู้ตอบสามารถเขียนตอบได้ตามความต้องการ

ณรงค์ โพธิ์พุกษานันท์ (2556: 203) ให้ความหมายของแบบสอบถามว่า แบบสอบถามหมายถึง ชุดคำถามซึ่งรวบรวมขึ้นอย่างมีกฎเกณฑ์และวิธีการเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อ ความคิด ทศนคติจากบุคคลต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยแต่ละเรื่อง

สุวิมล ตีรกานันท์ (2558: 82) ได้ให้นิยามของแบบสอบถามไว้ว่า เป็นชุดคำถามที่ถูกสร้างขึ้นอย่างมีระบบและกฎเกณฑ์ เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์ที่เฉพาะเจาะจง

มณีญา สุราช (2559: 121) ได้อธิบายความหมายของ แบบสอบถาม (Questionnaires) ไว้ว่า แบบสอบถาม หมายถึง เครื่องมือวัดผลชนิดหนึ่งประกอบด้วยชุดของข้อความหรือรายการข้อความที่ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงในอดีต ปัจจุบัน และการคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต

ชูศรี วงศ์รัตน์ (2560: 52) อธิบายว่า แบบสอบถามคือ เครื่องมือวิจัยที่ประกอบด้วย ชุดของข้อความหรือข้อความที่มีการจัดเรียงไว้อย่างเป็นระบบสำหรับให้ผู้ถูกถามตอบข้อความหรือข้อความที่ใช้ส่วนมากจะเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง ความคิดเห็น หรือความรู้สึก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัยว่าต้องการศึกษาตัวแปรอะไร

ณัฐภรณ์ หลาวทอง (2561: 17) กล่าวว่า แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัยที่นิยมใช้ในการศึกษาทางพฤติกรรมศาสตร์และการศึกษา เนื่องจากแบบสอบถามสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคคลจำนวนมากในระยะเวลาอันสั้น ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมักประกอบด้วย ข้อเท็จจริง ข้อมูลส่วนบุคคล ความคิดเห็น เจตคติ ความเชื่อ คุณลักษณะทางจิตวิทยาต่าง ๆ ของบุคคลหรือข้อมูลขององค์กรที่เป็นหน่วยตัวอย่างในการศึกษา แบบสอบถามจึงประกอบด้วยหรือชุดคำถามที่มีรูปแบบทั้ง ปลายเปิดและปลายปิด

อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล (2561: 194-195) กล่าวว่า แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้กับการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสอบถาม โดยมีลักษณะเป็นชุดข้อความที่เกี่ยวกับ เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา คำถามประเภทนี้ใช้สำหรับการบรรยายคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม รวมถึงการตรวจสอบความเป็นตัวแทนของตัวอย่าง แบบสอบถามมีหลายประเภท เช่น แบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบทำเครื่องหมายเพื่อตอบ เขียนตอบสั้น ๆ หรือให้ทำเครื่องหมายเป็นมาตรฐานประมาณค่า ดังนั้นแบบสอบถามจึงจะต้องมีคำชี้แจง เพื่อให้ผู้ตอบเข้าใจตรงกัน ข้อคำถามอาจจะเป็นคำถามปลายเปิด (open-ended form) ที่ให้ตอบได้อย่างอิสระ หรือคำถามปลายปิด (closed-ended form) ที่ให้เลือกตอบ โดยงานวิจัยทางการศึกษาส่วนใหญ่มักจะใช้แบบสอบถามในลักษณะมาตรฐานประมาณค่า (rating scale) ที่คล้ายกับแบบตรวจสอบรายการ ใช้เมื่อต้องการแยกแยะคุณภาพของข้อมูล เป็นการประเมินเจตคติ ความคิดเห็น หรือพฤติกรรมที่แบ่งตามระดับความเข้มข้นของประเด็นนั้น ๆ

จากข้อมูลสามารถสรุปได้ว่า แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยการสอบถาม ซึ่งจัดทำเป็นชุดข้อความ มีลักษณะการตอบหลายรูปแบบ เป็นเครื่องมือที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องอ่านและตอบด้วยตนเอง ฉะนั้นควรมีการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ชัดเจน ที่จะทำให้ผู้ตอบสามารถตอบได้ตรงประเด็นหรือตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

## 5.2 การสร้างแบบสอบถามแบบมาตรฐานค่า

ณัฐภรณ์ หลาวทอง (2561: 24-26) อธิบายขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามไว้ดังนี้

1) การทบทวนเอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่วัดหรือต้องการศึกษาว่า มีงานวิจัยใดศึกษามาก่อน มีการนิยาม และมีตัวอย่างเครื่องมือข้อความแบบใดลักษณะใด ซึ่งนำมาสู่การกำหนดนิยามให้เหมาะสมกับบริบทและกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย

2) หากพบว่ามีการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่วัดหรือตัวแปรที่ศึกษามีจำนวนไม่มาก ผู้วิจัยอาจใช้การสัมภาษณ์ หรือการใช้ข้อความปลายเปิดสอบถามผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญในประเด็นนั้น ๆ เพื่อนำมากำหนดเป็นข้อความเพิ่มเติม รวมถึงการสัมภาษณ์หรือการใช้คำถามปลายเปิดกับบุคคลที่อยู่

ภายใต้ประชากรที่ศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างสำหรับสำรวจหาแนวคำตอบที่เป็นไปได้ที่สามารถนำมาใช้ในแบบสอบถามเพิ่มเติม

3) กำหนดนิยามสิ่งที่ต้องการศึกษา ซึ่งการกำหนดนิยามนี้ควรเป็นนิยามเชิงปฏิบัติการที่ทำให้เห็นองค์ประกอบของการวัดตัวแปรดังกล่าว รวมถึงระเบียบวิธีที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ การใช้แบบสอบถาม

4) สร้างข้อคำถามให้ตรงกับคำนิยามที่กำหนดไว้ โดยมีหลักการสร้าง คือ ต้องสร้างข้อคำถามให้มากเกินข้อคำถามที่ต้องการใช้จริง

5) นำข้อคำถามที่สร้างขึ้นไปขอความกรุณาจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาตรวจสอบว่าข้อคำถามนี้มีความสอดคล้องกับนิยามที่กำหนดไว้หรือไม่ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปวัดกับผู้ที่เป้าหมายของการใช้แบบสอบถามมาน้อยเพียงใด ดังนั้นผู้วิจัยจะต้องส่งโครงงานวิจัยนิยามตัวแปรที่ต้องการวัด และแบบตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาให้กับผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาประกอบการตัดสินใจด้วย

6) นำข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับปรุงข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงข้อคำถามให้มีความเหมาะสมมากขึ้น

7) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ โดยในขั้นต้นอาจจะสุ่มกลุ่มประชากรที่ศึกษาที่ต้องการศึกษาที่อยู่ในภายใต้ประชากรเดียวกัน แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวนประมาณ 10 คน ทดลองทำเพื่อตรวจสอบความเข้าใจทางภาษาของคำชี้แจงและข้อคำถามแต่ละข้อ การจับเวลาที่ใช้ในการทำแบบสอบถาม และซักถามผู้ทำแบบสอบถามว่ามีข้อสงสัยประการใดเกี่ยวกับแบบสอบถามนั้นหรือไม่

8) ปรับปรุงแบบสอบถามที่ได้จากการทดลองใช้ขั้นต้นเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มทดลองใช้เครื่องมือวิจัย (try out หรือ pilot study) ที่อยู่ภายใต้ประชากรเดียวกัน แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยจำนวนประมาณ 30 คนขึ้นไป หากผู้วิจัยมีความประสงค์จะตรวจสอบคุณภาพความตรงเชิงโครงสร้างอาจจะต้องใช้จำนวนกลุ่มทดลองใช้เครื่องมือมากกว่า 100 คนขึ้นไป

ในกระบวนการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้นี้ ผู้วิจัยควรสอบถามหรือสัมภาษณ์เพิ่มเติมในกลุ่มทดลองใช้เพื่อเก็บข้อมูลมาปรับปรุงแบบสอบถามร่วมด้วย รวมทั้งจับเวลาในการทำแบบสอบถามโดยเฉลี่ยก่อนนำไปใช้จริง

9) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ห่อานาจจำแนก ความเที่ยง ในกรณีที่มีแบบวัดปรากฏในแบบสอบถามนั้น แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

10) นำแบบสอบถามไปใช้ในกลุ่มตัวอย่างที่แท้จริงที่เป็นกลุ่มประชากรที่ศึกษาที่ผู้วิจัยสนใจ ศึกษาข้อมูล

ประสาธ เนืองเฉลิม (2563: 195) ได้เสนอหลักการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1) คำถามต้องมีความชัดเจน ไม่กำกวม หรืออ่านแล้วต้องเข้าใจตรงกัน ควรหลีกเลี่ยงคำว่า ส่วนมาก ปกติ ค่อนข้าง เพราะการตีความตามความรู้สึกของแต่ละบุคคลนั้นมีความแตกต่างกัน

2) ควรใช้คำถามสั้น ๆ กระชับ เข้าใจง่าย หลีกเลี่ยงการอธิบายรายละเอียดที่เกินจำเป็น

3) หลีกเลี่ยงการใช้ประโยคปฏิเสธ  
 4) ไม่ควรใช้คำถามที่อาจมีแนวคิดต่างกัน แต่ให้ผู้ตอบเลือกเพียงคำตอบเดียว  
 5) ไม่ควรใช้ศัพท์เทคนิคหรือคำที่มีความหมายกว้างมากเกินไป ทำให้ผู้ตอบไม่เข้าใจหรือทำความเข้าใจได้ยาก

6) หลีกเลี่ยงการถามนำ จะทำให้ไม่ได้ข้อมูลตามความเป็นจริง  
 7) พยายามทำให้แบบสอบถามน่าอ่าน เช่น สีกระดาษ รูปภาพประกอบ เทคนิคการพิมพ์ข้อความ ฯลฯ

8) จัดวางข้อความให้อ่านง่ายและเป็นระบบ  
 9) ถ้ามีคำถามปลายปิดและปลายเปิด ควรให้ตอบแบบสอบถามปลายปิดก่อน  
 10) จำนวนข้อคำถามไม่ควรมากจนเกินไป เพราะผู้ตอบอาจจะเกิดความเบื่อหน่ายในการตอบได้

เมื่อผู้วิจัยศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามแล้ว จึงทำการศึกษาเกี่ยวกับมาตราประมาณค่าหรือมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) พบว่า มาตราประมาณค่า มีความแตกต่างจากแบบตรวจสอบรายการ โดยแบบตรวจสอบรายการต้องการทราบว่า มีหรือไม่มีในเรื่องใด แต่มาตราส่วนประมาณค่าต้องการทราบละเอียดยิ่งขึ้นว่ามีอยู่เพียงใด หรือมีในระดับใด เพื่อจัดอันดับคุณภาพในการประมาณค่ากระบวนการ ผลผลิต และวัดคุณลักษณะนิสัยหรือลักษณะทางจิตวิทยา เช่น ความสนใจ ค่านิยม การปรับตัว ความคิดเห็น เป็นต้น (สุภกิจ โสทัต, 2558: 41)

จากนั้นจึงทำการศึกษาเกี่ยวกับแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า โดยพบว่านักการศึกษาได้อธิบายไว้หลายท่าน ดังนี้

พีชิต ฤทธิจรูญ (2555: 66-67) กล่าวว่า รูปแบบของมาตราส่วนประมาณค่า มีหลายรูปแบบดังนี้

- 1) มาตราส่วนประมาณค่าแบบบรรยาย (descriptive rating scales) เป็นการใช้ข้อความบอกระดับที่ผู้ตอบจะพิจารณาเลือกตอบ
- 2) มาตราส่วนประมาณค่าแบบตัวเลข (numerical rating scales) เป็นการใช้ตัวเลขบอกระดับที่ผู้ตอบจะพิจารณาเลือกตอบ
- 3) มาตราส่วนประมาณค่าแบบเส้นหรือกราฟ (graphic rating scales) เป็นการใช้เส้นตรงแบ่งเขตช่องบอกระดับการเลือกตอบ
- 4) มาตราส่วนประมาณค่าแบบใช้สัญลักษณ์ (symbolic rating scales) เป็นการใช้สัญลักษณ์บอกระดับที่ผู้ตอบจะพิจารณาเลือกตอบ สัญลักษณ์ที่ใช้อาจเป็นตัวอักษรหรือเป็นรูปภาพ เป็นต้น
- 5) การจัดอันดับ (ranking) เป็นการใช้ตัวเลขแสดงการเรียงลำดับความสำคัญ หรือให้จัดเรียงใหม่

รูปแบบมาตราส่วนประมาณค่าข้างต้นหากกำหนดเป็นความรูสึก ความคิดเห็น เจตคติ หรือพฤติกรรมในเชิงสนับสนุน-ไม่สนับสนุนข้อความนั้น กำหนดคำตอบเป็น 5 ระดับ เป็นการประมาณค่า

ของลิเคิร์ต (Likert rating scale) หากกำหนดเป็นคำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้ามโดยมีคำหรือตัวเลขแสดงระดับพฤติกรรมตั้งแต่ต่ำสุดไปจนถึงสูงสุด จะเป็นการประมาณค่าของออสกู๊ด (Osgood) หรือวิธีหาความแตกต่างของความหมาย (semantic differential scale)

มาตราประมาณค่า 5 ระดับ (5-point scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต เป็นวิธีการที่เรนซิส ลิเคิร์ต (Rensis Likert) คิดขึ้นในปี ค.ศ.1932 เพื่อใช้สร้างแบบวัดทัศนคติ (attitude) เป็นการสร้างข้อความขึ้นมาจำนวนหนึ่งเพื่อวัดทัศนคติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากนั้นนำผลที่ได้จากข้อความทั้งหมดมารวมกันเพื่อประเมินทัศนคติของผู้ตอบแบบวัดนั้นอีกครั้งหนึ่ง ทำให้เรียกวิธีการนี้ว่า “Summated Rating” (สุวิมล ติรภานันท์, 2561: 91-92)

Anderson, 1990 (อ้างถึงใน ญัฎฐกรรณ์ หลาวทอง, 2561: 68-69) ได้เสนอขั้นตอนการออกแบบเครื่องมือตามแนวคิดของลิเคิร์ต นำไปสู่การสร้างข้อคำถามที่มีลักษณะของคำถามและขั้นตอนวิธีการดังต่อไปนี้

1) ข้อคำถามควรเป็นข้อคำถามที่แสดงถึงความชอบหรือเป็นข้อคำถามที่แสดงถึงความไม่ชอบของเป้าหมายที่ต้องการวัดนั้น

2) ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบคัดเลือกข้อคำถามที่สร้างขึ้น โดยการสอบถามผู้เชี่ยวชาญว่า ข้อคำถามที่พิจารณานั้นจัดอยู่ในข้อคำถามที่แสดงถึงความชอบ ข้อคำถามที่แสดงถึงความไม่ชอบ หรือไม่ใช่ข้อคำถามทั้ง 2 ประเภทนั้น

3) ข้อคำถามที่ไม่ถูกจัดอยู่ทั้งในกลุ่มของข้อคำถามที่แสดงถึงความชอบ หรือข้อคำถามที่แสดงถึงความไม่ชอบจะถูกคัดออกหรือตัดทิ้งออกไป

4) ข้อคำถามที่คัดเลือกไว้เรียบร้อยแล้วจะได้รับการจัดเรียงอย่างสุ่ม

5) คำชี้แจงการตอบข้อคำถาม จะต้องประกอบด้วยวิธีการตอบว่าจะให้กากบาททำเครื่องหมายถูก หรือให้วงกลมรอบตัวเลข เป็นต้น คำชี้แจงต้องสื่อให้ผู้ตอบแบบวัดตอบตามความรู้สึกของผู้ตอบในแต่ละข้อ โดยตอบเห็นด้วยมากที่สุด (strongly agree: SA) หรือ 5 ในกรณีเห็นด้วยมากที่สุด ตอบเห็นด้วย (agree: A) หรือ 4 ในกรณีเห็นด้วย ตอบไม่แน่ใจ (not sure: NS) หรือ 3 ในกรณีไม่แน่ใจ หรือตัดสินใจไม่ได้ ตอบไม่เห็นด้วย (disagree: D) หรือ 2 ในกรณีที่ไม่เห็นด้วย และตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (strongly disagree: SD) หรือ 1 ในกรณีที่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง นอกจากนี้ คำชี้แจงควรให้ข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของแบบวัดดังกล่าว และแนะนำผู้ตอบว่า ไม่มีคำตอบใดที่ถูกหรือผิดในการตอบข้อคำถามเหล่านี้

6) ข้อคำถามที่นำไปทดลองใช้ควรเป็นข้อคำถามที่มีความสมเหตุสมผล มีความหมาย มีความน่าเชื่อถือของข้อมูล ซึ่งต้องใช้ข้อคำถามที่มีจำนวนมากกว่าข้อคำถามที่ต้องการใช้กับกลุ่มตัวอย่างแท้จริง

7) เมื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มทดลองใช้เครื่องมือแล้ว ผู้วิจัยต้องนำข้อมูลการตอบมาหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการตอบข้อคำถามในแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งหมด ทั้งนี้ ในข้อคำถามที่เป็นข้อคำถามทางลบต้องกลับการให้คะแนนการตอบให้เสร็จเรียบร้อยก่อนการคำนวณค่าสหสัมพันธ์

8) การคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามและคะแนนรวม (item-total correlation) มีค่ามากกว่า .20 ขึ้นไป โดย McCoach , Gable และ Madula เสนอแนะให้ใช้ค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามกับคะแนนรวม อยู่ในช่วง .30-.60 เพื่อให้ข้อคำถามมีความสัมพันธ์กับคะแนนรวม ซึ่งสะท้อนว่าเป็นการวัดองค์ประกอบเดียวกัน แต่ไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่มากจนเป็นข้อคำถามที่ทดแทนกันได้ ดังนั้น ข้อคำถามที่ไม่ตรงตามเกณฑ์ความสัมพันธ์ดังกล่าวจะถูกคัดออกจากแบบวัด

9) การจัดเตรียมข้อคำถามที่ผ่านการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญและจากการตรวจสอบค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อและคะแนนรวม แล้วทำการรวมรวมเป็นแบบวัดฉบับสมบูรณ์

ลักษณะการให้คะแนนหรือการคิดคะแนนหลังจากนักเรียนตอบแบบสอบถามแล้ว คือจะมีการรวมคะแนนในแต่ละข้อคำถาม โดยข้อคำถามทางบวกได้รับ 5 คะแนน กรณีที่ตอบ เห็นด้วยมากที่สุด และได้รับ 1 คะแนน กรณีที่ตอบ ไม่เห็นด้วยน้อยที่สุด สำหรับข้อคำถามทางลบ ได้รับ 5 คะแนน กรณีที่ตอบ ไม่เห็นด้วยมากที่สุด และได้รับ 1 คะแนน กรณีที่ตอบ เห็นด้วยมากที่สุด การให้คะแนนในรูปแบบการวัดของลิเคิร์ท คือ การนำคะแนนจากแต่ละข้อมารวมกัน หรือเรียกว่า คะแนนรวม (summated scales) (ณัฐภรณ์ หลาวทอง, 2561: 68)

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่าของลิเคิร์ท มีขั้นตอนที่ละเอียด มีการเลือกข้อคำถามที่ผ่านการทดสอบ/ทดลองแล้วว่าประสิทธิภาพเพียงพอในการจะเป็นข้อคำถามที่นำไปใช้วัดความพึงพอใจของนักเรียนได้ นอกจากนี้ยังมีลักษณะการให้คะแนนเฉพาะ ซึ่งจำเป็นจะต้องควบคุมและพิถีพิถันในการสร้างแบบสอบถามตามแนวทางนี้เป็นอย่างมาก จากข้อมูลทั้งหมดผู้วิจัยจึงทำการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดของชูชูกีร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยใช้รูปแบบการวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท จำนวน 15 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล

### งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรภรณ์ กิจเครือ (2556: 80) ได้ทำการค้นคว้าอิสระเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกปฏิบัติ เรื่อง การใช้โปรแกรมนำเสนอ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดพระศรีอารีย์ มีผลการวิจัย คือ 1) แบบฝึกปฏิบัติ เรื่อง การใช้งานโปรแกรมนำเสนอ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 80.39/80.78 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกปฏิบัติ เรื่อง การใช้งานโปรแกรมนำเสนอ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนก่อนเรียนเท่ากับ 11.59 คิดเป็นร้อยละ 32.63 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 24.06 คิดเป็นร้อยละ 80.20 โดยมีค่าดัชนีประสิทธิผลความก้าวหน้าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับร้อยละ 68 3) ผลการปฏิบัติการใช้โปรแกรมนำเสนอของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลการประเมินร้อยละ 76.47 และ 4) ความพึงพอใจ

ของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกปฏิบัติ เรื่องการใช้โปรแกรมนำเสนอ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า โดยภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

นพชัย อุบัติ (2558: 96) ทำการศึกษาเรื่อง ผลการใช้ชุดฝึกทักษะดนตรีไทยตามแนวคิดของชูชูกิ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง เสียงใสลุ่มเพียงออ ปรากฏพบผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะ คือ ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะดนตรีไทยตามแนวคิดของชูชูกิ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง เสียงใสลุ่มเพียงออ มีค่าเท่ากับ 0.7387 หรือคิดเป็นร้อยละ 73.87 และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะดนตรีไทยตามแนวคิดของชูชูกิ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง เสียงใสลุ่มเพียงออ พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.41

พลอยไพรินทร์ สโมทัย (2558: 157) ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กิจกรรมการอ่านแบบเน้นภาระงาน เรื่อง ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าจากการทดลองใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ พบว่า นักเรียนมีทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมุ่งมั่นในการทำงานอยู่ในระดับดี และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

สัญญา จำปา (2559: 74) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสากล เรื่องแซกโซโฟน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) พัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการปฏิบัติร่วมกับแบบฝึกทักษะแซกโซโฟน 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการปฏิบัติแซกโซโฟนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 3) เปรียบเทียบทักษะปฏิบัติก่อนและหลัง มีทักษะปฏิบัติผ่านเกณฑ์ทักษะปฏิบัติการเล่นแซกโซโฟน และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการปฏิบัติร่วมกับแบบฝึกทักษะ ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4 คน ได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่าง มีผลการวิจัยดังนี้ 1) การพัฒนาทักษะปฏิบัติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสากล เรื่องแซกโซโฟน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 รายวิชาดนตรีสากล 4 รหัสวิชา ศ 32216 วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.53/86.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการปฏิบัติร่วมกับแบบฝึกทักษะการปฏิบัติแซกโซโฟน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 รายวิชาโทดนตรีสากล ปรากฏว่าหลังเรียนนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ผลการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติก่อนและหลัง มีทักษะปฏิบัติผ่านเกณฑ์ทักษะปฏิบัติการเล่นแซกโซโฟน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 10.75 หลังเรียน มีค่าเท่ากับ 24.25 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากการเรียนปฏิบัติกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 86.67 4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติแซกโซโฟน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 รายวิชาดนตรีสากล อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{x}$  = 4.84 , SD = 0.41)



สุธีระ เดชคำภู (2559: 78-79) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะปฏิบัติเปียโนและคีย์บอร์ด โดยใช้ชุดกิจกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเสนาอนิคม โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติเปียโนและคีย์บอร์ด โดยใช้ชุดกิจกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีสากล และ 3) ศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้ชุดกิจกรรม โดยมีผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาทักษะปฏิบัติเปียโนและคีย์บอร์ดโดยใช้ชุดกิจกรรม มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66 และมีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีสากล มีคะแนนผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 69.44 และมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 30.53 และ 3) ระดับความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาดนตรีโดยใช้ชุดกิจกรรม เรื่องการพัฒนาทักษะการปฏิบัติเปียโนและคีย์บอร์ด ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.41) ความพึงพอใจระดับมากที่สุด คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ (ค่าเฉลี่ย 4.67) รองลงมา คือด้านครูผู้สอน (ค่าเฉลี่ย 4.53) และสุดท้ายอยู่ในระดับมาก คือ ด้านสื่อการสอนของชุดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 4.40)

วิไลพร ภูมิเขตร์ (2560: 47) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออโดยใช้กระบวนการปฏิบัติประกอบแบบฝึกทักษะ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการปฏิบัติประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการเป่าขลุ่ยเพียงออ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) ศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ 3) เปรียบเทียบทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80 และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการปฏิบัติประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการเป่าขลุ่ยเพียงออ ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการปฏิบัติประกอบแบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 86.53/85.97 2) ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการปฏิบัติประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการเป่าขลุ่ยเพียงออ มีค่าเท่ากับ 0.8154 คิดเป็นร้อยละ 81.54 3) นักเรียนมีทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออหลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการปฏิบัติประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการเป่าขลุ่ยเพียงออ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 จำนวน 34 คน จากนักเรียนจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 94.44 และ 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการปฏิบัติประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการเป่าขลุ่ยเพียงออ มีความพึงพอใจเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

เหนือดวง พูลเพิ่ม (2560: 98-99) ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลการวิจัยดังนี้ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 2) ทักษะการขับร้องของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 3) ความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และ 4) ความพึงพอใจของ

นักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ อยู่ในระดับมากที่สุดและสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

บราลี อินทศรี (2562: 100-101) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แนวคิดของชูชุกี ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออวงรอบที่ 1 นักเรียนมีผลประเมินทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออทั้งหมด ( $\bar{x} = 12.77$  ,  $SD=2.25$ ) คิดเป็นร้อยละ 85.11 และนักเรียนที่มีทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออผ่านเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80 วงรอบที่ 2 นักเรียนมีผลประเมินทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออทั้งหมด ( $\bar{x} = 13.03$  ,  $SD=2.17$ ) คิดเป็นร้อยละ 83.55 และนักเรียนที่มีทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออผ่านเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 83 2) การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนโดยใช้แนวคิดของชูชุกี นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ( $\bar{x} = 12.63$  ,  $SD=2.41$ ) คิดเป็นร้อยละ 88.17 และ 3) การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในระดับพอใจมาก ( $\bar{x} = 4.50$  ,  $SD=0.26$ )

วิทยา เอื้อการ (2562: 114) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีโหวดตามแนวคิดของครูภูมิปัญญาไทย ประกอบชุดฝึก มีผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) กิจกรรมการเรียนรู้เครื่องดนตรีโหวดตามแนวคิดครูภูมิปัญญาไทย ประกอบชุดฝึก มีประสิทธิภาพ  $E_1/E_2$  เท่ากับ 82.46/82.91 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด (80/80) 2) นักเรียนที่เรียนโดยกิจกรรมการเรียนรู้เครื่องดนตรีโหวดตามแนวคิดครูภูมิปัญญาไทย ประกอบชุดฝึก มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนที่เรียนโดยกิจกรรมการเรียนรู้เครื่องดนตรีโหวดตามแนวคิดครูภูมิปัญญาไทย ประกอบชุดฝึก มีทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีโหวด โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ( $\bar{x} = 4.70$  ,  $SD = 0.47$ ) และ 4) นักเรียนชุมนุมดนตรีพื้นเมืองมีความพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้เครื่องดนตรีโหวดตามแนวคิดครูภูมิปัญญาไทย ประกอบชุดฝึก โดยรวมอยู่ระดับมาก ( $\bar{x} = 4.25$  ,  $SD = 0.05$ )

ไกรฤกษ์ สัพโส (2563: 82) ทำการวิจัยศึกษาเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.85/86.20 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์และทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานหลังจากเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบ แบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 และ 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสานอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ( $\bar{x} = 4.85$ ) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $SD = 0.17$ )

ณัฐพล เลิศวิริยะปิติ (2563: 50) ได้ทำวิจัยเรื่องการสร้างแบบฝึกทักษะฆ้องวงใหญ่ กรณีศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น สำนักดนตรีไทยบ้านอรุณฤกษ์ โดยผลการวิจัยในเรื่องของความพึงพอใจของนักเรียนพบว่า นักเรียนที่ฝึกด้วยแบบฝึกทักษะการตีฆ้องวงใหญ่ กรณีศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น สำนักดนตรีไทยบ้านอรุณฤกษ์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก

ปิยะพันธ์ บางแก้ว และวัน เดชพิชัย (2564: 1049-1050) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการขับร้องวิชาดนตรีระหว่างวิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกกับการเรียนรู้แบบปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนสุราษฎร์ธานี จำนวน 40 คน มีผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกที่มีผลต่อทักษะการขับร้อง ดังนี้ 1) ทักษะการขับร้องหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของชูชุก สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของชูชุกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) ทักษะการขับร้องหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของชูชุกสูงกว่าหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่า การใช้แนวคิดของชูชุก ในการสอนทักษะปฏิบัติดนตรีและการใช้แบบฝึกทักษะ เป็นสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาให้ผู้เรียน มีทักษะปฏิบัติดนตรีที่สูงขึ้น อีกทั้งยังทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างน่าสนใจ ไม่น่าเบื่อ ทำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ โดยมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยผู้เรียนจะต้องฝึกฝนทักษะด้วยตนเองภายใต้การดูแลของครูผู้สอน จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจ และได้นำแนวคิดและสื่อการสอนดังกล่าวมาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มุ่งเน้นในส่วนของทักษะปฏิบัติดนตรี โดยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน ซึ่งประยุกต์ใช้แนวคิดของชูชุก ดังนี้ แนวคิดด้านการฝึกซ้อมพื้นฐาน นำมาประยุกต์ใช้ในขั้นนำของการจัดการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) การซ้อมคุณภาพเสียง 2) การซ้อมคุณภาพเสียง และ 3) การซ้อมสำหรับเพลงใหม่ และนำแนวคิดในการสอน ของชูชุก 4 ขั้นตอน มาประยุกต์ใช้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ ขั้นการจัดการเรียนรู้ ได้นำ ขั้นที่ 1 ขั้นการฟัง (Listening) ขั้นที่ 2 ขั้นเลียนแบบ (Imitation) ขั้นที่ 3 ขั้นทำซ้ำ (Reiteration) ซึ่งใช้แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นตามชนิดเครื่องดนตรี ได้แก่ ซอด้วง ซออู้ จะเข้ และ ขิม มาประกอบการเรียนรู้ และขั้นสรุป นำขั้นที่ 4 คือ ขั้นจดจำฝังใจ (Memorize) มาใช้เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะปฏิบัติดนตรีที่ดี มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้ทักษะการปฏิบัติดนตรีของนักเรียนสูงขึ้น และนักเรียนมีความสุข ความพึงพอใจต่อการเรียนปฏิบัติดนตรี และสามารถพัฒนาตนเองเพื่อนำไปสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้นได้อย่างมั่นคง

### บทที่ 3

## วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชูกีร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติตนตรีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. แบบแผนการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ
5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

#### กลุ่มเป้าหมาย

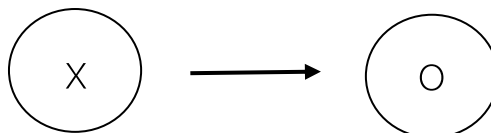
กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยฉบับนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โครงการห้องเรียนดนตรีที่เรียนวิชาปฏิบัติตนตรีนไทย 4 (ศ22226) กลุ่มเครื่องสาย ปีการศึกษา 2566 จำนวน 9 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

#### แบบแผนการวิจัย

การวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One-Group Posttest Only Design โดยเลือกกลุ่มทดลองมา 1 กลุ่ม ทำการทดลองกับหน่วยทดลอง จากนั้นสังเกตหรือวัดตามหลังจากให้สิ่งทดลอง (มณีญา สุราช, 2559: 188) ดังนี้

ตาราง 6 แบบแผนการทดลอง

การสุ่ม	กลุ่ม	ทดสอบก่อน	สิ่งทดลอง	ทดสอบหลัง
-	E	-	X	O



สัญลักษณ์ E แทน กลุ่มทดลอง (Experiment)  
X แทน การให้สิ่งทดลอง (Treat) คือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชูกีร่วมกับแบบฝึกทักษะ

- แทน ประเมินทักษะปฏิบัติดนตรีและสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของซูซูกิร่วมกับแบบฝึกทักษะ

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของซูซูกิ (Suzuki) ร่วมกับแบบฝึกทักษะ จำนวน 6 แผน
2. แบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรี จำนวน 6 แบบฝึก แบ่งแบบฝึกทักษะออกตามชนิดเครื่องดนตรี ได้แก่ ซอด้วง ซออู้ จะเข้ และขิม
3. แบบประเมินทักษะปฏิบัติดนตรี เป็นแบบประเมินการปฏิบัติดนตรีในเพลงที่กำหนดตามเครื่องดนตรีที่นักเรียนศึกษา จำนวน 1 ฉบับ
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของซูซูกิ (Suzuki) ร่วมกับแบบฝึกทักษะ เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

### การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของซูซูกิ (Suzuki) ร่วมกับแบบฝึกทักษะ  
การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของซูซูกิ (Suzuki) ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้
    - 1.1 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนมหาวชิราวุธ จังหวัดสงขลา และหลักสูตรโครงการห้องเรียนดนตรี ในรายวิชาปฏิบัติดนตรีไทย 4 ศ22226
    - 1.2 ศึกษาการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของซูซูกิ (Suzuki) และการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีในรายวิชาปฏิบัติดนตรีไทย 4 (ศ22226) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มเครื่องสาย
    - 1.3 คัดเลือกเนื้อหาในการนำมาพัฒนาเพื่อใช้ในการสอนทักษะปฏิบัติดนตรี ที่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้
    - 1.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของซูซูกิ (Suzuki) ร่วมกับแบบฝึกทักษะ จำนวน 6 แผน โดยในแต่ละแผนประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้
      - 1.4.1 ผลการเรียนรู้
      - 1.4.2 สาระสำคัญ
      - 1.4.3 จุดประสงค์การเรียนรู้
      - 1.4.4 การวัดและประเมินผล
      - 1.4.5 สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้
      - 1.4.6 กระบวนการจัดการเรียนรู้/กิจกรรมการเรียนรู้
- ชั้นนำ

- 1) การซุ่มคุณภาพเสียง (Tonalization)
  - 2) การซุ่มเพื่อทบทวน
  - 3) การซุ่มสำหรับเพลงใหม่
- ชั้นจัดการเรียนรู้
- 1) ชั้นการฟัง (Listening)
  - 2) ชั้นเลียนแบบ (Imitation)
  - 3) ชั้นทำซ้ำ (Reiteration) ร่วมกับแบบฝึกทักษะ
- ชั้นสรุป
- 4) ชั้นจดจำฝังใจ (Memorize)

#### 1.4.7 บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของซูซูกิ (Suzuki) ร่วมกับแบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยกำหนดให้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติดนตรีในเนื้อหา เพลง หรือท่อนเพลง ดังตาราง 7

ตาราง 7 ชื่อเรื่องและเนื้อหาในแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน

แผนที่	ชื่อเรื่อง	เนื้อหา/เพลง/ท่อนเพลง	เวลา (ชม.)
1	เพลงดับสมิงทอง (1)	พื้นฐานการปฏิบัติเครื่องดนตรี	2
2	เพลงดับสมิงทอง (2)	ปฏิบัติเพลงสมิงทอง	2
3	เพลงดับสมิงทอง (3)	ปฏิบัติเพลงขึ้นพลับพลา	2
4	เพลงดับสมิงทอง (4)	ปฏิบัติเพลงจำปานารี ท่อนที่ 1	2
5	เพลงดับสมิงทอง (5)	ปฏิบัติเพลงจำปานารี ท่อนที่ 2	2
6	เพลงดับสมิงทอง (6)	ปฏิบัติการบรรเลงเพลงดับสมิงทอง	2
		รวม	12

มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยการนำแนวคิดของซูซูกิมาประยุกต์ใช้ ดังนี้  
 ชื่อนำเข้าสู่บทเรียน นำแนวคิดการฝึกซุ่มพื้นฐานมาใช้โดยเริ่มใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 - 6 ตามความเหมาะสมของเนื้อหา มีขั้นตอนดังนี้

- 1) การซุ่มคุณภาพเสียง (Tonalization) เป็นขั้นที่นักเรียนจะฝึกพื้นฐานของเครื่องดนตรีนั้น ๆ โดยเน้นไปที่การควบคุมระบบกล้ามเนื้อ/ร่างกายเพื่อนำไปสู่ควบคุมเสียงดนตรีให้มีคุณภาพเสียงที่ดีตามแนวทางของดนตรีไทยจารีต เช่น ซอด้วงและซออู้ จะฝึกการลากคันทันชักสายเปล่าจะเข้า จะฝึกการตีไม้เข้า-ออกให้เสียงเท่ากัน หรือ ฝึกการรัวให้มีคุณภาพเสียงชัดเจนคงที่ ชิมจะฝึกการใช้ไม้ชิมตีลงบนสายเป็นเสียงคู่ 8 ให้ได้เสียงดังเท่ากัน หรือ ฝึกการรัวให้มีคุณภาพเสียงคงที่ เป็นต้น
- 2) การซุ่มเพื่อทบทวน เป็นการที่นักเรียนร่วมกันทบทวนบทเพลงหรือแบบฝึกที่ได้เรียนไปในคาบก่อนหน้า โดยมุ่งเน้นเรื่องการจดจำเพลงและสามารถปฏิบัติเพลงที่เรียนไปได้อย่างถูกต้อง

3) การซ่อมสำหรับเพลงใหม่ เป็นการนำเอกสารโน้ตเพลงที่ครูจัดให้มานั่งท่อง เพื่อให้เข้าใจทำนองเพลงเบื้องต้น รวมถึงการดูเทคนิคเบื้องต้นที่ปรากฏในบทเพลงก่อนที่จะเริ่มเรียน ในครั้งนั้น ๆ เพื่อเป็นการเตรียมตัวเข้าสู่บทเรียน

#### ชั้นจัดการเรียนรู้

1) ชั้นการฟัง (Listening) เป็นชั้นที่ครูจะเปิดเพลงดับสมิงทองให้นักเรียนฟัง พร้อมกัน โดยที่ระหว่างการฟังนักเรียนจะต้องอ่านโน้ตทำนองหลักของเพลงตามไปด้วย

2) ชั้นเลียนแบบ (Imitation) เป็นชั้นตอนที่ครูจะให้นักเรียนเลียนแบบปฏิบัติดนตรีตามเพลงที่ ครูสาธิต โดยครูจะสาธิตครั้งละ 1 วรรค (4 ห้องเพลง) แล้วนักเรียนจึงปฏิบัติตาม โดยใช้การจดจำทำนองเพลงและเลียนแบบให้เหมือนกับที่ครูสาธิต

3) ชั้นทำซ้ำ (Reiteration) เป็นชั้นการจัดการเรียนรู้ที่เมื่อนักเรียนปฏิบัติดนตรีตามที่ได้จดจำทำนองและเลียนแบบทักษะมาจากครูในชั้นที่ 2 แล้ว ให้นักเรียนแยกกลุ่มออกตาม ประเภทเครื่องดนตรี คือ กลุ่มซอ (ประกอบด้วยซอด้วงและซออู้) จะเข้ และขิม จากนั้นศึกษาแบบฝึกทักษะ แล้วฝึกปฏิบัติตามแบบฝึกทักษะ โดยการทำซ้ำ ๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญ โดยมีจุดประสงค์หลักคือ หลังจากจบการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะแล้ว นักเรียนจะต้องสามารถจำทำนองเพลงอย่างถูกต้องไปจนถึงสามารถปฏิบัติเพลงได้อย่างถูกต้องทั้งด้านทำนองเพลงและการผลิตเสียงดนตรี

#### ขั้นสรุป

4) ชั้นจดจำฝังใจ (Memorize) เป็นชั้นหลังจากเรียนรู้ทักษะจากแบบฝึกทักษะและทำการประเมินระหว่างเรียนแล้ว จะเป็นชั้นที่ให้นักเรียนทั้งหมด มาปฏิบัติเนื้อหาหรือเพลงตามที่กำหนดในครั้งนั้น ๆ ร่วมกัน ในรูปแบบของการปฏิบัติรวมวง เพื่อเป็นการทำให้นักเรียนเห็นถึงลักษณะสำคัญของการบรรเลงดนตรีไทย คือ การบรรเลงรวมวง (หรือบรรเลงร่วมกันเป็นหมู่) ทำให้นักเรียนได้ตรวจสอบตนเองอีกครั้งและเกิดความภาคภูมิใจ กล้าที่จะแสดงออกร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสร็จแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางการสอนตรวจสอบ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาเรื่องความถูกต้องชัดเจนของจุดประสงค์ กิจกรรม เนื้อหาและการประเมินผล แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้แผนการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยแปลงระดับความสอดคล้องเหมาะสมเป็นคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2561: 121-122)

ระดับ 5 หมายถึง องค์กรประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงครอบคลุมเหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง องค์กรประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงครอบคลุมเหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง องค์กรประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงครอบคลุมเหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง องค์กรประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงครอบคลุมเหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง องค์กรประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงครอบคลุมเหมาะสมน้อยที่สุด

1.6 คำนวณคุณภาพของแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีจากคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์

4.50 - 5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายถึง เหมาะสมมาก

2.50 - 3.49 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายถึง เหมาะสมน้อย

1.00 - 1.49 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์ที่เหมาะสมอยู่ที่ 3.50 ขึ้นไป จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีความเห็นว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.39 (ดังภาคผนวก ง ตาราง 18) ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญไม่ได้มีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการหาคุณภาพเรียบร้อยแล้วไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนต่อไปกับกลุ่มเป้าหมาย

2. แบบฝึกทักษะ

2.1 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนมหาวชิราวุธ จังหวัดสงขลา โครงสร้างรายวิชา ปฏิบัติดนตรีไทย 4 (ศ22226)

2.2 ศึกษาการสร้างแบบฝึกทักษะ การฝึกทักษะทางด้านดนตรีไทยในแต่ละประเภท เครื่องดนตรี และ บริบทองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเพลงตับสมิงทอง ได้แก่ ทำนองหลัก การแปร ทำนองเพลง และหลักการบรรเลงเพลงตับ เป็นต้น

2.3 ทำการออกแบบแบบฝึกทักษะแต่ละเล่ม โดยแบ่งแบบฝึกทักษะออกเป็นตามประเภท เครื่องดนตรี ดังนี้ ซอด้วง ซออู้ จะเข้ และขิม ดังตาราง 8

ตาราง 8 แบบฝึกทักษะที่ใช้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

เพลง/เครื่องดนตรี	แบบฝึกทักษะ	ใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่
เพลงตับสมิงทอง สำหรับซอด้วง	แบบฝึกทักษะที่ 1 พื้นฐานการปฏิบัติเครื่องดนตรี	1
	แบบฝึกทักษะที่ 2 ปฏิบัติซอด้วงเพลงสมิงทอง	2
	แบบฝึกทักษะที่ 3 ปฏิบัติซอด้วงเพลงขึ้นพลับพลา	3
	แบบฝึกทักษะที่ 4 ปฏิบัติซอด้วงเพลงจำปานารี ท่อนที่ 1	4
	แบบฝึกทักษะที่ 5 ปฏิบัติซอด้วงเพลงจำปานารี ท่อนที่ 2	5
	แบบฝึกทักษะที่ 6 ปฏิบัติการบรรเลงเพลงตับสมิงทอง	6
เพลงตับสมิงทอง สำหรับซออู้	แบบฝึกทักษะที่ 1 พื้นฐานการปฏิบัติเครื่องดนตรี	1
	แบบฝึกทักษะที่ 2 ทักษะปฏิบัติซออู้เพลงสมิงทอง	2
	แบบฝึกทักษะที่ 3 ปฏิบัติซออู้เพลงขึ้นพลับพลา	3
	แบบฝึกทักษะที่ 4 ปฏิบัติซออู้เพลงจำปานารี ท่อนที่ 1	4
	แบบฝึกทักษะที่ 5 ปฏิบัติซออู้เพลงจำปานารี ท่อนที่ 2	5
	แบบฝึกทักษะที่ 6 ปฏิบัติการบรรเลงเพลงตับสมิงทอง	6



ตาราง 8 (ต่อ)

เพลง/เครื่องดนตรี	แบบฝึกทักษะ	ใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่
เพลงดับสมีงทอง สำหรับจะเข้	แบบฝึกทักษะที่ 1 พื้นฐานการปฏิบัติเครื่องดนตรี	1
	แบบฝึกทักษะที่ 2 ปฏิบัติจะเข้เพลงสมีงทอง	2
	แบบฝึกทักษะที่ 3 ปฏิบัติจะเข้เพลงขึ้นพลับพลา	3
	แบบฝึกทักษะที่ 4 ปฏิบัติจะเข้เพลงจำปานารี ท่อนที่ 1	4
	แบบฝึกทักษะที่ 5 ปฏิบัติจะเข้เพลงจำปานารี ท่อนที่ 2	5
	แบบฝึกทักษะที่ 6 ปฏิบัติการบรรเลงเพลงดับสมีงทอง	6
เพลงดับสมีงทอง สำหรับขิม	แบบฝึกทักษะที่ 1 พื้นฐานการปฏิบัติเครื่องดนตรี	1
	แบบฝึกทักษะที่ 2 ปฏิบัติขิมเพลงสมีงทอง	2
	แบบฝึกทักษะที่ 3 ปฏิบัติขิมเพลงขึ้นพลับพลา	3
	แบบฝึกทักษะที่ 4 ปฏิบัติขิมเพลงจำปานารี ท่อนที่ 1	4
	แบบฝึกทักษะที่ 5 ปฏิบัติขิมเพลงจำปานารี ท่อนที่ 2	5
	แบบฝึกทักษะที่ 6 ปฏิบัติการบรรเลงเพลงดับสมีงทอง	6

2.4 นำแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา ให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ตามแบบประเมินคุณภาพแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด	5	คะแนน
เหมาะสมมาก	4	คะแนน
เหมาะสมปานกลาง	3	คะแนน
เหมาะสมน้อย	2	คะแนน
เหมาะสมน้อยที่สุด	1	คะแนน

2.5 คำนวณคุณภาพของแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีจากคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์

4.50 - 5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	เหมาะสมมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์ที่เหมาะสมอยู่ที่ 3.50 ขึ้นไป จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีความเห็นว่า แบบฝึกทักษะ ที่สร้างขึ้น มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.82 (ดังภาคผนวก ง ตาราง 23) ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้มีข้อเสนอแนะให้เพิ่ม

สัญลักษณ์การใช้ไม้ตีต การใช้คันทักขอ และการแบ่งมือซ้ายขวา ในแบบฝึกทักษะที่ 1 ทุกแบบฝึกทักษะ เครื่องดนตรี

2.6 ปรับปรุงและแก้ไขแบบฝึกทักษะตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำแบบฝึกทักษะที่ผ่านการหาคุณภาพเครื่องมือไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย

### 3. แบบประเมินทักษะปฏิบัติดนตรี

3.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการสร้างแบบประเมินทักษะปฏิบัติ จากนั้นทำแบบประเมินที่เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการวิจัย

3.2 วิเคราะห์และกำหนดเนื้อหาที่จะนำมาสร้างแบบประเมินวัดทักษะปฏิบัติดนตรี

3.3 สร้างแบบประเมินทักษะปฏิบัติดนตรี สำหรับทดสอบทักษะปฏิบัติรายบุคคล โดยมีการกำหนดลักษณะขั้นตอนการบรรเลงในการประเมิน โดยครอบคลุมเป็นแนวทางเดียวกันในการทดสอบทุกประเภทเครื่องดนตรี

3.4 สร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ประเมินควบคู่กับแบบประเมินทักษะปฏิบัติดนตรี โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.4.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค

3.4.2 กำหนดประเด็นของการประเมินจากผลการเรียนรู้ที่ต้องการประเมิน โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเด็น คือ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านความแม่นยำ 3) ด้านเสียง และ 4) ด้านจังหวะ

3.4.3 กำหนดมิติที่จะพิจารณาผลงาน จากนั้นกำหนดเกณฑ์ในแต่ละมิติ

3.4.4 สร้างโครงสร้างของเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค (grid) จากนั้นกำหนดคำบรรยายที่คาดหวังแต่ละระดับจนครบทุกมิติ และกำหนดเกณฑ์การประเมิน ใช้ประเด็นการประเมินของมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) (2566: 23) คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความแม่นยำ ด้านเสียง และด้านจังหวะ โดยแบ่งเป็น 4 ระดับคะแนน คือ 4 (ดีมาก) 3 (ดี) 2 (พอใช้) และ 1 (ควรปรับปรุง)

3.5 นำแบบประเมินทักษะปฏิบัติดนตรีและเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริคที่สร้างขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเพื่อตรวจสอบ และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยนำแบบทดสอบทักษะปฏิบัติดนตรีที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แบ่งคะแนนความคิดเห็นออกเป็น 3 ระดับ (ณัฐภรณ์ หลาวทอง, 2561: 95) ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ได้ค่าดัชนีดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 - 1.00 ซึ่งเป็นค่าดัชนีความสอดคล้องที่สามารถนำไปใช้ได้ (ดังภาคผนวก ง ตาราง 24)

3.6 นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/15 กลุ่มเครื่องสาย จำนวน 15 คน จากนั้น

3.7 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ มาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินทักษะปฏิบัติดนตรีทั้งฉบับ เท่ากับ 0.93 (ดังภาคผนวก ง ตาราง 25)

3.8 จัดทำแบบประเมินทักษะปฏิบัติดนตรี ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย  
ในงานวิจัย

4. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึก  
ทักษะ

4.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

4.2 ทำการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มี  
ต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ รวม 15 ข้อ โดยแบบสอบถามที่  
สร้างขึ้นมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต  
(Likert) ซึ่งกำหนดค่าระดับความพึงพอใจแต่ละช่วงและความหมาย ดังนี้

คะแนน	5	ระดับมากที่สุด	หมายถึง	รู้สึกพึงพอใจมากที่สุด
คะแนน	4	ระดับมาก	หมายถึง	รู้สึกพึงพอใจมาก
คะแนน	3	ระดับปานกลาง	หมายถึง	รู้สึกพึงพอใจปานกลาง
คะแนน	2	ระดับน้อย	หมายถึง	รู้สึกพึงพอใจน้อย
คะแนน	1	ระดับน้อยที่สุด	หมายถึง	รู้สึกพึงพอใจน้อยที่สุด

ในการแปลความหมายผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ที่ใช้ในการให้ความหมายระดับค่าเฉลี่ยตาม  
แนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2539: 68) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.51 – 5.00	หมายถึง	พึงพอใจระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.51 – 4.50	หมายถึง	พึงพอใจระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.51 – 3.50	หมายถึง	พึงพอใจระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.51 – 2.50	หมายถึง	พึงพอใจระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.50	หมายถึง	พึงพอใจระดับน้อยที่สุด

4.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาเรื่อง  
ความเหมาะสมของข้อคำถาม แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้  
แบบสอบถาม มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยแปลงระดับความสอดคล้องเหมาะสมเป็นคะแนน ดังนี้  
(บุญชม ศรีสะอาด, 2561: 121-122)

ระดับ	5	เมื่อข้อคำถามมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับ	4	เมื่อข้อคำถามมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
ระดับ	3	เมื่อข้อคำถามมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ	2	เมื่อข้อคำถามมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
ระดับ	1	เมื่อข้อคำถามมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ที่เหมาะสมอยู่ที่ 3.50 ขึ้นไป จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน  
มีความเห็นว่า แบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก  
โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.31 (ดังภาคผนวก ง ตาราง 26)

4.4 นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/15 กลุ่มเครื่องสาย  
จำนวน 15 คน

4.5 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ มาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจทั้งฉบับ เท่ากับ 0.73 (ดังภาคผนวก ง ตาราง 27)

4.6 จัดทำแบบประเมินทักษะปฏิบัติดนตรี ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายในงานวิจัย

## วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายมีขั้นตอนดังนี้

1. ประชุมนิเทศนักเรียน เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ
2. จัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้สร้างไว้และใช้แบบฝึกทักษะที่ 1-6 ในขั้นตอนการทำซ้ำตามลำดับที่กำหนดไว้
3. เมื่อจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 6 แผนแล้ว ให้นักเรียนทำการทดสอบประเมินทักษะปฏิบัติเพลงดับสมิงทอง โดยใช้แบบทดสอบที่สร้างขึ้น โดยให้ทดสอบปฏิบัติทีละคนและครูทำการประเมินตามเกณฑ์ด้วยแบบประเมินเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริก
4. ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะหลังจากจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 6 แผน
5. นำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมิน และ แบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลต่อไป

## การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. สถิติในการหาคุณภาพเครื่องมือ
  - 1.1 แผนการจัดการเรียนรู้
    - 1.1.1 ค่าดัชนีความเหมาะสม
  - 1.2 แบบฝึกทักษะ
    - 1.2.1 ค่าดัชนีความเหมาะสม
  - 1.3 แบบทดสอบทักษะปฏิบัติและเกณฑ์การประเมินแบบรูบริก
    - 1.3.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence: IOC)
    - 1.3.2 ค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
  - 1.4 แบบสอบถามความพึงพอใจ
    - 1.4.1 ค่าดัชนีความเหมาะสม
    - 1.4.2 ค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

## 2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

### 2.1 สถิติพื้นฐาน

2.1.1 ค่าเฉลี่ย

2.1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.1.3 ค่าร้อยละ



## บทที่ 4

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะที่มีต่อทักษะปฏิบัติ  
ดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยเสนอผลการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการ  
การเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะกับเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์  
ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับ  
แบบฝึกทักษะ

#### สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้

$n$  แทน จำนวนนักเรียน

$\mu$  แทน ค่าเฉลี่ย

$\sigma$  แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

% แทน ค่าร้อยละ

#### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการ  
การเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะกับเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์  
ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โครงการห้องเรียนดนตรี  
กลุ่มเครื่องสาย หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยดำเนินการทดสอบ  
ประเมินทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียน จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ดังแสดงไว้ใน  
ตาราง 9

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชูกีร่วมกับแบบฝึกทักษะกับเกณฑ์ร้อยละ 70 (n=9)

ประเด็นการประเมิน	คะแนนเต็ม	คะแนนตามเกณฑ์ ร้อยละ 70	หลังจัดการเรียนรู้		
			$\mu$	%	$\sigma$
ด้านบุคลิกภาพ	4	2.8	3.33	83.25	0.47
ด้านความแม่นยำ	12	8.4	10.22	85.17	1.55
ด้านเสียง	8	5.6	6.22	77.75	0.42
ด้านจังหวะ	4	2.8	3.00	75.00	0.67
ภาพรวม	28	19.60	22.78	81.36	2.70

จากตาราง 9 พบว่า คะแนนทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชูกีร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่ตั้งไว้ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 22.78 คิดเป็นร้อยละ 81.36

1.2 ผลการเปรียบเทียบจำนวนนักเรียนที่มีคะแนนทักษะปฏิบัติดนตรีผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยต้องมีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 จากนักเรียนทั้งหมด ดังแสดงไว้ในตาราง 10

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ร้อยละของคะแนนและเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของนักเรียนที่คะแนนผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 (n=9)

นักเรียน คนที่	คะแนนที่ได้ตามประเด็นการประเมิน				คะแนน รวม (28)	ร้อยละ ของ คะแนน	เกณฑ์ การ ตัดสิน
	ด้านบุคลิกภาพ (4)	ด้านความแม่นยำ (12)	ด้านเสียง (8)	ด้านจังหวะ (4)			
1	3	9	6	3	21	75.00	ผ่าน
2	3	7	6	2	18	64.29	ไม่ผ่าน
3	3	9	6	2	20	71.43	ผ่าน
4	3	10	6	3	22	78.57	ผ่าน
5	4	11	6	3	24	85.71	ผ่าน
6	4	12	7	3	26	92.86	ผ่าน
7	3	11	6	3	23	82.14	ผ่าน
8	3	11	6	4	24	85.71	ผ่าน
9	4	12	7	4	27	96.43	ผ่าน
รวมจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์							8
ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์							88.00

จากตาราง 10 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนทักษะปฏิบัติดนตรีสูงสุดอยู่ที่ 27 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 96.43 และนักเรียนที่มีคะแนนน้อยที่สุดอยู่ที่ 18 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 64.29 ของร้อยละ ของคะแนน ผลการวิเคราะห์ผลคะแนนทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนหลังจัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดของ ชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ( $n=9$ ) พบว่า นักเรียนมีผลคะแนนทดสอบทักษะปฏิบัติ ดนตรีหลังจัดการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 8 คน จากนักเรียนจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 88 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ

ผลการศึกษาวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ มีผลดังแสดงไว้ในตาราง 11

**ตาราง 11** ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้ แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ ( $n=9$ )

รายการประเมิน	$\mu$	$\sigma$	แปลผล
<b>ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้</b>			
1. นักเรียนชอบที่ได้ปฏิบัติเครื่องดนตรีจริง	5.00	0.00	มากที่สุด
2. นักเรียนชอบการฝึกทักษะพื้นฐานก่อนเริ่มเรียนเนื้อหา	4.89	0.33	มากที่สุด
3. นักเรียนชอบแนวทางการฝึกทักษะพื้นฐานตามแนวคิดของชูชุกิ	4.67	0.50	มากที่สุด
4. นักเรียนชอบการเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยตามประเภทเครื่องดนตรี	5.00	0.00	มากที่สุด
5. นักเรียนชอบวิธีการจัดการเรียนรู้เพราะมีอิสระในการฝึกทักษะ	5.00	0.00	มากที่สุด
6. นักเรียนชอบกิจกรรมการปฏิบัติรวมวงกับเพื่อนในชั้นเรียน เมื่อทำคาบเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
7. นักเรียนชอบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกิ	4.67	0.50	มากที่สุด
8. นักเรียนชอบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ	4.67	0.50	มากที่สุด
<b>เฉลี่ย</b>	<b>4.86</b>	<b>0.35</b>	<b>มากที่สุด</b>
<b>ด้านสื่อการเรียนรู้</b>			
9. นักเรียนชอบลักษณะรูปเล่ม/ความสวยงามของแบบฝึกทักษะ	4.44	0.53	มากที่สุด
10. นักเรียนพึงพอใจต่อคำชี้แจง/การใช้ภาษาที่ปรากฏในแบบฝึกทักษะ	4.67	0.50	มากที่สุด
11. นักเรียนชอบขั้นตอนในแบบฝึกทักษะ	4.89	0.33	มากที่สุด



ตาราง 11 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\mu$	$\sigma$	แปลผล
12. นักเรียนพึงพอใจการศึกษาด้วยแบบฝึกทักษะเพราะเหมาะสมกับเวลา	5.00	0.00	มากที่สุด
<b>เฉลี่ย</b>	<b>4.78</b>	<b>0.44</b>	<b>มากที่สุด</b>
<b>ด้านการวัดและประเมินผล</b>			
13. นักเรียนชอบการมีส่วนร่วมในการวางแผนการวัดและประเมินผล	4.89	0.33	มากที่สุด
14. นักเรียนชอบการวัดและประเมินผล เพราะมีวิธีการที่หลากหลาย	5.00	0.00	มากที่สุด
15. นักเรียนชอบเกณฑ์การวัดและประเมินผล เพราะมีความเที่ยงตรง	5.00	0.00	มากที่สุด
<b>เฉลี่ย</b>	<b>4.96</b>	<b>0.19</b>	<b>มากที่สุด</b>
<b>รวมเฉลี่ย</b>	<b>4.85</b>	<b>0.36</b>	<b>มากที่สุด</b>

จากตาราง 11 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดการเรียนรู้ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชูกร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 โดยด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 4.96 ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.86 และด้านสื่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนชอบที่จะได้ปฏิบัติจริง นักเรียนชอบการเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยตามประเภทเครื่องดนตรี นักเรียนชอบวิธีการจัดการเรียนรู้เพราะมีอิสระในการฝึกทักษะ นักเรียนชอบกิจกรรมการปฏิบัติรวมวงกับเพื่อนในชั้นเรียนเมื่อทำคาบเรียน นักเรียนพึงพอใจการศึกษาด้วยแบบฝึกทักษะเพราะเหมาะสมกับเวลา นักเรียนชอบการวัดและประเมินผล เพราะมีวิธีการที่หลากหลาย และนักเรียนชอบเกณฑ์การวัดและประเมินผล เพราะมีความเที่ยงตรง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.00 และน้อยที่สุด คือ นักเรียนชอบลักษณะรูปเล่ม/ความสวยงามของแบบฝึกทักษะ โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.44 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.53

## บทที่ 5

### สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติตนตรีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติตนตรีหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะกับเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โครงการห้องเรียนดนตรี กลุ่มเครื่องสาย โรงเรียนมหาวชิราวุธ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองแล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 ปฐมนิเทศและชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ชื่อหน่วย เพลงเถาและเพลงดับให้นักเรียนรับทราบ ซึ่งจะทำการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามการวิจัยในส่วนเนื้อหาของเพลงดับสมิงทอง ขั้นที่ 2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ จำนวน 6 แผน แผนละ 2 คาบเรียน รวมเป็น 12 คาบเรียน ขั้นที่ 3 หลังจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 6 แผน จะทำการประเมินทักษะปฏิบัติตนตรีนักเรียนด้วยแบบประเมินทักษะปฏิบัติตนตรีที่ได้ออกแบบไว้ในการวิจัย ขั้นที่ 4 ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ และขั้นที่ 5 นำผลที่ได้จากการประเมินทักษะปฏิบัติและแบบสอบถามความพึงพอใจไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ จำนวน 6 แผน แผนละ 2 คาบเรียน 2) แบบฝึกทักษะ จำนวน 4 ชนิด เครื่องดนตรี โดยแต่ละชนิดประกอบด้วย 6 แบบฝึก 3) แบบประเมินทักษะปฏิบัติตนตรี โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค 4 ระดับ และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ จำนวน 15 ข้อ มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

### สรุป

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติตนตรีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกีร่วมกับแบบฝึกทักษะ มีทักษะปฏิบัติดนตรีหลังจัดการเรียนรู้ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยและมีนักเรียน ผ่านเกณฑ์จำนวน 8 คน จากนักเรียนทั้งหมดจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 88
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกีร่วมกับแบบฝึกทักษะ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85

## อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกีร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกีร่วมกับแบบฝึกทักษะ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 88 แสดงให้เห็นว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกีร่วมกับแบบฝึกทักษะ ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนให้สูงขึ้น

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจาก ผู้วิจัยได้ทำการวางแผนและออกแบบจัดรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีอย่างค่อยเป็นค่อยไป มีการทบทวนบทเพลงซ้ำ ๆ และมีลักษณะของการปฏิบัติร่วมกับเพื่อนในกลุ่มเครื่องดนตรีเดียวกัน โดยแบ่งการจัดการเรียนรู้ออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 ขึ้นนำก่อนเข้าสู่บทเรียน จะเป็นการนำแนวคิดการฝึกซ้อมดนตรีของชูชุกีมาใช้แบ่งออกเป็น การซ้อมคุณภาพเสียง การซ้อมเพื่อทบทวน และการซ้อมสำหรับเพลงใหม่ และช่วงที่ 2 นำมาใช้ในชั้นจัดการเรียนรู้และขั้นสรุป แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการฟัง ขั้นการเลียนแบบ ขั้นทำซ้ำ และขั้นจดจำฝังใจ สอดคล้องกับที่ สุกกรี เจริญสุข (2542: 13-17) กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกี ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนปฏิบัติทักษะดนตรีอย่างค่อยเป็นค่อยไป ใส่ใจในพื้นฐานทั้งด้านของเสียง การใช้เครื่องดนตรีและรายละเอียดอื่น ๆ อีกทั้งยังเน้นย้ำเรื่องการปฏิบัติซ้ำ รวมไปถึงการเข้าร่วมปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในรูปแบบการรวมวงกับกลุ่มเพื่อนร่วมชั้นเรียน โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นการฟัง (Listening) ขั้นที่ 2 ขั้นการเลียนแบบ (Imitation) ขั้นที่ 3 ขั้นทำซ้ำ (Reiteration) และขั้นที่ 4 ขั้นจดจำฝังใจ (Memorize) ซึ่งเมื่อจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดดังกล่าวแล้วทำให้ทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ บราลี อินทศรี (2562: 100-101) เรื่องการพัฒนาการเป่าขลุ่ยเพียงออของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แนวคิดของชูชุกี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออ ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 83 และการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะพันธ์ บางแก้ว และวัน เดชพิชัย (2564: 1049-1050) เรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการขับร้องวิชาดนตรี ระหว่างการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกีกับการเรียนรู้แบบปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าทักษะการขับร้องหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของชูชุกี สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้

วิชาดนตรีตามแนวคิดของซูซูกิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และทักษะการขับร้องหลังได้รับการจัดการเรียนรู้อัตนตรีตามแนวคิดของซูซูกิสูงกว่าหลังได้รับการจัดการเรียนรู้อัตนตรีแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้มีการสร้างแบบฝึกทักษะ สำหรับฝึกทักษะปฏิบัติตามประเภทของเครื่องดนตรีที่นักเรียนศึกษา ได้แก่ ซอด้วง ซออู้ จะเข้ และขิม โดยกำหนดให้ใช้แบบฝึกทักษะในกระบวนการขั้นทำซ้ำ ในแผนการจัดการเรียนรู้ โดยนักเรียนจะได้ฝึกทักษะด้วยตนเอง นักเรียนสามารถที่จะอ่านโน้ตเพลง สัญลักษณ์การใช้เครื่องดนตรีที่ถูกต้อง และสามารถศึกษาเพื่อเพิ่มพูนทักษะได้ด้วยตนเอง ดังที่ถวัลย์ มาศจรัส สมปอง แว่นไธสง และบ็องร สงวนหมู่ (2555: 18) กล่าวไว้ว่า แบบฝึกทักษะคือกิจกรรมพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม มีความหลากหลาย และปริมาณเพียงพอที่จะสามารถตรวจสอบและพัฒนาทักษะกระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้ สามารถนำผู้เรียนไปสู่การสรุปความคิดรวบยอดและหลักการสำคัญของสาระการเรียนรู้ รวมทั้งทำให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความเข้าใจในบทเรียนด้วยตนเองได้

จากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยพบว่าการใช้แบบฝึกทักษะมาเป็นสื่อในการสอนจะสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จุดเด่นของแบบฝึกทักษะที่ได้พัฒนาขึ้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความแม่นยำ เพราะมีขั้นตอนที่ชัดเจน เข้าใจง่าย เน้นการฝึกทักษะย่อยแล้วนำไปรวมกัน มีลักษณะของการไล่ระดับความยากของทำนองเพลงนั้น ๆ ในการเรียนแต่ละครั้ง จึงทำให้สามารถปฏิบัติทักษะดนตรีได้ไพเราะมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับที่ ไกรฤกษ์ สัพโส (2563: 82) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.85/86.20 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ผลสัมฤทธิ์และทักษะการบรรเลงวงกลองยาวอีสานหลังจากเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสานสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลงวงกลองยาวอีสาน อยู่ในระดับมากที่สุด

ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดของซูซูกิมาประยุกต์ร่วมกับแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้น และได้นำไปใช้ในชั้นเรียน ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนให้ความสนใจมากยิ่งขึ้น โดยในแต่ละขั้นตอนของซูซูกิทำให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้และทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียน ได้แก่ แนวคิดการฝึกซ้อมดนตรีของซูซูกิ ที่นำมาประยุกต์ใช้ในชั้นเรียน ทำให้นักเรียนได้แม่นยำ จดจำ และมีความแม่นยำในบทเพลงมากยิ่งขึ้น ชั้นการฟังและการเลียนแบบ ทำให้นักเรียนได้สังเกตในประเด็นของเสียง จังหวะ และบุคลิกภาพ ในขั้นทำซ้ำ ซึ่งจะใช้ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ช่วยทำให้นักเรียนเกิดความแม่นยำ มากยิ่งขึ้น เพราะเป็นการเน้นย้ำทำซ้ำ ๆ จนเกิดเป็นทักษะที่ดี นักเรียนเกิดความตั้งใจ สนใจ ในการปฏิบัติทักษะดนตรีมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพชัย อุปชิต (2558: 96) เรื่อง ผลการใช้ชุดฝึกทักษะดนตรีไทยตามแนวคิดของซูซูกิ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง เสียงใสขลุ่ยเพียงออ พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะดนตรีไทยตามแนวคิดของซูซูกิ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง เสียงใสขลุ่ยเพียงออ มีค่า

เท่ากับ 0.7387 หรือคิดเป็นร้อยละ 73.87 และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.28 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.41

2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 4.89 ด้านวิธีจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 และด้านสื่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก แนวคิดของชูชุกีและคุณลักษณะที่ดีของแบบฝึกทักษะที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เป็นอิสระ อีกทั้งยังมีลักษณะของการฝึกปฏิบัติทักษะดนตรีอย่างช้า ๆ ไม่รีบร้อน มีลักษณะส่งเสริมประสบการณ์และเพิ่มพูนทักษะดนตรีอย่างเป็นขั้นตอนมีกระบวนการนำความรู้เก่ามาฝึกฝนซ้ำ ๆ ในทุกคาบเรียนถัดไป ทำให้นักเรียนเกิดความสบายใจในการเรียนและการฝึก อีกทั้งคุณลักษณะของแบบฝึกทักษะอันเป็นเครื่องมือทางการศึกษานั้น ก็เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีเวลาศึกษาจดจ่อ ใคร่ฝึกฝนอยู่กับตนเอง ไม่เกิดสภาวะการกดดันจากเพื่อนหรือครู ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถสอบถามระหว่างศึกษาแบบฝึกได้ตลอดเวลา โดยผู้วิจัยจะคอยดูแลและควบคุมอยู่ห่าง ๆ เพื่อไม่ให้เกิดความกดดันต่อนักเรียน นอกจากนั้นในกระบวนการวัดและประเมินผลก็ยิ่งให้โอกาสนักเรียนในการเสนอวิธีการในการทดสอบประเมินทักษะ ทั้งวิธีการ การเลือกวันทดสอบ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดความพึงพอใจในทุก ๆ ด้านได้อย่างครอบคลุม สอดคล้องกับ สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2559: 161) ที่กล่าวถึงความต้องการพื้นฐานตามทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow) ในด้านความต้องการความมั่นคงปลอดภัยหรือสวัสดิภาพ (Safety Needs) อันเป็นพื้นฐานของการเกิดความพึงพอใจ ไว้ว่าความต้องการชนิดนี้ คือความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีความเป็นอิสระจากความกลัว ชูเชี่ย บังคับ จากผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเมื่อความต้องการชนิดนี้ได้รับการตอบสนองแล้วก็จะทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพชัย อุปชิต (2558: 96) เรื่อง ผลการใช้ชุดฝึกทักษะดนตรีไทยตามแนวคิดของชูชุกี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง เสียงไซขลุ่ยเพียงออพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เหนือดวง พูลเพิ่ม (2560: 98-99) เรื่อง การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ อยู่ในระดับมากที่สุด

## ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

### 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรากฏในการวิจัยนี้ สามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ในส่วนประเด็นของเพลงดับในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หรือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยควรจะใช้กับกลุ่มนักเรียนที่มีพื้นฐานทางการปฏิบัติดนตรีไทย กลุ่มเครื่องสาย อยู่ในระดับที่ดีแล้ว หรือมีบริบทใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรของการวิจัยนี้ คือ กลุ่มนักเรียนโครงการห้องเรียนดนตรีหรือวิชาเอกดนตรีไทย

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรปรับให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนในชั้นเรียนที่นำไปใช้ เช่น เรื่องของเวลาที่มีต่อการเรียนรู้ การแบ่งกลุ่มเครื่องดนตรีที่จะต้องมีความสัมพันธ์กัน โดยไม่มากหรือน้อยจนเกินไป หรือ พิจารณาจากกลุ่มเครื่องดนตรี เช่น หากเป็นกลุ่มที่สามารถทำให้เกิดเสียงเพี้ยนได้ เช่น ซอ หรือ ขลุ่ย ไม่ควรให้ฝึกพร้อมกันเป็นจำนวนมาก ๆ ซึ่งอาจจะกระทบต่อเรื่องการจดจำเสียงที่ถูกต้อง ไม่เพี้ยนได้ อาจจะทำให้ให้นักเรียนกลุ่มเครื่องดังกล่าว ฝึกฝนในระยะที่ห่างกันพอสมควร เป็นต้น นอกจากนี้ควรให้นักเรียนเตรียมเครื่องดนตรีให้พร้อมสำหรับการเรียนเสมอ และจะต้องมีเครื่องดนตรีเพียงพอต่อนักเรียนในอัตราส่วน 1 คนต่อเครื่องดนตรี 1 ชิ้น เพื่อไม่ให้เป็นการกระทบต่อการเกิดกระบวนการเรียนรู้ ฝึกฝนทักษะปฏิบัติดนตรี และควรให้นักเรียนใช้เครื่องดนตรี ชิ้นเดิมตลอดการฝึกทักษะในทุกคาบเรียน เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับเครื่องดนตรีให้มากที่สุด

1.3 เนื่องจากวิธีการสอนของชูชุกี มีกระบวนการทวนซ้ำและต้องใช้ความอดทนในการฝึกปฏิบัติ ครูผู้สอนควรเอาใจใส่ให้นักเรียนเพิ่มขึ้น ไม่ปล่อยให้เรียนอยู่กับแบบฝึกทักษะเพียงลำพังมากเกินไป อาจจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายได้ ครูอาจเดินเข้าไปสอบถามระหว่างศึกษาแบบฝึกทักษะเป็นระยะ หรือสามารถร่วมปฏิบัติในชั้นตอนทวนเพลง ไปพร้อมกับนักเรียนได้ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักเรียนปฏิบัติตาม

1.4 หากทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนแต่ละคนแตกต่างกันมากจนเกินไป ครูควรชี้ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการฝึกปฏิบัติร่วมกันเป็นวง เพื่อทำให้เกิดกระบวนการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มเครื่องดนตรี หรือในลักษณะวงดนตรีมากยิ่งขึ้น

1.5 ครูควรต้องเตรียมตัวเป็นอย่างดีเสมอ เนื่องจากจะต้องสาธิตโดยการปฏิบัติเครื่องดนตรีให้นักเรียนเลียนแบบทุกครั้ง เพราะนักเรียนจะต้องจดจำเสียง การใช้เครื่องดนตรี (การปิดไม้ดีด การใช้คันชัก หรือการแบ่งมือซ้าย-ขวา) ตามที่ครูสาธิตเป็นเบื้องต้น ก่อนจะไปฝึกเพิ่มกับแบบฝึกทักษะ

## 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชูกร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.1 ควรจัดทำแบบฝึกทักษะในรูปแบบของ E-book หรือแปลงเป็นเอกสาร PDF ส่งให้นักเรียน เพื่อให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับเต็กรุ่นใหม่ และประหยัดทรัพยากรมากยิ่งขึ้น

2.2 สามารถปรับเปลี่ยนตัวเพลง ที่ใช้เป็นกรณีศึกษาที่มีความใกล้เคียงกับเพลงดับสมิงทอง เช่น เพลงดับวิวาทพระสมุทร เพลงดับลาวเจริญศรี เพลงดับสามก๊ก ตอนขงเบ้งทำอุบาย เพลงดับตันเพลงฉิ่ง เป็นต้น โดยให้คำนึงถึงความยากง่ายต่อระดับของผู้เรียน

2.3 อาจนำแบบฝึกทักษะ ไปประยุกต์ใช้หรือบูรณาการกับแนวคิดการสอน/การฝึกดนตรีของนักการศึกษา เช่น แนวคิดของออฟ แนวคิดของโดโต แนวคิดของดาลโครซ หรือแนวคิดของครูภูมิปัญญาไทย เช่น แนวคิดการฝึกดนตรีของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เป็นต้น

2.4 ควรศึกษาวิจัยกับเครื่องดนตรีชนิดอื่น ๆ ทั้งเครื่องดนตรีไทยในกลุ่มปีพาทย์ และเครื่องจิ้งหะ หรือเครื่องดนตรีพื้นบ้าน เช่น สะล้อ ซึง พิณเป็ยะ ซออีสาน โปงลาง รวมไปถึงเครื่องดนตรีต่างชาติอื่น ๆ เช่น พิณพม่า ซอจีน ซลู่รีคอคเตอร์ กูเจิง อูคูเลเล่ กลองชุด เป็นต้น





บรรณานุกรม



## บรรณานุกรม

- กันตภณ เรืองล้วน. (2563). การพัฒนาแบบฝึกเพื่อการบรรเลงเดี่ยวซิมเพลงลาวแพน. สารนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ดนตรีศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กมลวรรณ ตั้งธนกานนท์. (2563). การวัดและประเมินทักษะการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กীরดี สุวัธนวนิช. (2563). การพัฒนาและหาคุณภาพแบบฝึกหัดทักษะพื้นฐานสำหรับไวโอลินตามแนวคิดของอิวาน กาลาเมียน. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฤธยากาญจน์ โดพิทักษ์. (2562). การประเมินการปฏิบัติ : แนวคิดสู่การปฏิบัติ. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เกริกสกุล จารี. (2564). การสร้างแบบฝึกหัดเพื่อใช้แก้ปัญหาในการเล่นเปียโน โดยใช้โซนาตาเปียโน หมายเลข 5 ประพันธ์โดยชครีอาบิน เป็นบทเพลงกรณีศึกษา. วิทยานิพนธ์ดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคีตวิจัยและพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ไกรฤกษ์ สัพโส. (2563). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่องการบรรเลง วงกลองยาวอีสาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จินตนา ไบกาชویی. (2542). การเขียนสื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- จิตตินันท์ เดชะคุปต์. (2555). หน่วยที่ 8 เจตคติและความพึงพอใจในการบริการ. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาการบริการ หน่วยที่ 8-15 สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. พิมพ์ครั้งที่ 15. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี. (2542). สังคตินิยมว่าด้วยดนตรีไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2561). 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 8. นนทบุรี: พี บาลานซ์ดีไซด์แอนปรินติ้ง.
- ชนินทร์ชัย อินทிரารณ และสุวิทย์ หิรัณยกานนท์. (2548). ปทานุกรมศัพท์การศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: แวนแก้ว.

- ชวฤทธิ์ ใจงาม และกฤษกร อ่อนละมุล. (2561). “แบบฝึกไวโอลินโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานตามแนวคิดของชูชุกี”. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*. 9 (1), 156-166.
- ชูเวช ชาญสง่าเวช. (2552). “การพัฒนาและคัดสรรตำรา และสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้: มุมมองจากการตัดสินใจทุกเกณฑ์”. ใน ฝ่ายตำรา สำนักวิชาการ (บ.ก.), *แนวทางสร้างสรรค์งานวิชาการ*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 30-40.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2560). *เทคนิคการสร้างเครื่องมือวิจัย : แนวทางการนำไปใช้อย่างมืออาชีพ*. กรุงเทพมหานคร: อมรการพิมพ์.
- ณัฐภรณ์ หลาวทอง. (2561). *การสร้างเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐพล เลิศวิริยะปิติ. (2563). *การสร้างแบบฝึกทักษะการตีข้อวงใหญ่ : กรณีศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นสำนักดนตรีไทย บ้านอรรถกฤษณ์*. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณรงค์ กาญจนะ. (2553). *เทคนิคและทักษะการสอนเบื้องต้น เล่ม 2*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: จรัสสนิทวงศ์การพิมพ์.
- ณรงค์ โพธิ์พุกขานันท์. (2556). *ระเบียบวิธีวิจัย*. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2555). *ดนตรีศึกษา: หลักการและสาระสำคัญ*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธวัชชัย นาควงษ์. (2543). *การสอนดนตรีสำหรับเด็ก*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ถวัลย์ มาศจรัส, สมปอง แฉ่นไธสง และบังอร สงวนหมู่. (2546). *นวัตกรรมการศึกษาชุดแบบฝึกหัดแบบฝึกเสริมทักษะ เพื่อพัฒนาผู้เรียนและการจัดทำผลงานทางวิชาการอาจารย์ 3 และบุคลากรทางการศึกษา (ครูชำนาญการ ครูเชี่ยวชาญ และครูเชี่ยวชาญพิเศษ)*. กรุงเทพมหานคร: ธารอักษร.
- นพชัย อุบัติ. (2558). *ผลการใช้ชุดฝึกทักษะดนตรีไทยตามแนวคิดของชูชุกี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องเสียงใสขลุ่ยเพียงออ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- นริศวรร แก้วมณี. (2562). “โครงการห้องเรียนดนตรี”. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ*. ใน *วารสารประชาสัมพันธ์* ความสำเร็จของโรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2561.
- นวรรธณ พันธุมธา. (2559). *คลังคำ*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2539). “การแปลผลเมื่อใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูลแบบมาตราส่วนประมาณค่า”.  
วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2 (1), 64-70.
- \_\_\_\_\_. (2561). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บราลี อินทศรี. (2562). การพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออของสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แนวคิดของชูชุกิ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ปภิษฐา เรืองโค. (2561). การพัฒนาบทเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวความคิด การพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์ซันเพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติและความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ปิยะพันธ์ บางแก้ว และวัน เดชพิชัย. (2564). “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะ การช้บรื่องวิชาดนตรีระหว่างวิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกิกับการเรียนรู้แบบปกติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.” ใน การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 12. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, 1049-1062.
- ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์. (2546). “การสอนดนตรีสากลแบบภูมิปัญญาตะวันออก การสอนดนตรีตาม แนวทางของชูชุกิ”. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 11 (2), 10-16.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2563). การวิจัยการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2548). จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์. (2554). ปฐมบทดนตรีไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิชิต ฤทธิ์จรรยา. (2555). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: แฮาส์ ออฟ เคอร์มิสท์.
- พัฒนา พรหมณี, ยุพิน พิทยาวัฒน์ชัย และจีระศักดิ์ ทัพพา. (2563). “แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ และการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในงาน”. วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษา เอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท.). 26 (1), 59-66.
- พรประพิตร์ เผ่าสวัสดิ์. (ม.ป.ป.). เอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาทักษะดุริยางค์ไทย 2 (วิชาเอกเครื่องสายไทย) คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ม.ป.ท.
- พลอยไพรินทร์ สโมทัย. (2558). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กิจกรรมการอ่านแบบเน้นภาระงาน เรื่องข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรี สำหรับนักเรียน

- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ  
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เพ็ญศรี เศรษฐวงศ์. (2540). **การวิจัยเชิงสำรวจทางการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย  
รามคำแหง.
- ไพศาล วรคำ. (2561). **การวิจัยทางการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 9. มหาสารคาม: ตักศิลาการพิมพ์.
- มุกดา ศรียงค์ และคณะ. (2561). **จิตวิทยาทั่วไป.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มงคล ภิรมย์ครุฑ. (2553). **การพัฒนาแบบฝึกการเ็นิตเพื่อบรรเลงเพลงไทย: กรณีศึกษาเพลงเดี่ยว  
พญาโศก.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา จุฬาลงกรณ์  
มหาวิทยาลัย.
- มณีญา สุราช. (2559). **การวิจัยทางการศึกษา.** อุตรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- มุกิตา สร้อยเพชร และพรพรรณ บัวทอง. (2564). **แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจและ  
ไม่พึงพอใจ** (online). <https://suandusitpoll.dusit.ac.th/KB/2021/601/>, 22 เมษายน 2566.
- มนตรี ตราโมท และวิเชียร กุลตัมภ์. (2555). **ฟังและเข้าใจเพลงไทย.** กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์พริ้น  
ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง. (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า  
โปรดกระหม่อมให้พิมพ์พระราชทานในงานพระราชทานเพลิงศพ นางเจริญใจ สุนทรวาทีน ต.ม.,  
ร.ด.ม. (ศ) ณ เมรุด้านใต้ วัดเทพศิรินทราวาส วันอาทิตย์ที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2555).
- มูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง). (2566). **ระเบียบการการประกวดบรรเลงดนตรีไทย  
ศรทอง พุทธศักราช 2566.** กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง).
- มหาวิทยาลัยทักษิณ. (2552). **หนังสือที่ระลึกงานส่งเสริมดนตรีไทยภาคใต้ ครั้งที่ 21.** สงขลา: มหาวิทยาลัย  
ทักษิณ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2545). **สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคคีตะ-ดุริยางค์.** กรุงเทพมหานคร:  
ราชบัณฑิตยสถาน.
- \_\_\_\_\_. (2550). **สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคประวัติเพลงเถร็ดและเพลงละครร้อง.** กรุงเทพมหานคร:  
ราชบัณฑิตยสถาน.
- \_\_\_\_\_. (2555). **ศัพท์ศึกษาศาสตร์.** กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.
- ระพินทร์ โพธิ์ศรี. (2554). **หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้.** อุดรดิตต์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์.
- โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ จังหวัดสงขลา. (2564). **หลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2562 (ปรับปรุงปี  
2564).** สงขลา : โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ จังหวัดสงขลา.

- วิทยา เอื้องการ. (2562). การพัฒนาทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีโหวดตามแนวคิดของครุภูมิปัญญาไทย **ประกอบชุดฝึก**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียน การสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วราภรณ์ กิจเครือ. (2556). การพัฒนาแบบฝึกปฏิบัติ เรื่องการใช้โปรแกรมนำเสนอ สำหรับนักเรียนชั้น **ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดพระศรีอารย์**. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วีระพงษ์ มีแก้ว. (2560). การพัฒนาชุดฝึกทักษะปฏิบัติกีตาร์คลาสสิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา **ปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วิไลพร ภูมิเขตร. (2560). การพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออโดยใช้กระบวนการปฏิบัติประกอบ **แบบฝึกทักษะ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียน การสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- คันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ และชลภรณ์ สุวรรณสัมฤทธิ์. (2560). หน่วยที่ 7 สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการศึกษา. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา หน่วยที่ 1-8 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ **มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศุภย์ส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2556). **คู่มือโครงการประกวดดนตรีไทย ชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประเภทวงมโหรี ระดับนักเรียนในภาคใต้ ครั้งที่ 15**. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุกรี เจริญสุข. (2540). การพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านดนตรี ใน **ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนา สุนทรียภาพและลักษณะนิสัย : ศิลปะ ดนตรี กีฬา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุกรี เจริญสุข. (2542). **คู่มือการอบรมครูชูกิจและการเป็นครูชูกิจขั้นต้น**. นครปฐม: วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุคนธ์ สิ้นพานนท์. (2553). **นวัตกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 2)**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: 9119 เทคนิคพรินต์.
- สุธีระ เดชคำภู. (2559). การพัฒนาทักษะปฏิบัติเปียโนและคีย์บอร์ดโดยใช้ชุดกิจกรรมของนักเรียนชั้น **มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเสนานิคม**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- สัญญา จำปา. (2559). **การพัฒนาทักษะปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสากล เรื่องแซกโซโฟน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2555). **เอกสารการเรียนรู้การทำวิจัยด้วยตนเอง.** พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2547). **การสร้างสื่อการสอนและนวัตกรรมการเรียนรู้ สู่การพัฒนาผู้เรียน.** ราชบุรี: ธรรมรักษ์การพิมพ์.
- สุภกิจ โสทัต. (2558). **การวัดและประเมินผลทางการศึกษา.** นนทบุรี: ปัญญา ปัญญา พรินตติ้ง กรุ๊ป.
- สมยศ นาวิการ. (2547). **การบริหาร : การพัฒนาองค์การและการจูงใจ.** กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ.
- สมาน จันทะดี. (2552). **การสร้างและการเขียนรายงานผลงานทางวิชาการ สำหรับครูและผู้บริหารสถานศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า กรุงเทพมหานคร.
- สุมาลี นิมมานุภาพ. (2558). **ดนตรีวิจัยขง.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สรชัย พิศาลบุตร เสาวรส ใหญ่สว่าง และปรีชา อัครเดชาบุตร. (2553). **การสร้างและประมวลผลข้อมูลจากแบบสอบถาม.** กรุงเทพมหานคร: วิทยพัฒน์.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2559). **จิตวิทยาการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์. (2541). **การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมศักดิ์ ประเสริฐสุข. (2554). **จิตวิทยาการจัดการองค์การอุตสาหกรรม.** กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2550). **การพัฒนาผลงานทางวิชาการ สู่การเลื่อนวิทยฐานะ.** กรุงเทพมหานคร: อี เค บั๊คส์.
- สุวิมล ตีรกันันท์. (2561). **สถิติและการวิจัยเบื้องต้นทางการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (ม.ป.ป). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545.** กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สาริตา ประทีปช่วง. (2563). **องค์ความรู้เพื่อพัฒนาทักษะการไต่มือในการบรรเลงขิม.** รายงานการวิจัยทุนสนับสนุนการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ 2563 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม.
- หยาดพิรุณ พวงสุวรรณ. (2558). **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องทักษะพื้นฐานและการฝึกหัดการแสดงนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- เหนือดวง พูลเพิ่ม. (2560). การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล. (2561). การวิจัยทางการศึกษา: แนวคิดและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรุณี โคตรสมบัติ. (2559). ทักษะทางดนตรีพื้นฐานสำหรับครู. กรุงเทพมหานคร: โครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับมหาวิทยาลัยสวนดุสิต คณะครุศาสตร์.
- อาทิตย์ โพธิ์ศรีทอง. (ม.ป.ป.) พื้นฐานจัดการเรียนรู้ทางดนตรี. ม.ป.ท.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- Richards, Moriah. (2017). *The Suzuki Method: Influences of Shinichi Suzuki on Japanese Music Education*. A Senior Thesis of graduation in the Honors Program Liberty University.
- Thompson, Merlin. (2016). "Authenticity, Shinichi Suzuki, And "Beautiful tone with Living soul, Please"". *Philosophy of Music Education Review*. 24(2), 170-190.
- Trivedi, Anjanaben J.. (2019). "Maslow's Hierarchy of Needs - Theory of Human Motivation". *International Journals of Research in all Subjects in Multi Languages*. 7(6), 38-41.



ภาคผนวก





ภาคผนวก ก  
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

### รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ดร.อภินันท์ พงกษะศรี ตำแหน่ง ข้าราชการบำนาญ (วิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ)  
สถานที่ทำงาน -  
การศึกษาสูงสุด ศษ.ด. (การบริหารการศึกษา)  
สาขาที่เชี่ยวชาญ การสอนดนตรีไทย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยวุธ โภศล ตำแหน่ง อาจารย์  
สถานที่ทำงาน คณะศิลปกรรมศาสตร์  
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา  
การศึกษาสูงสุด ปร.ด. (ดุริยางคศิลป์)  
สาขาที่เชี่ยวชาญ ดนตรีศึกษา
3. ดร.สุบรรณ เกราะแก้ว ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ  
สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา  
นครศรีธรรมราช  
การศึกษาสูงสุด ค.ด. (การบริหารการศึกษา)  
สาขาที่เชี่ยวชาญ การวัดและประเมินผลและเทคโนโลยี  
การศึกษา



## ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ อว ๐๖๓๙.๐๗/๒๐๙๕



คณะครุศาสตร์  
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา  
อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๕ กันยายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.อภิรักษ์ พลฤกษ์ศรี


สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายชนะชัย บริรักษ์ รหัส ๖๓G๑๙๑๐๐๑ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของซูซูกิร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติ ดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒” โดยมี อาจารย์ ดร.มนตรี เด่นดวง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/คณค้วาอิสระ

ในการนี้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว พร้อมนี้ได้นำส่งเครื่องมือวิจัยมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ



(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ครุติพงศ์ ภู่วิธีวรานนท์)

คณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

โทร. ๐๘ ๑๘๙๘ ๑๖๕๐

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ educate@skru.ac.th

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ตามที่คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้ขอความอนุเคราะห์ให้ข้าพเจ้า ดร.อภิรักษ์ พฤกษ์ศรี เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยของ นายชนะชัย บริรักษ์ รหัส ๖๓๐๑๔๑๐๐๑ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของซูซูกิ ร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒” นั้น ข้าพเจ้าทราบรายละเอียดดังกล่าวแล้ว และขอแจ้งว่า

- ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้
- ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ได้ เนื่องจาก.....





## บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ งานสนับสนุนพันธกิจอุดมศึกษา บัณฑิตศึกษา โทร. ๑๒๒๐

ที่ คคศ. /๒๕๖๖

วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยวุธ โภคผล

ด้วย นายชนะชัย ปริรักษ์ รหัส ๒๓๖๑๙๑๐๐๑ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒” โดยมี อาจารย์ ดร.มนตรี เด่นดวง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/ คณค่วาอิสระ

คณะครุศาสตร์พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในเรื่องที่นักศึกษาทำการค้นคว้าอิสระเป็นอย่างดี จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องคุณภาพเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษา ทั้งนี้ ได้นำส่งเครื่องมือวิจัยมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุตติพงศ์ กุวัชรวรานนท์)  
คณบดีคณะครุศาสตร์



แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ตามที่คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้ขอความอนุเคราะห์ให้ข้าพเจ้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยวุธ โกศล เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยของ นายชนะชัย บริรักษ์ รหัส ๖๓G๑๙๑๐๑๑ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของซูซูกิร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒” นั้น ข้าพเจ้าทราบรายละเอียดดังกล่าวแล้ว และขอแจ้งว่า

- ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้
- ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ได้ เนื่องจาก.....



(ลงชื่อ).....  
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยวุธ โกศล)  
 ตำแหน่ง อาจารย์  
 หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา



ที่ อว ๐๖๓๙.๐๗/๒๐๕๖

คณะครุศาสตร์  
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา  
อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๕ กันยายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายสุบรรณ เกระแก้ว


สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายชนะชัย บริรักษ์ รหัส ๖๓G๑๙๑๐๐๑ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของซูจูกิร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒” โดยมี อาจารย์ ดร.มนตรี เด่นดวง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/คณค่วาอิสระ

ในการนี้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว พร้อมนี้ได้นำส่งเครื่องมือวิจัยมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ



(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรุติพงศ์ ภู่วัชรูวณนท์)

คณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

โทร. ๐๘ ๑๘๙๘ ๑๖๕๐

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ educate@skru.ac.th



แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ตามที่คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้ขอความอนุเคราะห์ให้ข้าพเจ้า นายสุบรรณ เกระแก้ว เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยของ นายชนะชัย บริรักษ์ รหัส ๖๓G๑๙๑๐๑๑ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิจัย เรื่อง “การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกีร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติตนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒” นั้น ข้าพเจ้าทราบบรายละเอียดดังกล่าวแล้ว และขอแจ้งว่า

- ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้
- ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ได้ เนื่องจาก.....



(ลงชื่อ).....

(นายสุบรรณ เกระแก้ว)

ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ

หน่วยงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช



ภาคผนวก ค  
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

### แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

รหัสวิชา ศ 22226 ชื่อวิชา ปฏิบัติดนตรีไทย 4 (กลุ่มเครื่องสาย) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ  
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เพลงเถาและเพลงตับ เรื่อง เพลงตับสมิงทอง (3)  
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 เวลา 2 คาบ (100 นาที)  
 ชื่อผู้สอน นายชนะชัย บริรักษ์ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

#### ผลการเรียนรู้

ปฏิบัติเพลงประเภทเพลงตับได้

สาระการเรียนรู้
การปฏิบัติเครื่องดนตรีในเพลงตับสมิงทอง

#### สาระสำคัญ

เพลงขึ้นพลับพลา สองชั้น เป็นเพลงที่มีมาแต่โบราณ ประสมอยู่ในเพลงตับสมิงทอง โดยเป็นเพลงลำดับที่ 2 ในเพลงตับสมิงทอง มีลักษณะเป็นเพลงทางพื้นและทางกรอผสมกัน ใช้หน้าทับปรบไก่ ประกอบจังหวะ ลักษณะของเพลงมีการบรรเลงโน้ตถี่ ๆ ที่เรียกว่า การบรรเลงหรือสำนวนเก็บ และสำนวนเพลงที่ต้องบรรเลงทำให้เกิดเสียงที่ยาวต่อเนื่อง ที่เรียกว่า การรัว/การกรอ ทำให้ผู้บรรเลงจะต้องมีความเข้าใจในเรื่องของการบรรเลงสำนวนเก็บ คือ จะต้องปฏิบัติให้ช่องไฟหรือระยะห่างของโน้ตแต่ละตัวมีความห่างเท่ากัน และมีเสียงที่สม่ำเสมอ ไม่เกิดอาการที่เรียกว่า โขยก และต้องเข้าใจในการบรรเลงทำกลวิธีการรัวหรือประดิษฐ์เสียงยาว ให้ครบจังหวะ และ แนวเพลงไม่เสียหาย ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของนักดนตรีที่จะต้องปฏิบัติได้ นอกจากนั้นจะต้องจดจำทำนองเพลง ฝึกฝนกลวิธีที่ใช้ในการบรรเลง รวมไปถึงการใช้คันทัก การใช้ไม้ดีด หรือ การแบ่งมือซ้าย-ขวา ให้ถูกต้องตามแนวทางของเครื่องดนตรีที่ศึกษา รวมถึงรักษาแนวเพลงให้คงที่

## จุดประสงค์การเรียนรู้

K (Knowledge) ความรู้ความเข้าใจ	P (Practice) การฝึกปฏิบัติ	A (Attitude) คุณลักษณะอันพึงประสงค์
มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติเพลงขึ้นพลับพลาของเครื่องดนตรีไทยที่ศึกษา - อธิบายการบรรเลงสำนวนเพลงเก็บและสำนวนกรอ - อธิบายการปฏิบัติเครื่องดนตรีให้ถูกต้องตามหลักการของชนิดเครื่องดนตรี	ปฏิบัติและฝึกฝนการบรรเลงเครื่องดนตรีในเพลงขึ้นพลับพลา ตามแบบฝึกทักษะได้อย่างถูกต้อง	มีความใส่ใจ มุ่งมั่นต่อการปฏิบัติดนตรีไทยอย่างถูกต้อง

## การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการ	สิ่งที่นักเรียนปฏิบัติ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
นักเรียนอธิบายเกี่ยวกับการปฏิบัติเพลงขึ้นพลับพลาในเครื่องดนตรีไทยที่ศึกษา (K)	- การใช้คำถาม	- นักเรียนตอบคำถาม	- ข้อคำถาม	นักเรียนสามารถอธิบายประกอบแสดงตัวอย่างให้ดูได้
ปฏิบัติบรรเลงเพลงขึ้นพลับพลา ตามแบบฝึกทักษะได้อย่างถูกต้อง (P)	- ประเมินทักษะปฏิบัติ	- นักเรียนปฏิบัติบรรเลงเครื่องดนตรี	- แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	นักเรียนต้องมีผลการประเมินระดับ ดี อย่างน้อย 6 รายการ
มีความใส่ใจ มุ่งมั่นต่อการปฏิบัติดนตรีไทยอย่างถูกต้อง (A)	- ประเมินโดยการสังเกต	- นักเรียนตั้งใจเรียนและฝึกปฏิบัติตามแบบฝึกทักษะ	- แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	นักเรียนต้องมีผลประเมินไม่ต่ำกว่าระดับ ดี ทุกข้อ

## สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

### สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้ - เรื่องเพลงตับสมิงทอง (เพลงขึ้นพลับพลา)
2. YouTube การบรรเลงเพลงขึ้นพลับพลา
3. แบบฝึกทักษะที่ 5 ปฏิบัติ(เครื่องดนตรี)เพลงขึ้นพลับพลา

### วัสดุอุปกรณ์

1. เครื่องดนตรีไทย (ซอด้วง , ซออู้ , จะเข้ และขิม)
2. คอมพิวเตอร์และเครื่องขยายเสียง
3. อุปกรณ์การเรียน

### แหล่งเรียนรู้

1. ห้องปฏิบัติการดนตรีไทย

## กระบวนการจัดการเรียนรู้/กิจกรรมการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกีร่วมกับแบบฝึกทักษะ

บทบาทครู	บทบาทนักเรียน
<b>ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน</b>	
<p>1. ครูคอยชี้แนะเรื่องการจัดเตรียมเครื่องดนตรีเมื่อนักเรียนเตรียมพร้อมแล้ว ครูให้นักเรียนทำการฝึกซ้อมตามแนวคิดของชูชุกีเพื่อเป็นการเตรียมตัว ในการปฏิบัติ ดังนี้</p>	<p>1. นักเรียนเตรียมเครื่องดนตรีให้พร้อม โดยจัดเตรียมเครื่องดนตรีให้พร้อมเรียน เช่น การจัดวางเครื่องดนตรี การเทียบเสียงเครื่องดนตรี การดูอย่างสนใจในเครื่องประเภทสี เป็นต้น</p>
<p><b>การซ่อมคุณภาพเสียง</b></p> <p>1. ครูคอยสังเกตและคอยชี้แนะการบรรเลงของนักเรียนที่ยังผิดพลาดหรือต้องการความช่วยเหลือ</p>	<p><b>การซ่อมคุณภาพเสียง</b></p> <p>1. นักเรียนซ่อมคุณภาพเสียง โดยใช้ทำนองฝึกพื้นฐานจากแบบฝึกทักษะที่ 1 มาใช้ในการซ่อมคุณภาพเสียงพื้นฐาน</p>
<p><b>การซ่อมเพื่อทบทวน</b></p> <p>1. ครูคอยสังเกตและควบคุมเวลาในการฝึกฝน</p>	<p><b>การซ่อมเพื่อทบทวน</b></p> <p>1. นักเรียนทบทวนเพลงสมิงทอง ที่ได้เรียนเมื่อคาบที่ผ่านมา มาทบทวนฝึกซ้อม</p>
<p><b>การซ่อมสำหรับเพลงใหม่</b></p> <p>1. ครูแจกใบความรู้ - โน้ตเพลงขึ้นพลับพลา ให้กับนักเรียนและคอยดูแลนักเรียนหรือให้คำชี้แนะเป็นรายบุคคล</p>	<p><b>การซ่อมสำหรับเพลงใหม่</b></p> <p>1. นักเรียนท่องโน้ตเพลงขึ้นพลับพลา ที่ได้รับจากครูไป โดยพยายามจดจำให้ได้มากที่สุด โดยที่ยังไม่ปฏิบัติเครื่องดนตรี</p>

บทบาทครู	บทบาทนักเรียน
<b>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (ต่อ)</b>	
2. ครูพุดนำเข้าสู่บทเรียน โดยใช้คำถาม - เพลงขึ้นพลับพลา มีจำนวนกี่ท่อนเพลง? - นักเรียนมีส่วนไหนยังจำไม่ได้หรือไม่?	2. นักเรียนตอบคำถามครู
<b>ขั้นการจัดการเรียนรู้</b>	
<b>ขั้นการฟัง (Listening)</b> 1. เปิดเพลงต้นฉบับของจากสื่อ YouTube ให้ นักเรียนฟังพร้อมกัน  <b>ขั้นเลียนแบบ (Imitation)</b> 1. ครูสาธิตโดยการปฏิบัติพื้นฐานเครื่องดนตรี แต่ละชนิดให้นักเรียนดู นักเรียนแต่ละ เครื่องมือจะต้องเลียนแบบทักษะพื้นฐาน ต่าง ๆ ให้ถูกต้อง รวมถึงจดจำทำนองสำหรับ การฝึกทักษะพื้นฐานให้ได้  <b>ขั้นทำซ้ำ (Reiteration)</b> 1. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มตามเครื่องดนตรี และแจกแบบฝึกทักษะพื้นฐานของแต่ละ ประเภทเครื่องดนตรีให้นักเรียนตามเครื่อง ดนตรีที่ศึกษา 2. ครูเดินดูนักเรียน คอยชี้แนะและแนะนำให้ ถูกต้อง 3. เมื่อนักเรียนเริ่มปฏิบัติได้ ให้ครูคอยสังเกตอยู่ ห่าง ๆ 4. ครูประเมินนักเรียนที่ปฏิบัติทักษะได้ถูกต้อง เป็นรายบุคคลและแนะนำ/ประเมินให้ผ่าน เพื่อให้ นักเรียนฝึกตามลำดับขั้นตอนในแบบ ฝึกต่อไป นอกจากนี้จะถามคำถาม เพื่อ ประเมินความรู้ (K) ไปด้วย 5. ระหว่างที่นักเรียนฝึกทักษะ ครูจะคอย ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) โดย การสังเกต	<b>ขั้นการฟัง (Listening)</b> 1. นักเรียนฟังเพลงและเคาะจังหวะด้วยตนเอง เพื่อทำความเข้าใจเพลงในเบื้องต้น  <b>ขั้นเลียนแบบ (Imitation)</b> 1. นักเรียนแต่ละเครื่องมือเลียนแบบทักษะ พื้นฐานต่าง ๆ ให้ถูกต้องตามที่ครูสาธิต รวมถึงจดจำทำนองสำหรับการฝึกทักษะ พื้นฐานให้ได้  <b>ขั้นทำซ้ำ (Reiteration)</b> 1. นักเรียนเตรียมเครื่องดนตรีและนั่งรวมกลุ่ม ตามประเภทเครื่องดนตรี 2. นักเรียนปฏิบัติตามแบบฝึกทักษะในเล่ม นั้น ๆ ให้เกิดความชำนาญ 3. นักเรียนที่ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องแล้ว สามารถ ช่วยเพื่อนในกลุ่มเครื่องดนตรีเดียวกัน หรือ หากนักเรียนคนใดไม่มั่นใจ สามารถยกมือ เพื่อสอบถามครูได้ 4. ศึกษา/ปฏิบัติแบบฝึกทักษะ โดยการทำซ้ำ ๆ ตามระยะเวลาที่ ครูกำหนดเพื่อให้เกิด ความชำนาญ โดยเมื่อนักเรียนมั่นใจในแต่ละข้อ ของแบบฝึกแล้วสามารถรับการประเมิน ที่ครูได้ เพื่อขอคำแนะนำและจะสามารถฝึก ในข้อลำดับถัดไปได้

บทบาทนักเรียน	บทบาทครู
<b>ขั้นสรุป</b>	
<p><b>ขั้นจดจำฝังใจ (Memorize)</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ครูประเมินทักษะปฏิบัติดนตรี (P) ของนักเรียนด้วยการสังเกตตามแบบประเมิน</li> <li>2. ครูสะท้อนภาพรวมของการฝึกปฏิบัติพื้นฐานเครื่องดนตรี เพื่อให้ให้นักเรียนได้นำไปปรับปรุง</li> <li>3. ครูสรุปการจัดการเรียนรู้และให้คำชมเชย</li> </ol>	<p><b>ขั้นจดจำฝังใจ (Memorize)</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. นักเรียนทุกคนปฏิบัติทักษะพื้นฐานพร้อมกันในลักษณะของการปฏิบัติรูปแบบวง</li> <li>2. นักเรียนรับฟังข้อเสนอแนะและจดบันทึกเพื่อนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงพัฒนา</li> </ol>



### บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้

ชั้นวางแผน ( P ).....

.....

ชั้นปฏิบัติการสอน ( A ).....

.....

ชั้นสังเกต ( O ) .....

.....

ชั้นนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข ( R ).....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นายชนะชัย บริรักษ์)

...../...../.....

#### บันทึกหลังสอน

ผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินตัวชี้วัด มีจำนวน.....คน คิดเป็นร้อยละ.....

ผู้เรียนที่ไม่ผ่านตัวชี้วัด มีจำนวน.....คน คิดเป็นร้อยละ.....

รายชื่อนักเรียนที่ไม่ผ่าน 1. ชื่อ-สกุล.....สาเหตุ (ถ้าทราบ).....

2. ชื่อ-สกุล.....สาเหตุ (ถ้าทราบ).....

และพบผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ได้แก่

1. ชื่อ-สกุล.....(ด้าน).....

2. ชื่อ-สกุล.....(ด้าน).....

แนวทางแก้ปัญหาให้นักเรียนที่ไม่ผ่านตัวชี้วัด (ใช้นวัตกรรมเน้น)

1.....

2.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นายชนะชัย บริรักษ์)

...../...../.....



## สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้

### ใบความรู้ เรื่องเพลงตับสมิงทอง

#### เพลงชั้นพลับพลา

โน้ตเพลงในใบความรู้นี้เป็นทำนองหลักเพื่อเรียนรู้ทำนองเป็นสำคัญ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านโน้ตและท่องจำทำนองเพลงในใบความรู้ จากนั้นจึงศึกษาตามคำแนะนำของครูต่อไป

เพลงชั้นพลับพลา สองชั้น หน้าทับปรบไก่

ท่อนเดี่ยว

---	ฟ	--	ช ช	---	ล	--	ช ช	-	ด - ล	-	ช - ม	--	ร ม	-	ช - ล
---	ฟ	-	ช - -	---	ล	-	ช - -	-	ด - ล	-	ช - ท	-	ด - -	-	ช - ล
---		-	ล - ล	-	ด - ช	-	ล - ด	--	ร ร	-	ด - -	ล	ล - -	ช	ช - ม
---	ล	---		-	ด - ช	-	ล - ด	-	ร - -	-	ด - ล	---	ช	---	ท
---		-	ร - ม	-	ร - ช	---		-	ม ช -	ม	ร - -	---		ร	ด - ร
---		-	ล - ท	-	ล - ช	---		---	ร	---	ด - ล	-	ช - ล	-	ช - ล
---		-	ร - ร	-	ม - ด	-	ร - ม	-	ม - ม	-	ม - -	ม	ม - -	ร	ร - ด
---	ร	---		-	ม - ด	-	ร - ม	-	ช - ล	-	ช - ม	---	ร	---	ด

## แบบบันทึกการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่.....

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	รายการ			สรุปผล การประเมิน
		ความใส่ใจ	ความมุ่งมั่น	ความมีจิต สาธารณะ	
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

(นายชนะชัย บริรักษ์)

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

## แบบบันทึกการประเมินความรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่.....

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	การตอบคำถาม		หมายเหตุ/ข้อเสนอแนะ
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				

**ผ่าน** หมายถึง นักเรียนสามารถตอบคำถามและแสดงตัวอย่างประกอบได้มากกว่า 80 %

**ไม่ผ่าน** หมายถึง นักเรียนสามารถตอบคำถามและแสดงตัวอย่างประกอบได้ต่ำกว่า 80 %

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

(นายชนะชัย บริรักษ์)

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

แบบประเมินเกณฑ์การให้คะแนนทักษะปฏิบัติดนตรีไทยเพลงดับสมิงทอง

ลำดับ ข้อ	รายการ	ระดับคะแนน			
		4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ควรปรับปรุง)
<b>ด้านบุคลิกภาพ</b>					
1	บุคลิกภาพในการนั่ง และทำจับเครื่องดนตรี	ทำนั่งและท่า จับเครื่องดนตรี ถูกต้อง ดู สวยงามเมื่อ บรรเลง	ทำนั่งและท่า จับเครื่อง ดนตรีถูกต้อง ดูสวยงาม แต่ไม่เป็น ธรรมชาติ เมื่อบรรเลง	ทำนั่งและท่า จับเครื่อง ดนตรีถูกต้อง แต่ดูไม่ สวยงาม เมื่อ บรรเลง	ทำนั่งและท่าจับ เครื่องดนตรี ไม่ ถูกต้อง
<b>ด้านจังหวะ</b>					
2	บรรเลงถูกต้องตาม ทำนองเพลง	บรรเลงโดย ทำนองเพลงไม่ ขาด-ไม่เกิน และบรรเลงได้ อย่างต่อเนื่อง	บรรเลงโดย ทำนองเพลง ไม่ขาด-ไม่เกิน และบรรเลง การบรรเลง ติดขัดเล็กน้อย	บรรเลงโดย ทำนองเพลง ขาดหรือเกิน เล็กน้อยและ บรรเลงการ ติดขัด เล็กน้อย	บรรเลงโดย ทำนองเพลงขาด หรือเกินมากและ บรรเลงการ บรรเลงติดขัด เล็กน้อย
3	บรรเลงถูกต้องตาม โน้ต (ทางเพลง) ใน กรณีศึกษา	บรรเลงได้ ถูกต้องตามโน้ต (ทางเพลง) ใน กรณีศึกษา ทุก จุด	บรรเลงต่าง ออกไปจากโน้ต (ทางเพลง) ใน กรณีศึกษา 1-4 จุด โดยไม่ผิด ทำนองหลัก	บรรเลงต่าง ออกไปจาก โน้ต(ทาง เพลง) ใน กรณีศึกษา 5- 8 จุด โดยไม่ ผิดทำนอง หลัก	บรรเลงต่างออกไป จากโน้ต(ทาง เพลง) ใน กรณีศึกษา 1-8 จุด โดยผิดไปจาก ทำนองหลัก
4	ทักษะการใช้ไม้ตี คันทัก (เข้า-ออก) หรือ การแบ่งมือซ้าย-ขวา	การใช้ไม้ตี หรือคันทัก (เข้า-ออก) หรือ การแบ่งมือ ซ้าย-ขวาของ ซิม ถูกต้อง	การใช้ไม้ตี หรือคันทัก (เข้า- ออก) หรือการ แบ่งมือซ้าย-ขวา ของซิม ไม่ ถูกต้อง 1-3 จุด	การใช้ไม้ตี หรือคันทัก (เข้า-ออก) หรือ การแบ่งมือ ซ้าย-ขวาของ ซิม ไม่ถูกต้อง 4-6 จุด	การใช้ไม้ตีหรือ คันทัก (เข้า-ออก) หรือการแบ่งมือ ซ้าย-ขวาของซิมไม่ ถูกต้อง 7 จุดขึ้นไป

แบบประเมินเกณฑ์การให้คะแนนทักษะปฏิบัติดนตรีไทยเพลงดับสมิงทอง (ต่อ)

ลำดับ ข้อ	รายการ	ระดับคะแนน			
		4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ควรปรับปรุง)
<b>ด้านเสียง</b>					
5	ทักษะการบรรเลง ควบคุมเสียงเครื่อง ดนตรีให้เกิดเสียงที่มี คุณภาพดี	มีทักษะในการ ควบคุมเครื่อง ดนตรีให้มีเสียง ที่ตั้ง กังวาน ไม่เพี้ยน ได้ เป็นอย่างดี เป็น มาก	มีทักษะในการ ควบคุมเครื่อง ดนตรีให้มีเสียง ที่ตั้ง กังวาน ไม่เพี้ยนได้เป็น อย่างดี	มีทักษะในการ ควบคุมเครื่อง ดนตรีได้ใน ระดับปาน กลาง มีความ เพี้ยนเล็กน้อย ไม่ กังวาน	มีทักษะในการ ควบคุมเครื่อง ดนตรีได้ใน ระดับน้อย มี ความเพี้ยน มาก ไม่ กังวาน
6	การบรรเลงดนตรีโดย ไม่เกิด “การโยยก”	บรรเลงดนตรี โดยไม่เกิดการ โยยกเสียงและ โยยกจังหวะ	บรรเลงดนตรี โดยเกิดการ โยยกจังหวะ เล็กน้อย	บรรเลงดนตรี โดยเกิดการ โยยกเสียงและ โยยกจังหวะ เล็กน้อย	บรรเลงดนตรี โดยเกิดการ โยยกเสียงและ โยยกจังหวะ มาก
<b>ด้านจังหวะ</b>					
7	ความไพเราะด้าน ความช้า-เร็วที่ สอดคล้องตาม หลักการของ “แนว บรรเลง”	การบรรเลง จังหวะช้า-เร็ว มีความ สอดคล้อง และสม่ำเสมอ ตามแนว บรรเลง	การบรรเลง จังหวะช้า-เร็ว มีความ สอดคล้อง แต่ ไม่สม่ำเสมอ เล็กน้อยตาม แนวบรรเลง	การบรรเลง จังหวะช้า-เร็ว มีความ สอดคล้อง แต่ ไม่สม่ำเสมอ เล็กน้อยตาม แนวบรรเลง และเกิดความ ไม่ราบรื่นเมื่อ เปลี่ยนท่อนเพลง	การบรรเลง จังหวะช้า-เร็ว ไม่สอดคล้อง และ ไม่ สม่ำเสมอตาม แนวบรรเลง

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ ช่วงคะแนนการประเมินทักษะปฏิบัติดนตรี มีรายละเอียด ดังนี้

24 - 28	คะแนน หมายถึง	ดีมาก	19 - 23	คะแนน หมายถึง	ดี
14 - 18	คะแนน หมายถึง	พอใช้	1 - 13	คะแนน หมายถึง	ควรปรับปรุง

# แบบฝึกทักษะ เพลงตับสมิงทอง



## เครื่องดนตรี จขญ

วิชาปฏิบัติดนตรีไทย 4 (ศ22226)  
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โครงการห้องเรียนดนตรี  
โรงเรียนมหาวชิราวุธ จังหวัดสงขลา

จัดทำโดย  
นายชนะชัย บริรักษ์  
นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์  
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

## คำนำ

แบบฝึกทักษะฉบับนี้เป็นแบบฝึกทักษะทางด้านดนตรีที่ใช้ประกอบการเรียนในรายวิชาปฏิบัติดนตรีไทย 4 (ศ22226) จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการเรียนรู้เพื่อเสริมและพัฒนาทักษะปฏิบัติดนตรีไทยในเพลงดับสมิงทอง ของนักเรียนโครงการห้องเรียนดนตรี โรงเรียนมหาวชิราวุธ จังหวัดสงขลา โดยมีการแบ่งแบบฝึกทักษะออกตามประเภทของเครื่องดนตรีไทย ได้แก่ ซอด้วง ซออู้ จะเข้ และขิม ครอบคลุมเนื้อหาของทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย เพลงดับสมิงทอง แบบฝึกทักษะแต่ละเล่มประกอบด้วย คำชี้แจงการใช้แบบฝึกทักษะ คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะสำหรับครู คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียน ผลการเรียนรู้ ซึ่งจะมีเนื้อหาประกอบด้วยแบบฝึกทักษะต่าง ๆ ที่หลากหลายตามบริบทของเพลงหรือท่อนเพลงที่เรียนรู้ในครั้งนั้น ๆ เพื่อฝึกให้นักเรียนเกิดทักษะทางดนตรีที่ถูกต้องและมีคุณภาพ

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แบบฝึกทักษะเพลงดับสมิงทอง จะช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ และทักษะทางดนตรีที่จะนำไปสู่การบรรเลงดนตรีได้อย่างถูกต้อง ไพเราะ และเกิดความมั่นใจ อันจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะปฏิบัติดนตรีให้สูงขึ้นและได้พัฒนาเป็นนักเรียนดนตรีหรือนักดนตรีที่มีคุณภาพได้ต่อไปในอนาคต



### คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะ (สำหรับครู)

แบบฝึกทักษะนี้ เป็นแบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีไทยในเพลงเพลงดับสมิงทอง สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มเครื่องสาย โครงการห้องเรียนดนตรี โรงเรียนมหาวชิราวุธ จังหวัดสงขลา ซึ่งประยุกต์ใช้ ร่วมกับแนวทางการสอนตามแนวคิดของซูซูกิ โดยครูมีข้อควรปฏิบัติดังนี้

1. ครูทำการสอนตามขั้นในตอนแผนการสอน โดยมีวิธีการโดยสังเขป คือ เปิดเพลงให้นักเรียนฟังร่วมกับการท่อนโน้ตและเคาะจังหวะตามไปด้วย จากนั้นครูจึงสาธิตเพลงในแผนการสอนนั้น ๆ โดยให้นักเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีตาม
2. ครูให้นักเรียนแยกออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ตามประเภทเครื่องดนตรี จากนั้นจึงแจกแบบฝึกทักษะให้นักเรียนทุกคน
3. ครูเน้นย้ำให้นักเรียนฝึกทักษะตามแบบฝึกอย่างเคร่งครัด สามารถช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มเครื่องดนตรีเดียวกันได้ตามอิสระ
4. ครูจะต้องคอยสังเกตนักเรียนระหว่างการใช้แบบฝึก หากนักเรียนไม่เข้าใจหรือปฏิบัติผิดพลาดในส่วนใดครูควรเข้าไปอธิบายทันที
5. หากนักเรียนมั่นใจแล้วสามารถบรรเลงให้ครูฟังทีละคนหรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ได้ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ หากมีข้อแก้ไขครูจะต้องแนะนำเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนไปฝึกปฏิบัติเสริมในส่วนที่ยังมีข้อบกพร่อง
6. เมื่อถึงขั้นตอนของการบรรเลงรวมวง (ขึ้นจดจำฝังใจ) ครูให้นักเรียนบรรเลงเป็นกลุ่มย่อย จากนั้นประเมินนักเรียนตามแบบประเมิน
7. เมื่อบรรเลงรวมวงเรียบร้อยแล้ว ครูสรุปและให้ผลสะท้อนกลับเพื่อให้นักเรียนจะได้ทราบและนำไปฝึกฝนปรับปรุงให้สมบูรณ์ต่อไป



### คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะ (สำหรับนักเรียน)

แบบฝึกทักษะปฏิบัติดนตรีไทยในเพลงเพลงดับสมิงทอง ใช้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มเครื่องสาย โครงการห้องเรียนดนตรี โรงเรียนมหาวชิราวุธ จังหวัดสงขลา ซึ่งประยุกต์ใช้ร่วมกับแนวทางการสอนตามแนวคิดของชูชูกี นักเรียนควรปฏิบัติตามคำแนะนำ ดังนี้

1. นักเรียนอ่านคำชี้แจงเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะ คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียนให้เข้าใจก่อนเริ่มทำการศึกษทุกครั้ง
2. นักเรียนต้องศึกษาเนื้อหา ปฏิบัติทักษะดนตรีในเครื่องดนตรีที่ศึกษาตามที่แบบฝึกทักษะระบุอย่างเคร่งครัด
3. นักเรียนสามารถสอบถามหรือช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มเครื่องดนตรีเดียวกันได้ตามอิสระ ทั้งนี้เพื่อเป็นการตรวจสอบและแบ่งปันประสบการณ์ความรู้ไปพร้อมกัน
4. หากนักเรียนมั่นใจในการบรรเลงแล้วสามารถมาบรรเลงให้ครูฟังทีละคนหรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ได้ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ หากมีข้อแก้ไขนักเรียนควรศึกษาหรือฝึกฝนเพิ่มเติมตามคำแนะนำของครู
5. นักเรียนต้องปฏิบัติทักษะดนตรีในรูปแบบการบรรเลงรวมวง (ขึ้นจดจำฝังใจ) ให้ครูฟังเพื่อเป็นการประเมินนักเรียน
6. ท้ายคาบเรียนนักเรียนจะได้ผลสะท้อนกลับจากการปฏิบัติทักษะเพื่อนักเรียนจะได้ทราบและนำไปฝึกฝน ปรับปรุงให้สมบูรณ์ต่อไป

## ผลการเรียนรู้

## ด้านทักษะ/กระบวนการ

1. นักเรียนสามารถบรรเลงเพลงตีปี่ได้

## จุดประสงค์การเรียนรู้ย่อย

1. นักเรียนสามารถปฏิบัติเพลงตีปี่สมิงทองตามที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้ได้
2. นักเรียนมีทักษะปฏิบัติดนตรีพื้นฐานได้ถูกต้องและไพเราะ



การบันทึกโน้ตและสัญลักษณ์ที่ปรากฏในแบบฝึกทักษะ

**สัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ต**

1. สัญลักษณ์แทนเสียง การบันทึกโน้ตทางบรรเลงจะแจ้งแปลงเสียงตัวโน้ต โดยใช้อักษรแทนเสียง ดังนี้

ด	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	โด
ร	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	เร
ม	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	มี
ฟ	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	ฟา
ซ	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	ซอล
ล	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	ลา
ท	เป็นสัญลักษณ์แทนเสียง	ที

หากเป็นเสียงที่อยู่ในระดับสูงจะใช้ สัญลักษณ์ ° (จุด) แสดงไว้บนโน้ตตัวนั้นและหากเป็นโน้ตที่อยู่ในระดับเสียงต่ำจะใช้ • (จุด) แสดงไว้ใต้โน้ตตัวนั้น

2. ตารางที่ใช้ในการบันทึกโน้ต จะเป็นตารางแบบบรรทัดเดียวจำนวน 8 ห้องเพลงต่อบรรทัด

3. สัญลักษณ์แทนเสียงของโน้ตจะเข้า ดังนี้

สาย	เปล่า	นมที่ 1	นมที่ 2	นมที่ 3	นมที่ 4	นมที่ 5	นมที่ 6	นมที่ 7	นมที่ 8	นมที่ 9	นมที่ 10	นมที่ 11
นม		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
เอก	ด	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ท	ด <sup>°</sup>	ร <sup>°</sup>	ม <sup>°</sup>	ฟ <sup>°</sup>	ซ <sup>°</sup>
ทุ้ม	ซ	ล	ท	ด	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ท	ด <sup>•</sup>	ร <sup>•</sup>
ลาวด	ด	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ท	ด <sup>•</sup>	ร <sup>•</sup>	ม <sup>•</sup>	ฟ <sup>•</sup>	ซ <sup>•</sup>

4. สัญลักษณ์กลวิธีของจะเข้

- การสละบัตเสียง ใช้วิธีการบันทึก คือ โน้ต/อักษร 3ตัวเรียงติดกันไม่เว้นวรรค เช่น xxx หรือ ดดด

5. สัญลักษณ์อักษรที่ใช้กำกับการใช้ไม้ตัดเข้า-ออก และ การใช้นิ้วในการบรรเลงจะเข้

5.1 สัญลักษณ์การใช้ไม้ตัด

การใช้ไม้ตัด	ตัดเข้า	ตัดออก	ตัดรัว (เริ่มเข้าจบเข้า)
สัญลักษณ์อักษร	ข	อ	ร

5.2 สัญลักษณ์การใช้นิ้วในการบรรเลงจะเข้

การใช้นิ้ว	นิ้วชี้	นิ้วกลาง	นิ้วนาง	ไม่กด / ปล่อยสาย
สัญลักษณ์อักษร	ช	ก	น	ป

### แบบฝึกทักษะที่ 1 พื้นฐานการปฏิบัติเครื่องดนตรี

สำหรับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องเพลงตับสมิงทอง (1) เวลาการในฝึก 60 นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้ : สามารถปฏิบัติทักษะขั้นพื้นฐานของเครื่องดนตรีได้

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติ/ฝึกฝนตามแบบฝึกต่อไปนี้ อย่างช้า ๆ ซ้ำละ 10 รอบ หรือจนกว่าจะชำนาญ เมื่อบรรเลงให้ครบแต่ละข้อแล้ว ให้นักเรียนไปบรรเลงให้ครูประเมิน เมื่อผ่านแล้วจึงฝึกข้อถัดไป

1. ฝึกตีคีย์บอร์ดไม้ตีคีย์เข้า-ออก ตามโน้ตต่อไปนี้ โดยควบคุมให้มีระยะห่างและน้ำหนักของเสียงเท่ากัน

x x x ด	x x x ด	x x x ด	x x x ด	x x x ด	x x x ด	x x x ด	x x x ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ด ด ด ด	ด ด ด ด	ด ด ด ด	ด ด ด ด	ด ด ด ด	ด ด ด ด	ด ด ด ด	ด ด ด ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ด ด ด ด	ร ร ร ร	ม ม ม ม	ฟ ฟ ฟ ฟ	ซ ซ ซ ซ	ล ล ล ล	ท ท ท ท	ตี ตี ตี ตี
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	-------------

ด ร ม ฟ	ร ม ฟ ซ	ม ฟ ซ ล	ฟ ซ ล ท	ซ ล ท ตี	ล ท ตี ร	ท ตี ร ม	ตี ร ม ฟ
ซ ฟ ม ร	ฟ ม ร ตี	ม ร ตี ท	ร ตี ท ล	ตี ท ล ซ	ท ล ซ ฟ	ล ซ ฟ ม	ซ ฟ ม ร

2. ฝึกรัวไม้ตีค โดยเริ่มจากไม้ตีคีย์เข้าและจบด้วยไม้ตีคีย์เข้า โดยให้ครบจังหวะตามที่โน้ตระบุ และมีน้ำหนักเสียงเท่ากันสม่ำเสมอ

- - - ด	- - - ด	- - - ด	- - - ด	- - - ด	- - - ด	- - - ด	- - - ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- ด - ด	- ด - ด	- ด - ด	- ด - ด	- ด - ด	- ด - ด	- ด - ด	- ด - ด
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

- ด - ร	- ม - ฟ	- ร - ม	- ฟ - ซ	- ม - ฟ	- ซ - ล	- ซ - ล	- ท - ตี
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------

- - - ด	- ร - ม	- - - ฟ	- ซ - ล	- - - ท	- ตี - ร	- - - ม	- ฟ - ซ
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	---------



### บันทึกประเมินการฝึกทักษะ

#### รายการประเมิน

- |  |                               |                                  |
|--|-------------------------------|----------------------------------|
| 1. การติดตั้ง                          | <input type="checkbox"/> ผ่าน | <input type="checkbox"/> ไม่ผ่าน |
| 2. การติดตั้งไม้ดีด                    | <input type="checkbox"/> ผ่าน | <input type="checkbox"/> ไม่ผ่าน |
| 3. การติดตั้งทำนองเก็บผสมการรื้อไม้ดีด | <input type="checkbox"/> ผ่าน | <input type="checkbox"/> ไม่ผ่าน |

#### เกณฑ์การประเมิน

- |         |         |   |
|---------|---------|---|
| ผ่าน    | หมายถึง | นักเรียนสามารถจำและปฏิบัติทำนองในแบบฝึกทักษะได้ถูกต้อง<br>ไม่ต่ำกว่า 80 % |
| ไม่ผ่าน | หมายถึง | นักเรียนสามารถจำและปฏิบัติทำนองในแบบฝึกทักษะได้ถูกต้อง<br>ต่ำกว่า 80 %    |

## แบบฝึกทักษะที่ 2 ปฏิบัติจะเข้เพลงสมิงทอง

สำหรับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องเพลงดับสมิงทอง (2) เวลาการในฝึก 60 นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้ : สามารถปฏิบัติบรรเลงเครื่องดนตรีที่ศึกษาในเพลงสมิงทองได้

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติ/ฝึกฝนตามแบบฝึกต่อไปนี้ อย่างช้า ๆ ประโยคละ 5 รอบ หรือจนกว่าจะชำนาญ เมื่อฝึกได้ชำนาญในแต่ละประโยค (ข้อที่ 1.1-1.3) แล้ว ให้ฝึกปฏิบัติเพลงสมิงทองต่อไป

1. ฝึกปฏิบัติบรรเลงทำนองดังต่อไปนี้

ข้อที่ 1.1	-- ล ช	ฟ ช - ล	-- ร ด้	ล ด้ - ร	-- ล ช	ฟ ช - ล	-- ร ด้	ล ด้ - ร
------------	--------	---------	---------	----------	--------	---------	---------	----------

ข้อที่ 1.2	- ร ร ร	ด ร - ม	- ร ร ร	ด ร - ม	- ร ร ร	ด ร - ม	- ร ร ร	ด ร - ม
------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ข้อที่ 1.3	- ช - ฟ	- ม - ฟ	-- ช ล	- ด้ - ช	- ช - ฟ	- ม - ฟ	-- ช ล	- ด้ - ช
------------	---------	---------	--------	----------	---------	---------	--------	----------

\*\*\* เมื่อนักเรียนฝึกทำนองทั้ง 3 ทำนองได้อย่างชำนาญแล้ว ให้เริ่มฝึกเพลงสมิงทองต่อไปได้เลย

2. ฝึกปฏิบัติเพลงสมิงทอง โดยให้ปฏิบัติครั้งละ 1 ประโยค โดยจะต้องบรรเลงได้อย่างถูกต้องชัดเจน เสียงสม่ำเสมอ จังหวะ/สัดส่วนระหว่างตีเท่ากัน พร้อมกันจดจำทำนองเพลงให้ได้ เมื่อได้แล้วจึงฝึกประโยคถัดไป

เพลงสมิงทอง

โน้ตเพลง	--- ฟ	ช ช ช ช	--- ล	ช ช ช ช	- ร ด้ ล	- ช - ฟ	-- ล ช	ฟ ช - ล
ไม้ตี	--- ข	อ ข อ ร	--- ข	อ ข อ ร	- ข อ ร	- ร - ร	-- อ ข	อ ร - ข
นิ้วกด	--- ช	ช ช ช ช	--- ช	ก ก ก ก	- ช ก น	- น - น	-- ช ก	น ก - ช

โน้ตเพลง	ช ล ด้ ร	ฟ ด้ ล	ด้ ร ด้ ล	ด้ ล ช ฟ	- ช - ฟ	- ม - ฟ	-- ช ล	-- ด้ ช
ไม้ตี	อ ข อ ข	อ ข อ ข	อ ข อ ข	อ ข อ ร	- ร - ร	- ร - ร	-- อ ร	-- อ ร
นิ้วกด	ก ช ช ช	ช น น น	ช ช ก น	ช น น น	- ก - น	- น - ก	-- ช ช	-- ช น



โน้ตเพลง	----	- ล - ช	- ช ช ช	--- ร	- ม - ร	- ด - ร	- ช ช ช ช	ฟ ล ช ฟ
ไม้ดีด	----	- ร - ร	- ข อ ร	--- ร	- ร - ร	- ร - ร	- ข ข อ ข	อ ข อ ข
นิ้วกด	----	- ก - น	- น น น	--- น	- ก - น	- ป - น	- ช ช ช	ก ช ก น

โน้ตเพลง	ด ร ม ฟ	ม ฟ ช ล	ด ล ช ฟ	ช ฟ ม ร	ม ม ช ร	ม ร ด ล	-- ร ด	ล ด - ร
ไม้ดีด	อ ข อ ข	อ ข อ ข	อ ข อ ข	อ ข อ ร	อ ข อ ข	อ ข อ ร	-- อ ข	อ ร - ร
นิ้วกด	ป น ก ช	ก ช ช ช	ช น น น	ก น น น	ก ก ก ช น	ก น ป น	-- ช ก	น ช - น

โน้ตเพลง	----	- ช - ร	- ร ร ร	ด ร - ม	ช ม ร ด	- ร - ม	ร ด - ร	- ร ร ร
ไม้ดีด	----	- ร - ร	- ข อ ข	อ ร - ข	อ ข อ ร	- ร - ข	อ ร - ร	- ข อ ร
นิ้วกด	----	- ช - น	- น น น	ป น - ก	ช น น ป	- น - ก	น ป - น	- น น น

โน้ตเพลง	--- ล	--- ท	--- ด	--- ร	----	- ด - ร	- ด - ม	- ร ร ร
ไม้ดีด	--- ร	--- ร	--- ร	--- ร	----	- ร - ร	- ร - ร	- ข อ ร
นิ้วกด	--- น	--- ก	--- ช	--- น	----	- ป - น	- ป - ก	- น น น

\*\*\* เมื่อบรรเลงได้ถูกต้องแม่นยำทั้งทำนองเพลง การใช้ไม้ดีด และการใช้นิ้วกด รวมถึงจดจำทำนองเพลงโดยไม่ต้องอ่านโน้ตพร้อมได้แล้ว ให้นักเรียนบรรเลงให้ครูฟังเพื่อรับการตรวจสอบ เพื่อรับคำแนะนำไปเพิ่มเติมในจุดที่บกพร่องก่อนการบรรเลงรูปแบบรวมวงในช่วงท้ายคาบ

โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม  
 อดุลนิ สาธุ  
 จังหวัดสงขลา

### บันทึกประเมินการฝึกทักษะ

#### รายการประเมิน

ทำนองฝึกข้อที่ 1.1	<input type="checkbox"/> ผ่าน	<input type="checkbox"/> ไม่ผ่าน
ทำนองฝึกข้อที่ 1.2	<input type="checkbox"/> ผ่าน	<input type="checkbox"/> ไม่ผ่าน
ทำนองฝึกข้อที่ 1.3	<input type="checkbox"/> ผ่าน	<input type="checkbox"/> ไม่ผ่าน

#### เกณฑ์การประเมิน

ผ่าน

หมายถึง

นักเรียนสามารถจดจำและปฏิบัติทำนองในแบบฝึกทักษะได้ถูกต้อง  
ไม่ต่ำกว่า 80 %

ไม่ผ่าน

หมายถึง

นักเรียนสามารถจำจุดและปฏิบัติทำนองในแบบฝึกทักษะได้ถูกต้อง  
ต่ำกว่า 80 %

โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา  
Rajabhat University  
จังหวัดสงขลา

### แบบฝึกทักษะที่ 3 ปฏิบัติจะเข้เพลงขึ้นพลับพลา

สำหรับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องเพลงดับสมิงทอง (3) เวลาการในฝึก 60 นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้ : สามารถปฏิบัติบรรเลงเครื่องดนตรีที่ศึกษาในเพลงขึ้นพลับพลาได้

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติ/ฝึกฝนตามแบบฝึกต่อไปนี้ อย่างช้า ๆ ประโยคละ 5 รอบ หรือจนกว่าจะชำนาญ เมื่อฝึกได้ชำนาญในแต่ละประโยค (ข้อที่ 1.1-1.3) แล้ว ให้ฝึกปฏิบัติเพลงขึ้นพลับพลาต่อไป

1. ฝึกปฏิบัติบรรเลงทำนองดังต่อไปนี้

ข้อที่ 1.1	ดัล ดัซ	- ล - ดั	ดัล ดัซ	- ล - ดั	ดัล ดัซ	- ล - ดั	ดัล ดัซ	- ล - ดั
------------	---------	----------	---------	----------	---------	----------	---------	----------

ข้อที่ 1.2	----	- ร - ม	- ร - ซ	----	----	- ร - ม	- ร - ซ	----
------------	------	---------	---------	------	------	---------	---------	------

ข้อที่ 1.3	ซ ม ซ ล	ซ ล ต ร	ซ ม ซ ล	ซ ล ต ร	ซ ม ซ ล	ซ ล ต ร	ซ ม ซ ล	ซ ล ต ร
------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

\*\*\* เมื่อนักเรียนฝึกทำนองทั้ง 3 ทำนองได้อย่างชำนาญแล้ว ให้เริ่มฝึกเพลงขึ้นพลับพลาต่อไปได้เลย

2. ฝึกปฏิบัติเพลงขึ้นพลับพลา โดยให้ปฏิบัติครั้งละ 1 ประโยค โดยจะต้องบรรเลงได้อย่างถูกต้องชัดเจน เสียงสม่ำเสมอ จังหวะ/สัดส่วนระหว่างไต่เท่ากัน พร้อมกันจดจำทำนองเพลงให้ได้ เมื่อได้แล้วจึงฝึกประโยคถัดไป

เพลงขึ้นพลับพลา

โน้ตเพลง	--- ฟ	ซ ซ ซ ซ	--- ล	ซ ซ ซ ซ	ดัล ดัล	ดัล ซ ม	ร ต ร ม	ร ม ซ ล
ไม้ตี	--- ข	อ ข อ ร	--- ข	อ ข อ ร	อ ข อ ข	อ ข อ ข	อ ข อ ข	อ ข อ ข
นิ้วกด	--- ซ	ซ ซ ซ ซ	--- ซ	ก ก ก ก	ซ ซ ก ก	ซ น น น	น ป น ก	น ก ซ ซ

โน้ตเพลง	ล ซ ล ล ล	ล ดัล ล ล ล	ดัล ดัล ซ	- ล - ดัล	ซ ล ดัล ร	ม ร ดัล	ร ดัล ซ	ดัล ซ ม
ไม้ตี	อ ข ซ อ ข	อ ข ซ อ ข	อ ข อ ร	- ร - ข	อ ข อ ข	อ ข อ ข	อ ข อ ข	อ ข อ ร
นิ้วกด	ซ ก ซ ซ ซ	ซ ซ น น น	ซ น ซ น	- ก - ซ	น ก ซ ซ	ซ ก น น	ซ ก น น	ซ น น น

โน้ตเพลง	----	-ร-ม	-ร-ช	----	มมม ชร	มรตล	ชมชล	ชลตร
ไม้ตี	----	-ร-ร	-ร-ร	----	ขอขอ	ขอขอ	ขอขอ	ขอขอ
นิ้วกด	----	-น-ก	-น-ช	----	นบนช	กนป	ปกช	ปนช

โน้ตเพลง	รตรร	รมรร	มรมต	ชตรม	รมชล	ดลชม	ชลชม	ชมรด
ไม้ตี	อชขอ	อชขอ	อชขอ	อชอร	อชขอ	อชอร	อชขอ	อชอร
นิ้วกด	นปนน	นกนน	กนกป	ปปน	นกชช	ชนน	ชชกน	ชนน

\*\*\* เมื่อบรรเลงได้ถูกต้องแม่นยำทั้งทำนองเพลง การใช้ไม้ตี และการใช้นิ้วกด รวมถึงจดจำทำนองเพลงโดยไม่ต้องอ่านโน้ตร่วมได้แล้ว ให้นักเรียนบรรเลงให้ครูฟังเพื่อรับการตรวจสอบ เพื่อรับคำแนะนำไปเพิ่มเติมในจุดที่บกพร่องก่อนการบรรเลงรูปแบบรวมวงในช่วงท้ายคาบ

### บันทึกประเมินการฝึกทักษะ

#### รายการประเมิน

ทำนองฝึกข้อที่ 1.1	<input type="checkbox"/> ผ่าน	<input type="checkbox"/> ไม่ผ่าน
ทำนองฝึกข้อที่ 1.2	<input type="checkbox"/> ผ่าน	<input type="checkbox"/> ไม่ผ่าน
ทำนองฝึกข้อที่ 1.3	<input type="checkbox"/> ผ่าน	<input type="checkbox"/> ไม่ผ่าน

#### เกณฑ์การประเมิน

ผ่าน

หมายถึง

นักเรียนสามารถจดจำและปฏิบัติทำนองในแบบฝึกทักษะได้ถูกต้อง  
ไม่ต่ำกว่า 80 %

ไม่ผ่าน

หมายถึง

นักเรียนสามารถจำจุดและปฏิบัติทำนองในแบบฝึกทักษะได้ถูกต้อง  
ต่ำกว่า 80 %

โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา  
อตุตโน สารุ  
จังหวัดสงขลา

แบบฝึกทักษะที่ 4 ปฏิบัติจะเข้เพลงจำปานารี ท่อนที่ 1

สำหรับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องเพลงดับสมิงทอง (4) เวลาการในฝึก 60 นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้ : สามารถปฏิบัติบรรเลงเพลงจำปานารี ท่อนที่ 1 ได้

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติ/ฝึกฝนตามแบบฝึกต่อไปนี้ อย่างช้า ๆ ประโยคละ 10 รอบ หรือจนกว่าจะชำนาญ เมื่อบรรเลงได้ครบแต่ละประโยค (ข้อที่ 1.1-1.3) แล้ว ให้นักเรียนบรรเลงให้ครูประเมิน เมื่อผ่านแล้วจึงฝึกข้อถัดไป

1. ฝึกปฏิบัติบรรเลงทำนองดังต่อไปนี้

ข้อที่ 1.1	- ฟ ฟ ฟ	ร ฟ - ช	- ฟ ฟ ฟ	ร ฟ - ช	- ฟ ฟ ฟ	ร ฟ - ช	- ฟ ฟ ฟ	ร ฟ - ช
------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ข้อที่ 1.2	----	- ช - ฟ	- ม - ฟ	----	----	- ช - ฟ	- ม - ฟ	----
------------	------	---------	---------	------	------	---------	---------	------

ข้อที่ 1.3	-- ร ด	ล ด - ร	-- ร ด	ล ด - ร	-- ร ด	ล ด - ร	-- ร ด	ล ด - ร
------------	--------	---------	--------	---------	--------	---------	--------	---------

\*\*\* เมื่อนักเรียนฝึกทำนองทั้ง 3 ทำนองได้อย่างชำนาญแล้ว ให้เริ่มฝึกเพลงจำปานารี ท่อนที่ 1 ต่อไปได้เลย

2. ฝึกปฏิบัติเพลงจำปานารี ท่อนที่ 1 โดยให้ปฏิบัติครั้งละ 1 ประโยค โดยจะต้องบรรเลงได้อย่างถูกต้องชัดเจน เสียงสม่ำเสมอ จังหวะ/สัดส่วนระหว่างโน้ตเท่ากัน พร้อมกันจดจำทำนองเพลงให้ได้ เมื่อได้แล้วจึงฝึกประโยคถัดไป

เพลงจำปานารี ท่อน 1

โน้ตเพลง	----	- ช - ฟ	- ฟ ฟ ฟ	ร ฟ - ช	- รี้ ตี ล	ตี ล ช ฟ	----	- ช - ฟ
ไม้ตี	----	- ร - ร	- ช อ ช	อ ร - ร	- ช อ ช	อ ช อ ร	----	- ร - ร
นิ้วกด	----	- ช - ก	- ก ก ก	น ช - ช	- ช ก น	ช น น น	----	- ก - น

โน้ตเพลง	----	- ช - ฟ	- ฟ ฟ ฟ	ร ฟ - ช	- รี้ ตี ล	ตี ล ช ฟ	----	- ช - ฟ
ไม้ตี	----	- ร - ร	- ช อ ช	อ ร - ร	- ช อ ช	อ ช อ ร	----	- ร - ร
นิ้วกด	----	- ก - น	- น น น	น ช - ช	- ช ก น	ช น น น	----	- ก - น

โน้ตเพลง	----	-ช-ฟ	-ม-ฟ	----	-ด-ร	-ม-ฟ	--ชล	-ด-ช
ไม้ดีด	----	-ร-ร	-ร-ร	----	-ร-ร	-ร-ร	--อร	-ร-ช
นิ้วกด	----	-ก-น	-น-ก	----	-ป-น	-ก-ช	--ชช	-ช-น

โน้ตเพลง	-ลด ร	ด ร ฟ ช	ลลล ด ช	ล ช ฟ ร	มมม ช ร	ม ร ด ล	--ร ด	ล ด -ร
ไม้ดีด	-ช อ ช	อ ช อ ช	ชอช อ ช	อ ช อ ช	จ อ ช อ ช	อ ช อ ร	--อ ช	อ ร -ร
นิ้วกด	-น ช น	ป น ช ช	ชชช ช น	ก น น น	ก ก ก ช น	ก น ป น	--ช ก	น ช -น

### บันทึกประเมินการฝึกทักษะ

#### รายการประเมิน

ทำนองฝึกข้อที่ 1.1  ผ่าน  ไม่ผ่าน

ทำนองฝึกข้อที่ 1.2  ผ่าน  ไม่ผ่าน

ทำนองฝึกข้อที่ 1.3  ผ่าน  ไม่ผ่าน

#### เกณฑ์การประเมิน

ผ่าน หมายถึง นักเรียนสามารถจำและปฏิบัติทำนองในแบบฝึกทักษะได้ถูกต้อง  
ไม่ต่ำกว่า 80 %

ไม่ผ่าน หมายถึง นักเรียนสามารถจำและปฏิบัติทำนองในแบบฝึกทักษะได้ถูกต้อง  
ต่ำกว่า 80 %

### แบบฝึกทักษะที่ 5 ปฏิบัติจะเข้เพลงจำปานารี ท่อนที่ 2

สำหรับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องเพลงดับสมิงทอง (5) เวลาการในฝึก 60 นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้ : สามารถปฏิบัติบรรเลงเพลงจำปานารี ท่อนที่ 2 ได้

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติ/ฝึกฝนตามแบบฝึกต่อไปนี้ อย่างช้า ๆ ประโยคละ 10 รอบ หรือจนกว่าจะชำนาญ เมื่อบรรเลงได้ครบแต่ละประโยค (ข้อที่ 1.1-1.3) แล้ว ให้นักเรียนบรรเลงให้ครูประเมิน เมื่อผ่านแล้วจึงฝึกข้อถัดไป

1. ฝึกปฏิบัติบรรเลงทำนองดังต่อไปนี้

ข้อที่ 1.1	- ฟ ฟ ฟ	ร ฟ - ช	- ฟ ฟ ฟ	ร ฟ - ช	- ฟ ฟ ฟ	ร ฟ - ช	- ฟ ฟ ฟ	ร ฟ - ช
------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ข้อที่ 1.2	- ตี - -	ล ตี - ล	ตี ล ช ฟ	- ช - ล	- ตี - -	ล ตี - ล	ตี ล ช ฟ	- ช - ล
------------	----------	----------	----------	---------	----------	----------	----------	---------

ข้อที่ 1.3	- รี้ ตี ล	ล ตี ล ช ฟ	- รี้ ตี ล	ล ตี ล ช ฟ	- รี้ ตี ล	ล ตี ล ช ฟ	- รี้ ตี ล	ล ตี ล ช ฟ
------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

\*\*\* เมื่อนักเรียนฝึกทำนองทั้ง 3 ทำนองได้อย่างชำนาญแล้ว ให้เริ่มฝึกเพลงจำปานารี ท่อนที่ 2 ต่อไปได้เลย

2. ฝึกปฏิบัติเพลงจำปานารี ท่อนที่ 2 โดยให้ปฏิบัติครั้งละ 1 ประโยค โดยจะต้องบรรเลงได้อย่างถูกต้องชัดเจน เสียงสม่ำเสมอ จังหวะ/สัดส่วนระหว่างโน้ตเท่ากัน พร้อมกันจดจำทำนองเพลงให้ได้ เมื่อได้แล้วจึงฝึกประโยคถัดไป

เพลงจำปานารี ท่อน 2

โน้ตเพลง	----	- ช - ฟ	- ฟ ฟ ฟ	ร ฟ - ช	- รี้ ตี ล	ล ตี ล ช ฟ	----	- ช - ฟ
ไม้ตีค	----	- ร - ร	- ช อ ช	อ ร - ร	- ช อ ช	ช อ ช อ ร	----	- ร - ร
นิ้วกด	----	- ช - ก	- ก ก ก	น ช - ช	- ช ก น	น ช น น น	----	- ก - น

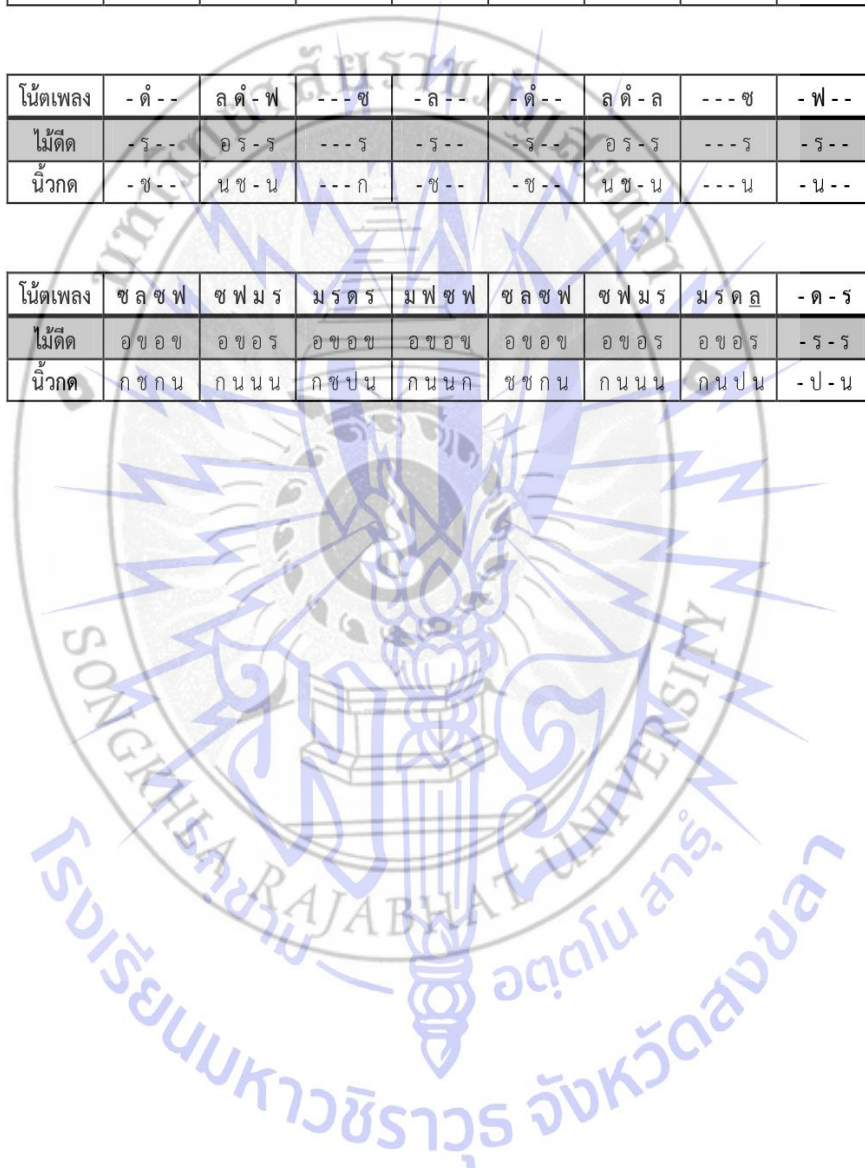
โน้ตเพลง	----	- ช - ฟ	- ฟ ฟ ฟ	ร ฟ - ช	ตี รี้ ตี ล	ล ตี ล ช ฟ	ด ร ม ฟ	ช ฟ ม ร
ไม้ตีค	----	- ร - ร	- ช อ ช	อ ร - ช	อ ช อ ช	ช อ ช อ ช	อ ช อ ช	อ ช อ ช
นิ้วกด	----	- ก - น	- ก ก ก	น ช - ช	ช ช ก น	น ช น น น	ป น ก ช	ช ก น น



โน้ตเพลง	ม ร ด ช	ด ร ม ฟ	ช ล ช ฟ	ช ฟ ม ร	- ต้ม -	ล ต้ม - ล	ด้ม ช ฟ	- ช - ฟ
ไม้ตด	อ ข อ ข	อ ข อ ข	อ ข อ ข	อ ข อ ร	- ร - -	อ ร - ข	อ ข อ ร	- ร - ข
นิ้วกด	ก น ป ป	ป น ก ช	ช ช ก น	ก น น น	- ช - -	น ช - น	ช น น น	- ก - น

โน้ตเพลง	- ต้ม -	ล ต้ม - ฟ	- - - ช	- ล - -	- ต้ม -	ล ต้ม - ล	- - - ช	- ฟ - -
ไม้ตด	- ร - -	อ ร - ร	- - - ร	- ร - -	- ร - -	อ ร - ร	- - - ร	- ร - -
นิ้วกด	- ช - -	น ช - น	- - - ก	- ช - -	- ช - -	น ช - น	- - - น	- น - -

โน้ตเพลง	ช ล ช ฟ	ช ฟ ม ร	ม ร ต ร	ม ฟ ช ฟ	ช ล ช ฟ	ช ฟ ม ร	ม ร ต ล	- ต - ร
ไม้ตด	อ ข อ ข	อ ข อ ร	อ ข อ ข	อ ข อ ข	อ ข อ ข	อ ข อ ร	อ ข อ ร	- ร - ร
นิ้วกด	ก ช ก น	ก น น น	ก ช ป น	ก น น ก	ช ช ก น	ก น น น	ก น ป น	- ป - น



### บันทึกประเมินการฝึกทักษะ

#### รายการประเมิน

ทำนองฝึกข้อที่ 1.1	<input type="checkbox"/>	ผ่าน	<input type="checkbox"/>	ไม่ผ่าน
ทำนองฝึกข้อที่ 1.2	<input type="checkbox"/>	ผ่าน	<input type="checkbox"/>	ไม่ผ่าน
ทำนองฝึกข้อที่ 1.3	<input type="checkbox"/>	ผ่าน	<input type="checkbox"/>	ไม่ผ่าน

#### เกณฑ์การประเมิน

ผ่าน

หมายถึง

นักเรียนสามารถจำและปฏิบัติทำนองโน้ตแบบฝึกทักษะได้ถูกต้อง  
ไม่ต่ำกว่า 80 %

ไม่ผ่าน

หมายถึง

นักเรียนสามารถจำและปฏิบัติทำนองโน้ตแบบฝึกทักษะได้ถูกต้อง  
ต่ำกว่า 80 %

SONKHEA RAJABHAT UNIVERSITY  
โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

แบบฝึกทักษะที่ 6 ปฏิบัติการบรรเลงเพลงดับสมีงทอง

สำหรับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่องเพลงดับสมีงทอง (6) เวลาการในฝึก 60 นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้ : สามารถปฏิบัติบรรเลงในลักษณะการรวมวงดนตรีไทยเพลงดับสมีงทองได้

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติ/ฝึกฝนตามแบบฝึกต่อไปนี้ อย่างช้า ๆ ประโยคละ 10 รอบ หรือจนกว่าจะชำนาญ เมื่อบรรเลงได้ครบแต่ละประโยค (ข้อที่ 1.1 -1.2) แล้ว ให้นักเรียนบรรเลงให้ครูประเมิน เมื่อผ่านแล้วจึงฝึกข้อถัดไป

1. ฝึกปฏิบัติบรรเลงทำนองดังต่อไปนี้ โดยให้มีระดับความดังและความเร็วสัมพันธ์ใกล้เคียงกับสัญลักษณ์ระดับ %

ความดัง/ระดับเสียง

การบรรเลงโดยบรรเลงเต็มเสียง/เต็มกำลัง แทนค่าที่ 100 %

การบรรเลงโดยใช้กำลังให้เกิดเสียงกึ่งหนึ่ง แทนค่าที่ 50 %

ความเร็ว

การบรรเลงด้วยความเร็วตามลักษณะการบรรเลงเพลงสองชั้น แทนค่าที่ 100 %

การบรรเลงด้วยความเร็วตามลักษณะที่เหมาะสมกับการขับร้อง แทนค่าที่ 50 %

การหยุดบรรเลง แทนค่าที่ 0 %

ข้อที่ 1.1

โน้ตเพลง	- ด - ร	- ม - พ	- ล ช พ	- ม - พ	- ด - ร	- ม - พ	- ล ช พ	- ม - ร
ความดัง	100 %				50 %			
ความเร็ว	100 %				75 %		50 %	

ข้อที่ 1.2

โน้ตเพลง	ช ล ช ม	ช ม ร ต	ท ล ช ล	ร ต ร ม	- ช - ล	- ช - ม	--- ร	--- ต
ความดัง	100 %				50 %			
ความเร็ว	100 %				75 %		50 %	

\*\*\* เมื่อนักเรียนฝึกทำนองได้อย่างชำนาญแล้ว ให้เริ่มฝึกบรรเลงเพื่อเชื่อมเพลงในดับสมีงทองเข้าด้วยกัน เพื่อให้กลายเป็นการบรรเลงเพลงดับสมีงทองที่สมบูรณ์ ต่อไปได้เลย

## 2. ฝึกปฏิบัติบรรเลงรวมวงเพลงดับสมีงทอง

### เพลงสมีงทอง

โน้ตเพลง	--- ฟ	ซซซซ	--- ล	ซซซซ	- รั คัล	- ซ - ฟ	-- ลซ	ฟซ - ล
ไม้ดีด	---	อขอร	---	อขอร	-ขอร	-ร-ร	--อข	อร-ข
นิ้วกด	---	ซซซซ	---	กกกก	-ชกน	-น-น	--ชก	นก-ช

โน้ตเพลง	ซล คั รั	ฟ รั คัล	คั รั คัล	คัลซฟ	-ซ-ฟ	-ม-ฟ	--ซล	--คัซ
ไม้ดีด	อขอข	อขอข	อขอข	อขอร	-ร-ร	-ร-ร	--อร	--อร
นิ้วกด	กซซซ	ซน نن	ซชกน	ซน نن	-ก-น	-น-ก	--ซซ	--ซน

โน้ตเพลง	----	-ล-ซ	-ซซซ	---ร	-ม-ร	-ด-ร	-ซซซซ	ฟลซฟ
ไม้ดีด	----	-ร-ร	-ขอร	---ร	-ร-ร	-ร-ร	-ซซซซ	อขอข
นิ้วกด	----	-ก-น	-น نن	---น	-ก-น	-ป-น	-ซซซซ	กชกน

โน้ตเพลง	ด ร ม ฟ	ม ฟ ซ ล	คัลซฟ	ซฟ ม รั	มมม ซร	ม รั คัล	-- รั ค	ล ค รั
ไม้ดีด	อขอข	อขอข	อขอข	อขอร	ขอขอข	อขอร	--อข	อร-ร
นิ้วกด	ป น ก ซ	กซซซ	ซน نن	ก نن نن	ก ก ก ซน	กน ป น	--ชก	นซ-น

โน้ตเพลง	----	-ซ-ร	-ร รั รั	ด รั -ม	ซม รั ค	-ร-ม	รค-ร	-ร รั รั
ไม้ดีด	----	-ร-ร	-ซอข	อร-ข	อขอร	-ร-ข	อร-ร	-ขอร
นิ้วกด	----	-ซ-น	-น نن	ป น -ก	ซน نن ป	-น-ก	นป-น	-น نن

โน้ตเพลง	--- ล	--- ที	--- ด	--- ร	----	-ด-ร	-ด-ม	-ร รั รั
ไม้ดีด	---	---	---	---	----	-ร-ร	-ร-ร	-ขอร
นิ้วกด	---	---	---	---	----	-ป-น	-ป-ก	-น نن

## เพลงชั้นพลับพลา

โน้ตเพลง	--- ฟ	ชชชช	--- ล	ชชชช	ต้ต้ต้	ต้ลชม	รตรม	รมชล
ไม้ดีด	---	อขอร	---	อขอร	อขอข	อขอข	อขอข	อขอข
นิ้วกด	---	ชชชช	---	กกกก	ชชกน	ชชชช	นปน	นกกช

โน้ตเพลง	ลชลลล	ลต้ลลล	ต้ต้ต้	-ล-ต้	ชลต้	ม่ต้	ต้ลช	ต้ลชม
ไม้ดีด	อข	อข	อข	-ร-ข	อข	อข	อข	อข
นิ้วกด	ชก	ชช	ชช	-ก-ช	นกก	ชก	ชก	ชช

โน้ตเพลง	----	-ร-ม	-ร-ช	----	มมม	มร	ชม	ชล
ไม้ดีด	----	-ร-ร	-ร-ร	----	ชช	ชช	ชช	ชช
นิ้วกด	----	-น-ก	-น-ช	----	นช	กน	ปก	ปช

โน้ตเพลง	รตร	รตร	มร	ชตร	รช	ต้ลช	ชลช	ชม
ไม้ดีด	อข	อข	อข	อข	อข	อข	อข	อข
นิ้วกด	นป	นช	กน	ปน	นช	ชช	ชช	ชช

## เพลงจำปานารี ท่อน 1

โน้ตเพลง	----	-ช-ฟ	-ฟฟ	รฟ-ช	-รต้	ต้ลชฟ	----	-ช-ฟ
ไม้ดีด	----	-ร-ร	-ช	อ-ร	-ช	อ	----	-ร-ร
นิ้วกด	----	-ช-ก	-ก	น-ช	-ช	ชช	----	-ก-น

โน้ตเพลง	----	-ช-ฟ	-ฟฟ	รฟ-ช	-รต้	ต้ลชฟ	----	-ช-ฟ
ไม้ดีด	----	-ร-ร	-ช	อ-ร	-ช	อ	----	-ร-ร
นิ้วกด	----	-ก-น	-น	น-ช	-ช	ชช	----	-ก-น

โน้ตเพลง	----	-ช-ฟ	-ม-ฟ	----	-ด-ร	-ม-ฟ	--ชล	-ด-ช
ไม้ดีด	----	-ร-ร	-ร-ร	----	-ร-ร	-ร-ร	--อร	-ร-ช
นิ้วกด	----	-ก-น	-น-ก	----	-ป-น	-ก-ช	--ชช	-ช-น

โน้ตเพลง	-ลต ร	ด ร ฟ ช	ลลล ด ช	ล ช ฟ ร	มมม ช ร	ม ร ต ล	--รต	ล ด -ร
ไม้ดีด	-ช อ ช	อ ช อ ช	ชอช อ ช	อ ช อ ช	ชอช อ ช	อ ช อ ร	--อช	อ ร -ร
นิ้วกด	-น ช น	ป น ช ช	ชชช ช น	ก น น น	ก ก ก ช น	ก น ป น	--ชก	น ช -น

## เพลงจำปาวารี ท่อน 2

โน้ตเพลง	----	-ช-ฟ	-ฟฟฟ	รฟ-ช	-ร้ดล	ลดลชฟ	----	-ช-ฟ
ไม้ดีด	----	-ร-ร	-ชอช	อ ร -ร	-ช อ ช	ชอช อ ร	----	-ร-ร
นิ้วกด	----	-ช-ก	-ก ก ก	น ช -ช	-ช ก น	น ช น น	----	-ก-น

โน้ตเพลง	----	-ช-ฟ	-ฟฟฟ	รฟ-ช	ด ร ้ด ล	ล ด ล ช ฟ	ด ร ม ฟ	ช ฟ ม ร
ไม้ดีด	----	-ร-ร	-ชอช	อ ร -ช	อ ช อ ช	ชอช อ ช	อ ช อ ช	อ ช อ ช
นิ้วกด	----	-ก-น	-ก ก ก	น ช -ช	ช ช ก น	น ช น น	ป น ก ช	ช ก น น

โน้ตเพลง	ม ร ต ช	ด ร ม ฟ	ช ล ช ฟ	ช ฟ ม ร	-ด--	ล ด -ล	ด ล ช ฟ	-ช-ฟ
ไม้ดีด	อ ช อ ช	อ ช อ ช	อ ช อ ช	อ ช อ ร	-ร--	อ ร -ช	อ ช อ ร	-ร-ช
นิ้วกด	ก น ป ป	ป น ก ช	ช ช ก น	ก น น น	-ช--	น ช -น	ช น น น	-ก-น

โน้ตเพลง	-ด--	ล ด -ฟ	---ช	-ล--	-ด--	ล ด -ล	---ช	-ฟ--
ไม้ดีด	-ร--	อ ร -ร	---ร	-ร--	-ร--	อ ร -ร	---ร	-ร--
นิ้วกด	-ช--	น ช -น	---ก	-ช--	-ช--	น ช -น	---น	-น--

โน้ตเพลง	ช ล ช ฟ	ช ฟ ม ร	ม ร ต ร	ม ฟ ช ฟ	ช ล ช ฟ	ช ฟ ม ร	ม ร ต ล	-ด-ร
ไม้ดีด	อ ช อ ช	อ ช อ ร	อ ช อ ช	อ ช อ ช	อ ช อ ช	อ ช อ ร	อ ช อ ร	-ร-ร
นิ้วกด	ก ช ก น	ก น น น	ก ช ป น	ก น น ก	ช ช ก น	ก น น น	ก น ป น	-ป-น

เที่ยวที่ 2 เปลี่ยนทำนองบรรทัดสุดท้ายก่อนจะทอดแนวลงจบ

โน้ตเพลง	ซ ล ช ฟ	ช ฟ ม ร	ม ร ต ร	ม ฟ ช ฟ	- ล ช ฟ	- ม - ร	ม ร ต ล	- ต - ร
ไม้ดีด	อ ช อ ช	อ ช อ ร	อ ช อ ช	อ ช อ ร	- ช อ ร	- ร - ช	อ ช อ ร	- ร - ร
นิ้วกด	ก ช ก น	ก น น น	ก ช ป น	ก น น ก	- ช ก น	- น - น	ก น ป น	- ป - น
ความเร็ว	100 %						75 %	50 %

### บันทึกประเมินการฝึกทักษะ

#### รายการประเมิน

ทำนองฝึกข้อที่ 1.1

ผ่าน

ไม่ผ่าน

ทำนองฝึกข้อที่ 1.2

ผ่าน

ไม่ผ่าน

#### เกณฑ์การประเมิน

ผ่าน

หมายถึง

นักเรียนสามารถจำและปฏิบัติทำนองในแบบฝึกทักษะได้ถูกต้อง  
ไม่ต่ำกว่า 80 %

ไม่ผ่าน

หมายถึง

นักเรียนสามารถจำและปฏิบัติทำนองในแบบฝึกทักษะได้ถูกต้อง  
ต่ำกว่า 80 %

**แบบประเมินทักษะปฏิบัติดนตรีไทย เพลงดับสมิงทอง**  
**วิชา ปฏิบัติดนตรีไทย 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**

**คำชี้แจง** แบบประเมินฉบับนี้ สร้างขึ้นเพื่อประเมินทักษะปฏิบัติดนตรีไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ เป็นรายบุคคล

ที่	ประเด็น	รายละเอียด
1	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เพลงเถาและเพลงดับ
2	ผลการเรียนรู้ที่ประเมิน	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - นักเรียนสามารถปฏิบัติทักษะการบรรเลงดนตรีไทยในเครื่องดนตรีที่ศึกษา เพลงดับสมิงทอง ได้อย่างถูกต้องตามหลักการบรรเลงเพลงดับ
3	ลักษณะการประเมิน	การปฏิบัติบรรเลงดนตรีไทยเพลงดับสมิงทอง
4	จำนวนคะแนน	28 คะแนน (คำนวณเป็น 7 คะแนน)
5	ระยะเวลา	10 นาที / คน
6	เกณฑ์การให้คะแนน	ทักษะปฏิบัติดนตรีไทย 1) ด้านบุคลิกภาพ 4 คะแนน (คำนวณเป็น 1 คะแนน) 2) ด้านความแม่นยำ 12 คะแนน (คำนวณเป็น 3 คะแนน) 3) ด้านเสียง 8 คะแนน (คำนวณเป็น 2 คะแนน) 4) ด้านจังหวะ 4 คะแนน (คำนวณเป็น 1 คะแนน)
7	อุปกรณ์ และการเตรียมตัวของนักเรียน	เครื่องดนตรีไทยที่นักเรียนศึกษา (ซอด้วง ซออู้ จะเข้ หรือ ซิม) จำนวน 1 ชิ้น
8	ข้อปฏิบัติก่อนเริ่มการประเมิน	1) นักเรียนจะต้องตั้งเสียงและตรวจสอบเครื่องดนตรีให้ไม่มีเสียงเพี้ยน/ชำรุด 2) นักเรียนทุกคนจะต้องมีเพื่อนบรรเลงฉิ่งประกอบการสอบ
9	วิธีการสอบ	1) ก่อนสอบนักเรียนจะต้องแนะนำตัวเพื่อเป็นการให้สัญญาณว่าจะเริ่มทำการประเมินปฏิบัติ ดังประโยคต่อไปนี้ “สวัสดีครับ(ค่ะ) ผม(ดิฉัน) เด็กชาย (เด็กหญิง) .....(ชื่อ-สกุล)..... เลขที่ ..... จะทำการสอบ...(เครื่องดนตรี)... เพลงดับสมิงทอง ขอเชิญรับชมและรับฟังครับ/ค่ะ ” จากนั้นจึงเริ่มบรรเลง 2) ให้นักเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีตามเนื้อหาที่กำหนด โดยมีเพื่อนบรรเลงฉิ่งประกอบการสอบ



ที่	ประเด็น	รายละเอียด
10	เนื้อหา (ต่อ)	<p>ปฏิบัติการบรรเลงเครื่องดนตรี เพลงตับสมิงทอง ให้นักเรียนบรรเลงเพลงย่อย ทั้ง 3 เพลงเรียงติดต่อกัน คือ เพลงสมิงทอง เพลงขึ้นพลับพลา และเพลงจำปานารี ตามลำดับ โดยมีวิธีการบรรเลง ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- บรรเลงเพลงสมิงทอง จำนวน 2 เที้ยว จากนั้นในเที้ยวที่ 2 ให้ทอดจังหวะลงเล็กน้อยในประโยคสุดท้ายของเพลง ห้องเพลงที่ 5-8 เพื่อส่งเข้าเพลงขึ้นพลับพลา</li> <li>- บรรเลงเพลงขึ้นพลับพลา จำนวน 2 เที้ยว จากนั้นในเที้ยวที่ 2 ให้เปลี่ยนทำนองในประโยคสุดท้ายของเพลง ห้องเพลงที่ 5-8 เป็นทำนองสำหรับเปลี่ยนเพลงเพื่อทอดจังหวะลงเล็กน้อยและส่งเข้าเพลงจำปานารี</li> <li>- บรรเลงเพลงจำปานารี ท่อนที่ 1 จำนวน 2 เที้ยว และ ท่อนที่ 2 จำนวน 2 เที้ยว</li> <li>- เมื่อบรรเลงถึงประโยคสุดท้ายของท่อนที่ 2 เที้ยวที่ 2 ให้ทอดจังหวะในห้องเพลงที่ 5-8 เพื่อลงจบเพลง โดยให้เกลี้ยจังหวะการลงจบให้เหมาะสมตามหลักแนวการบรรเลงทางดุริยางคศิลป์ไทย</li> </ul>

แบบบันทึกการประเมินทักษะปฏิบัติดนตรี  
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เพลงเถาและเพลงตับ (เพลงตับสมิงทอง)

ที่	ประเด็น/ คะแนน ชื่อ-สกุล	ด้าน บุคลิก ภาพ	ด้าน ความแม่นยำ				ด้านเสียง		ด้าน จังหวะ	รวม คะแนน	สรุปผล การ ประเมิน
		ข้อที่ 1	ข้อที่ 2	ข้อที่ 3	ข้อที่ 4	ข้อที่ 5	ข้อที่ 6	ข้อที่ 7			
		4	4	4	4	4	4	4	28		
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

(นายชนะชัย ปรีรักษ์)

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....



ภาคผนวก ง  
การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ค่าระดับความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

องค์ประกอบของแผน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			$\bar{X}$	SD	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3			
<b>1. สาระการเรียนรู้</b>						
1.1 สาระการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในตาราง โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้	5	5	3	4.33	0.94	มาก
1.2 เขียนครอบคลุมทั้งด้านความรู้ (K) ด้าน ทักษะ/กระบวนการ (P) และด้านคุณลักษณะ (A)	5	5	3	4.33	0.94	มาก
<b>2. จุดประสงค์การเรียนรู้</b>						
2.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่กำหนดใน ตารางโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้	5	4	4	4.33	0.47	มาก
2.2 เขียนวัตถุประสงค์สอดคล้องกับผล การเรียนรู้	5	4	4	4.33	0.47	มาก
<b>3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้</b>						
3.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของ ชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
3.2 กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร ่วมกับแบบฝึกทักษะเหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
3.3 นักเรียนมีส่วนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
3.4 การวัดและการประเมินผลสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	5	3	4	4	0.82	มาก
<b>4. สื่อการเรียนรู้</b>						
4.1 ลักษณะของสื่อ มีความหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของนักเรียน	5	4	4	4.33	0.47	มาก
4.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	3	4	4	0.82	มาก
<b>5. การวัดและการประเมินผล</b>						
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	3	4	3.67	0.47	มาก
5.2 มีเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ชัดเจน	4	3	4	3.67	0.47	มาก
<b>รวม</b>				<b>4.25</b>	<b>0.61</b>	<b>มาก</b>

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ค่าระดับความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

องค์ประกอบของแผน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			$\bar{X}$	SD	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3			
<b>1. สารการเรียนรู้</b>						
1.1 สารการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับสารการเรียนรู้ที่กำหนดในตาราง โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้	5	5	3	4.33	0.94	มาก
1.2 เขียนครอบคลุมทั้งด้านความรู้ (K) ด้าน ทักษะ/กระบวนการ (P) และด้านคุณลักษณะ (A)	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
<b>2. จุดประสงค์การเรียนรู้</b>						
2.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่กำหนดใน ตารางโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
2.2 เขียนวัตถุประสงค์สอดคล้องกับผล การเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
<b>3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้</b>						
3.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของ ชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
3.2 กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร ่วมกับแบบฝึกทักษะเหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
3.3 นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
3.4 การวัดและการประเมินผลสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
<b>4. สื่อการเรียนรู้</b>						
4.1 ลักษณะของสื่อ มีความหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของนักเรียน	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
4.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	4	4	4.33	0.47	มาก
<b>5. การวัดและการประเมินผล</b>						
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	3	4	3.67	0.47	มาก
5.2 มีเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ชัดเจน	4	3	4	3.67	0.47	มาก
<b>รวม</b>				<b>4.44</b>	<b>0.51</b>	<b>มาก</b>

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ค่าระดับความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

องค์ประกอบของแผน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			$\bar{X}$	SD	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3			
<b>1. สารการเรียนรู้</b>						
1.1 สารการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับสารการเรียนรู้ที่กำหนดในตาราง โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้	5	5	3	4.33	0.94	มาก
1.2 เขียนครอบคลุมทั้งด้านความรู้ (K) ด้าน ทักษะ/กระบวนการ (P) และด้านคุณลักษณะ (A)	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
<b>2. จุดประสงค์การเรียนรู้</b>						
2.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่กำหนดใน ตารางโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
2.2 เขียนวัตถุประสงค์สอดคล้องกับผล การเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
<b>3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้</b>						
3.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของ ชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
3.2 กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร ่วมกับแบบฝึกทักษะเหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
3.3 นักเรียนมีส่วนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
3.4 การวัดและการประเมินผลสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
<b>4. สื่อการเรียนรู้</b>						
4.1 ลักษณะของสื่อ มีความหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของนักเรียน	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
4.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	4	4	4.33	0.47	มาก
<b>5. การวัดและการประเมินผล</b>						
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	3	4	3.67	0.47	มาก
5.2 มีเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ชัดเจน	4	3	4	3.67	0.47	มาก
<b>รวม</b>				<b>4.44</b>	<b>0.51</b>	<b>มาก</b>

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ค่าระดับความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

องค์ประกอบของแผน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			$\bar{X}$	SD	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3			
<b>1. สารการเรียนรู้</b>						
1.1 สารการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับสารการเรียนรู้ที่กำหนดในตาราง โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้	5	5	3	4.33	0.94	มาก
1.2 เขียนครอบคลุมทั้งด้านความรู้ (K) ด้าน ทักษะ/กระบวนการ (P) และด้านคุณลักษณะ (A)	5	5	3	4.33	0.94	มาก
<b>2. จุดประสงค์การเรียนรู้</b>						
2.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่กำหนดใน ตารางโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
2.2 เขียนวัตถุประสงค์สอดคล้องกับผล การเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
<b>3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้</b>						
3.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของ ชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
3.2 กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร ่วมกับแบบฝึกทักษะเหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
3.3 นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
3.4 การวัดและการประเมินผลสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
<b>4. สื่อการเรียนรู้</b>						
4.1 ลักษณะของสื่อ มีความหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของนักเรียน	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
4.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	4	4	4.33	0.47	มาก
<b>5. การวัดและการประเมินผล</b>						
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	3	3	3.33	0.47	ปานกลาง
5.2 มีเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ชัดเจน	4	3	4	3.67	0.47	มาก
<b>รวม</b>				<b>4.39</b>	<b>0.55</b>	<b>มาก</b>

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ค่าระดับความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

องค์ประกอบของแผน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			$\bar{X}$	SD	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3			
<b>1. สารการเรียนรู้</b>						
1.1 สารการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับสารการเรียนรู้ที่กำหนดในตาราง โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้	5	5	3	4.33	0.94	มาก
1.2 เขียนครอบคลุมทั้งด้านความรู้ (K) ด้าน ทักษะ/กระบวนการ (P) และด้านคุณลักษณะ (A)	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
<b>2. จุดประสงค์การเรียนรู้</b>						
2.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่กำหนดใน ตารางโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
2.2 เขียนวัตถุประสงค์สอดคล้องกับผล การเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
<b>3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้</b>						
3.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของ ชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
3.2 กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร ่วมกับแบบฝึกทักษะเหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
3.3 นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
3.4 การวัดและการประเมินผลสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
<b>4. สื่อการเรียนรู้</b>						
4.1 ลักษณะของสื่อ มีความหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของนักเรียน	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
4.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	4	4	4.33	0.47	มาก
<b>5. การวัดและการประเมินผล</b>						
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	3	4	3.67	0.47	มาก
5.2 มีเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ชัดเจน	4	3	4	3.67	0.47	มาก
<b>รวม</b>				<b>4.44</b>	<b>0.51</b>	<b>มาก</b>



ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ค่าระดับความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

องค์ประกอบของแผน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			$\bar{X}$	SD	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3			
<b>1. สารการเรียนรู้</b>						
1.1 สารการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับสารการเรียนรู้ที่กำหนดในตาราง โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้	5	5	3	4.33	0.94	มาก
1.2 เขียนครอบคลุมทั้งด้านความรู้ (K) ด้าน ทักษะ/กระบวนการ (P) และด้านคุณลักษณะ (A)	5	5	3	4.33	0.94	มาก
<b>2. จุดประสงค์การเรียนรู้</b>						
2.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่กำหนดใน ตารางโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
2.2 เขียนวัตถุประสงค์สอดคล้องกับผล การเรียนรู้	5	5	3	4.33	0.94	มาก
<b>3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้</b>						
3.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของ ชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
3.2 กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร ่วมกับแบบฝึกทักษะเหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5	5	3	4.33	0.94	มาก
3.3 นักเรียนมีส่วนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
3.4 การวัดและการประเมินผลสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
<b>4. สื่อการเรียนรู้</b>						
4.1 ลักษณะของสื่อ มีความหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของนักเรียน	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
4.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	4	4	4.33	0.47	มาก
<b>5. การวัดและการประเมินผล</b>						
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	3	4	3.67	0.47	มาก
5.2 มีเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ชัดเจน	4	3	4	3.67	0.47	มาก
<b>รวม</b>				<b>4.36</b>	<b>0.63</b>	<b>มาก</b>

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ค่าระดับความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-6

แผนการเรียนรู้ที่	$\bar{X}$	SD	ระดับความเหมาะสม
1	4.25	0.61	มาก
2	4.44	0.51	มาก
3	4.44	0.51	มาก
4	4.39	0.55	มาก
5	4.44	0.51	มาก
6	4.36	0.63	มาก
เฉลี่ยรวมทั้ง 6 แผน	4.39	0.55	มาก

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบฝึกทักษะ (ขอด้วง)

องค์ประกอบของแบบฝึกทักษะ	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			$\bar{X}$	SD	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3			
<b>1. รูปลักษณ์ของแบบฝึกทักษะ</b>						
1.1 หน้าปกมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะชัดเจน	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
1.2 การออกแบบหน้าปกมีความสวยงาม น่าสนใจ	5	4	5	4.67	0.47	มากที่สุด
<b>2. คู่มือการใช้แบบฝึกทักษะ</b>						
2.1 มีข้อมูลการใช้แบบฝึกทักษะที่ครบถ้วนชัดเจน	4	5	5	4.67	0.47	มากที่สุด
2.2 คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะ (สำหรับครู) ถูกต้อง ชัดเจน และเข้าใจง่าย	4	5	5	4.67	0.47	มากที่สุด
2.3 แนะนำการใช้แบบฝึกทักษะ (สำหรับนักเรียน) ถูกต้อง ชัดเจน และเข้าใจง่าย	4	5	5	4.67	0.47	มากที่สุด
2.4 ผลการเรียนรู้ ระบุชัดเจน สอดคล้องกับโครงสร้างรายวิชา	4	5	5	4.67	0.47	มากที่สุด
2.5 คำอธิบายสัญลักษณ์ในแบบฝึกทักษะ ถูกต้อง ชัดเจน และเข้าใจง่าย	4	5	5	4.67	0.47	มากที่สุด

ตาราง 19 (ต่อ)

องค์ประกอบของแบบฝึกทักษะ	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			$\bar{X}$	SD	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3			
<b>3. ส่วนของแบบฝึกทักษะ</b>						
3.1 ชื่อแบบฝึกทักษะ ถูกต้อง ชัดเจน และสอดคล้องกับแบบฝึกทักษะนั้น ๆ	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3.2 จุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละแบบฝึกทักษะ ถูกต้อง และระบุชัดเจน	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3.3 คำชี้แจงเขียนได้ชัดเจน และเข้าใจง่าย	4	5	5	4.67	0.47	มากที่สุด
3.4 แบบฝึก มีความถูกต้อง ไม่ผิดพลาด	4	4	5	4.33	0.47	มาก
3.5 แบบฝึก ใช้กระบวนการฝึกที่น่าสนใจ	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3.6 แบบฝึก มีลักษณะการฝึกที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3.7 แบบฝึก มีลักษณะที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3.8 แบบประเมินท้ายแบบฝึก มีความชัดเจนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละแบบฝึก	4	3	5	4	0.82	มาก
รวม				4.73	0.31	มากที่สุด

ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบฝึกทักษะ (ขออู้)

องค์ประกอบของแบบฝึกทักษะ	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			$\bar{X}$	SD	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3			
<b>1. รูปลักษณ์ของแบบฝึกทักษะ</b>						
1.1 หน้าปกมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะชัดเจน	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
1.2 การออกแบบหน้าปกมีความสวยงาม น่าสนใจ	5	4	5	4.67	0.47	มากที่สุด

ตาราง 20 (ต่อ)

องค์ประกอบของแบบฝึกทักษะ	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			$\bar{X}$	SD	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3			
<b>2. คู่มือการใช้แบบฝึกทักษะ</b>						
2.1 มีข้อมูลการใช้แบบฝึกทักษะที่ครบถ้วนชัดเจน	4	5	5	4.67	0.47	มากที่สุด
2.2 คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะ (สำหรับครู) ถูกต้อง ชัดเจน และเข้าใจง่าย	4	5	5	4.67	0.47	มากที่สุด
2.3 คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะ (สำหรับนักเรียน) ถูกต้อง ชัดเจน และเข้าใจง่าย	5	5	5	5	0.47	มากที่สุด
2.4 ผลการเรียนรู้ ระบุชัดเจน สอดคล้องกับโครงสร้างรายวิชา	5	5	5	5	0.47	มากที่สุด
2.5 คำอธิบายสัญลักษณ์ในแบบฝึกทักษะ ถูกต้อง ชัดเจน และเข้าใจง่าย	4	5	5	4.67	0.47	มากที่สุด
<b>3. ส่วนของแบบฝึกทักษะ</b>						
3.1 ชื่อแบบฝึกทักษะ ถูกต้อง ชัดเจน และสอดคล้องกับแบบฝึกทักษะนั้น ๆ	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3.2 จุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละแบบฝึกทักษะ ถูกต้อง และระบุชัดเจน	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3.3 คำชี้แจงเขียนได้ชัดเจน และเข้าใจง่าย	5	5	5	5	0.47	มากที่สุด
3.4 แบบฝึก มีความถูกต้อง ไม่ผิดพลาด	4	4	5	4.33	0.47	มาก
3.5 แบบฝึก ใช้กระบวนการฝึกที่น่าสนใจ	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3.6 แบบฝึก มีลักษณะการฝึกที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3.7 แบบฝึก มีลักษณะที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3.8 แบบประเมินท้ายแบบฝึก มีความชัดเจน สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละแบบฝึก	5	3	5	4.33	0.94	มาก
<b>รวม</b>				<b>4.82</b>	<b>0.22</b>	<b>มากที่สุด</b>

ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบฝึกทักษะ (จะเข้)

องค์ประกอบของแบบฝึกทักษะ	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			$\bar{X}$	SD	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3			
<b>1. รูปลักษณ์ของแบบฝึกทักษะ</b>						
1.1 หน้าปกมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะชัดเจน	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
1.2 การออกแบบหน้าปกมีความสวยงาม น่าสนใจ	5	4	5	4.67	0.47	มากที่สุด
<b>2. คู่มือการใช้แบบฝึกทักษะ</b>						
2.1 มีข้อมูลการใช้แบบฝึกทักษะที่ครบถ้วนชัดเจน	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2.2 คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะ (สำหรับครู) ถูกต้อง ชัดเจน และเข้าใจง่าย	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2.3 คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะ (สำหรับนักเรียน) ถูกต้อง ชัดเจน และเข้าใจง่าย	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2.4 ผลการเรียนรู้ ระบุชัดเจน สอดคล้องกับโครงสร้างรายวิชา	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2.5 คำอธิบายสัญลักษณ์ในแบบฝึกทักษะ ถูกต้อง ชัดเจน และเข้าใจง่าย	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
<b>3. ส่วนของแบบฝึกทักษะ</b>						
3.1 ชื่อแบบฝึกทักษะ ถูกต้อง ชัดเจน และ สอดคล้องกับแบบฝึกทักษะนั้น ๆ	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3.2 จุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละแบบฝึกทักษะ ถูกต้อง และระบุชัดเจน	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3.3 ชี้แจงเขียนได้ชัดเจน และเข้าใจง่าย	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3.4 แบบฝึก มีความถูกต้อง ไม่ผิดพลาด	5	4	5	4.67	0.47	มากที่สุด
3.5 แบบฝึก ใช้กระบวนการฝึกที่น่าสนใจ	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3.6 แบบฝึก มีลักษณะการฝึกที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด

ตาราง 21 (ต่อ)

องค์ประกอบของแบบฝึกทักษะ	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			$\bar{X}$	SD	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3			
3.7 แบบฝึก มีลักษณะที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3.8 แบบประเมินท้ายแบบฝึก มีความชัดเจน สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละแบบฝึก	4	3	5	4	0.82	มาก
<b>รวม</b>				<b>4.89</b>	<b>0.12</b>	<b>มากที่สุด</b>

ตาราง 22 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบฝึกทักษะ (จิม)

องค์ประกอบของแบบฝึกทักษะ	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			$\bar{X}$	SD	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3			
<b>1. รูปลักษณ์ของแบบฝึกทักษะ</b>						
1.1 หน้าปกมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะชัดเจน	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
1.2 การออกแบบหน้าปกมีความสวยงาม น่าสนใจ	5	4	5	4.67	0.47	มากที่สุด
<b>2. คู่มือการใช้แบบฝึกทักษะ</b>						
2.1 มีข้อมูลการใช้แบบฝึกทักษะที่ครบถ้วนชัดเจน	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2.2 คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะ (สำหรับครู) ถูกต้อง ชัดเจน และเข้าใจง่าย	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2.3 คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะ (สำหรับนักเรียน) ถูกต้อง ชัดเจน และเข้าใจง่าย	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2.4 ผลการเรียนรู้ ระบุชัดเจน สอดคล้องกับโครงสร้างรายวิชา	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
2.5 คำอธิบายสัญลักษณ์ในแบบฝึกทักษะ ถูกต้อง ชัดเจน และเข้าใจง่าย	3	5	5	4.33	0.94	มาก

ตาราง 22 (ต่อ)

องค์ประกอบของแบบฝึกทักษะ	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			$\bar{X}$	SD	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3			
<b>3. ส่วนของแบบฝึกทักษะ</b>						
3.1 ชื่อแบบฝึกทักษะ ถูกต้อง ชัดเจน และสอดคล้องกับแบบฝึกทักษะนั้น ๆ	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3.2 จุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละแบบฝึกทักษะ ถูกต้อง และระบุชัดเจน	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3.3 คำชี้แจงเขียนได้ชัดเจน และเข้าใจง่าย	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3.4 แบบฝึก มีความถูกต้อง ไม่ผิดพลาด	4	4	5	4.33	0.47	มาก
3.5 แบบฝึก ใช้กระบวนการฝึกที่น่าสนใจ	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3.6 แบบฝึก มีลักษณะการฝึกที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3.7 แบบฝึก มีลักษณะที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน	5	5	5	5	0.00	มากที่สุด
3.8 แบบประเมินท้ายแบบฝึก มีความชัดเจนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละแบบฝึก	4	3	5	4	0.82	มาก
รวม				4.82	0.18	มากที่สุด

ตาราง 23 ผลการวิเคราะห์ค่าระดับความเหมาะสมของแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกทักษะ	$\bar{X}$	SD	ระดับความเหมาะสม
ขอด้วง	4.73	0.31	มากที่สุด
ขออู๋	4.82	0.22	มากที่สุด
จะเข้	4.89	0.12	มากที่สุด
ขิม	4.82	0.18	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.81	0.21	มากที่สุด

ตาราง 24 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินทักษะปฏิบัติดนตรี

ลำดับประเด็น การประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			รวม	IOC	ระดับ ความสอดคล้อง (IOC)
	1	2	3			
1 (4 คะแนน)	+1	+1	+1	1	1	มีความสอดคล้อง
1 (3 คะแนน)	+1	+1	+1	1	1	มีความสอดคล้อง
1 (2 คะแนน)	+1	0	+1	0.67	0.67	มีความสอดคล้อง
1 (1 คะแนน)	+1	+1	+1	1	1	มีความสอดคล้อง
2 (4 คะแนน)	+1	+1	+1	1	1	มีความสอดคล้อง
2 (3 คะแนน)	+1	+1	+1	1	1	มีความสอดคล้อง
2 (2 คะแนน)	+1	+1	+1	1	1	มีความสอดคล้อง
2 (1 คะแนน)	+1	0	+1	0.67	0.67	มีความสอดคล้อง
3 (4 คะแนน)	+1	+1	+1	1	1	มีความสอดคล้อง
3 (3 คะแนน)	+1	+1	+1	1	1	มีความสอดคล้อง
3 (2 คะแนน)	+1	+1	+1	1	1	มีความสอดคล้อง
3 (1 คะแนน)	+1	+1	+1	1	1	มีความสอดคล้อง
4 (4 คะแนน)	+1	+1	+1	1	1	มีความสอดคล้อง
4 (3 คะแนน)	+1	+1	+1	1	1	มีความสอดคล้อง
4 (2 คะแนน)	+1	+1	+1	1	1	มีความสอดคล้อง
4 (1 คะแนน)	+1	+1	+1	1	1	มีความสอดคล้อง
5 (4 คะแนน)	+1	+1	+1	1	1	มีความสอดคล้อง
5 (3 คะแนน)	+1	+1	+1	1	1	มีความสอดคล้อง
5 (2 คะแนน)	+1	+1	+1	1	1	มีความสอดคล้อง
5 (1 คะแนน)	+1	+1	+1	1	1	มีความสอดคล้อง
6 (4 คะแนน)	+1	+1	+1	1	1	มีความสอดคล้อง
6 (3 คะแนน)	0	+1	+1	0.67	0.67	มีความสอดคล้อง
6 (2 คะแนน)	0	+1	+1	0.67	0.67	มีความสอดคล้อง
6 (1 คะแนน)	+1	+1	+1	1	1	มีความสอดคล้อง
7 (4 คะแนน)	0	+1	+1	0.67	0.67	มีความสอดคล้อง
7 (3 คะแนน)	+1	+1	+1	1	1	มีความสอดคล้อง
7 (2 คะแนน)	+1	+1	+1	1	1	มีความสอดคล้อง
7 (1 คะแนน)	+1	+1	+1	1	1	มีความสอดคล้อง



ตาราง 25 การหาความเชื่อมั่นของแบบประเมินทักษะปฏิบัติดนตรี โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของครอนบาค

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
0.93	15

ตาราง 26 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ

ประเด็นความพึงพอใจ	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			$\bar{X}$	SD	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3			
<b>1. ด้านวิธีจัดการเรียนรู้</b>						
1.1 นักเรียนชอบที่ได้ปฏิบัติเครื่องดนตรีจริง	4	5	4	4.33	0.47	มาก
1.2 นักเรียนชอบการฝึกทักษะพื้นฐานก่อนเริ่มเรียนเนื้อหา	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
1.3 นักเรียนชอบแนวทางการฝึกทักษะพื้นฐานตามแนวคิดของชูชุกิ	5	4	4	4.33	0.47	มาก
1.4 นักเรียนชอบการเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยตามประเภทเครื่องดนตรี	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
1.5 นักเรียนชอบวิธีการจัดการเรียนรู้เพราะมีอิสระในการฝึกทักษะ	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
1.6 นักเรียนชอบกิจกรรมการปฏิบัติรวมวงกับเพื่อนในชั้นเมื่อทำคาบเรียน	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
1.7 นักเรียนชอบขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดของชูชุกิ	5	4	3	4	0.82	มาก
1.8 นักเรียนชอบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชุกร่วมกับแบบฝึกทักษะ	5	4	4	4.33	0.47	มาก

ตาราง 26 (ต่อ)

ประเด็นความพึงพอใจ	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			$\bar{X}$	SD	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3			
<b>2. ด้านสื่อการเรียนรู้</b>						
2.1 นักเรียนชอบลักษณะทางกายภาพหรือรูปเล่มของแบบฝึกทักษะ	4	4	4	4	0.00	มาก
2.2 นักเรียนพึงพอใจต่อคำชี้แจง/การใช้ภาษาที่ปรากฏในแบบฝึกทักษะ	4	4	4	4	0.00	มาก
2.3 นักเรียนชอบขั้นตอนการฝึกในแบบฝึกทักษะ	5	4	4	4.33	0.47	มาก
2.4 นักเรียนพึงพอใจการศึกษาด้วยแบบฝึกทักษะเพราะเหมาะสมกับเวลา	5	5	4	4.67	0.47	มากที่สุด
<b>3. ด้านการวัดและประเมินผล</b>						
3.1 นักเรียนชอบการมีส่วนร่วมในการวางแผนการวัดและประเมินผล	4	4	4	4	0.00	มาก
3.2 นักเรียนชอบการวัดและประเมินผลเพราะมีวิธีการที่หลากหลาย	4	4	4	4	0.00	มาก
3.3 นักเรียนชอบเกณฑ์การวัดและประเมินผลเพราะมีความเที่ยงตรง	4	4	4	4	0.00	มาก
รวม				4.31	0.34	มาก

ตาราง 27 การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของชูชูกร่วมกับแบบฝึกทักษะ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของครอนบาค

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
0.73	15